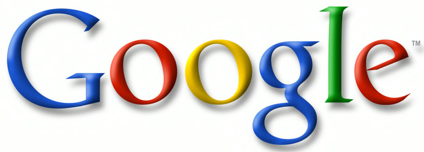

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
CHRISTIAN JENSEN

Digitized by Google

PT
2613
.G 94

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ET HUNDREDE GAMLE
DANSKE
SKJÆMTEVISER.

EFTER NUTIDSSANG

SAMLEDE OG FOR STÖRSTEDELEN OPTEGNEDE

AF

EVALD TANG KRISTENSEN.

ÅRHUS.
JACOB ZEUNERS BOGTRYKKERI.
1903.

Digitized by Google

Digitized by Google

ET HUNDREDE GAMLE
DANSKE
SKJÆMTEVISER.

EFTER NUTIDSSANG

SAMLEDE OG FOR STÖRSTEDELEN OPTEGNEDE

AF

EVALD TANG KRISTENSEN.

ÅRHUS.
JACOB ZEUNERS BOGTRYKKERI.
1901.

Digitized by Google

Eftertryk heraf forbydes.

Digitized by Google

DUNNING
HILL
12-14-39
39883

10-21-41 C.N.

Forord.

Efter lang betænkning har jeg endelig bestemt mig til at lade disse viser komme frem for dagens lys. Og dog er dette ikke helt rigtigt sagt. Jeg vil nemlig for visse visers vedkommende blot kunne give antydning af, at de er til, at de synges mand og mand imellem, og at de endog har været ret yndede ved selskabelige sammenkomster, men jeg har ikke kunnet trykke dem, da de ikke kan læses. Jeg har forgjæves brudt hovedet med, hvordan jeg skulde bære mig ad med at lade sådanne viser komme frem i deres helhed, uden at de skulde give alt for megen forargelse. Der har da ikke været andet at gjøre end at lægge det meste af dem til side. Jeg har ligeledes forgjæves ledt efter sidestykker til flere af disse viser i samlinger fra vore nabolande. Viserne må sikkert være der, men man må have været i den samme forlegenhed som jeg. Dog har jeg undret mig over samlernes tavshed med hensyn til sådanne visers forekomst, da vel er til stede i rigelig mængde. Det er virkelig at være for fornem på det ikke en gang at turde udtale sig om deres tilstedeværelse. Et par enkelte steder i samlingen »Nyländska folkvisor« står der dog ved afslutningen af en vise: Resten grof, resten simpel, resten kan ej publiceras. Jeg må udtale for Danmarks vedkommende: Der har været ikke så få gamle grove skjæmteviser hertil lands.

Det var dog synd, syntes jeg omsider, at de mange morsomme og virkelig kjönne og gode skjæmteviser skulde fordömmes til henlæggelse, fordi en mindre række af den klasse viser var af den beskaffenhed, at de ikke kunde tåle dagens lys. De gode burde dog ikke lide ilde, fordi der var nogle få onde, og min retfærdsfølelse ivrede da så stærkt for denne bogs udgivelse, at jeg overvandt betænkelighederne. Jeg kunde jo have ladet de onde ligge, siden de var sådan anstødssten for mig, men efter moden overvejelse kunde jeg heller ikke gjøre dette. Billedet skulde tegnes ret og klart; men mere herom neden for.

For nogle år siden skrev jeg en artikel om usædeligheden i vore folkeminder. Den blev ikke trykt, og jeg kan meget passende her tage med, hvad jeg den gang skrev om viserne. Det kan måske dog give læserne en lille forestilling om mit syn på disse viser og grunden til, at jeg har skrevet dem op, der går ud på at fremstille forholdet i det hele imellem mand og kvinde. Den naturlige kjærlighedsdrifts tilfredsstillelse og de kjönslige tilnær-

Digitized by Google

melser har vist altid været besunget, idet visse poeter under indflydelse af en kjødelig og meget brændende indbildningskraft har fundet lyst og ord til at forme dette æmne i vers. Der er dog stor forskjel på disse indbildningskraftens fostre. De uslebne folkedigtere, der har indladt sig på dette æmne (og det har mange af dem gjort), har altid nævnt tingen ved sit rette navn og fremstillet sagen, som den er, hvorimod kunstpoeterne, der visselig og har været med på dette område, har ligesom lagt et slør over det sandsehidsende, hvilket de jo kan forstå med deres ordkunst. Mange af vore större digtere har skrevet (og ladet trykke) ting, der efter mit begreb må kaldes ligeså usædelige og mere hidsende end det meste af den slags i vore folkeviser. Når en digter vil besynge sin elskedes (eller en kvindes) nydelige små födder, smukt formede lægge osv. kan han lige så godt gå til sagens kjærnepunkt og synge om det, der nu egentlig er hans centrum, som det vel og bliver læserens. Jeg mindes i min ungdom at have hørt et digt oplæse, der sagdes at være forfattet af Oehlenschlæger. Det var ypperligt tilsløret, som det sig burde, men dog så sandseligt, som det vel kunde være. Digtet er aldrig blevet trykt, hvilket det da ej heller egnede sig til, men gik omkring i afskrifter. Og hvad har f. ex. Chr. Winther ikke leveret? — Så ynder jeg dog hellere den ligefremme tale, der nok frastøder ved sin råhed, men netop derfor ikke gjör så megen skade som den fine slebne tale, der lokker og hidser ved urene billeder, fremsatte under tiltalende og meget fængslende form. Dette er altså min mening, og da vi nu véd, at der altid er urene og sandselige elementer oppe i et folk, ligesom og, at de erotiske følelser vil give sig luft i digt, så skal vi se sagen under den rette synsvinkel, og netop på grundlag heraf vover jeg at sige, at det slet ikke er så underligt, om folket har fostret usædelige viser (skjøgeviser, som nogle kalder dem). Jeg vil just ikke undskylde sagen, noget ondt vil jeg ikke undskylde, men vil dog heller ikke tordne løs derimod. Jeg kommer aldrig til at glæde mig over, at slige viser er blevne til og er blevne sungne trindt omkring i århundreder, men jeg vil blot se på dem som faktiske kjendsgjerninger og om mulig der igjennem få rede på visse sider af folkelivet.

Folk, der vil regne sig til de mere dannede klasser, er i vor tid i det hele så fine og pæne, og der kan ikke være tale om, at de kjender eller ynder slige viser, og dog — når man fik set til bunds i mangen sådan mand og kvinde, var slige poesier noget af det bedste for dem at høre på. Hvor mange er vel komne helt ud over det lave og dyriske, og hvor mange lever endnu ikke på fædrenes sandselighed, ja, har endog udviklet den yderligere?

Vor tids frie literatur lever netop på det grundlag, og uagtet jeg af yderste evne fordömmer den, da man ikke skal pleje og udvikle det dårlige i et folk, må jeg alligevel lægge mærke til den kjendsgjerning, at den overhovedet har kunnet trives her i en årrække og udvikle sig så meget, som den har gjort. Det er den selvsamme kjendsgjerning jeg må tage til faktor, når jeg skal forklare mig, hvi der er så mange grove skjæmteviser. At den

Digitized by Google

literatur er i tilbagegang, er vel et glædeligt tidens tegn, men den råder dog endnu over ikke så få kræfter og vil blive ved dermed. Jeg vil blot ønske, at den må holde sig lige så usleben, som den hidtil har gjort, så véd man, hvor man har den, og så bygger den på let kjendelig grund.

At nogle af disse viser er meget gamle, er umiskjendeligt. Jeg kunde endog fristes til at lade dem have en alder af 500 år. Andre er noget yngre, men purt unge er ingen af dem, jeg her vil fremføre. Nogle af dem (og vistnok de fleste) har været udbredt ej alene over hele Danmark, men og hos de andre folk, der har sunget vore viser. Vi kan træffe dem i Norge og i Sverige så vel som på Færøerne. Viseoptegnerne har dog tit ladet dem ligge, særlig de mere platte, men folk vil godt synge dem, når man anmoder dem derom, og de foredrages både af mænd og kvinder på en så jævn og ligefrem måde, at man ikke føler sig slet så frastödt af det grove deri, som man skulde tro. Melodierne er i regelen meget kjönne, og de hjælper også til, at disse viser er i nogen yndest.

Man har bebrejdet mig, at jeg overhovedet vilde røre ved de skidne sager, ja, mange af dem, der vil regnes for vore bedste og åndrigste mænd, har sagt, at om de nu end nok kunde skjönne, der kunde være nogen grund til at opskrive meget af det gamle og derved redde det fra forglemmelse, så de dog ingen som helst grund til at redde de ting, der ikke i mindste måde bar noget forædlende i sig, noget, der kunde løfte folket opad, og som det altså ingen nytte kunde have af for fremtiden. Min mening herom er, at der ad anden vej her igjennem kan skaffes stof til veje, som kan være brugbart for folket, idet der herved tilvejebringes materiale til at lære folket helt ud at kjende, og det er min mening, at uden at kjende det helt ud, kan man ikke tilstrækkelig råde bod på dets bröst. Kulturbilleder er det i alt fald, der oprulles, og adskilligt deri kan vel også komme til nytte ved sammenlignende studier.

Forhåbentlig vil man nok kunne se i bogen, at jeg ret vel véd at gjøre skjel imellem, hvad der kan trykkes, og hvad ikke. Det grove og platte går jeg ikke særlig af vejen for, da det ingen större skade kan gjøre. Man ynder det ikke, selvfølgelig, men bliver man alt for frastödt deraf eller vammel derved — ja, så læser man det ikke. Det er i og for sig aldeles ikke kjönt, men kan dog fremtræde under en ret pudsig form. Det usædelige derimod er jeg bange for, så det efter min mening ikke bör se dagens lys, og det under hvilken som helst form, både digternes slebne og naturfolkets uslebne, begge er forkastelige, men de førstes dog mest.

Den störste del af vore skjæmteviser er der jo ikke noget i vejen med. De kan være djærve og overdrevne, som A. Olrik siger, men de kan også være meget fornöjelige og samtidig aldeles harmløse. Jeg er dog ikke enig med ham i, at skjæmteviserne har deres særlige forudsætning i drikkelaget. Vel kunde nogle af dem, som allerede för antydet, bedst lade sig høre, når man var i en løftet stemning, men den hørte ikke absolut til. Jeg har så godt som aldrig

Digitized by Google

— jeg kan endog sige aldrig — hørt disse viser foredrage i drikkelag. Der blev sunget helt andre viser ved drikkegilder. Men man sang dem ved muntre sammenkomster i flæng med andre gamle folkeviser, huskende paa, at alvor og gammen nok kunde følges ad, og som det var for 70 år siden hos bønderne, har det sikkert været i de sidste århundreder. At de såkaldte höjere stænder også har sunget mange af disse viser, er vel utvivlsomt, men de groveste af dem har dog vistnok kun været i bondens eje. At bønder forhen ret vel kunde samles til drikkelag, véd vi meget godt, men vi kjender også nok de viser, som der blev sunget. Og at der i riddersalene også blev drukket tæt, vides endnu bedre, men hvad der under disse menneskers drikkelag blev sunget, afveg vist ikke synderligt fra, hvad bønderne under lignende forhold samledes om og gav til bedste. Det er en ejendommelighed ved den danske bonde — i alt fald den jyske — at man ikke sådan kan bedömme ham efter det, han yndeı at synge eller høre synge. Hans udtryksmåde i daglig tale er meget djærv, og han kan bruge mange plumpe vendinger, uden at man derfor må tro, han virkelig er rå i sit væsen. Tværtimod, det modsatte er snarere tilfældet. Jeg tror næsten, at fordi alting er blevet nævnt lige ud og sagt med sit rette navn, er man bleven bevaret for skiddenheden i sindet. Dette berører ikke hjærtets dybeste strænge, som netop er meget ömtålige, og som et barn af selve Jydefolket tager jeg her mig selv fuldt med og véd god besked om, hvordan det virkelig forholder sig. Det er da også en kjendsgjerning, at almuesfolk gjennemgående er mere naturlig rene i alle måder end folk i andre stillinger.

Min bog kan vel ikke vente nogen blid modtagelse i læseverdenen, ej heller synderlig afsætning, men den kan udfylde et hul i literaturen. Forhen er der af skjæmteviser her til lands kun blevet trykt nogle små prøver, således i R. Nyerups «Udvalg af danske Viser,« 1821, hvor der findes 13 skjæmteviser indblandede mellem mange andre slags viser rundt om i hele bogen. Dernæst i »Gamle jyske Folkeviser,« hvor der sidst i bogen også findes 13 skjæmteviser og i »Jyske Folkeviser og Toner,« hvor der findes 6. Landstad har i sin norske samling også nogle skjæmteviser, der svarer fuldkomment til vore danske, men da han har den pudsige idé at ville gjøre alt til gammelnorsk, så skal hans skjæmteviser jo og være oprindelig norske, om de end er lige så godt danske.

De viser, der ikke bliver aftrykte i deres helhed og de mange varianter, der her blot bliver nævnede, bliver nu efter denne samlings trykning lagt hen som manuskript til afbenyttelse for fremtidige forskere, idet jeg håber, de for dem kan være til nogen nytte, og derfor vil jeg søge at få dem opbevaret på et bibliotek. I alt fald vil de kunne være til brug for den mand, der en gang vil tage sig på at udgive alle vore gamle skjæmteviser på en måde, så den udgave kan komme til at danne en slutsten på Grundtvigs store udgave af vore alvorlige viser. Der henligger så mange skjæmteviser i vore gamle håndskrifter, og der er i vore dage af forskjellige samlet

Digitized by Google

så stort et stof ude blandt folket, at en sådan udgave bör komme og heller ikke bör lade vente alt for længe på sig. Der er intet i vejen for at begynde på arbejdet, endnu inden samligen af de alvorlige viser er afsluttet, særlig da indsamlingen fra folkemunde nu er til ende. Jeg kjender nok, hvad der er samlet af andre og ligger hen, men jeg har i denne bog blot villet tage, hvad jeg selv har optegnet, og hvad andre har sendt til mig, og ikke, hvad der er sendt til Svend Grundtvig, da jeg ikke vilde forlade min tidligere plan med viser og æventyr. En anden fremgangsmåde har jeg brugt med sagn, ordsprog og dyrefabler samt börnerim.

Viserne deler sig passelig i ti mindre grupper, og det vil sikkerlig let sees hvorfor. At jeg har en hel del flere skjæmteviser af yngre støbning liggende, er en selvfølge. Særlig vil jeg af dem fremhæve: Drikkeviser og nidviser. Skjæmtende soldater- håndværks- og bondeviser må helt lades ude af betragtning som poesiløse. Begyndelsen af en drikkevise får dog stå her som prøve:

Nu tage vi det skylvand fat,
Simme rimme rimme rimme rab rab rab,
så drikke vi den ganske nat,
Simme rimme — — — — — — —,
ja, nu til dagen bryder frem,
Vibbel vubbel vibbel vubbel vab vab vab,
så kan vi se at liste hjem,
Simme rimme rimme rimme rab rab rab.

* * *

Ligeledes det første af en bondevise:

Søvnig gik til Søvnig hen:
Søvnig! est du her inde?
søvnig er a, og søvnig er du,
og søvnig er all vor kvinde.
Hej didididum de dejdedideridala.

I fortalen til »Gamle viser i folkemunde«, fjerde samling, 1891, bebudede jeg, at jeg endnu tænkte på at udgive en samling af skjæmteviser. Efter 10 års forløb indfrier jeg altså her mit løfte. Jeg tog den gang afsked med de alvorlige folkeviser, og nu tager jeg afsked med vor folkevisedigtning i det hele. Jeg har vel samlet en hel del viser i disse år, og jeg agter fremdeles at samle, hvad jeg kan, men tanken om at udgive flere viser er fuldstændig opgivet, og det må også ansees for unødvendigt, at jeg lader flere viser trykke. Hvad jeg skriver op, sender jeg til indlemmelse i tillæggene til »Danmarks gamle folkeviser«, og når de en gang kommer på tryk, vil de altså også indeholde, hvad der ved mig er blevet indsamlet, som ikke er kommet med i hovedværket. Det kommer dog vel næppe frem tilkøbs i min levetid.

Den 15. august 1901.

Evald Tang Kristensen.

Digitized by Google

I. Viser med kjæmpevisepræg.

II. Fabelagtige viser.

III. Om ægteskabet.

IV. Om frieri.

V. Om kjærestesorg.

VI. Om utroskab.

VII. I værtshus og ved gilder.

VIII. Om håndværksfolk og forskjellige livsstillinger.

IX. Viser af særegen bygning og besynderligt indhold.

X. Legestueviser o. lign.

Digitized by Google

Første gruppe.

Viser med kjæmpevisepræg.

Til denne gruppe hører endnu: Gamle jyske Folkeviser No. 97: I Kongens Gård.

Måske også: 100 gamle jyske Folkeviser No. 93: Bittemand. Den synes nemlig at være den samme eller en lignende som »Lagi liten«, Landstad No. XC. Han har henført den til de skjæmtende viser, måske dog med urette.

1. Rammer.

Denne vise er vel kjendt og har tidligere flere gange været trykt, således i Abrahamsen og Nyrups »Udvalgte danske Viser« IV s. 334, i H. F. Feilbergs: »Fra heden« s. 116 og i J. Madsens: »Folkeminder fra Hanved« s. 103. Haves på svensk således aftrykt i Ernst Lagus: »Nyländska folkvisor« I s. 108 og hos Arwidsson I s. 114. Ligeledes på norsk i M. B. Landstads »Norske Folkeviser« s. 189. Der findes også trykte flyveblade på dansk og svensk.

A.

1. Rammur var sig en lidt bedere mand,
om han havde bedre klæder:
kongdronnigen gav hannem klæder påny
af blårgarn, bast og af læder.
»Sådan vil jeg ej hav',« sagde Rammur.
»Sådan står ej mig brav«, sagde R. til kongdronningen.

2. Frøkunen gav hannem klæder påny
af silke og sindal den fine:
»Bast og blårgarn er værre end ry,
det kan du give tjenerne dine.«
»Sådan det vil jeg hav',« sagde Rammur.
»Sådan kan stå mig brav,« sagde Rammur til den frøkun.

Digitized by Google

3. Rammur han ind ad borgestuen tren,
alt fore den netteste skrædder:
»Og hør du, nette skrædderlil faver og fin,
kan du sy Rammur en klædning?«
»Hvorfor ikke det?« sagde skrædderen.
»Du svårde mig ej net,« sagde Rammur til den skrædder.

4. »Halvfjerdsindstyve alen til bukser og tøj
og femten til kvarer og remmer:
dem skal du skjære mig vide og sid',
om du mig buksern' vil sömme.«
»Det falder mig for trang,« sagde Rammur,
»Når jeg ej kan skröv' min gang,« sagde R. t. d. skrædder.

5. Rammur han ind ad skiben sprang,
det rövnt' i alle-en bunke:
alle de små folk, som på skiben var,
de frygted', at de skuld' ha' sjunket.
»Vi sjunker ikke her,« sagde Rammur.
»Vi sejler lige nær,« sagde Rammur til de unge.

6. Rammur han styred' hans snejke for land,
der så han de syv risserer mon stande:
»Jeg tager Rammur på min mindste finger,
kaster hannem så langt ud fra landet.«
»Det gjör du ej alen'« sagde Rammur.
»Kom herhid, I alle syv,« sagde Rammur til de risserer.

7. Rammur drog ud hans brune brand,
den, han kaldte Dennenlinden røde:
så hog han de syv Risserer djer hoveder af,
te blodet randt dennem til døde.
»Her ligger I alle syv,« sagde Rammur.
»Jeg står al lige styv,« sagde Rammur til de risserer.

8. Rammur gik sig ved den samme havsbred,
der så han den store kjæmp' stande:
halvfjerdsindstyve alen da vare han bred,
og hundrede det vare hans længde.
»Vel er du bred og lang,« sagde Rammur.
»Har du lyst at kjæmpes med mig en gang?« s. R. t. d. k.

9. Den første dag, de tilsammen gik,
da fægted' de med baresten hænder:

Digitized by Google

Rammur tog kjæmpen i hår og i skjæk,
te kjødet det lösnes ved tænder.
»Hvor ilde griner du?« sagde Rammur.
»Langt værre ser du nu?« sagde Rammur til den kjæmpe.

10. Den anden dag de tilsammen gik,
da gik de tilsammen af vrede:
den store stjensbjærg den stander de på,
den ælt' de i ler og i livvi.
»Den leg den er vel hård,« sagde kjæmpen.
»Vi begyndt' nys i går,« sagde Rammur til den kjæmpe.

11. Rammur drog ud hans brune brand,
den, han kaldte Dennenlinden røde:
så hog han en stykk' ud af kjæmpens hans si',
te femten par øksen kund' ej føre.
»Hukken en herlig hog var ej det!« sagde Rammur.
»Sikken en prægtig stykk' var det,« sagde R. t. d. kjæmpe.

12. »Og kjæreste Rammur, du giver mig min liv,
du gjører mig ingen skade!
min' syv tønder guld dem vil jeg dig giv',
og det udi rene skjön vare.«
»Den ottend' slunter med,« sagde Rammur.
»Nu sabler jeg dig ned,« sagde Rammur til den kjæmpe.

13. Rammur gik sig ad troldhuset ind
til alle de små trolde i sæde:
alle forfærdes for Rammurens sind,
for hæsselig gebærder og bærer.
»Hvi græder I for mig?« sagde Rammur.
»Jeg har aldrig let ad jer,« sagde Rammur til de trolde.

14. Rammur han hug og slog omkring
alt som den raske og helte:
alle de små trolde dem kjoor han i ring,
så de over gulvet mon trilde.
»Her inde råder jeg nu brav,« sagde Rammur.
»Det falder vel i lav',« sagde Rammur til de trolde.

15. Rammur han ind ad boldhuset tren,
der legte de bold og guldtærning:
[alle blev forskrækket for Rammurens sind,
og alle for Rammur mon græde].
»Hvor herlig leger I,« sagde Rammur.
»I fær å lege fri,« sagde Rammur til de bolde.

Digitized by Google

16. Rammur han slog hans hænder så hård,
te gården den skjælved' og rysted':
alle de små fugle de dånede ned,
som för havde sjungen på kviste.
»Jeg regn' det ikke ved en svamp,« sagde Rammur,
»at brække mur og kamp,« sagde Rammur til den kejser.

17. Kejseren ud af vindevet si'
med sörgefuld fagter og miner:
»Hvad er det for en mand, te der holder i vor gård,
der monne så forhæsselig grine?«
»Det er mig, har du lyst?« sagde Rammur,
»at vov' med mig en dyst?« sagde Rammur til den kejser.

18. Rammur han støder hans ståg' imod mur,
te muren alle vegne mon rövne:
vindeve og döre af hengselet sprang,
og muret over gaden blev jövnet.
»Så du, hvor jeg slap ind!« sagde Rammur.
»Det skal gjælde på din skind,« sagde R. til den kejser.

19. »Og kjæreste Rammur, du giver mig min liv,
du gjører mig ingen skade!
min yngste datter hend' vil jeg dig giv'
og dertil min halv' kongerige.«
»Det ejer jeg alen'!« sagde Rammur.
»Nu knåger jeg din halsben,« sagde Rammur til den kejser.

20. Rammur drog ud hans brune brand,
den, han kaldte Dennenlinden pile:
så hog han kejserens hoved af,
te den dröv femten mile.
»Jeg mente vel, den bed,« sagde Rammur.
»Se, hur blodet rinder ned,« sagde Rammur til den kejser.

Ædel Thomasdatter, Sunds. 1871.

B.

1. Rammer var sig en lidt bedre mand
om han havde bedre klæder:
kongdronning gav Rammer en klædning så brav
af blårgarn og bast og af læder.
»Det vil jeg ikke hav',« sagde Rammer.
»Det står mig ikke brav,« sagde Rammer til den dronning.

Digitized by Google

2. »Bast og blårgarn er værre end ry,
det kan du give tjenerne dine.«
Ja, frøken gav Rammer en klædning så brav
af linned og silke så fine.
»Sådan vil jeg hav'« sagde Rammer;
»for det kan stå mig brav,« sagde Rammer til den frøken.

3. Ja, Rammer gik sig ad borgstuen ind,
så han kaldte dennem linden-røre:
»Hør mig, du nette skrædderlil faver og fin,
vil du sy Rammer en klædning?«
»Hvorom*) ikke det,« sagde skrædderen.
»Du svarte mig ej net,« sagde Rammer til den skrædder.

4. »Halvfjerdsindstyve alen til buksernes tøj
og femten til kvarer og remmer:
og dem skal du skjær' mig sid' og vid',
om du skal mig bukserne sömme.«
»Det falder mig for trang,« sagde Rammer;
»når jeg ej kan skræv' min gang,« sagde R. til den skrædder.

5. Rammer han ud ad skiben sprang,
de revnede i allen bunke:
og alle de små folk, som i skiben sad,
de frygted', de skulde nedsynke.
»Vi synker ikke her,« sagde Rammer.
»Vi sejler lige nær,« sagde Rammer til de skippere.

6. Rammer han styred' en snække for land,
så han de syv risserer mon stande:
»Og Rammer ta'r jeg på min mindste finger
og kaster ham så langt ud fra lande.«
»Det gjör du ej aljenn,« sagde Rammer.
»Kom herfor alle syv,« sagde Rammer til de risserer.

7. Rammer trak ud sin blanke skarpe sværd,
som han kaldte dennem Linden-røre:
så hug han de risserer deres hoved af,
te blodet dem rinder til døde.
»Her ligger I alle syv,« sagde Rammer;
»men jeg står lige styv,« sagde Rammer til de risser.

8. Ja, Rammer gik sig ved den store havsbred,
så han den store kjæmpe mon stande:

*) Det tyske ord: warum:.

Digitized by Google

halvfjerdsindstyve alen så vare han bred,
og hundrede så vare hans længde.
»Nok er du bred og lang,« sagde Rammer;
»men vov med mig en gang,« sagde Rammer til den kjæmpe.

9. Den første dag de tilsammen gik,
fægtes de med baresten bænder:
og Rammer tog kjæmpen i hår og i skjæg,
te kjødet det lösnes ved tænder.
»Hvor ilde griner du,« sagde Rammer,
»Langt væire ser du nu,« sagde Rammer til den kjæmpe.

10. Den anden dag, de tilsammen gik,
gik de tilsammen af vrede:
den store stjensbjærg den stander de på,
den ælted' de i ler og i livvi.
»Den leg den er vel hård,« sagde kjæmpen.
»Vi begyndte nys i går,« sagde Rammer til den kjæmpe.

11. Ja, Rammer trak ud sin blanke skarpe sværd,
som han kalder dennem Linden-røre:
så hug han en stykk' ud af kjæmpens si',
te femten par okser kund' ej føre.
»Hukken en herlig hug var ej det,« sagde Rammer.
»Hukken et vakkert stykk' var det,« sagde R. til den kjæmpe.

12. »Kjæresten Rammer, du spare mit liv,
du gjører mig ingen skade:
ja, syv tønder guld dem vil jeg dig giv',
om du mit liv vilde spare.«
»Den ottend' slunter med,« sagde Rammer.
»Nu sabler jeg dig ned,« sagde Rammer til den kjæmpe.

13. Rammer han ind ad bjærgen tren
til alle de små trolde i sæde:
og alle de forfærdes over Rammer hans sind,
for hæsselig gebærder og bærer.
»Hvorfor griner I ad mig?« sagde Rammer,
»Aldrig har jeg let ad jer,« sagde Rammer til de trolde.

Jens Orneborg, Ikast. 1868.

C.

1. Rammand var sig en bedre mand,
om han havde bedre klæder:

Digitized by Google

dronningen gav ham klæder på stand
af bast og blårgarn hin rede.
»Sådanne vil jeg ikke hav',« sagde Rammand.
»Sådanne står mig ikke brav,« sagde Rammand til den unge.

2. Frøkenen gav hannem klæder påny
af silke og sammat det fine.
»Bast og blårgarn er værre end ry,
det giver du tjenerne dine.«
»Sådanne vil jeg gjærne hav'« sagde Rammand.
»Sådanne står mig brav,« sagde Rammand til den frøken.

3. Rammand han gik sig ad byen ud
hen til den netteste skrædder:
»Og hør, du skrædder både favr og fin,
vil du gjøre Rammanden klæder?«
»Hvorfor vel ikke det?« sagde skrædderen.
»Da gjör du mig det ret,« sagde Rammand til skrædderen.

4. »Halvtredsindstyve alener til buksers tøj
og femten til bukserremmer:
og dem skal du gjøre mig forsvarlig og dröj,
om du kunde bukserne sömme.
»Det falder mig vel trang,» sagde Rammand.
»Jeg kan næppe skræv' min gang,« sagde R. til skrædderen.

5. Rammand han gik sig ved salten søstrand,
der så han syv kjæmper mon stande:
»Ti tager jeg Rammand på min venstre hand
og kaster hannem langt ud fra lande!« —
»Det gjör ej alene du,« sagde Rammand.
»I syv må komme nu,« sagde Rammand til kjæmperne.

6. Rammand tog til hans dyre sværd,
det, han kaldte Dingelen røde:
så hug han de syv kjæmper med en færd,
at blodet randt dennem til døde.
»Der ligger I alle syv,« sagde Rammand.
»Endnu har jeg mit lyv,« sagde Rammand til kjæmperne.

7. Rammand han gik sig lidt bedre frem,
der så han den store kjæmpe:
halvtredsindstyve alen så vare hans bred'
og hundrede alen hans længde.
»Vel est du stor og bred,« sagde Rammand.
»Dog sabler jeg dig ned,« sagde Rammand til kjæmperen.

Digitized by Google

8. Rammand tog til hans dyre sværd,
den, han kaldte Dingelen pile:
så hug han af kjæmpen hans hoved med en færd,
at det flöj henved femten mile.
»Der ligger du nu,« sagde Rammand.
»Dit løfte kommer du vel ej ihu,« sagde R. til kjæmperen.

9. »Syv tønder guld dem vil jeg give dig
og dig udi klaren vin bade:
om du vil rejse ud af landet fra mig,
om du vil ej gjøre mig skade.«
[»Den ottend' går vel med,« sagde Rammand.]
»Dog sabler jeg dig ned,« sagde Rammand til kjæmperen.

10. Rammand han gik sig lidt bedre frem,
han gik sig hen med stranden:
[han kastede öjet rundt omkring,]
der så han et skib mon stande.
»Det vil jeg sejle med,« sagde Rammand.
[»I kan vel føre mig til søs,«] sagde Rammand til skibsfolkene.

11. Rammand han trådte i skibet ind,
det knaged' i hver en bunke:
alle de bådsmænd, i skibet var,
de tænkte, at det skulde sjunke.
»Det sjunker ikke her,« sagde Rammand.
»Det sejler lige nær,« sagde Rammand til skibsmændene.

12. De kasted anker paa hviden sand,
[det var med megen glæde:]
Rammand han var den første mand,
som ind på landet mon træde.
»Vover ingen fler,« sagde Rammand.
»Vover ingen mer,« sagde Rammand til skibsfolkene.

Anders Olesen, Døstrup. 1889.

Visen har været meget yndet. *Mette Katrine Thomasdatter* i *Lem* ved Ringkjøbing kunde den også. Hendes sön mindes dog kun følgende strofer:

Halvfjerdsindstyve alen til buksetöj'
og femten til bukseremme:
det skal du gjöre mig stærk og dröj,
om du mig bukserne skal sömme.

Digitized by Google

2. Den store brud.

Er forhen trykt i min bog »Gamle jyske Folkeviser« s. 339 og i Skgr. III 35. Senere er den trykt i A. Olrik og Ida Falbe-Hansens »Danske Folkeviser« s. 165. Det er, som man ser, en efterklang af Torsvisen, som nu er bleven til en skjæmtevise. Sagen taget fra en anden side vil man finde i den efterfølgende grove vise, der åbenbart også er en efterklang af den gamle vise.

A.

1. Bispen i Ribe han var så ædelig rig:
han gav hans datter en silkesærk, var femten fajem vid.
Selv stryger hun dogen å jorden.

2. Ja, femten var de skræddere, den særk mon skjær' og sy:
somm' var fra Ribe, og somm' fra Ribe by.

3. Ja, femten var de piger, den særk mon to og vrid':
somm' fik ondt i armen', og somm' fik støng i sid'.

4. Ja, femten var de tømmermænd, den særk hænd' op i gård:
somm' måtť mist' djer helbred, og somm' lå syg en år.

5. Den brud hun vild' til kirke far', hun var så hövsk en kvind':
ja, femten fajem to di å æ mur, ind' de kund' trøk' hend' ind.

6. Den gang hun kom ad kirken ind, så tog hun te å vrån':
så slog hun ned det hellige kors, som för var overståån'.

7. Hun tog en penning a hendes pung og ofred' den ved lyw:
hun slog æ dæjens bejn i støkker, stok ud æ præstes yw'.

8. Ja, præsten sig for ålteren vænd', og han hed herre Knud:
»Og her bliver ingen mess' i dag, kommer bruden ikke ud!«

9. De gång hun kom af kirken ud, da tog hun til at leje:
»Nu har jeg væ't til kirk' i dag, det kan hver hør' og seje.«

10. De gång hun kom på kjærregård, da så hun op til skøj:
og alt det fæ i marken var, det køs hun hjem til bøj.
Selv stryger hun dogen å jorden.

Peder Frølund Lavesen. 1872.

Digitized by Google

B.

1. Bispen ud i Norge han var så middele rig:
han ga' hans datter en silkesærk, wa femten fawen vi',
Sjel stryger hun dogen å æ jowr.

2. Femten wa di höv'ske mø'r, den særk sku tow å vri':
somm' di fæk djer hår' dø, å somm' fæk støng i si'.

3. Atten wa di temmermænd, den særk hænd op i gård:
nåwer fæk djæ hælset, å nåwer lo syk en or.

4. Det var den gode unge brud, hun vild' te kjærken får':
åll dem hæst' der hende så, dem køs hun hen te Wåår.

5. Ja, det war den gode unge brud, hun slu hende öwn imod skøj:
å ål det fe, i marken war, det køs hun hjæm te bøj.

6. Der hun skuld' ad kjærken ind, hun fæk en ajen send:
få femten fawn måtť di ha å æ mur, end di ku træng' hend' ind.

7. Da hun kom ad kjærken ind, så tu hun te å vrån'[1]):
så slu hun nejr dem hælle kås, der för håd öwerståån.

8. Hun tu en pæng' a hende pong, hun gjæmt' en nåk så nyw':
hun tu en støkk å æ dæjens bejn, stok i æ præstes yw'.

9. Præsten stu for ålteren å sång, å dæjnen hejd San-Knud:
»Dæ blywer ingen mess' i då, kommer bruden ikke ud!«

10. Og da hun kom a kjærken, så tu hun te å leje:
»No hår a wåt i kjærk i då, som enhver ka' hør' å seje!«
Sjel stryger hun dogen å æ jowr.

Ane Povlsdatter, Tværmose. 1872.

C.

1. Der bo'r en mand i Ribe, han var så ædelig rig,
han gav hans datter en silkesærk, var femten fajem vid.
Sjel stryger hon dogen å æ jowr.

2. Femten var de skrædderer, den særk sku skjær' å søj:
somm' håd hjemm' i Ribe, å somm' i Ribe bøj.

---

[1]) vråne ɔ: se i vejret; han gor å vråner å kikker.

Digitized by Google

3. Femten var de höv'ske mø'r, den særk sku to å vri':
somm' fik djer hårde død, å somm' fik støng i si'.

4. Femten var de tømmermænd, den særk skuld' hæng' op i gård:
somm' fik djer helsot, å somm' lå syg en år.

5. De fulde den brud te kjærken hen, vel trøglend fast i skind:
femten al' to de å æ mur, för de kund' trøng' hend' ind.

6. Og der hun kom ad kjærken ind, da tog hun te å vrån':
så slog hun ned det hellig' kors, som för had over ståån.

7. Hun tog en penning af hende pung, hun ofred' vel til nöj',
da slog hun sønder æ dejns ben, stak ud æ præstes öj'.

8. Præsten han stu for ålteren å sang, han hedder herre Knud:
»Og her bliver ikke mess' i daw, kommer bruden ikke ud!«

9. Og da hun kom af kjærken ud, hun slu hendes öjn' imod skøj:
og alt det fæ, på marken var, det køs hun hjem til bøj.
Sjæl stryger hun dogen å æ jowr.

Johanne Tygesdatter, Örre. 1874.

Meget lignende optegnelse ved Lavst Johansen, Søagre. Den er også på 9 vers. Der foreligger endnu opskrifter fra:

Frands Povlsen, Grödde, Ikast, 1870.
Niels Kragelund, Arnborg, 1877.
Ane Margrete Eskildsd., Torning. 1874.
Ane Marie Kragsnab, Sinding, 1871.
Else Skole, Örre, 1871.
Kirsten Marie Povlsd., Husby. 1874.

Af deres ændringer mærkes følgende:

1 1. Bispens datter i Ribe.
2 1. Og femten (seksten) var de jomfruer.
3 1. Femten var de vaskemøer.
4 4. og nower fik ondt i djer lår.
5 4. inden de kund' trøgl' hend' ind.
6 3 4. så køs hun ned de hellige korser,
som der havde förre vååu.
7 1 2. Dette var den unge brud,
hun ofred' vel så nöj'.

---

3. Kjællingen til barsel.

Er forhen trykt i »Gamle jyske folkeviser« s. 341 og i Skgr. IX 448. Som allerede der bemærket findes den også i Svanings håndskrift 13. Dernæst svensk i Cáv. og Stephens V D. 33 og fl. st., norsk hos Landstad XCVI.

Digitized by Google

A.

1. Og hør du, gode Las, min mand,
vil du min knive hvede?
for her er barsel i vor by,
og hjemme kan jeg ikke blive.
[Jeg er så inderlig böjen derdid,
dertil stander al min hu og min id.]
For den kjælling var buden til barsel.

2. »Og hør du, gode mutter min!
du har så lidt at føre,
der hænger to gamle handgrevve spand',
de hænger imell' vor' döre;
der er så lidet derudi,
der er vel en torsk, ja, vel syv heller ti.«
For den kjælling var buden til barsel.

3. Ja, kjællingen ind ad dören tren,
hun kom jo lig' til stede:
»Det er lig' godt, hvor I sætter mæ,
når jeg får noget at æde;
de sætter mæ næst her hos vor præst,
der vanker de retter, som var bedst.«
For den kjælling var kommen til barsel.

4. Ja, syv fad' supp' dem åd hun af,
to låre af en stude:
syv tönder öl dem drok hun af,
da begyndt' den kjælling at lure;
hun drok vel jen, ja, vel syv heller ti,
for da begyndt' den kjælling at spi.
For den kjælling had' voren til barsel.

5. Ja, kjællingen over bordet sprang,
hun svindsed', og hun svandsed':
»Og vil I nu hente mæ spillemand,
nu lyster mæ ret at dandse!«
Ja, spillemand spilt', og kjællingen hun sprang,
hun slog en sk.., var atten al' lang.
For den kjælling had' voren til barsel.

6. Ja, kjællingen ud ad dören tren,
hun tren udi de gårde:
hun sk.. over all' æ syv bymark,

Digitized by Google

som för had lå til fæland.
Det var kjend o hend' ben,
hendes særk had' få't en Fandens mén.
For den kjælling had' voren til barsel.

7. Ja, Las han ud af vindeven så,
så han sin hustru komme:
»Og kommer du her, min hjate mo'rlil!
og kommer du her, min nonne!«
Ja, Las trok op hans hvide skjæg,
hun sk.. imod ham, te det smaldred' i æ væg.
For den kjælling had' voren til barsel.

8. Om morgen tidlig, för det blev daw,
hørt' Las sin hustru jamre:
»Mi særk den er grod fast ve mi lænd,
en sidder, som en var pikket med hamre;
og kjære Las lil! ta ve mæ di tænd,
og nap mi særk ud fra mi lænd!«
For den kjælling had' voren til barsel.

9. Om morgen tidlig, för det blev daw,
tog han sin hustru til brønde:
han toed hend' både æfor og æbag,
som hun had' været i dynde;
han øst' over hend' båd' med bøtter og med spand',
hun sk.. imod ham, hun var ren i band'.
For den kjælling had' voren til barsel.

Kristen Bak (Höjbjærg) i Staby. 1873.

B.

1. »Ja, tal mig til Las, min egene mand,
og slibe skal du mine knive:
der skal stande en barsel næst i vor by,
og hjemme kan jeg ikke blive;
jeg er så idelig buden derind,
det står i min krop, min hu og min sind.«
Hej hopsisa trallalallelallela.
For da skulde hun til barsel.

2. »Ja, hvad vil du med den barsel gjør'.
du haver jo intet med dig at føre

Digitized by Google

uden en gammel ballikår,
der hænger æbag ved di øre.«
[Der er ej synderlig føring deri,
for der er af sild kun syv eller ni.]
For da skulde hun til barsel.

3. Ja, kjællingen indad dören tren,
de trædes alt om deres sæde:
»Ja, likjær hår a, hur I sætter mæ,
når a kan få nok-e at æde.
Så sat' de hend' næst ved sovnepræst,
og der vanker retter, og det var dem bedst'.
For da var hun kommen til barsel.

4. Så åd hun op syv oksekrop',
dertil fir' fede væjer,
ja, syv ammer vin såt' hun i ring,
hun töt endda, hun kund' bæjer.
Hun kraved' endda hender opskjærmad,
hun fæk hender nætter o en syvtønd-fad.
For da var hun kommen til barsel.

5. Ja, kjællingen om på gulvet sprang,
hun svindsed', og hun svandsed':
»Nu henter I mæ en spillemand,
for nu har jeg lyst til at dandse.«
Ja, spillemand spilt', og kjællingen sprang,
hun slog en sk . ., der var atten al' lang.
For da var hun kommen til barsel.

6. Om natten ret ved midnatstid
begyndte den kjælling at jamre:
hender særk var grov fast te hender krop,
som den var klinket med hamre:
»Å, hjate Laslil! ta ve mæ di tænd,
å røk den så sagtelig ud fra mi lænd!«
For da var hun kommen fra barsel.

7. Om morge-en tidlig, der det blev daw,
da fort' de den kjælling til brønden:
de towe hend' æfor, de towe hend' æbåg,
ret som hun had' været en tønde.
De øste på hend' med stripper og spand',
hun løjt endda, som hun var i band'.
For da var hun kommen fra barsel.

Digitized by Google

8. »Ja, tal mig til Las, min egene mand,
og han skal for mig kjøre:
og han skal kjør' mig så varlig hjem,
min krop må han ikke røre;
og han skal kjør' mig så varlig hjem,
te at mi' krop skal *et* kom i klem'.
Hej hopsisa fallalallelallela!
For da var hun kommen fra barsel.

Ane Grönkjær, Sunds. 1871.

C.

1. Kjællingen hun talte til Adser sin mand:
»Og slibe skal du vores knive!
vi er buden til barsel i morgen,
og hjemme kan jeg ikke blive.
Jeg blev så inderlig buden derind,
dertil stander både min hu og min sind.«
For da var den kjælling til barsel.

2. Og der de kom til barselgård,
da trættes de om deres sæde:
»Og li'kjær hår a, hur I sætter mæ,
nær a kan få nowet at æde;
I sætter mæ hos jer sovnepræst,
ti der vanker retter allerbedst.«

3. Syv oksekrop' dem åd hun op
og så fem fede væjer:
syv ammer vin dem drak hun af,
hun svor endda, hun kund' bæjer;
hun kraved' endda hendes opskjærmad,
det bar de hend' ind o en syvtøndfad.

4. Den kjælling hun om på gulven sprang,
hun svindsed', og hun svandsed':
»Og tal mig nu til spillemand!
nu lyster mig først at dandse.«
Og spillemand spilt', og kjællingen sprang,
så slog hun en sk . ., der var atten al' lang.

5. »Tal mig nu til Mikkel, min svend,
og han skal for mig kjøre:
og han skal kjør' mig så varligen hjem,

Digitized by Google

min bug tör han ikke røre;
a frygter, min röv skal blyw' mig den værst',
a skal overbesk . .' både degn og præst.«

6. Om natten hen ved midnatstid
den kjælling begyndte at jamre:
hendes særk var groet så fast til hendes röv,
ret som den var klinket med hamre:
»Og hjærte mandlille, tag ved med din tænd,
og træk mig den så listelig ud fra min lænd!«
Og da had' den kjælling wot til barsel.

7. Om dagen hen ved middagstid
de kjørte den kjælling til brønde,
de tod' hend' æfor, de tod' hend' æbag,
ret ligesom hun var en tønde;
ja, de øst' o hend' med bøtter og spand',
endda lugt' hun, som hun var i band',
Og da had' den kjælling wot til barsel.

Kirsten Marie Povlsdatter, Husby. 1874.

D.

1. Kjællingen skulde til gildes gå,
hun havde intet at føre
uden en gammel hankeballe,
den hængte hun ved sit øre;
hun havde ikke andet at lægge deri
end syv sild, og rådne var de.
Og hun var buden til barsel.

2. Kjællingen ind ad dören trén,
hun brød sig ikke om sæde,
hun var lige nöjed, i hvor hun sad,
bare hun fik noget at æde.
Så satte hun sig jævne vor sognepræst,
der vanked' de retter vel mest og bedst.

3. Så åd hun op ni fade grød,
dermed to fede stude:
Så drak hun op tolv tønder öl,
der var ikke mer' derude.
så åd hun op syv sider flæsk,
hun åd og grined' som et bæst.

Digitized by Google

4. Kjællingen ud på gulvet sprang,
begyndte hun at svandse:
»I hente mig en spillemand,
mig lyster nu at dandse!«
Den spillemand spilled', den kjælling hun sprang,
hun slap en sk . ., den var femten alen lang.

5. Kjællingen ud af dören sprang,
hun sprang vel over syv gjærde:
hun mogede over tolv tønder land,
som för har ligget i fælled.
De skulled[1]) efter hende med skuller og greb,
jo mere de skulled', jo mere hun sk . . .

6. Niels Adser han drog hende til sin brønd,
så skylled' han hende til ende:
han strøg hende over hendes hvide lænd,
han fik begge hænderne fulde.
De skyllede hende med strippe og spand.
»Og hold dog op, dit uforskam!«
Og hun var buden til barsel.

Frøken Ingefred Kruse, Greve.

Desuden har jeg opskrifter efter:

a. Sören Jörgensen, Feldingbjærg, S.-Felding. 1877.
b. Jens Mathias Kristensen, Fjaltring. 1877.
c. Jens Mark, Vokslev. 1887.
d. Niels Schøler, Fastrup, Gjellerup.
e. Maren Jensdatter. 1875.
f. Niels Madsen, Bratten.
g. Kristen Rasmussen, Egendal, Tem. 1900.
h. Lærer Engbergs kone, Martha Engberg, Havborup.
i. Bogtrykker Kr. Eriksen, Nörrebro, Kjöbenhavn. 1900.
j. Niels Sneftrups enke, Lund, Gjellerup, 1871.
k. Ane Katrine Sörensen, Gjenner, Sønderjylland.
l. Ædel Thomasdatter, Sunds. 1871.
m. Svend Peter Jensen, Vole.

Af variationer mærkes her følgende mere væsentlige:

I a kaldes manden Nis, i b Las og konen Kirsten, i c Lave, i d Lasse, i e Adser, i f Lasse, i g sönnen Niels, i h drengen Lasse, i i manden Adser, i j Las, og konen kaldes skrædderkonen.

1. 5 a b har: Ti jeg haver soret alt ved min ed,
at jeg skulde endelig komme derned.
  3 f har: han skulde hendes knive opskure.

[1]) skovlede.

Digitized by Google

3. ₂ **d** har: alting stod hende til rede.
4. ₁ ₂ **b** har: Ja, hun søv af syv fade kål,
dertil to fede stude;
ja, hun drak öl af tønder syv,
for da skuld' hun ud at lude;
ja, hun drak syv potter brændevin og ti,
for da begyndte den kjælling at spi.
₂ ₄ ₅ **f** har: dertil syv fede vædre,
for nu lysted' hun at æde,
så forlangte hun det afplukkede mad.
h har sådan: Syv fade kål dem åd hun af
og to brunryggede stude:
tolv kander öl dem drak hun ud,
så begyndte den kjælling at tude;
tolv kander brændevin dem drak hun ud,
så begyndte den kjælling først at få mad.
5. ₁ **c** har: Nu blev det hen på aftenstund.
6. ₅ ₆ **a**: han kjoor hend' så lettelig over den bro,
dertil stander al min lid og min tro.
₆ **e**: te jeg ej skal komm' imeld hawer i klemm.
₅ ₆ **g**: han løft' hend' op, som han ku bedst,
hun öwerbegjoor båd' dæjn å præst.
₁—₄ **h**: så sprang hun over bord,
og hun sprang over gjærde,
så gjødte hun femten tønder land,
som för havde ligget til fællet.
7. **h** har: Den tid hun kom i hendes kjærestes gård,
da var hendes kjærest ud', svöbt i mår.
han greb hende både for og bag,
fik begge næver fulde.
Heja, min dukke, hvor er du beskidt,
din særk har fåt en farlig klik.
i har: Hr. Adser stod foran sin gård:
›Velkommen du mø så hulde!‹
han klapped' hendes snehvide lår,
så fik han begge næverne fulde.
₃ ₄ **k**: han tog hend' så listelig af æ vuen,
til begge hans hænder blev fulde.
8. ₁ ₂ **c**: Nu lakked' det hen ad midnatstid
hun prynede i hendes pande.
₅ ₆ **f**: de vasket den kjælling i åer og i bæk,
og rumpen den slog smæk i smæk.
9. ₆ **a**: hun sked endnu, som hun var i band',

Digitized by Google

6 b: hun sked endda, te det rendt' over land'.
for da var hun kommen fra barsel.

2 3 4 h: De kjørte hende til brønde,
de skulped' hende som kitter og kar,
de skulped' hend' som en gammel tønde.

Omkvædet er i a: For da var kjællingen til barsel.
For da kom kjællingen fra barsel.

i b: For da vild' den kjælling til barsel.
For da var hun kommen fra barsel.

i c: For kjællingen var kommen til barsel.
For kjællingen had voren til barsel.

i e: Hejhopsopsa falderalderalde.
For da skuld' æ kjælling til barsel.

i f: For da var æ kjælling til barsel.
For da håd æ kjælling vår te barsel.

i g: Filuu filæjj filadderidæjj.
Den kjælling var buden til barsel.

i h: For begge var vi bøden til barselhus.

i i: For hun var jo bedt til barsel.

i j: For da var kjællingen ad barsel.

Der er altså to hovedformer af visen. I den ene kjører manden eller svenden hende hjem, i den anden kommer hun gående til hjemmet. Denne form findes i Kristen Höjbjærgs, Ingefred Kruses, Martha Engbergs og Kr. Eriksens tilsigelser. Ved v. 7 har jeg taget begge former med i ovenstående anmærkninger.

---

4. Den slemme kjælling.

Findes også i Magdalene Barnewitz's håndskrift nr. 95 og i Skgr. I 446, II 556 og 730. Desuden haves den på svensk hos Cav. og Stephens, hos Arwidsson (III 146) og i svenska landsmålen's tidsskrift VII 6 nr. 17.

A.

1. Den gammel kjælling og den ungersvend
de mödtes i æ mows:
»Og vil du nu al elskov pröv',
så vil a sætt' mi pows.«
Åller war a ræjer for en kjælling.

2. Strivere wa hende howser,
å tjallere wa hende hætt':
»Og vil du nu al elskov pröv',
så vil a powsen sætt'.«

Digitized by Google

3. Den ungersvend klemt' hans hest i spor',
for bispen vild' han klaw':
men kjællingen hun tov stav i hånd,
hun mödt' den samme daw.

4. »Du unge bisp, du favre bisp!
du skiller mæ ve den gumm':
hun hår ikk' en tænd udi hende mund,
hun kan ålder tygg' en krumm'.«

5. »Du unge bisp, du favre bisp!
du la'r mæ behold' mi mand:
han hår ikk' and't o mæ å klaw',
end a er lidt ældr' end han.«

6. Bispen han tog en bog i hånd,
å han vild' te å læs':
men kjællingen hun tov stav i hånd,
slog bispen over hans næs'.

7. Kjællingen blöw te åll hånd',
te hwa så blöw hun føst?
så blöw hun te en vildkjeld',
å slot' den hovmands tøst.

8. Kjællingen blöw te sur' sild,
å hænd i fatte mands rånd':
så fild hun nejd å fes derved,
å ild' så lowt hende ånd'.

9. Så blöw hun te en kolde kow,
hun gik i æ eng å bejd:
hun køs en hovmand fræ hans hest,
de stånd han sod å skejd.

10. Så blöv hun te en wårul,
ad skoven lod hun londt:
der sprang hun öwer en gjææerstav,
så röw hun ud hende k . . dt.
Åller war a ræjer for en kjælling.

Niels Kragelund, Hølund, Arnborg sogn. 1877.

Digitized by Google

B.

1. Jeg tænkte på at gifte mig
for pengene at vinde,
så fik jeg fat en gammel kjælling,
hun kunde ikke spinde.
Traderallala. Nej, aldrig fik jeg nogen ro for kjællingen.

2. Den første nat, vi lå i ro,
da kysses vi og klappe:
den anden nat, vi lå i ro,
da reves vi som katte.

3. Den tredje nat, vi lå i ro,
da bed hun af mit øre:
den fjerde nat, vi lå i ro,
da kunde jeg intet høre.

4. Så tog jeg fat min ganger grå
og vilde til præsten ride:
men kjællingen hun tog sin skabet gjed,
hun red så godt som fire.

5. Og præsten tog sin lille bog
og vild' for kjællingen læse:
men kjællingen tog sin krykkestav,
slog præsten én på næsen.

6. Så fik jeg fat min lille båd
og sejlte ud på søen:
men kjællingen tog sit svinetrug
og sejled' mig så i vejen.

7. Så tog jeg fat min store båd
og sejled' ud på havet:
men kjællingen tog sit grynesold
og sejled' så i graven.

8. Ja, kjællingen sad på vilden sø,
hun hvisled' og hun tuded':
men da hun sank på havsens bund,
hun skjældte, og hun bandte.

9. Så fik jeg fat en ruste kniv,
og den var løs i skaftet:

Digitized by Google

den hog jeg op i kjællingens röv,
og tusind djævle bag efter.
Traderallala. Og endelig så fik jeg ro for kjællingen.

Anders Pedersen, Hæsum hede.

C.

1. Jeg var mig en favr ungersvend,
jeg vilde ud at bejle:
der mödte mig så gammel en kjælling,
jeg tænkte, at hun var pige.
For jeg for jeg kan ej få nattero for kjællingen.

2. Den første nat, vi sammen lå,
vi kyssest, og vi klappest:
den anden nat, vi sammen lå,
vi nippest, og vi nappest.

3. Den treddi nat, vi sammen lå,
hun bed mig i mit øre:
så jeg gik hele fjorten dav',
og kund' slet intet høre.

4. Jeg gik mig til præsten hen,
kjællingen at forklage:
kjællingen hun bagefter kom
med hendes skjødsel og rage.

5. Præsten tog op sin lillebitte bog,
og han begyndte at læse:
kjællingen tog hendes knavvere kjæp,
slog præsten over hans næse.

6. Jeg tog mig en lillebitte båd
og vilde ro ud fra strande:
kjællingen hun tog hendes grynsold,
hun sank til havsens bunde.
For nu for nu har jeg fået nattero for kjællingen.

Kristen Lavtrup, Gestrup, Sønderjylland.

1ste form af visen findes i efterfølgende vers fra egnen omkring Vissing.

Drengen og kjællingen de mödtes ved en mos':
Å hå do löst te gallskav, så vil a sæt mi pos'.

Digitized by Google

Ris ras rus!
å hå do löst te gallskav, så vil a sæt mi pos'.

Kristen Pedersen, Hals.

Fra Ersted i Himmerland:

Kjællingen sig til en wåårulv mon skab',
i skoven så monne hun tondte:
så sprang hun over de twære gjaar,
der röv hun ud hende k..dte.

Jens Kristensen, Ersted, 1887.

2den form af visen findes i følgende:

Nu går jeg i den grönne skov og plukker skjönne grene,
og kjællingen ligger på havsens bund og slås med store stene.
Ja, nu har jeg fået nattero,
og nu har jeg fået dagen god
for kjællingen, den gamle hekse.

E. T. K.

Ligeledes i dette vers, der næsten er blevet til et börnerim:

Præsten tog sin læsebog og gav sig til at læse,
kjællingen tog sin krykkestav og slog ham over næsen.
Præsten ud af dören løb, kjællingen bag efter,
præsten op i egetop, der ku kjællingen it kom' op.
Kjællingen nier i dyyvdal, der ku di bådde kyer å skrall,
kjællingen ud i suet mues, der fand hun et par røø hues.

Et barn i Lime skole.

S. Grundtvig vil i en skreven anmærkning have visens første form jævnført med D. g. F. 115, og det kan ikke nægtes, der er berøringspunkter imellem dem. Om nu denne skjæmtevise er en omformning eller nydannelse eller efterklang af den gamle vise om «Dansk kongetal«, skal ikke kunne siges; vi har for lidt sammenligningsstof til vor rådighed.

---

5. Bispens datter i Pile.

Med disse former af visen kan sammenlignes Skgr. I 442, II 8, XII 237.

A.

1. Jespers datter i pile
hun ønsket femtem mile,
hun ønskede sig kirker tolv,
för hun sig kunde hvile.

Digitized by Google

2. Hun ønsket for hendes fader
tolv traver i laden,
plejl og skovl, hvad der hør til:
»Fader, du tærsker, når du vil,
du tærsker, når du lyster.«

3. Hun ønsket for hendes moder
tolv køer i båse,
spand og stripp', hvad der hør til:
»Moder, du malker, når du vil,
du malker, når du lyster.«

4. Hun ønsket for hendes broder
tolv skibe i floden,
sejl og ror, hvad der hør til:
»Broder, du sejler, når du vil,
du sejler, når du lyster.«

5. Hun ønsket for hendes søster
tolv sæt klæjer i kisten,
löggel og lås, hvad der hør til:
»Søster, du gifter dig, når du vil,
du gifter dig, når du lyster.«

6. Hun ønsket og for bispen
tolv kirker i öster,
præst og degn, hvad der hør til,
præsten præjker, når han vil,
han præjker, når han lyster.

7. Præsten han hed Jeppe Knud,
degnen han hed Pier,
så ønsket hun begge djer öjn' ud,
så ønsket hun ålder mier.

Kristen Rasmussen Egendal, Tem.

En opskrift fra Kristen Frandsen i Gl. Arnborg, 1877, ligner meget denne. Dog har den gjennemgående ordet pissed' for ønsked', og slutningsverset bliver da sådan:

Degnen han hed Jeppe Knud,
og præsten han hed Peder,
så pissed' hun begge djer ywn ud,
så pissed' hun aldrig mere.

Digitized by Google

6· Höstpigen.

Af denne vise er der trykt en variant i et flyveblad fra 1776 (og 1780). Fremdeles i J. F. I s. 25, og i Skgr. II 6 og VI 697. På svensk findes visen i Runa 1843 III 34, 1845 s. 17 og i Stephens manuskript Mad minnstrel I 16. På norsk er der også et flyveblad og en variant i Bugges manuskr. Jvf. D. g. F. 48, der har verseform og flere vers tilfælles med denne. Håndskr. på kgl. bibl. Thott. 1524. I J. F. er I udeladt de to sidste strofer af v. 7, de lyder således:

. . og du skal give mig nattero
med syv kuradsige drenge.

V. 5 af flyvebl, fra 1776 lyder således:

Og du skal give mig en due så fin,
dertil så ypperlig en due,
og hver den gang hun på mig ser,
skal hun kalde mig for frue.
Så vil jeg gå, og så vil jeg stå
alt på vor åker at skjære.

1. Den bondemand taled' til konen sin:
»Vores ager den er udi vove,
havde vi haft os en lillebitte pig',
der kunde se os til gode«.
Som der vilde gå, som der vilde stå
alt på vor ager at skjære.

2. Bondemand han sadlede gangeren sin,
så hastig monne han ride;
da han nu frem på gaden kom,
da mödt' ham en vakker lille pige.
Han syntes nok, hun kunde gå, han syntes . . .

3. »Og hør, min pige, hvad jeg siger dig,
og vil du lade dig leje,
godt öl og mad skal du fange hos mig
og penge alt efter din nöje«.
Og så skal du gå . . .

4. »Du ser vel, jeg er i midjen smal,
og min' sko er nette i svinke,
og jeg vil have tolvhundrede rigsdaler,
jeg synes, det er kuns ringe«.
Og så vil jeg gå . . .

Digitized by Google

5. Ja du skal give mig en klædning,
og den skal vær' af flöjel den fine:
töjet skal du hente i Amsterdam,
og skrædderen i Sodom-Gomorra.
Og så vil jeg gå . . .

6. Ja, tolv par sko skal du give mig,
og de skal alle være gule:
og så skal du skaffe en ungersvend,
som mig dennem ret kan beskue.
Og så vil jeg gå . . .

7. Ja, tolv par øksen skal du give mig,
og de skal alle være dannebroge:
den ene horn den skal stande ret,
og den anden skal stande kroge.
Og så vil . . .

8. Og så skal du give mig tolv tønder rug,
hver fredag at jeg monne faste:
ja, du skal give mig tolv tønder byg,
hver løverdag du monne kaste.
Og så vil . . .

9. Ja, du skal give mig tolv tønder öl,
hver aften jeg ganger til senge:
og så skal du give mig god nattero
med tolv flinke lystige drenge.
Og så vil . . .

10. Og er der nogen, der spörger efter mig,
eller efter mig monne lede:
så er jeg bispens datter af Kjöbinghavn,
fru Sidsellil monne jeg hedde.
Og selv skal du gå, og selv skal du stå. . .

11. Bondemand snurred' sin ganger omkring,
så hastelig monne han ride:
»Og skam for den, som der lejer dig
jeg hørte end aldrig din lige«.
Selv kan jeg gå, og selv kan jeg stå
på ageren min at skjære.

Semmenarbejdet af otte opskrifter, som jeg har fra:
a. Ane Kirstine Madsen, Ulfborg. 1877.
b. Ane Grönkjær, Ildsgård. 1871.
c. Ane Johanne Jensdatter. 1873.

Digitized by Google

d. Ane Margrete Eskildsen, Torning. 1874.
e. Jakobine Nielsdatter, Mammen. 1875.
f. Peder Kristensen Brun, Brandstrup. 1874.
g. Niels Kragelund, Arnborg. 1877.
h. Jens Isaksen, Tvevad. 1875.

e, **g** og **h** har helt meningsløse omkvæd efter 4de strofe, men i de øvrige opskrifter er det:

Som der kan gå, og som der kan stå
på ageren min at skjære,

eller variationer deraf. Omkvædet varieres gjærne efter hvert enkelt verses behov. I **e** lyder det således.

Løvver i vand, vand over Vælland, Rulland dræjj, løvver til kat over marke og eng, snilde så gut over Island, Rusland, rejda,

g har: Levende brav, strant om vel, om en drullen dræj, ragede kat over mark og eng, snuller i gotter, de væller karusser å rium.

h har: Vildenste brav, strant over Vænland, vildenste karle over ager og mark, vænlandste rutta, mildenste rutta. Vænland, Rusland, ridda.

Følgende varianter er de mest ejendommelige:

1. **a** $_2$: nu står vores ager og er mode.
f $_2$: alle vore agre står modne.

2. **a** $_2$ $_3$: til Amager vilde han ride.
b $_3$: og da han kom på Amagergade.
d $_3$: han red op ad Amagertorv.

3. **a** $_4$: betalingen efter lejen.
b $_4$: om du så hos mig vilde tjene.
c $_4$: betaling alt efter min evne.

4. **b** og **c**: Ja, atten hundred' daler skal du give mig,
og dertil atten guldringe,
hvad enten vil du så fæste mig så skjön,
heller synes du, at jeg er for ringe.

8. **d**: Og så skal du give mig syv tønder öl
hver løverdag i faste:
og så skal du give mig syv tønder korn,
hver løverdag du kaster.

9. **g** $_4$: med atten kuradsige drenge.

10. **a** $_4$: at jeg er bispens datter i Ribe.
c: Om nogen vil spörge efter mit navn,
Katrine så monne jeg hedde:
bispens datter af Engeland,
og alle så kunne de mig lide.

11. **b** $_3$ $_4$: der er vel aldrig nogen, der har hørt
slig mage til sådan en pige.
h $_3$: gid Fanden af helvede lejede dig.

Digitized by Google

7. Den sære mand.

Heraf findes et flyveblad, og på norsk en var. i Bugges manuskr. Der findes også i Skgr. I 207, V 13, XI 535 og flg. i alt 8 varianter af denne vise.

A.

1. Der ræj en ridder ad Wåår gåd',
— Hem trem tremmelin. —
der mödt' ham en jomfru ham te' måd'.
Skov lov lejring.

2. »Hør du, skjön jomfru fåvr og fin,
og vil du være kjærest' min?«

3. »Ja, dersom du vil gilli mæ,
så vil a åldføst løske dæ.«

4. Hun løsked ham i hans nakk'grav,
der stu tow søer, å di drok draw.

5. Hun løsked ham i hans ripskjæg,
der soed en høøn o tretten æg.

6. Hun løsked ham i howekrown,
der stu tow føller, å di wa brown.

7. Hun løsked ham i hans öwenbryn,
der stu tow pigger å dröwt nå gryn.

8. Hun løsked ham ve hans navle,
der stu tow höns å kawled.

9. Hun løsked ham ve hans p . . li . . .,
— Hem trem tremmelin. —
hun blöw så dø som stejn å stok.
Skov lov lejring.

Draw er det jydske ord for mask.

Efter to søskendes tilsigelse: Ane Povlsdatter og Peder Povlsen, begge af Tværmose, Sunds.

B.

1. Jeg så ham i hans hovedkron',
hovedkron',
der stod to føller og spillede bold.
Giv mig så vakker en Nordmand.

Digitized by Google

2. Jeg så ham i hans :,: nakkegrav, :,:
   der flød et skib på vilden hav.

3. Jeg så ham i hans pande,
   der stod to bønder og bandtes.

4. Jeg så ham i hans öjenbryn,
   der stod to piger og drøfted' gryn.

5. Jeg så ham i hans næse,
   der stod en smed at blæse.

6. Jeg så ham i hans mufle-skjæg,
   der lå en gås på femten æg.

7. Jeg så ham i hans mundevig,
   der stod to piger og svöbt' et lig.

8. Jeg så ham i hans brystben,
   brystben,
   der stod to kæmper og sloges med sten.
   Giv mig så vakker en Nordmand.

Maren Pedersdatter, Brandstrup. 1867.

En opskrift ved Ane Johanne Andersdatter er meget lig med B.

C.

1. Da jeg mig lidt ud på vejen kom,
   da mödte mig en gammel mand.

2. Jeg så ham i hans lange skjæg,
   der lå en gås på femten æg.

3. Jeg så ham på hans brede mund,
   der stod to piger og flåj en hund.

4. Jeg så ham i hans næsebor,
   der stod to karle og plöjet et fur'.

5. Jeg så ham i hans öjnebryn,
   der stod to piger og drøftet gryn.

6. Jeg så ham i hans håretop,
   der stod en hest og var sadlet op.

7. Jeg så ham i hans nakkegrav,
   der stod to svin og hjasket deraf.

Digitized by Google

8. Jeg så ham i hans asetud,
der sad en djævel og kikket ud.
Falladeri og falladeri falladerallala!

Niels N. Rask, Mundelstrup.

D.

1. Jeg gik mig til Fravdegård,
alt for at klippe mine får.

2. Der mödte jeg en gammel mand,
hans skjæg var femten alen lang.

3. Jeg så ham i hans lange skjæg,
der lå en gås på femten æg.

4. Jeg så ham i hans öjenbryn,
der sad to piger og drövted' gryn.

5. Jeg så ham i hans håretop,
der stod en hest og var sadlet op,

6. Jeg så ham i hans nakkedrag,
der stod en karl og skrabed' af.

7. Jeg så ham på hans brede ryg,
der stod to karle og kjørned' byg.

P. Jensen, Kværndrup.

E.

1. Jeg så ham på hans hovedtop,
der stod tre lus og var sadlet op.

2. Jeg så ham i hans store skjæg,
der lå en gås på femten æg.

* * *

3. Jeg så ham på hans store pyvs,
der stod en mand og sleb en yvs.

4. Jeg så ham på hans store tå,
der sad tre mand og åd en skrå.

5. Jeg så ham i hans assetud....

Hinnerup.

Digitized by Google

F.

1. Jeg så en gammel mand i fjor,
jeg så ham og igjen i år.
Tralalalara viktoria og tralla og kridevivit bombom,
semmedemling viktoria og tralla og kridevivit bombom!

2. Jeg så ham i hans halemund,
der stod to karle og flåd' en hund.

3. Jeg så ham i hans lange skjæg,
der lå en gås på fjorten æg.

4. Jeg så ham på hans brede ryg,
der stod to karle og kjörnet byg.

5. Jeg så ham på hans brede hæl,
der stod to karle og drak en pægl.

6. Jeg så ham i hans asketut,
der sad en dævl og titted' ud.
Tralalalara viktoria og tralla og kridevivit bombom,
semmedemling viktoria og tralla og kridevivit bombom!

Efter en opskrift af Kirstine Thomsen i Hedegård
T. Kristensen, Rönslunde.

Endnu en opskrift af første hovedform ved Niels Kragelund, Arnborg, og Den har verset:

Jeg så ham ind imeld hans ben,
der stu to piger og sluust mæ sten.

G.

1. :,: Jeg tjente mig en gammel ruste mand, :,:
:,: for birget, for burget, for bandsat var han. :,:

2. Han havde en mund som en firhjörnet dör,
skam få den flabmund, for aldrig lå han tör.

3. Hans tænder de vare så sorte som beg,
men jeg takker Gud for, han aldrig kyste mig.

4. Jeg så ham op i hans lange skjæg,
der ligger en gås opå femten rödden æg.

5. Jeg så ham op i hans næsehwol,
der stonder en mil' te femten lasser kwol.

Digitized by Google

6. Jeg så ham op i hans øretud',
der driver en mand med en par hundrede stud'.

7. »Mi ko skal du molke, og mi mjælk skal du si,
ja, skam skal du fo, kommer dejer gråner i.

8. Min lille kakkelovnsstov' den skal du gjøre varm,
det gjører så godt for de lille små barn.«

9. :,: »Ja, håj a blöwen hjemm' ve mi lille bitte rok, :,:
:,: de håj wan te gavn få mi usle krop.« :,:

Helene Johansdatter, Halkjær huse, Hodsager.

H.

1. I fjor har jeg ægtet mig en gammelagtig mand,
forbistret og forbastret og forbandsat er han.

2. En næse haver han som et gjeddebukkehorn,
og hår haver han som en risbusketorn.

3. Tænder haver han som jærnstykkerröst,
og Gud være lovet, jeg ham aldrig haver køst.

Niels Madsen, Bratten.

---

8. Oksefaldet.

Jeg kjender ingen anden form, hverken ældre eller nyere, af denne vise.

1. Der var så stor en oksefald,
— Skruu luu link for lögen, bunk for bøgen,
triller i løkkom flira, —
al jorden røst, og træerne skjalv.
Rasken rå, triller i trå, skrurom flira.

2. Aksel råbt' så höjt et råb:
»Barbra kom og rør i blod!«

3. Benen' var så tyk' og tung',
[i fir' vogn' kund' de næppe få rum].

4. Huden var så stor og bre',
ja, den var som al Vestersø.

Digitized by Google

5. Halen var så stor og lang,
den nåjj fra Norge til Amsterdam.

6. Öjnen' var så stor' og grum'.
te de kund' se al verden om.

7. Der var så megen oksetalg,
at Bå*r*es fondt blev mer end halv.

8. Hvo denne vise sjunge vil,
tag intet fra, læg heller til.

9. Om nogen vil vide, hvem visen har digt,
— Skruu luu link for løgen, bunk for bøgen,
triller i løkkem flira. —
da var det en skrædder af Abrahams slægt.
Rasken rå, triller i trå, skrurom flira.

Kristen Rasmussen Egendal, Tem.

A. Olrik har til v. 7. föjet fölgende anmærkning:

Bå*r*es fondt, mon det kan betyde: døbefonten i [Flens]borg ell. [Vi]borg kirke? (Borre som stednavn, se Feilberg, ordbog I 107). Det er en mulig, men ikke en sikker tydning.

---

9. Den store krage.

Af denne overordentlig udbredte vise findes former i Grundtvigs kvarthåndskrift og i Ide Gjøes håndskrift (dette er aftrykt i Skgr. IV s. 275), i J. F. II s. 330 og Efterslæt 89, fremdeles i i Skgr. IV 270 o. flg., 510 o. flg., V 792, VII 5 o. flg., XII 139 o. flg. (ialt 14 var.), i J. Madsens folkem. fra Hanved s. 100, i Rasks morskabslæsning I s. 571 og i Nyer. og Rasm. II 45. Endelig er der også flyveblade fra 1642 o. fl. gange senere. Svensk findes den i Runa 1842, hos Arw., Djurklou, Cav. og Steph., i sv. landsm. tidsskr. VII 6 s. 36, hos Fellander 105 og Borgström i Nyland I 211. Norsk hos Landstad s. 825, Lindemann 74, 211, 259 og i Bugges manuskr. samt fl. st. Visen findes også på tysk og lithauisk, og jævnførende viser på slovakisk og engelsk. En af mine egne opskrifter er tidligere trykt i Skgr. VII 8 og er taget i Tindbæk v. Skjern (Kr. Fr. Schnevoigt).

A.

1. Og skytten ganger i skoven ud,
— Komfallala lalala lalalala! —
der så han en krage, sad opp' i et træ,
Komfallala lalala lalalala!

Digitized by Google

2. Så satte han bøssen ned for knæ,
så skød han den krage ned af det træ.

3. Så satte han bøssen ned for fod,
så skød han den krage til hjærterod.

4. Så kom der bud fra biskoppens gård:
»Hvor blev den krage, du skød i går?«

5. »Af fjeren' der tækked' jeg tolv fag hus',
og det kund' hold' ude både rotter og mus.

6. »Af huden der syed' jeg tolv par sko,
foruden et par stövler, jeg foræred' min fa'r.

7. Af skroget der gjorde jeg kongen et skib,
det bedste, som findes i floden den tid.

8. Af tarmene gjorde jeg takkel og tov,
og det skulde være til skibets behov,

9. Af vingerne gjorde jeg møllesejl,
som mølleren bruger i blæsende vejr.

10. Af næbbet gjorde jeg tøndetap,
af hovedet gjorde jeg kirkeknap.

11. Af öjnene gjorde jeg vinduesglas,
af halsen gjorde jeg timeglas,

12. Af benene gjorde jeg grebe to,
og de kan tjene sig i et bo.

13. Af rumpen gjorde jeg glimtegevær,
som pigerne bruger i solskinsvejr.

14. Af röven gjorde jeg saltmadsfad;
kom hid, kammerater, tag jer et stykk' mad!

15. Af gumpen gjorde jeg drikkekrus;
kom hid, kammerater, tag jer en god rus!

16. Den krage var nyttig til mange småting,
— Komfallala lalala lalalala! —
af fitten fik skrædderen sig en syring«.
Komfallala lalala lalalala!

Digitized by Google

Krage er på Sydsjælland altid hunkjön (se sidste vers).
Tilsagt af gamle Karen Mortens i Sandvig v. Præstø.
H. P. Nielsen, Sejling.

B.

1. Bondemand han ganger sig ad æ skov,
— Fallalderi falderallala! —
der så han en krage, der sad og sov.
Fallalderi falderallala falderallala!

2. Og bondemand spændt' bøssen alt for sin knæ,
så skød han den krage ned af træ.

3. Og der kom bud fra bispens gård:
»Hvor blev den krage, du skød i går?«

4. »Og denne krag' var en mægtig krag',
og aldrig har a set dens mag'.

5. Med fjærene tækked' a töl fag hus,
di stander så trygt i stormens sus.

6. Af hovedet gjorde a kjerkeknap,
af næbet gjorde a töndetap.

7. Af skindet syed' a töl par sko,
foruden det par, som a her har o.

8. Med kjødet fyldte a baller og kår,
foruden en steg, a forærte vor fåer.

9. Af brystet bygte a kongen et skib,
det stoltest', der udi flåden gik.

10. Af tarmene snoed' a töl favn reb,
af födderne gjorde a möddinggreb.

11. Af rumpen gjorde a fingerring,
som skræddern' bruger på djer finger.«

12. Hvo denne vise synge vil,
— Fallalderi falderallala! —
må ej ta' fra, men lægge til.
Fallalderi falderallala falderallala!

Fra Tim. Lærer F. V. Lind, Gullestrup..

Digitized by Google

C.

1. Bonden han spændte sin bøsse på knæ,
— Hejderum diderum dallala! —
så skød han den krage, som sad i det træ.
Hejderum diderum dallala!

2. Der kom boj fra bispens gård:
»Ja, hvor er den krage, du skød i går?«

3. »Den krage er brugt til mange ting
[som jeg for eder så frilig vil syng'].

4. Af hovedet gjorde jeg kirkeknap,
af nippen der gjorde jeg tøndetap.

5. Af öjnen' der gjorde jeg spejleglas,
af halsen der lavet jeg timeglas.

6. Og kjødet jeg saltet i baller og kar,
foruden den steg, jeg forærte min fa'r.

7. Med fjeren' der tækket jeg femten fag hus,
som der kunde skytte for regn og for rus.

8. Af ribbenen' lavet jeg kongen en brig,
den störste, som nu udi søen gik.

9. Af tarmene snoet jeg takkel og tov,
som der kunde tjene til briggens behov.

10. Af skindet der syet jeg femten par sko,
foruden det par tøfler, jeg forærte min mo'r.

11. Af benene gjorde jeg spader og fork'.
[som de kunde bruges paa bondens toft].

12. Med skidtet fordrev jeg rotter og mus,
og så fik bonden fred i sit hus.

13. Af vingerne gjorde jeg fægtegevær,
som pigerne bruger i solskinsvejr.

14. Af rumpen der gjorde jeg drikkekrus;
kom hid, kammerater, og få jer en rus!

15. Af struben der lavet jeg skrædderen en ring,
— Hejderum diderum dallala! —

Digitized by Google

hvormed han nu løber al verden omkring«,
Hejderum diderum dallala!

Ane Kirstine Pedersen, Galgehus, Møgeltønder. 1901.

D.

1. Manden tu bøssen på sin nakk',
— Hejså filurri å dallala! —
og så lod han ad skoven lakk'.
Hejså filurri å dallalurri å dallala!

2. Manden lå bøssen til sin kind',
at skyde en krage han havde i sind'.

3. Ja, han spænd bøssen for sin knæ,
så skød han en krage op til en træ.

4. Den krage den var både stor og svær,
det skal jeg fortælle eder her.

5. Så kom der og bud fra kongens gård:
»Hur blöw den kråg', du skød i går?«

6. »A kjøddet sålted' vi baljer å kår,
forudden en steg, vi foræred' wor få'r.

7. A vingern gjorde vi fejegevær,
wå pigger di brugger 'em i sowelskjensvejr.

8. Mæ fjædderen tatt vi femten fag hus,
af rumpen gjorde vi öllekrus.

9. Ja, af rumpen gjorde vi öllekrus;
wå skræjer di drekker så mangen god rus.

10. Ja, kragen var nyttig til mangen slags ting,
— Hejså filuri å dallala! —
af fitten gjorde vi skrædder-ring«.
Hejså filurri å dallalurri å dallala!

Ane Povlsdatter, Tværmose.

Uagtet denne opskrift er benyttet til den i J. F. II 93, sammenarbejdede tekst, har jeg dog ønsket at tage den med her, som den er optegnet i 1872.

E.

1. Bonden spænde bøssen alt for sin knæ,
— Hej hvi lullium trallalalala! —

Digitized by Google

så skød han den krage höjt op i en træ.
Hej hvi lullium trallalalala!

2. Og nu skal I høre, hvordan det gik,
og hvad han ud af den krage fik:

3. Af fjerene tækket han femten fag hus,
så de blev tætte båd' for regn og for slud.

4. Af møget der gjødet han femten ager,
foruden det, han foræret sin fa'r.

5. Af tarmene lavet han takkel og tov,
som femten skibere havde behov.

6. Af raden lavet han kongen en brig,
og det var den bedste, i søen der gik.

7. Af benene lavet han master og top
så höjt, at vor styrmand kund' *et* klyw' derop.

8. Af gumpen lavet han kongen en krus,
så alle, som drak deraf, fik sig en rus.

9. Af næbbet lavet han tønde-etap,
af hovedet lavet han kirkespirs-knap.

10. Af kløerne lavet han lysestager,
der skinnet sådan, en har aldrig set mage.

11. Af kjødet saltet han i tønder og trov,
— Hej hvi lullium trallalalala! —
så alld de fattig' had vinter-behov,
Hej hvi lullium trallalalalala!

Chr. H. Møller, Ringive.

F.

1. Der gik en mand i skoven frem,
der så han en krage, den så så slem.
Og hejså filuri de dallala!

2. Så spændte han bøssen alt for sin knæ.
så skoed han den krage, den faldt til træ.

3. Så kom der bud fra kongens gård:
»Hvor blev den krage, du skoed i går?«

Digitized by Google

4. »Af skindet der syede jeg syv par støvl',
foruden et par støvl', jeg forærte min fåer.

5. Af moget der fyldte jeg huse og gård',
foruden et par læs, jeg forærte min bro'r.

6. Af næbbet der gjorde jeg töndetap,
af hovedet der gjorde jeg kirken en knap.

7. Af fjedderen der fyldte jeg syv par djönner,
foruden et par lispund, jeg forærte min mo'r.

8. Af rumpen der gjorde jeg skrædderen en ring,
som skrædderen bruger til sine ting.«
Og hejså filuri de dallala!

Jens Begs enke, Maren Kristiansdatter, Sundstrup. 1888.

G.

1. Den krage, som jeg skød i fjor,
— Hej kom falderiddirallala! —
var den villest', som fandtes i kongens gård.
Hej kom falderiddi dalderiddi dallala.

2. Af huden der syede jeg fjorten par sko,
foruden et par, jeg foræred' min bro'r.

3. Af hovedet gjorde jeg kirken en knap,
af næbbet der gjorde jeg tønden en tap.

4. Af öjnen' der gjorde jeg vindveglas,
af [vingerne] gjorde jeg kirkekompas.

5. Af moggen der fyldte jeg huse og gård
foruden et par læs, jeg foræred' min bro'r.

6. Med fjedderen tækked' jeg alle vor' hus',
[af röven gjorde jeg öllekrus].

7. Af föddern' der gjorde jeg mogegreb,
— Hej kom falderiddirallala! —
af tarmen' der snoede jeg atten favn' reb,
Hej kom falderiddi dalderiddi dallala!

Jakobine Nielsdatter, Mammen. 1875.

I v. 4 ₂ blev der sunget »fjedderen«, hvilket åbenbart er fejl, da de kommer senere.

Digitized by Google

H.

1. En bondemand red alt ud til sin plov,
— De udelom dudelom dallalala! —
der så han den krage, der sad og sov.
De udelom dudelom dallala!

2. Bonden stild bøssen op for sin kind,
der skød han den krage, som sad på en pind.

3. Der kom bud fra bispens gård:
»Hvad gjord' du ved den krage, du skød i går?«

4. »Med fjerene tækket jeg femten fag hus,
som kunde stå udi regn og slud.

5. Af skroget der bygget jeg kongen et skib,
den bedste af dem, som i havet gik.

6. Af tarmene gjorde jeg takkel og tov,
alt hvad der til skibet gjordes behov.

7. Af öjnene gjorde jeg skibskompas,
af halsen der gjorde jeg timeglas.

8. Af hovedet gjorde jeg kirkeknap,
af næbbet der gjorde jeg tøndetap.

9. Af födderne gjorde jeg skovl og greb:
kom hid, kammerater, vil I have mer!

10. Af gumpen der gjorde jeg saltmadsfad:
kom hid, kammerater, og få et stykk' mad!

11. Af rumpen der gjorde jeg drikkekrus:
— De udelom dudelom dallalala! —
kom hid, kammerater og få jer en rus.«
De udelom, dudelom dallalala!

Kristen Rasmussen Egendal. 1900.

I.

1. Og bonden skulde til møllen kjøre,
— Hej fidullia dallala! —
da hørte han en krag' i træet synge.
Hej fidullia dallala!

2. Han spændte bøssen for sit knæ,
så skød han den krag' i höjen træ.

Digitized by Google

3. Og der kom bud fra kongens gård:
»Hvor blev den krag', du skød i går?«

4. »Med kjødet der fyldte jeg baljer og kar,
foruden en steg, jeg forærte min fa'r.

5. Af skindet syede vi ell've par sko,
foruden et par töfler, jeg forærte min mo'r.

6. Af blodet fyldte vi all' vor krus',
med fjerene tatte vi alt vort hus.

7. Med vingerne gjorde vi höj staffær,
som pigerne bruger i solskinsvær.

8. Af tarmene snoede vi alt vort reb,
af tæerne gjorde vi spredegreb.

9. Af næbbet vi drejed' en tøndetap,
af pandeskallen vi gjorde en kirkeknap.

10. Af skroget vi gjorde en fregat,
den bedste, som nogen i søen er sat.

11. Af rallen vi gjorde en stav så krum,
— Hej fidullia dallala! —
og den vi sendte til paven i Rom.«
Hej fidullia dallala!

Sunget af Jens Møller i Grimstrup mølle.
Fru Ida Thomsen, Odense.

J.

1. Bonden han skulde til kjöbstaden kjøre,
— Kom fallilli lallala! —
han hørte en krage i lunden gol,
Hopsa fallilalala!

2. Bondemand tænkte så ved sig:
»Jeg tror, den krage bider mig.«

3. Men kvinden svared' med forstand:
»En krage bider ingen mand.«

4. Bondemand spænd buen for sit knæ
og skød den krage ned af det træ.

Digitized by Google

5. Af hovedet gjorde de kirkeknap,
af næbbet laved' de tøndetap.

6. Af benene laved' de møddingegreb,
af tarmene laved' de klokkereb.

7. Af svælget (munden) laved' de en lille lergrav,
af kammen laved' de en lille træsav.

8. Af röven laved' de drikkekrus,
med fjeren' takte de tolv fag hus.

9. Den krage forbedred' bondens bo,
af huden syed' de tolv par sko.

10. Af kjødet de salted' i tønder og kar,
foruden en steg, de foræred' deres fa'r.

11. Med denne krage blev bonden rig,
— Kom fallilli lallala! —
og længe med konen han gottede sig.
Hopsa fallilalala.

Det sidste vers har jeg set i en gammel visebog, men det øvrige er helt ud mundtlig overlevering. Ane Hansen, Nörre-Örslev.

K.

1. En bonde han kjørte efter temmer og last,
— Hej kom fallalderallaldera! —
da stod en krag' og galped' ad ham.
Hej kom fallaldera!

2. Så spændte han bøssen alt for sit knæ,
så skod han den krage i top af et træ.

3 Så spændte han bøssen alt for sin fod,
så skod han den krage af hjærtens rod.

4. Af skroget gjorde jeg kongen et skib,
[det bedste, som der udi søen gik].

5. Med fjedderen der tåtte jeg tolv binding hus,
de kund' hold' ud' både rotter og mus.

6. Af vingen der gjorde jeg løftegevær,
som fruentimmer bruger i solskinsvejr.

Digitized by Google

7. Af huden der syede jeg tolv par sko,
foruden et par, jeg forærte min mo'r.

8. Af næbbet der gjorde jeg tøndetap,
som folk de bruger i tønder sin'.

9. Af benen' der gjorde jeg grebe to,
som bonden han bruger om sommerens tid.

10. Af rumpen der gjorde jeg drikkekrus:
kom hid, kammerater, og tag jer en rus!

11. Af fitten der gjorde jeg skrædder-syring,
som fruentimmer bruger på djer finger.

Anders Jensen Jul, Siem.

L.

1. Manden han kjørte tømmer i skov,
— Sing duddelejda! —
da så han en krage, der sad og sov.
Sing duddelida!

2. Manden spændte bøssen for sit knæ
og skød så den krage ned af det træ.

3. Så kom der bud fra kongens gård:
»Hvor gjord' du af kragen, du skød i går?«

4. »Den krage jeg brugte til mange gode ting,
af rumpen lod skrædderen sig gjør' en syring.

5. Af skindet gjordes der ti par sko,
foruden et par, jeg sendte min mo'r.

6. Kjødet sattes i baljer og kar,
foruden en steg, jeg sendte min fa'r.

7. Af benene lavet jeg mogegreb,
af tarmene stærke hampereb.

8. Af maven gjorde jeg glasser og krus,
med fjerene tækket jeg hele mit hus.

9. Af vingerne gjorde jeg smukke gevær,
som fruentimmer bruger i solskinsvær.

S. P. Jensen, Vole.

Digitized by Google

M.

1. Den krage, som jeg skød i fjor,
— Hej kom falderiddi rallala! —
den villest', der fandtes i kongens gård.
Hej kom falderiddi dalderiddidallala!

2. Af huden der syed' jeg fjorten par sko,
foruden et par, jeg foræred' min bro'r.

3. Af hovedet gjorde jeg kirken en knap,
af næbbet der gjorde jeg tønden en tap.

4. Af öjnen' der gjorde jeg vindveglas,
af fjedren' der gjorde jeg kirkekompas.

5. Af moggen der fyldte jeg huse og gård,
foruden et par læs, jeg foræred' min bro'r.

6. Af tarmen' der tækked' jeg huse og gård,
[og kjødet jeg salted' i baljer og kår].

7. Af föddern' der gjorde jeg mogegreb,
af tarmen' der snoed' jeg atten favn' reb.

Albert Nielsen, Mammen.

N.

1. Af hoveden gjorde jeg kirkeknap,
— Hejså filulli å dallala! —
af næbben gjorde jeg tøndetap.
Hejså filulli å hejså filulli å dallala!

2. Ja, kragen er nyttig til mange ting,
af halsen gjorde jeg guldering.

3. Af fjerene tatte jeg alle mine hus',
af tallen stöbte jeg tolv pund lys.

4. Af skroget gjorde jeg kongen et skib,
det bedste, der i søen gik.

5. Af kjødet fyldte jeg baljer og kar,
foruden en steg, a foræred' min fa'r.

6. Af huden syed' jeg tolv par sko,
foruden en par tøffel, a foræred' min mo'r.

Digitized by Google

7. Af fædderen gjorde jeg spredegreb',
af tarmene gjorde jeg takkel og reb.

8. Af röven gjorde jeg skrædderen en ring,
og de, som hører til, stikker næsen derind.

Mariane Jensdatter, N.-Bork.

O.

1. Og bonden spændt' bøssen for sin knæ,
så skod han en krag' imod et træ.

2. Og bonden spændt' bøssen for sin fod,
så skod han en krag', så den der lå.

3. Den krage den er så nyttig en ting,
af næbbet der gjorde jeg skrædder-syring.

Johan Pingel, Ellidshöj.

Jeg har endnu et par brudstykker nemlig fra:
a. Lavst Arnum i Bovlund og
b. Ane Marie Kraganab. 1871.
a har: Af öjnene gjorde vi perler så fin.
Af röven der gjorde vi pigerne en ring,
og femten soldater stak næsen derind.

Opskriften i Grundtvigs kvarthåndskrift ser således ud:

1. Bonden skulde til skoven age,
— Jeg hørte da en fugl sjunge. —
der hørte han kragen i lunden gale.
For alle de løven udsprunge.

2. Han vendte sin vogn, kjørte hjem listelig:
»Jeg frygter, den krage hun bider mig«.

3. »Ti stille, du dåre, det du får skam,
den krage hun bider slet ingen mand«.

4. Ind kom kvinden både bleg og rød:
»Jeg frygter, den krage hun bliver min død«.

5. Den bonde svor ved den höjeste Gud:
»Den krage hun hugger min' öjne ud.

6. Tag hid min bue, hun skal få skam,
jeg skal hende skyde, hun skal vorde lam«.

7. Bonden spændte bue alt for sin fod,
han skød den krage ned til jord.

8. Bonden spændte buen alt for sit knæ,
han skød den krage ned af træ.

9. Den bonde gjorde sig af kragen god gavn,
med benen' akslet han sin vogn.

Digitized by Google

10. Af næbbet gjorde han tøndetap,
af hovedet gjorde han kirkeknap.

11. Af tungen gjorde han stik-om-fad,
af bugen gjorde han snørelad.

12. Af halsen gjorde han en rimstok,
af skroget gjorde han huggeblok.

13. Af huden gjorde han tolv par sko,
af brystet gjorde han en agebro.

14. Af munden gjorde han en lergrav,
af kammen gjorde han en træsav.

15. Med fjerene takte han sit hus,
af tallet stöbte han tolv pund ljus.

16. Med kragen forbedret bonden sin bo,
med isteren smurte han syv par sko.

17. Af födderne gjorde han møddinggreb,
af tarmene snoede han klokkereb.

18. Af rumpen gjorde han badekost,
med stenene stödte han perremost.

19. Af navlen gjorde han et kompas,
af röven gjorde han passeglas.

20. Med vingerne takte han gadehus,
med röven gjorde han drikkekrus.

21. Drik du deraf, til du får godt rus,
drik du deraf, til dagen gjøres ljus.

22. Hjærtet gav han til brudeskat.
— Jeg hørte da en fugl sjunge. —
I sige den krage så mange god nat.
For alle de løven udsprunge.

---

10. Ölbrygningen.

Ölbrygningen har fundet særlig stor yndest endog hos ungdommen. Det kan vist siges, at denne vise er den for öjeblikket hos almuen mest kjendte og sungne. Variationer findes i »J. F.« I s. 38 og i »Skgr.« I 1188 o. flg. II 725 o. flg. XII 254 (ialt der 16 var.). Fremdeles i »Gl. M.« III nr. 166, i Feilbergs »Fra Heden« 134 og i J. Madsens »Folkem.« 97. Desuden i Nyerup og Rasm. II 76 og i følgende håndskrifter: Dorothea Thotts 182, Karen Brahes foliant 212, Tegnérs 132, Reenbergs 106 og Thotts foliant. Norsk haves den i Bugges manuskr., i »Viser og Stev« 35, svensk i Wigström II s. 49, Runa 1843, s. 71 o. fl. Den deler sig i to hovedformer.

Digitized by Google

A.

1. Laslil taler til sin kjær',
til sin kjær':
»Hvor skal vi i vinter vær'?«
Men landen stander vel.

2. »Vi vil os til kjöbstad får',
kroerfolk så vil vi vær'.

3. Vi vil os brygg' öl å sæl',
så kan vi få penning å tæl'.

4. Vi håd ikk' byg foruden en trav',
det tosk fir kål' i fjowten dav'.

5. Der af så blev der skipper tre,
vi håd ikk' kår å støb' ed i.

6. Vi slu ed i en gammel kår,
å al æ vand det rund derfrå.

7. Vi lå ed o vor lådelow,
det tu så herlig te å grow.

8. Det målt det grow' så höt i sky,
te ravn' å kragger gjord' re' deri.

9. Vi vund ed ned med rebe,
vi lå ed o køllen med grebe.

10. Det målt det var så ren å lav',
vor kvinder de brygged' i fjowten dav'.

11. Der kom en hummel flywendes,
den gjord' wor öl så rywendes.

12. Las han lejv te Elverbæk,
han hent' æ gjær udi en sæk.

13. Det öl tov til å bruse,
det letted æ tag på husen.

14. [Det öl det blöw så fåle stærk,
vor folk de dem så fulde drak].

Digitized by Google

15. Vor kål' di slust udi æ gård,
vor kvinder di røt hverander i hår.

16. Vor kål' di slust med kander å krus',
med kander og krus',
vor kvinder di røt hverander i pus'«.
Men landen stander vel.

Abelone Johanne Kristensdatter, Gjellerup. 1875.

Ordlyden af v. 14 var glemt.

B.

1. Pæ Lind han talte til Per Kjær:
— Falladeru lidderallala! —
»Ja, hvor skal vi hen udi vinter og vær'?«
Falladeru lidderallala!

2. Ja, syv traver byg dem had vi awlt,
dem tåsk vi a i fjowten daww.

3. Ja, syv tønder byg kan vi vel fo,
vi håj engen lowt å læg et o.

4. Ja, syv tønder målt kan vi vel fo,
vi håj engen kar å støøv et o.

5. Vi støvt et i vor keeld,
vi øøst et åp mæ skeje.

6. Ja, syv tønder öl kan vi vel fo,
vi håj ingen hummel å sæt derå.

7. Så kom der en hummelkop flywendes,
han gjoor vor öl så rywendes.

8. Ja, syv tønder öl kan vi vel fo,
vi hår ingen gjær å sæt dæro.

9. Pæ Lind han gik te Elfenbæk,
dær hendt han gjær i en syvskipsæk.

10. Vor öl de blöw så læt i gjær,
ja, de flöw hæn i vind å vær.

11. Vor öl tow te å bruse,
de lettet æ tag på vor huse.

Digitized by Google

12. Vor öl de blöw så ædel gåt,
ja, tusser å pajer di krøv dæråp.

13. Ja, vi fik öl å sælle.
å vi fik pæng' å tælle.

Gjæstgiver Martin Schmidt, Ribe.

C.

1. Nels Lind han talte til Per Kjær:
»Og hvor skal vi i vinter vær'?«
Falladerilliderallala falladerillidera!

2. Di haj let byk forudden en trav',
de tåsk di o i fjowten dav'.

3. Trej tønder byk kund di vel fo,
di haj enne låwt å læg et o.

4 Ja, trej tønder måldt kund' di vel fo,
di haj enne køll å törr et o.

5. Di loi et o dær såldebond,
å tuur et ve djæ kjælldstång.

6. Ja, syv tønder öl kund di vel fo,
di haj enne hommel å komm dero.

7 Ja, dæ kom flyend et hommelkåp,
så blöw dært öl så møjet gåt.

8. Ja, syv tønder öl kund di vel fo,
di haj enne gæer å sæt dero.

9. Nels Lind han ræj neer te Stensbæk,
dær hendt han gæer i en syvskipsæk.

10. De öl tog til at bruse,
de letted' æ tag på huse.

11. Vort öl de blöw så möj gåt,
te tusser å pajer di kröwl deråp.
Falladerilliderallala, falladerillidera!

Lavst Arnum, Bovlund.

Denne hovedform haves desuden i følgende opskrifter:

a. Anders Hansen, Vester-Vedsted.

b. Vilhelm Udesen, Ammidsbøl. 1889.

Digitized by Google

c. Kirstine Hansdatter. 1877.
d. Karen Olesdatter, Karup. 1874.
e. Kirsten Marie Povlsdatter, Husby. 1874.
f. Ole Peter Olesen, Ty. 1877.
g. Lavst Johansen, Søagre. 1871.
h. Johanne Frederikke Pedersdatter, Vonge. 1889.
i. Lærer J. Kr. Nielsen, Grindsted. 1893.
j. J. Jensen, Billund.
k. Jes Hansen, Egtved.

Følgende varianter mærkes:

b 5: Vi ståvt et i vor kiele,
vi grawet et åp mæ greve.
9: Wor öl tow te at bruse,
de hajj' nær tawen æ tag a wor huse.
13: Wor öl de blöw så iddel gowe,
te tusser å pajer di vråwl derud.
c 4: = b 5.
9: De gjoor wår öl så iddel stærk,
te mi röw tow o som en årreværk.
10: = b 9.
d 13: Wor öl de blöw så idelig gåt,
te pajer å tusser di oed ed åp.
e 3: Vi håd nåt byk, de war ingen traww,
de task vi *o* i fjowten daww.
f 8: Vor öl de blew så gowe,
så tusser å padder de krøv deroe.
10: Vi boer udi en lund,
for der kan I tro, det er rigtig sund.
g 7: Der kom en flywendes hommelkåp,
den gjoor wor wåt så idelig gåt.
i Wår öl tåw te å læk å lææv,
wår Pæjer tåw te å flep å grææd.
k De tow te å suus å bruus,
de løwt alld wå tag å huus.

Bækken hedder i a: Elfenbæk, b: Mellfarbæk, c: Alferbæk, d: Elfenbæk, f: Strandsbybæk, g: Elfenbæk, h: Ellebæk, i: Væsterbæk, j: Vesterbæk, k: Fovsingbæk.

D.

1. A tjent' Pe Læj udi syv oer,
a håd et så gåt, som a alder foer.
Trallala trallalalalala trallalalalala!

Digitized by Google

2. Vi håd et kun byg let öwer en traww,
de trask vi po i fjøwten daww.

3. Å vi ka læt fo syv tønder öl,
uha haja, hwå de vel gi søl.

4. Vi håd engen køll å töör et po,
så töör vi ed opo wå kakkeloen.

5. Vi håd engen møll å mål et po,
så målld vi et epo wå kaffekvæjn.

6. Vi håd engen hommel å komm dærepo,
å hommel vel öl jo it fåsmo.

7. Så kam teflyvend trøj hommelkåp,
de goo wå öl så hjååtele gåt.

8. Vi håd engen gjåer å komm dærepo,
å gjåer vel öl jo it fåsmo.

9. Så løev han nier te Skjærbæk bæk,
å hendt let gjåer i en syvskipsæk.

10. Wår öl tow te å bruus
å löwtet tag a huus.

11. Å vi fek öl å seel,
å vi fek manne pænng å teel (tøøl).

12. Å ålld di pænng dæm drak vi åp,
å vi blöw te nåwen svinekråp'.

N. Ehrenreich, Tårup.

E.

1. A tjent Nels Lind i syw oer,
å ålder hår a hat så gåt.
Kom falideraliderallala, kom faliderallala!

2. Vi awled let byg, let öwer en traww,
de tåsk a åp i fjowten daww.

3. Vi håå ingen plæjl å tæsk ed mæ,
vi tåsk ed mæ wå mangeltræ.

Digitized by Google

4. Vi håå engen skowl å kååst ed mæ,
vi kååst ed mæ wå gryydske.

5. Vi håå engen kåer å støøv ed i,
vi stövt ed i wå kejeld.

6. Vi håå engen ovn å taar ed i,
vi taar ed i wå kakkelovn.

7. Vi håå engen møll å mååł ed o,
vi mślld ed o wå kaffekwaer.

8. Vi håå engen kåer å bryg ed i,
vi brygged ed i wå dæjjntrow.

9. Nels Lind han ræj te Hjaarbæk,
å han hendt gjaer i en syvskipsæk.

10. Wå öl de tu söen te å gjaar,
te de slu åp bodde vinnier å daar.

11. Wå öl de tu söen te å ruus,
te de læt å löwt æ tag å æ huus.

12. Ja, dær blöw hæjsen öl å sææl,
å dær blöw hæjsen pænng å tjeen.

13. Dæm fljæst åw æ pænng dæm dråk han åp,
dæm ander dem brugt han te æ pigger djæ ståes.
Kom falideraliderallala, kom faliderallala!

L. Varming, Sal. 1875.

F.

1. A tjent Sören Le i syv or,
a håjj så gåt, som a nåwensend for.

2. Vi awlt let byk, öwer en traww,
de tåsk a jænn o i fjowten daww.

3. Vi håjj engen low å lægg et o,
vi låå et o wå ståwwgwål.

4. Vi håjj engen skowl å kååst et mæj,
vi tåpped et åp mæ hwånnskeje.

Digitized by Google

5. Vi håjj engen kår å steev et i,
vi stövt et i wå jowrkjælder.

6. Vi håjj engen own å taar et i,
vi taar et i wå kakkelown.

7. Vi håjj engen møll å mool et o,
vi moolt et o wå kaffemøll.

8. Så ræj a o dæn brown te Bjallebro bæk,
a hint æ gjaer i en sywskipsæk.

9. Wor öl de kam sådn te å gjaar,
te de slow ud bode a vinjer å daar.

10. Wor öl de kam sådn te å bruus,
de lætted bode latter å tag å huus.

11. Å så fæk vi nå öl å sæll,
å vi fæk manne pænng å tæll.

12. Å ålld dæm pænng dæm drak vi åp,
å ræsten brujt vi te klæjer o æ kråp.
Trallalalalalala, trallalalalala!

Jomfru Korsholm, Timring.

G.

1. A tent Pe Leje i fjowten *o*e,
dæ hoj a så gåt, som a aldrig f*o*e.

2. Wi awwelt no byg let *øw*er en traaw,
de task wi op i fjowten daaw.

3. Ja, wi ku læt fo syw tønde byg,
wi hoj ingen lowt å leeg et o.

4. Wi lo et å wo stowgwol,
de bløw tråjen rent i smoll.

5. Ja, wi ku læt fo syw tønd malt,
wi hoj ingen køll å taar et *o*.

6. Wi taar et å wo kakkelovn,
wi wend et mæ wo huelskowl.

Digitized by Google

7. Ja, wi ku læt fo syw tønde malt,
wi hoj ingen møll å mool et *o*.

8. Wi moolt et æpo wo kaffemøll,
de blöw så fint som temse mjel.

9. Ja, wi ku læt fo syw tønde öl,
wi hoj ingen kar å brøg et *i*.

10. Wi brøg et i wo dejntrow,
dæ bløw de öl så hjatensgåt.

11. Wi hoj ingen gjaer å kom dær æpo.
[hwa sku wi gjör få gjaer å fo?]

12. Niels Gjærbæk rej te Lindum bæk,
han hent et i en sywskipsæk.

13. Ja, wi ku læt fo syw tønde öl,
wi hoj ingen hommel å kom dær æpo.

14. Så kom der flywend trej hommelknop,
de gjoo wo öl så hjatens gåt.

15. Wi koogt et i wo kjeel,
wi fesket et op mæ skie.

16. Wo öl tow te å ruus,
de lætte æ tag å æ hus.

17. Wo öl de fek så höj en top,
wi ku go dæ bodde mæ træsko å kråp.
— Faladeraldera! —

Tilsagt af Lavst Kristensen, Fiskbæk ved Viborg.
Målet er ikke derfra. M. Sörensen, Brundby. 1885.

Af denne hovedform af visen er der endnu opskrifter efter:
a. Væver Peder Lukassen, Salten. 1900.
b. Lærer J. H. Poulsen, Bording. 1869.
c. Lærer M. Møller, Sir.
d. J. P. Pedersen Illerup, Gjedved seminarium.
a har i 4: Vi låå et po wor owestowgwål,
vi roor et mæ wo illdskowl.
13: Den ti vi håd vor öl udsoeld,
så blöw vi te nå fådrokken boldt.

b 8: Å vi kan læt fo syw skjæp måldt,
mæn så vel de da å blyw æ åldt.
9: Vi had ek let gær å kom dæro,
va sku vi gör få gær å to.
13: Å åll dæm pænng dæm drak vi åp,
te vi blöw te et par fåsvirret kråp.

c 3: Vi awlt et urren en hal traw byg,
den task vi o i fjowten daww.
4: Vi håj engen plæjl å tæsk æ mæj,
vi task æ mæ en heselkjæp.
5: Vi håj engen skowl å skywl e mæj,
vi skywlt e mæ wor ownsrååg.
6: Vi håj engen kår å måldt e i,
vi måldt e i wor stue kjaan.
9: Så sku a hæn i wor nabolaw
å hint nowe gjaer te de hæssens öl.
10: A håj engen skool å hendt em i,
a hendt em i en syvskipsæk.
12: Ja, dær blöw hæjsen pænng å tjenn,
dem drak a åp å spelt em hen.

Denne form (c) er foresungen af ungkarl Rasmus Larsen Bjerre i Sir, som har hørt den i Struer.

Digitized by Google

Anden gruppe.

Fabelagtige viser.

Til denne gruppe hører også Nyerup og Rasm. II 3: (Landstad 83 og 84, Arwids s. III 133). Ravnebrylluppet i Kragelund, »Fylla« VII nr. 3, Ræven og skaden (også trykt som flyveblad og egentlig kun den bekjendte fabel sat på vers). Deraf har jeg også opskrifter, men har ikke villet tage denne vise med.

11. Bræmsen og fluen.

Der findes forhen trykt syv var. i »Skgr.« I 439 og flg., IV 34 og flg., V 647 og XII 128 o. flg. Dernæst er den i Nyerup og Rasm. II 40 og i H. Ravns Rhytmologia Danica. Svensk findes den i Arw. III s. 472 og Cav. og Steph. IV B 7 og i sv. landsm. II 10 s. 17. Norsk hos Landstad nr. 88, Lindemann 125, 272, 349 og i Bugges mnskr. Visen findes også på færøisk, engelsk, tysk (Simrock o. fl.) slovakisk, italiensk og fransk. Endelig haves også et dansk og et svensk flyveblad. Det danske er temmelig afvigende fra de foreliggende, idet handlingen har fået en udvidelse, og hovedpersonerne er der en myg og en flue, og myggen er på sin frierfærd uden ledsagelse. De sidste vers lyder således (efter at fluen er bleven tugtet).

9. Den flue stod op, både snøfted' og græd:
»Var det det, du loved' mig för bryllupsfærd«.

10. Straks blev der samlet myrer fire,
de brummed' på basser og spilled' på lire.

11. Dertil kom og den lille tag-orm,
så sang de efter noder og blæste i horn.

12. Den bræmse og bi stod ved höjelands flod,
de vilde gjærne vide, hvor brylluppet stod.

13. Den bræmse og bi gjorde broderskab god,
og flöj så derhen, hvor brylluppet stod.

Digitized by Google

14. Så flöj de dennem i brudehus ind,
så blev de seendes, som för var blind.

15. Og da de kom i det brudehus stor,
begjærte de skat og skyld for i fjor.

16. Den bræmse han stödte, den bi han stak,
så myrer og fluer måtte sige godnat.

17. De fik hverken skat eller skyld for i fjor,
men myrer og fluer alt heden foer.

18. Lad dem nu ligge og hvile deres krop,
— Kumpi kumpa kumpadrian. —
ti nu har både fluer og myrer fået nok.
Kumpi karitu fatitasia.

A.

1. Brams tåler til myre:
— Tram treder o tromme. —
»Du skal mi ærind bortride.
I torn og udi blomme.

2. Du skal ri' til flovlils land
og hente mig den lillivand«.

3. Myren sprang til höjen hest,
han red til flovlils land, som han kund' bedst.

4. Der han kom til borggårdsled,
der stod den flov' og hvilt' sig ved.

5. »Her sidder du, flove, fåver og fin,
Brams Jensen han hår sendt mig hid.

6. Brams Jensen byder dig hæder og ær',
han spör, om du vil hans kjærest vær'.«

7. — »Når jeg sidder på min flowende hown,
så sidder Brams Jensen, gjenner kal' a kown.

8. Når jeg sidder på min flowende disk,
så sidder Brams Jensen i Asenvrist«.

9. Myren vredes ved de ord,
han tog den flov', slog hend' udi jord.

10. Den flov' flöv op å snipped' å snær':
»Å nær så skal vor bryllup vær'?«

Digitized by Google

11. — »Sidst i slæt og føst i höst,
— Tram treder o tromme. —
for så er der flover og bramser flest«.
I torn og udi blomme.

Ane Margrete Eskildsen, Torning.

B.

1. Bræmsen talt' til myren sin:
— Pitrum. —
»Og vil du forrett' ærendet min!«
— Patrum. —
Sölle passepirum pistri pastri patterum,
kom sålfri dålfri dålfrow.

2. Ja, myren op å drow støwwl o bien,
og så red han ind ad flowens land.

3. Da myren kom ind i flowens gård,
og da stod flowen der og bøstet hende hår.

4. »Goddaw, du floww både faver og fin!
a kommer og skuld' forrett' ærenden min.

5. [Og hør, du floww både faver og fin,
og vil du ikke være bramsens lig?«]

6. — »Hvordan skuld' jeg være bramsens lig',
ti han er fattig, og jeg er rig.

7. For når han sidder i asenrad,
så sidder jeg i frowerfad«.

8. Ja, myren sprang op, og han var vred,
så slog han flowen mod sorten jord.

9. Ja, dier lå flowen og snippet og græd:
»Og hwitter skal så vort bryllup vær'?«

10. — »Ja, nu sætter vi brylluppet hen til höst,
— Pitrum. —
for så er der flower og bræmser flest«.
— Patrum. —
Sölle passepirum, pistri pastri patterum,
kom sålfri dålfri dålfrow.

Peder Jensen Remmer, Tiilst.

Digitized by Google

C.

1. Ja, bramsen talte til myrenmand:
   — Ja, tramm træjer o trommer. —
   »Ja, vil du med alt til Helgensland?«
   Hen til min rosensblomme.

2. Ja, bramsen han kom ridendes i gård,
   da sad en flov' alt på den hvide mur.
   Du er min rosensblomme.

3. »Og hør, du flov både faver og fin,
   og vil du nu vær' allerkjæresten min?«
   Du er min rosensblomme.

4. — »Nej, jeg vil ikke vær' allerkjæresten din,
   ti du er fattig, og jeg er rig«.
   Du er ej min rosensblomme.

5. Ja, jeg i jomfruens brev kan gang',
   da sidder du udi øksepand'.
   Du er ej min r . . .

6. Ja, jeg kan følge min jomfru til seng,
   da sidder du udi mark og eng.
   Du er ej min r . . .

7. Ja, jeg kan drikke af en sølvkand',
   da drikker du ud af mærens röv«.
   Du er ej min ro . . . . .

8. Ja, bræmsen vredes ved det ord,
   han hog alt flove ned på jord.
   Du er min r . . . .

9. Den flov' den tog til at hyl' og græd':
   »Og når skal vores bryllup vær'?«
   Med vi to herlige blommer.

10. — »Ja, sidst i slæt og føst i höst,
    da er der flover og bramser flest«.
    Med vi to herlige blommer.

11. Der blev stor glæde i brudehus,
    der spilt' en lopp', og der dandst' en lus.
    For de to herlige blommer.

Niels Jakobsen, Feldborg hede.

Digitized by Google

D.

1. Brams Jensen talt' til myre:
— Kompirum! —
»Vil du min ærind bortride?«
Peder i Naserum, kom kasterium, kom koli söl fridaterium.

2. Brams Jensen stod til höjen hest,
så red han hen, hvor han kund' bedst.

3. Den gang han kom til flovlils led,
flovlil flöv ud og satt' sig ved.

4. »Ak, hör du, flovlil fåvr og fin!
og vil du være brams Jensens lig'?«

5. — »Ak, hvor skuld' jeg vær' brams Jensens lig',
han er så fattig, og jeg er så rig«.

6. Brams Jensen blev vred, slu flov' imod jord:
»Og lig du der, du forbandede hor'!«

7. Flovlil flöv op og flirped' og græd:
»Hur snår så skal vor bryllup vær'?«

8. »Ja, føst i höst og sidst i slæt,
da er der fluer og bramser flest«.

9. Der blev lyst og hal stor gle',
»Ja, femten mygger skal vor brud'seng re'«.

10. Der blev lyst i brudehus,
der hopped' en lopp', der spilt' en lus.

11. Sengen tov te å bevr å rist',
— Kompirum! —
den arme flov hender mødom mist'.
Peder i Naserum, kom kasterium, kom koli söl fridaterium.

Peder Frølund Lavesen, Bredkjær i Növling.

E.

1. Bramsen sadler sin hoppe grå,
— Trom tredeli, trom tradeli. —
så rier han hen til den flues gård.
Trom tredeli, trom tradeli.

Digitized by Google

2. Da han kom hen til den flues gård,
da stod den flue og reded' sit hår.

3. »Og hør du, flue, vil du mig forstå,
skal vi to i ægteskab indgå?«

4. Men fluen gjører af bremsen nar,
[for hun jo meget villere var].

5. »Når jeg kan sidde på min frues fad,
så må du sidde på hestens bag.

6. Bramsen tog fluen ved sit vingeben,
så smed han hende i rend'stenen ned.

7. Den flu' hun rejser sig og rester sig:
»Å, fy for skam, så beskidder du mig!«

8. [Den flu' hun klynked', og halvt hun gråd:]
»Og når så skal vores bryllup stå?«

9. — »Ja, sidst om sommeren og først om höst,
så er all' fluer og bramser flest«.

10. Der blev glæde, og den var stor,
— Udi den hele sommer. —
[den brams' han fæst' så væn en mår].
De to ædelige blommer.

11. Der blev stor glæde over al den gård
— Udi den hele sommer. —
da bramsen fæst sig fluen til brud.
De to ædelige blommer.

Jens Kristensen, Ersted.

Han har hørt visen synge med begge de anførte omkvæd, dog selvfølgelig ikke dem begge i flæng. Visse syngere har brugt det ene, andre det andet.

F.

1. Føst i höst og sidst i slæt,
— Pirom. —
så er der fluer og bræmser flest.
Pirom nåstrom, kom kom kåstrum,
kom korisel forri daterom.

Digitized by Google

2. Bræmsen kom til fluens gård,
ved siden hængte sobel og mår.

3. »Og hør du, flue favr og fin,
og vil du vær' allerkjæresten min?«

4. — »Når jeg sidder på kongens fad,
så sidder du på hestens bag.

5. Når jeg drikker af min gylden kand',
så drikker du af din asenspand'.

6. Når jeg drikker af min sølverfad,
så drikker du af din asenrad«.

7. Bræms Jens han slog flovlil til jord,
så sad flovlil og flippet i mår.

8. Fluen flöv op og flippet og græd:
»Og hvitter skal vor bryllup vær'?«

9. »Marri dag, som er i höst,
så samles bræmser og fluer bedst«.

10. Marri dag, som er i höst,
så holder vi vor bryllupsfest«.

11. Der blev en dejlig brudehus,
der hoppet en lopp', der peb en mus.

12. Bræms Jens skuld' først i dandsen spring',
forgylden spor' om benene kling'.

13. Fluen skuld' bag efter sving',
det silke mon til jorden hing'.

14. Der var en prægtig brudeseng,
femten trav' halm der gik til den.

15. Nu ender jeg min bræmsesang,
— Pirum! —
hvo er vel den, som bedre kan.
Pirum nåstrum, kom kom kåstrum,
kom korisel forri daterom.

Kristen Rasmussen Egendal, Tem.

Digitized by Google

G.

1. Han red hen til flovens gård,
— Tremp om trarra få trompe. —
der stod den flov' og redte sit hår.
Blandt de torne og blomstre.

2. »Og hør du, flov' både faver og fin,
og vil du vær' allerkjæresten min?«

3. — »Nej, jeg vil ikk' vær' allerkjæresten din,
[for du kan ikke være min lig'].

4. Når jeg sidder på kongens fad,
så sidder du på hestens bag.«

5. Bræmsen tog fluen ved vingeben,
så slog han hend' ned i rendesten.

6. Op stod den flov' og fleppet og græd:
»Og når så skal vort bryllup vær'?«

7. »Vort bryllup ska' sættes hen te æ høøst,
få da æ flower å bræmser meest.»

8. Bræms å flov' di ypped' en dands,
dærætter kom en jærrekåp å slow en svands.

9. Femten læs halm kør di i en vrå,
så dandset di et åp, der blöv ekk' et strå.

Fra Halk. Ane Katrine Sörensen, Gjenner.

H.

1. Ja, myren drog støvler opå ben,
— Tranen træder opå trommeren. —
så red han sig ad flovens gård.
I torn og i blommeren.

2. »Og hør du, flov' både faver og fin!
og vil du nu være bramsens lig'?«

3. — »Ja, hur skuld' jeg være bramsens lig',
ti han er fattig, og jeg er rig.

4. Når jeg sidder og drikker udaf min sølvkand',
da sidder han udi asenspand.

Digitized by Google

5. Når jeg sidder höjest i kongens sal',
da sidder han under asenshal'«.

6. Myren han vredes over de ord,
han slog æ flov' imod æ jord.

7. Ja, floven wond op og snipped' og snær':
»Og hvitter skal vort bryllup vær'?«

8. — »Ja, sidst i slæt og føst i höst,
da er der bræmser og flover flest.«

9. Det gik helt lystig i brudehus,
— Tranen træder opå trommeren. —
der hoppede lopper, og der dandsede lus.
I torn og i blommeren.

Lavst Johansen, Søagre. 1872.

I.

1. Og bræmsen han vild' ud og fri,
— Kom petrum. —
han spænde mogkrog ved hans sii.
Kom patrum, kom uri ko kom æsteri,
pe kom peteri æsteri patrum,
for sølv og guld og datrum.

2. »Og hør du, flov' både fåver og fin,
og vil du vær' allerkjæresten min?«

3. Bræms' slov flovlil under hend' ør':
»Og nær så skal vort bryllup vær'?«

4. — »Det skal vær' ve misommershöst,
for da er der flower og bræmser mest«.

Kirstine Hejsel, Gjenner.

J.

1. Bramsen taler til myren:
— Pirum. —
»Du skal hente flulil hid«.
Pirum nasterum, kom kom kasterum,
kom korri sjel fradatterum.

2. »Hvad vil du med den flue?«
— »A vil ha' hend' til mi ægtekon'«.

Digitized by Google

3. Bramsen tog flulil og slog hend' i seng,
han bandt' æpå hans knø, han skuld gjør'
hend' en dreng.

Karen Andersdatter, Kølvrå.

K.

1. Hvem skal til der' bryllup kog'?
— Kompisterum! —
det skal den store spanske flue.
— Kompasterum!
Kompisterum, kompasterum, for en himmel
dimmel dydium, for en pini tadri kadrium
for en frisk moleran.

2. Hvem skal til der' bryllup spille?
det skal den store hestebille.

Mrs. Jörgensen, Sabula, Jowa.

Endnu foreligger der tre brudstykker af visen, nemlig efter:

a. Helene Johansdatter, Hodsager.

b. Landskabsmaler Harald Foss, Kjöbenhavn, som han havde hørt den i Ry-egnen.

c. Lavst Arnum, Bovlund.

a har omkvædet: Pirum — Pirum nasterum, kom kasterum, kom hjem å i få jer datterum.

b har omkvædet: Pirum — Pirum nåstrum, kåm kåm kåstrum, kom karrisål få di datte rum.

c har omkvædet: Kom petrium — Kom patrium, kom arrelum karrelum bæstrium, pyt nåstrium pytrium patrium, kom koer i sølver datrium.

---

12. Hönens skriftemål.

En anden form tidligere trykt i »J. F.« I s. 356. Den her meddelte variant ligger temmelig nær ved hin. Man ser, at det er en katolsk vise; der spottes med skriftemålet, og altså er den sandsynligvis lavet i det femtende århundrede.

1. Høgen han flöw årle ud,
— Hviss huj hej! —
han vidst' *et*, hur hans dower stod.
En sommeı sød en morgen så flöv han ud.

Digitized by Google

2. Han flöw sæ te höneflok,
han tu en hön' alt fræ æ kok.

3. Så flöw han hen alt under en bakk',
han plot æ fjædder a hende nakk'.

4. »Hönlil, hönlil! bekend få mæ,
he'r a ska plokk' æ fjædder a dæ«.

5. — »Ja, føst så gik a o æ low,
a skravt æ hawer for æ sow.

6. Så spildt a ålld æ båånmad,
wå kwender lowd en Fandens lad.

7. Så spildt a ålld æ fløde,
di sure mæ di søde.

8. Så gik a mæ o æ låwt,
å skravt æ row nejd ad æ tåwt.

9. Så gjoor a æk i neldegren,
wå pigger di bræænd djæ hwide ben.

10. A gjor æk i agerris,
[wå kvender te en stowr fålis].

11. [A gjor æk i twonnegjærd'],
æ kåål di röw djər læjerklæjer.

12. Ja, a gjor æk opp' o wor hjald,
wå drenge fæk en fåle fald«.

13. — »Å, flyv no hjem, du arme höön,
te du for gjoer di skröwtmolsbön.

14. Hönlil, hönlil! go hjem te kok,
a gider ej ædt di syndig krop!«

15. Hönen hun kom skrigend i gård,
ud' stu æ kok å tu hend' imod.

16. »Hönlil, hönlil! hur hå du wåt?
der er snåer et en fjædder o ålld di kråp«.

17. »Ja, a wa mæ i høgeflok,
han plot æ fjædder a mi krop.

Digitized by Google

18. Men håd a *et* mi skröwtmol gjoer,
så håd a ålder kommen hær i goer.

19. Men om a löwer i hunder or flejr,
— Hviss huj hej! —
så skal a ålder kom i høøgflok mejr«.
En sommer sød en morgen så flöw han ud.

Ane Povlsdatter.

Efter fem meget nærliggende opskrifter. Den bedste og nærmest til grund liggende var Ane Povlsdatters i Tværmose.

De andre fire opskrifter stammer fra:

a. Povl Kristensen, Tværmose.

b. Peder Höst, Snejbjærg.

c. Peder Tværmose. 1874.

d. En unævnt.

---

13. Fuglegildet.

Det er en så godt som over hele Evropa udbredt vise. Den findes også trykt i »Skgr.« I 836. En meget tarvelig form har fundet vej til flere af vore visebøger, og er derfra bleven bekjendt, ja, endog udgivet meget smukt illustreret som börnebog. Man sammenligne hermed færøisk Svabo I 113. Visen findes tysk (Uhland o. m. fl.), vendisk, slavisk, russisk, slovensk, litauisk, og lignende viser estnisk, nederlandsk og fransk. Visens bygning peger på, at den stammer fra udlandet, har altså temmelig tidlig fundet vej hertil og har fået en ret stor yndest. Jeg kjender ingen former fra Sverige og Norge.

A.

1. I skoven der holdtes et gilde så skjön,
og det var alt med den gamle ön,
i skoven er hans unger, hvor nattergale sjunger,
og glæder sig alle små fugletunger.

2. »Længe har jeg levet i ægteskabsstand,
men nu er jeg blevet en enkemand«.
Det hannem så gefaldt, sit råd han sammen kaldt'
og fik sig så i skoven en mage udvalgt.

3. Den ene var en örn, den anden var en glee,
og begge vilde gjærne have noget at eed.
»Og vil du mig adlyd', så vil vi sammen-byd'
den fattig' med den rige, vi ingen må forskyd'«.

Digitized by Google

4. Skaden bad til gilde, dertil var hun udsendt,
hun bad årle og silde, hun var allesteds bekjendt.
»Jeg skal hilsen fra min herre, om I så god vil vær'
at komme hjem til hannem og et måltid mad fortær'«.

5. Først blev ravnen buden, han skulde være præst,
hans sorte kjole viste, at han var kaldet næst,
han var en höjlærd mand, klog uden forstand,
en sådan prædikanter ej findes i et land.

6. Dernæst blev degnen buden, det var den muntre stær,
for han sang alting uden, for han var dygtig lærd,
han har en dejlig röst, hans sang det var en lyst,
ti han var ren i halsen, og han var let for bryst.

7. Den kokkekon', de havde, det var den sorte kå,
hun plejed' ej at æde af maden, som var rå,
hun kunde det forstå, hun var så meget klog,
hun kunde se på gryden, når som den vilde kog'.

8. De spillemænd, de havde, det var to liden små,
det var den sorte svale og så den lærke grå,
de spilte menuet, så hver person blev træt,
som udi salen dandsede, han aldrig var så let.

9. De spillemænd de fik hverken sølv eller peng',
dog spillemanden tit til en skilling kan træng';
de havde liden magt, derfor var de foragt,
dog måtte de alligevel gjøre deres vagt.

10. Så gik der bud til rådet og spurgte dennem ad:
»Og hvem skal vi så få til at bære ind vor mad?
én, som er vant dertil, der går ret vis og still'
og ej skal gå og snuble og maden på sig spild'«.

11. Storken skal vær' skaffer, ti han er stærk og stor,
det er en dygtig karl til at sætte mad på bord,
han siger eder det: »Af koget og af stegt,
alt hvad som I behøver, jeg eder ej skal nægt'«.

12. Så kom der ind på bordet den fede hönesupp',
og deri lå og den gode og fede hönekrop,
det så den træske krag', hun mon i gryden rag'
og alle stumperne på sin tallerken tag'.

Digitized by Google

13. Høgen sad ved bordet, begyndte hend' at straff':
»Jeg mente, som en betroet ven, du i salen skulde skaff',
du monne det vel men', det var for dig alen',
du kund' for din umage en mundedask fortjen'«.

14. Kragen blev vred af inderste formu',
hun tænkte vist nok ej at lade sig ku',
hun begyndte så at nævn': »Jeg skal den tale hævn',
jeg skal ikke liv i den stolte høg levn'«.

15. Örnen sad og hørte på begge deres tal',
hun sagde til kragen: »Du kan så meget pral',
dig ej med ham befat, han gjör dig øde plat,
bed hannem om forladelse og tag så af din hat.«

16. Det råd slog hun bort udi vejr og i vind,
at fægtes med høgen dertil stod hendes sind:
»Herut, du kjællingknægt! og jeg skal med dig fægt',
og jeg skal vist nok vise dig, med hvem du haver legt«.

17. Høgen og kragen tilsammen nu foer,
den arme krage måtte straks imod jord,
hun råbte ud af gråd til örnen, som han såd:
»Jeg gjorde meget ilde, jeg ej adlød jert råd.

18. Og hør, min kjære brudgom, du hjælp mig i den kamp,
han plukker mig i huden og i min syndig krop,
jeg er så meget bång', hans kløer de er så lång',
han kniber mig med dennem som med en knibetång'.

19. Uglen sad inden til dören der næst,
han åde af de retter, som smagede ham bedst,
han åd så længe, at han blev så rent besat,
at han opå det sidste ej kunde søk en klat.

20. Og da den arme ugle til næbbet var fyldt,
han havde sig forædt af den gode grisesylt',
han begyndte sig at klag', han aldrig i sin dag'
har haft sådan en pin' af mavevred og plag'.

21. Præsten til ham sagde: »Men tænker du, min ven,
at du dig nogen tid vil komme ret tilpas igjen«. —
»Nej, jeg kan nok forstå, at det vil for sig gå,
at mine levedage vil vist nok blive få«.

Digitized by Google

22. Han sig fra hannem vendte, skalkagtelig han lo,
ti sådann' gamle skalke ej gode er at tro.
Han sagde ud af spot: »Du har ret ikke godt,
de salte svededråber trækker ud af din kalot«.

23. Örnen til ham sagde: »Din brudeskjænk skal ud!«
derfor han for ham lagde fire skilling i en klud,
men det kund' ej forslå, derfor de ham afdrog
de bedste af hans klæder, og dem til pant de tog.

24. De hjalp ham op at ride, dertil var han ej vant,
derfor de hannem fast som en sæk til hesten bandt;
men det var hans ulykk', et ubetænksom stykk',
det gik, ihvor det kunde, et prut for hvert et søk.

25. Magen af ham vented' lidt gildemad at få,
ti hun kund' hannem lugte en stund, för han kom,
hans bukser vare fuld' af det, de ikke skuld',
han gjærne dølge vilde, men ingenlunde kund'.

26. »Og hør, min kjære mage, du venlig mod mig tag',
jeg ønsker ej at komme til gilde så fag',
min' klæder er påntsat tillige med min hat,
min' peng' kund' ej forslå, ti de var ikkun en klat«.

27. — »Og hvad fik du da for pengene, du gav,
og for de bedste klæder, som du har ført dig af?«
Han gav hende den besked: »Hvad kommer det dig ved,
det gik mig rent af minde, mens jeg på vejen red«.

28. Magen blev vred over dette studse svar,
hun kund' ej få at vide, hvordan at sagen var,
hun ham i håret tog og ham ret dygtig slog:
»Og jeg skal vist nok lære dig en gang at blive klog«.

29. [Den arme stakkels ugle og han bad godt for sig,
men magen vilde ikke høre tale om slig],
tog i hans skaldenakk', slog, så at huden sprak,
hvorpå han på det sidste mått' takk' for nådig straf.

30. Uglen tilsidst blev örnen for klog,
sit mesterstykke viste, sit revnet skind af drog,
heraf lod han sig sy kalot og kjortel ny,
som han sig i kund' føre, når han vild' rejs' af by.

Digitized by Google

31. I gildelaget intet mere sig nu forefaldt,
ti uglen for dem alle havde laget ret betalt;
så åde de og drak, de sparte ej tobak,
så rejste de på tredje dag, sagde farvel og tak.

Niels Madsen, Bratten.

B.

1. I skoven der holdtes et gilde så skjön,
og dette var alt med den gamle grå örn,
i skoven går hans unger, hvor nattergalen sjunger,
og alle små fugle de rører deres tunger.

2. Tilforn had' han været udi ægtestand,
men nu var han bleven til en gammel enkemand,
sit råd han til sig kaldt', om det dem vel befaldt,
han havde sig en mage i skoven udvalgt.

3. Og skaden bød til gilde, dertil blev han udsendt.
han gik båd' årl' og silde, var alle steds bekjendt.
»Jeg skal hils' jer fra min herr', om I så god vil vær'
og komm' til ham i morgen og et måltid mad fortær'«.

4. Den kokkekon', de havde, hun var så meget klog:
hun kunde se på gryden, når den vild' til at kog',
det var den lille kå, hun kund' det nok forstå,
hun plejed' ej at æde den mad, som var rå.

5. Og storken skuld vær' ålbusvend, for han var stærk og stor,
det var en færdig knøs til at sætte mad på bord,
han gik så sagt' og still', at maden ej skuld' spild',
ja, I kan tro så sikkert, den svend er vant til gild'.

6. Taffelen og rylen og de skuld' hente vand,
for de had' lange bene og dertil god forstand.
Hjejlen langmodig vår, hun skulde dække bord
og byde folk til sæde med høviske ord.

7. Og spurven skuld' vær' skjænker, dertil stod og hans sind,
han tænkte ej på andet end på at tappe ind,
han sagde: »Drikker om, til kanden bliver tom,
jeg skal den igjen fylde, jeg tapper ej på skum.

8. De spillemænd, de havde, de vare begge små,
det var den lille svale og lærke så grå,

Digitized by Google

de spilte menuet, så hver person blev træt,
som dandsede i salen, han aldrig var så let.

9. Gjøgen og så kragen de skuld' hugg' i blød,
alt hvad som skuld' fortæres af flæsk og af kjöd;
ja, flæsk og smör og æg, det må vi ej forgjætt',
at vores lille gilde kan blive kogt så net.

10. Ja, ravnen han blev buden at være deres præst,
udi hans sorte kjortel, som passer hannem bedst;
det er en dydig mand foruden al forstand,
en sådan prædikanter ej findes i vort land.

11. Og degnen, som de havde, det var den lille stær,
han kunde synge uden, var dertil prægtig lærd,
hans sang det var en lyst, han had' en dejlig röst,
og han var ren i halsen og dertil let for bryst.

12. Da maden den blev rede, og den blev sat på bord,
så fog de i at æde og læste ej et ord;
ti deres hu den stod til disse retter god,'
som denne gamle örn for dem indbære lod.

13. Så kom der ind på bordet den fede hönesupp',
og deri monne ligge den skjönne hönekrop;
det så den treske krag', i den fad han vild' rag',
og denne stykk' han op på sin tallerken monne tag'.

14. Kragen denne samme stykk' så meget vel mon ynd',
han sagde til de andre: »Søb I nu af det tynd'!
ti jeg kan vel forstå, af den slags er kuns få,
hvorfor at det hedder i tid' at passe på«.

15. Og høgen han begyndte da den krage at afstraff',
for han var den fornemmeste, i salen lyd skuld' skaff',
han sagde: »Mon du men', det er for dig alen'?
du kund' for din umage et mundedask fortjen'!«

16. Og kragen han blev vred ud af yderste formu'.
han tænkte: »Jeg vil ikke sådan la' mig ku':
herud du kjællingknægt! jeg så skal med dig fægt',
så at du skal fornemme, med hvem som du har legt«.

17. Og örnen sa' til kragen: »Du lyder nu mit råd:
bed hannem om forladels', det kan dig intet skåd'!

Digitized by Google

med ham dig ej befat, han gjör dig øde plat;
gjör for ham reverentser, tag af for ham din hat!«

18. Nej, høgen og kragen og de tilsammen fo'r,
men den arme krage han måtte imod jord:
»Jeg tænkte, du var blu, men du var altfor snu;
du slog mig imod gulvet, jeg tror, jeg går itu«.

19. Og kragen han begyndte da, så stærkt at klage sig,
han sagde til örnen: »Ak, herre, hjælp nu mig!
jeg bliver nu føist bang', hans klø'r de er så lang',
han kniber mig ret lige som med en knibetang«.

20. Og örnen sa' til hannem: »Det er for sildig nu,
jeg har dig jo advaret, kom mine ord ihu!
du var så stolt og stor, du brugt' så store ord,
der du sad og diskurered' med hannem over bord.

21. Men end'lig for at ændre sådan slemme fortræd,
så vil jeg gå til hannem på dine vegne bed':
Ak, lad ham være nu, han er ej værd, at du
skal smøre dine hænder på hannem, den ublu'«.

22. Viben hun kom skrigendes, for hun for sildig kom:
»Jeg beder, I forlader, min herre så from,
jeg har så vidt at far', jeg ta'r så vide var',
for ingen mand vil hjælpe mig, og ingen mand mig spar'«.

23. Og uglen kom til gilde, han blev til næbbet fyldt,
han måtte sig foræde udi en grisesylt';
han råbte med stor klag': »Jeg aldrig i min' dag'
har haft så stor en uro, ja, smærte, ve og plag'!«

24. De løft' ham op at ride, dertil var han uvant,
de hannem som en sæk til hesteryggen bandt,
ti det var hans ulykk', hans ubetænksom stykk',
det gik, ihvor det kunde, og sprut' i hver en søk'.

25. Hans mage hun ham vented', skalkagtelig hun lo,
hun kunde hannem lugte en mil, för hun ham så,
ti bukserne var fuld' af det, de ikke skuld',
endskjönt han det vild' dølge, han ingenlunde kund'.

26. Da de had' ellers væ't der en par dage eller tre,
så toge de jo afsked, hver rejste hjem sin vej,

Digitized by Google

hver tog da af sin hat og ønskede godnat,
så rejste de den tredje dag og sa' farvel og tak.

Sammenstykket af 10 til dels ufuldstændige opskrifter. Følgende variationer mærkes:

1, 5 6. Om dagen var han swång, om natten var han tung.
5, 5 8 For han var stærk og stor, han havde stinde lår,
for han ej skuld' falde og slå fadene i skår.
12, 5 8. De råbte med stor gled': »Når maden er til red',
så vil vi alle sammen ha' os noget at ed'«.
4, 5 8. Det var den sorte kå, hun paste vel opå,
det var den gjævest' kone, de maden åd ej rå.
8, 5 8. De havde liden magt, derfor var de foragt,
alligevel så måtte de passe deres vagt.

Som i opskrift **A** har opskr. ved P. J. Remmer verset om, at høg og glede er bydere, og 5—8 lyder der således:

De sagde med stor lyd: »Ja, læ wås te'n å byyd,
den fattig' med den rige, slet ingen mand forskyd'«.

Samme opskrift slutter sig forøvrigt temmelig nær til **A.**

c har verset, som findes helt anderledes i **A.**

Örnen kom til uglen og sagde: »Hør, min ven,
ak, mener du ikke, du kan komme dig igjen?«
Hun svared hannem så: »Det kan jeg vel forstå,
at mine levedage de ere kun så få«.

Varianterne hidrører fra:

a. Lovise Hansen (tilsagt hende af den gamle Ane Katrine Kristensen, Öster-Hurup ved Hadsund).

b. Niels Hansen. 1870.

c. Laurits Jensen, Nygård v. Holbæk.

d. Mette Jeppesdatter (Murmester), Tjörring. 75 år.

e. Kristen Nielsen Hulmose, Hoven. 1889.

f. Peder Jensen Remmer, Tiilst. 1891.

g. Jens Begs enke, Sundstrup. 1888.

h. Iver Pedersen, Lind.

i. Jens Mikkelsen, Kølvrå. 1874.

j. Inger i Örrevad.

k. En unævnt.

l. Jens Kristian Koldborg, S.-Nissum.

m. Niels Sörensen, Løgstør (ham meddelt af gårdmand Niels Møller, Mjallerup ved Løgstør.

n. Frøken Anna Stolpe, Kjöbenhavn.

o. Jörgen Fausbøl, Branderup mølle.

Man vil se, at visen er meget udbredt og meget yndet. De forskjellige opskrifter står for resten hver andre temmelig fjernt, hvilket tyder på frodig-

Digitized by Google

hed i nydannelser og efterdigtning. Jens Kristensen i Ersted meddeler følgende oplysning, der må antages for hvad den er. Fuglevisen skal være lavet om et gilde, der stod i et skovhus, hvor der gik så svinevornt til. Den gamle Sören Døggind i Årestrup sang altid visen ved alle de barsler og gilder, han kom til.

Opskriften ved Anna Stolpe er ret ejendommelig ved, at versene er firelinjede, og at der så er omkvæd til hvert, læmpet efter det, der i verset synges om.

V. 1 har omkvæd således:

De trippede så net net net,
de trippede så tæt tæt tæt,
de trippede udi skoven, og alting gik så net.

Om ravnen synges:

Han prækede så net net net,
han prækede så tæt tæt tæt,
han præked' udi skoven, og alting gik så net.

Om lærken:

Han spillede så net net net . . . .

Om storken:

Han trippede så net net net . . .

---

14. Uglens klage.

Heraf findes en form trykt i Nyerup og Rasm. II 55, og der findes flere flyveblade. Visen er ikke særlig gammel, og formen tyder da heller ikke derpå. Alle foreliggende former er så omtrent ens.

1. Jeg så enlig gik en gang udi mark og enge,
hørte jeg en ugle sang, stod og lurte længe,
tænkte da: hvad er det der, mens jeg ingen ugle ser,
:,: som så ynk'lig hyler :,:.

2. Jeg gik hen at søge op denne arme ugle,
som der stod i skovens top, mente sig at skjule.
Didhen løb jeg hastelig, råbte höjt: »Hvad skader dig,
:,: mens du sådan hyler«. :,:

3. Jeg véd ej, hvad ondt jeg gjör den gråraged' krage,
jeg véd ej, hvad spurvekløer har på mig at rage,
alle fugle plukker mig, alle, alle hader mig,
:,: må jeg da ej hyle. :,:

Digitized by Google

4. Jeg véd ej, hvad ondt jeg gjör udi bondens lade,
jeg bevogter, som jeg bör, alt hans korn fra skade,
jeg opæder musen grå og dog ej en tak kan få,
:,: må jeg da ej hyle. :,:

5. Katten derimod har godt, når som han kan fange,
musen på sin herres slot, straks man til ham ganger
med sød mælk udi et fad, mens jeg hungrer og får had,
:,: må jeg da ej hyle. :,:

6. Katten er mit søskendbarn, han har gode dage
fremfor mig, det sölle skarn, jeg må stå tilbage,
katten går ud, og katten går ind, alle så plukker de mig
i mit skind,
:,: jeg bliver ved at hyle. :,:

Niels Madsen, Bratten.

Der foreligger desuden opskrifter fra:
a. Kirsten Kristensdatter, Ersted.
b. Jens Esbensen, Akkerup.
c. Lars Frederiksen, Bredballe.
a har en bedre læsemåde i 2, 3:
Der hun sad i skovens top,
3, 2 har: den grårygged' krage.
og i 5: Katten bider musen grå på sin herres slotte,
derfor hun så mælk kan få udi hendes potte.

---

15. Kattens død.

Af denne vise har jeg aldrig truffet mere end nedenstående vers, der, eftersom man ser af andre optegnelser, er en dårlig husket sammenblanding af to forskjellige vers. Visen er meget sjælden her til lands. Fra Ty haves i Sv. Grundtvigs samlinger følgende strofer:

Katten sidder under kakkelovnen og sörger for sine unger,
for nu er katten død.
O Gudskelov, sagde musser små, nu kan vi selv i spisekammeret gå
og leve af tyk smör og brød, for nu er katten død, død.

Der forekommer forøvrigt et flyveblad, og visen findes i Berggreens folkemel. og på svensk hos Cav. og Stephens og norsk i Bugges mnsk.

Digitized by Google

Katten sidder under kakkelovnen
og sörger for sine unger,
for no er katten død, død,
nu kan vi gå os ad spisekammer
og tage smör o vor brød, brød.

Ane Povlsdatter, Tværmose. 1872.

En ret ejendommelig form af hele visen tillader jeg mig at aftrykke efter en opskrift, som stud. Nik. Christensen i sin tid sendte S. Grundtvig. Den er fra 1777 og er fundet hos en gl. pige i Nörhalne i Vendsyssel.

1. Katten ligger under kakkelovn, sörger han for sine unger,
sörger han sig helt til døde, jeg frygter, de døer af hunger.
For nu er katten død, død.

2. Så skikkede de bud til jomfruer, til jomfruer de sorte,
de skulde hasteligen komme og føre katten i sin skjorte.

3. Så skikked' de bud til snedkeren, til snedkeren den vise,
han skulde hasteligen komme og gjøre kattens kiste.

4. Så skikked' de bud til smeden, til smeden den vise.
han skulde hasteligen komme og beslå kattens kiste.

5. Så skikked' de bud til fogden, til fogden af Korinte,
han skulde hasteligen komme og skrive kattens testamente.

6. Så skikked' de bud til apotekeren, til apotekeren den bedste,
han skulde hasteligen komme med fire og tyve pund svedsker.

7. Så skikked' de bud til degnen, til degnen den unge,
han skulde hasteligen komme og over katten sjunge.

8. Så skikked' de bud til graveren til graveren af Tore,
han skulde hasteligen komme katten at jorde.

9. Så sendte de bud til kongen, til kongen af katteborrig,
han skulde hasteligen komme og bære for katten sorrig.

10. Så skikked' de bud til dronningen, til dronningen af katteborrig,
hun skulde hasteligen komme og bære for katten sorrig.

11. Tolv så vare de rotter og bare katten til jorde
mange så vare de killinger små og fældede så modige tåre.

12. Mange så vare de killinger, de bare lange side kapper.
bag efter ginge de muse grå, de kunde ej bare dem for latter.

13. Nu er vi glade af hjærtet, nu katten han er død,
nu kan vi gå i spisekammer og tage smör på vort brød.

14. Dertil svarede de killinger små bag kakkelovnen, som de lå:
»Det skal vi snart forbyde dig, du muse grå, kan vi kun komme til at gå«.

Digitized by Google

16. Bonden og svanen.

En variant til denne vise med et lidt fuldstændigere omkvæd findes i min bog »J. F.« II s. 329. »Triller i tro« er vel en forvanskning af »Træd let i tråd«. Jeg antager, at visen har været noget længere. Den för trykte form stammer fra søster til meddeleren her.

1. Bunden sidder på lofte,
   — Hej, triller i tro! —
   å swånen goer i tofte.
  Hej triller i trång, hendes hals war lång,
  hender vinger di wa broge, hender rump å den war lyssegro,
  å de skjøtter bunden sæ int o.

2. »No så skal a skyd' dæ
   å syd dæ i mi gryde«.

3. »Ett' så skal du skyd' mæ, ind' du mæ noer,
   å ett' så skal du syd' mæ, ind' du mæ foer!»

4. Bunden krøv imæld aggerrejen,
   å begge hans bejen blöw søndervrøjen.

Peder Povlsen, Tværmose.

17. Mikkel rævs arvegods.

Findes forud trykt i »J. F.« II s. 324 (to var.), i »Skgr.« II 774 o. flg., VII 810, XII 138 o. flg. (11 var.) og i »Gl. d. m.« I nr. 26. Desuden findes en gammel opskrift i Steen Billes håndskrift, og her findes således følgende vers:

10. Til gråbrödre kloster giver jeg min krop,
    de lægger mig for den sengestok.
11. Til nonnekloster giver jeg min skind,
    de beder min sjæl i himmerig ind.

En noget afvigende form af samme vise findes også i Ide Gjøes håndskrift. Her forekommer intet om uddelingen af arvegods, derimod hedder det:

Da bider I mig en liden stund og stunden ikke halve længe,
imen jeg binder min skotvinge,

og her er det hr. Jenses brödre, der træffer ræven og vil skyde ham, fordi han bed deres moders gode gås til døde.

Svensk findes den hos Cav. og Steph. IV B 9, norsk hos Landstad LXXXVI, Lindemann 373 og i Bugges mnskr. 100 og 101. En engelsk vise kan jævnføres med denne.

Digitized by Google

A.

1. Lille Niels Fisker han havde en gås,
   — Konen i nontom piber i ringsa snorra. —
   om aftenen silde slog han den i lås.
Bondens datter ligger rurom rarra,
rest mæ di finger, te di ringstom snorra,
bondens datter få den lillebitte kind,
a troer, Fiddi-Mikkel ligger i busken ind.

2. Om morgenen tidlig, Niels Fisker kom ud,
   låsen var frææ, og gåsen var ud'.

3. At ræven var tyven, var fiskeren klart,
   og bøssen på nakken han fik i en fart.

4. Ja, han ledte her, og han ledte hist,
   han fandt Fiddi-Mikkel under vidjekvist.

5. »Og hør, lille Mikkel, jeg finder dig her,
   nu skal du ske en skamfuld færd«.

6. — »Holdt, lad mig leve en time endnu,
   imens jeg bytter mit arvegods ud.

7. Præsten han skal have min' ben,
   for han skal så tit for alteret tren'.

8. Degnen han skal ha' min tung',
   for han skal så tit for alteret sjung'.

9. Gamle kjællinger skal have min' tænd',
   de sidder så fast, de får ikk' jæn.

10. Kokkekonen skal have min mav',
    for hun skal så tit på gryden lav'.

11. Bitte små börn skal have min pand',
    for de skal så tit til jorden fald'.

12. Pigerne de skal have min svands,
    for de skal så tit med ungkarl' i dands.

13. Og du, Niels Fisker, skal have min pels,
    vi drog så tit med hverandre til felts«.

Digitized by Google

14. Det rasled' i busken, det gav en fust,
så slap Fiddi-Mikkel igjemmel æ busk.

15. »Og hør, Niels Fisker, jeg løber min vej,
jeg håber, vi tales oftere ved«.

16. Niels Fisker han bøssen til kinden fik,
han fik ej skudt, ti bøssen slog klik.

17. Om nogen vil vide, hvem visen har digt,
— Konen i nontom piber i ringsa snorra. —
da var det en skrædder af Abrahams slægt.
Bondens datter . . . .

B.

1. Niels Fisker han havde sig så fed en lille gås,
— For ino no no og så så så. —
og den slog han så hårdt udi lås.
Kom dadeli, kom dadeli, kom dalala!

2. En morgen, Niels Fisker stod tidlig op,
var låsen brudt, og gåsen var plott.

3. Niels Fisker han gik i den brede mos',
der sad bitte Mikkel og slikket si hos'.

4. »Pippip, bitte Mikkel, a ser dæ jo godt,
å skam ska du fo få mi gos, du hår plot«.

5. — »Og hør nu, Niels Fisker, mi kjære mand,
og lad mig nu leve en liden stund.

6. Og lad mig nu leve en liden stund,
imedens jeg deler mit arvegods ud.

7. Og præsten skal have mi lange ben,
for han skal så tit foran alteret trin'.

8. Og degnen skal have min røde tung',
for han skal så tit udi kirken sjung'.

9. Og pigerne skal have min lange hål',
for de skal så tit udi dands mæ æ kål'.

10. Og kongen skal have mit røde skind,
for han skal så tit udi fangetårnet ind.

Digitized by Google

11. Mine börn skal have min hårde pand',
for de skal så vidt udi fremmede land'.

12. Og ræven skal have mine fire ben!«
— For ino nono og så så så. —
Og så smutted' Mikkel ad skoven ind.
Kom dadeli, kom dadeli, kom dalala!
L. M. Okkels's hustru, Öster-Bording. 1881.

C.

1. Sören Fisker han håd så fed en gås,
— For kunden hånd i nondtom fillirendtom
snorra. —
og den lut han både i løgel og lås.
For mine hår og mine bæller give jomfruen.

2. Om morgenen tidlig, Sören Fisker kom op,
låsen var brådt, og gåsen var ædt.

3. Han ledt' både ud' og ind',
han kund' ikke den gås find'.

4. Så ledt' han under en ellerod,
der sad Mikkel og plut den gås.

5. »Og hjate bitte Mikkel, og sidder du her,
nu skal du få en skam så fær«.

6. — »Og hjate Sören Fisker, du lade mig leve en
liden stund,
men a bytter mit arregods ud.

7. Præsten giver jeg min tung',
for han skal så tit bag alteret sjung'.

8. Degnen giver jeg min' lange ben,
for han skal så tit imeld sogenen (sognene) tren«.

9. Og midt i de hvesk og midt i de tåsk,
så slap Mikkel ud ov den busk.

10, »Og hjate Sören Fisker, og vil du mig noi,
så skal du nu kyl' både brystdug og skjot',
å ætte mæ', men du goi«.
Ane Marie Jensdatter, Hårby. 1887.

Digitized by Google

D.

1. Niels Fisker han vilde til gilde rii,
— For en videlidelak. —
han forglemt' at lukk' sin' gjæs i sti.
For di kappeler å stappeler å stelle guden ræv,
busse ronner donner foer i bunden i vindevet lo,
bundens datter den ædelelokkeTrinnelill om awtener.

2. Og der han kom til ellerod,
der lå Mikkel ræv å slæjt sin fod.

3. »Og kjære Niels Fisker, I lader mæ löww,
til æ for skjæwt min sjælegaww.

4. Præsten gi'r æ mit mæle,
for han skal så meget i kirken tale.

5. Degnen gi'r æ min tunge,
for han skal så meget i kirken sjunge«.

6. Og i den rusk og i den tusk,
da smut Mikkel ræv igjennem den busk.

Kristen Lavtrup, Gestrup.

E.

1. Ja, bonden havde en enlig gås,
— Firri lirri lit, sagde ræven. —
for den lukked' han hver aften i lås,
For de hit, for de her, for de ræv, for de rumpen slap,
for de bondens sirri klirri verumstæv, for de brik,
for de bondens datter og den lille bitte kind, lokker ræven fra
busken og ind.

2. »Ja, skovfogden ham giver jeg mit ør',
for han skal altid lytte og hør'.

3. Og skytten ham giver jeg mit öj',
for han skal altid sigte så nöj'.

4. Og bundtmageren ham giver jeg min hal',
for han skal al tid sy kaskjetter, der kan pral'«.

Lærer J. S. Mark, Ö.-Hornum.

F.

1. »Vor sovnepræst gi'r a mi ør',
— Tirrelirre lit, pluk en rönn'! —
for han skal så meget til kirken kjør'.
Bunden slikker på turomta, rest mæ di dovn å di renkum snar,

Digitized by Google

Bundens datter den lille vænne kind,
og hun lokked' Mikkel ad busken ind.

2. Vor sovnedegn gi'r a mi tung',
for han skal så meget i kirken sjung'.

3. Den gammel kjælling gi'r a mi tænd,
di sedder så fast, hun får 'em ikk' end.

4. Vor sovnekål' gi'r a mi hål'«.
Svip så' Mikkel over bjærge og dål'.

Niels Kragelund. 1877.

G.

1. Niels Fisker had' sig så fed en gås,
— Hos den enke på trane. —
hver aften slåw han den i lås.
Frisk moder an moder in kom, snorre moder i nortum,
slå Peder Anton snorr, bondemands datter den ædele gind,
hun lokket Mikkel under busken ind.

2. Mikkel röv han løb over skov og mos':
Nu kan I komm' og to Mikkel röv sin øest.

G og H. Lavst Arnum.

H.

1. Niels Fisker had' sig så fed en gås,
— Tinne nikke på raune. —
hver aften slåw han den i lås.
Frisk mæ di rönne mæ di rink om snaer,
bondens datter den ædele ging,
hun lokket Mikkel ad busken ind.

2. Sildig om aftenen den gås flöj i dam,
da kom Mikkel listend' fram.

I.

1. Klavs Fisker han havde en enlig gås,
— Fidde lidde lit, sagde ræven. —
og den lukker han hver aften i lås.
For de hist for de her, for de ræv for de rumpenslag,
for de bonden side klæde hviden skind,
for de brik for de bondens datter, den lillebitte kind,
lukker ræven og busken ind.

Digitized by Google

2. »Ja, præsten ham giver jeg min mæl',
for han skal altid bede godt for min sjæl.

3. Ja, degnen ham giver jeg min tung',
for han skal altid både læse og sjung'.

4. Ja, smeden ham giver jeg min næs',
for han skal altid både puste og blæs'«.

Lærer Krogh, Hjerk.

J.

Niels Fisker had' sig så fed en gås,
— Dirre lirrelik opå rönn'. —
for hver en aften slog han den i lås.
Res om æ donner mæ de renkomsnak,
og bondemands datter den ærle kind,
for hun lokked' Mikkel i busken ind.

Ane Katrine Sörensen, Gjenner.

Der ligger desuden for mig følgende opskrifter af visen:

a. Lærer N. P. Mathiassen, Dyngby. 1900.

b. Povl Jensen, Dyngby lund. 1900.

c. A. H. Poulsen, Silkeborg. Ham foresungen af gårdmandskone Ester Sörensen, Bobøl.

d. Gårdejer R. Geltzer, Sinding. 1881.

e. Laurits Top, Agerskov.

f. En gammel kone i Gjesing ved Avning.

g. Jes Smidt, Kjöbenhoved.

Visen er altså særdeles udbredt og synges meget endnu.

a har i 3 navnet Daknæsse mos', og **a, b, c** og **d** er på det nærmeste fælles om følgende omkvæd: For ino no no og så så så — Kom dadeli kom dadeli kom dallalala. **b** ender med:

»Og kongen skal have min hele krop!«
å die mæ sat Mikkel te skoven i galop.

c har samme vers sådan:

»Og selv beholder jeg mine fire ben«,
og vips, rendte Mikkel ad skoven igjen.

d har: Kongen skal have min varme pels,
for han skal så tit udi marken til felts.
Karlen' skal have min hårde pand',
for de skal så tit for kuglerne stand',

e har sådant omkvæd: Tinni nekke på ranne — Bondemand ligger o trannatra, frisk mæ de ronne mæ de renkom snar. Bondemands datter, den ædele ging, hun låkket Mikkel ad busken ind; og følgende ejendommelige vers:

Digitized by Google

Præsten giver jeg min pand',
han sætter så mange folk i band'.

f har: Skytten ham gi'r jeg mit öjj,
han skal altid sigt' så nöjj.
Præstemadammen gi'r jeg min svands,
for hun skal altid gå let udi dands.

g begynder sådan:

Thomas Fisker han gik ned te æ å,
— Konnonninont å fiddelidderink om snorra. —
der såd Mikkel å slæjt hans tå.
Rink mæ di tarmer å rink om snor,
bondemands datter den lillebitte ging,
hon låkket Mikkel i busken ind.

---

18. Haren og Tyskeren.

En opskrift heraf findes aftrykt i den gamle udgave af Thieles folkesagn, og andre former er se ıere oftere trykt, således også i Efterslæt s. 122, i «Skgr.« XII 231 o. flg. (3 var.) og i forskjellige visebøger og börnebøger. Norsk haves den i Norske viser og Stev 42 og i Bugges mnskr. 232. Tysk hos Simrock o. m. fl. Jfr. Bornh. melodier nr. 4. Denne vise har endog været anvendt som sangleg. Den har været og er endnu meget yndet.

A.

1. Bonden drev ad marken med harve og plov,
der så han en hare, der lå og sov.

2. Bonden spændte bøssen alt for sit bryst,
så skod han den hare, det var en lyst.

3. Bonden tog haren, lagde på sin ryg,
og hjem til sin kone så monn' han løb',

4. »Og se, min kjære kone, tag vel mod mig,
og se, hvilken hare jeg har til dig«.

5. — »Og hør, min kjære mand, du er så god,
du sælger den hare, giv mig et par sko«.

6. Bonden tog haren og lagde på sin nakk',
og hen til den kjöbsted så mon han lakk'.

Digitized by Google

7. Og da han nu kom på den kjöbstedgåd,'
der mödte han en Tysker så vel til [måd'].

8. »Og hør, min kjære bonde så favr og fin,
hvor dyre så sælger du haren din?«

9. — »To rigsbankdaler og så en mark«.
»Og hvi est du nu så hård en knark?«

10. Tyskeren udbredte sin kappe blå,
så talte han pengene der opå.

11. Tyskeren tog haren, lagde på en disk,
da havde han fir' ben, der var så frisk.

12. Tyskeren tog haren, lagde på en trapp',
da havde han fir' ben, der var så rapp'.

13. Haren han lod stejs over kjaar og mos',
og Tyskeri bag efter i hans stribet hos'.

14. Haren han lod stejs over mark og skov,
og Tyskeri bag efter med hans brede röv.

15. Haren han lod stejs så ad helledi ind,
og Tyskeri bag efter med krop og skind.

16. :,: Haren han lod stejs så ad helledi ud, :,:
:,: men Tyskeri blev siddend' der ind' og tud'. :,:

Niels Madsen, Bratten.

B.

1. Bondemand i marken med sin plov,
der så han en hare, som sad og sov.

2. Og bondemand spændt' bossen op til sit knæ,
så skød han den hare op til et træ.

3. Og bondemand smed haren op på sin nakk',
så rendte han ad hjemmet til, som han var lak.

4. »Min hjærtens bitte kone, tag vel mod mig,
og se, sikken hare jeg har til dig«.

5. — »Min hjærtens bitte mand, vær du mig tro,
og sælg du den hare, kjøb mig et par sko«.

Digitized by Google

6. Og bondemand smed haren op på sin nakk',
så rendte han ad kjöbsted til, som han var lak.

7. Og der han kom over kjöbstedbro,
så mödte han en Tyskere, som var så fro.

8. Og der han kom op ad kjöbstedgad',
så mödte han en Tyskere, som var så glad.

9. »Og hør, du bonde både faver og fin,
og hvordan sælger du haren din?«

10. — »For seksten skilling og brændevin,
og sådan sælger jeg haren min«.

11. Og Tysken bredte ud sin kappe blå,
så talte han de penge både store og små.

12. Og bondemand smed haren op til en trapp',
så rendte den ad skoven til, som den var rap,

13. Og haren den rendte over bjærg og dal,
og Tyskeren bag efter den, som han var gal.

14. Og haren den rendte over skov og mos',
og Tyskeren bag efter den med skiden hos'.

15. :,: Og haren den rendte ad hølled ind, :,:
:,:og Tyskeren bag efter den med krop og skind :,:

Pastor P. Riemann, Nebel.

C.

1. En bonde drog i marken alt med sin plov,
der fandt han en hare, som lå og sov.

2. Den bondemand spændt' bøssen alt for sin bryst,
så skød han den hare, det var en lyst.

3. Den bonde han tog håårlil alt på sin nak',
og hjem til sin kone så mon han lak'.

4. »Å hør, bitte mand, vil du vær' mig tro,
du sælger den hare, giv mig et par sko«.

5. Den bonde han tog håårlil alt på sin nak',
og så hen til kjöbsteden mon han lak'.

Digitized by Google

6. »Og hør, kjære skomager, vær mig tro,
du kjøber den håre, giv mig en par sko«.

7. Den skomager svarte: »Jeg gjör det let,
jeg får af denne hare en dejlig ret«.

8. Den bondemand han blev nu så glad i hu,
og hjem til sin kone med skoen nu.

9. :,: »Tak, tak, kjære mand, at du gjorde det, :,:
:,: nu kommer jeg til bryllup og dandsen let. :,:

Mads Skriver, Mollerup.

D.

1, Og bonden han gånger alt bag sin plov,
da så han en hare, som sad og sov.

2. Den bondemand spændt' buen alt for sin bryst.
så skød han den hare, det var en lyst. [1])

3. Den bondemand spændt' buen alt for sit knæ,
så skød han den hare op til et træ.

4. Den bondemand spændt' buen alt for sin fod,
så skød han den hare til hjærterod.

5. Og bonden smed harelil på sin nakk',
og hjem til sin hustru så mon han lakk'.

6. »Min hjærtens lille kone, tag vel imod mig,
og se, hvilken hare jeg bringer dig«.

7. — »Min hjærtens lille mand, du vær mig tro,
du sælger den hare, kjøb mig et par sko«.

8. Og bondemand tog harelil på sin bag,
så lakked' han til kjöbsted med fuld god mag.

9. Og der han kom på kjöbstedgad',
der mödt' ham en Tysker så vel til måd'.

10. »Og hør du, bondemand favr og fin,
hvordan så sælger du haren din?«

---

[1]) Her har g følgende vers:
Den bondemand spændt' buen alt for sin kind,
så skød han den hare både døv og blind.

Digitized by Google

11. — »Ja, tyve skilling til et par sko,
dem vil jeg have, det må du tro«.

12. »Ja, femten skilling vil jeg dig gyv',
du får vel ikke nær de tyv'«.

13. — »Og hvi est du sådan karrig knark,
for femten skilling er ingen mark«.

14. Den Tysker breder ud hans kappe blå,
og der tæller han de penge opå.

15. Den Tysker smed haren op til en trapp',
men så fik hun ben, og de var rapp'.

16. Og harelil blinked' alt med hendes öj':
»Og gid jeg sad oppe imellem de to höj'!«

17. Den hare hun løb over agermark,
og Tyskeren bag efter nok så stærk.

18. Ja, harelil hun løb over ager og mos',
og Tyskeren bag efter med hans stribet hos'.

19. Og harelil løb over ager og eng,
bag efter løb Tysken, den lange dreng.

20. Og harelil sprang over kjær og krat,
og Tyskeren bag efter den lange nat.

21. Og harelil løb alt i skoven ind,
bag efter løb Tyskeren som en vind.

22. Og harelil løb til bækken og drak,
bag efter løb Tysken, te hans bukser sprak.

23. Ja, harelil hun vinked' op med hendes hoved,
for nu var hun kommen imellem de stubber.

24. Og harelil vinked' op med hendes öj',
for nu var hun kommen imellem de höj'.

25. Nu harelil hun bed på bøgeknop,
men aldrig fik Tyskeren en haresupp'.

26. Ja, harelil hun bed på bøg og eg,
men aldrig fik Tyskeren den haresteg.

Digitized by Google

Foreligger i 11 optegnelser ved:
a. Helene Johansdatter, Hodsager. 1874.
b. Ane Margrete Eskildsdatter, Torning. 1874.
c. Svend Peter Jensen, Vole.
d. Lærer Lind, Gullestrup.
e. Jens Krist. Koldborg. Sønder-Nissum.
f. Vilhelm Udesen, Ammidsbøl. 1889.
g. Anders Udesen, Nörup. 1889.
h. Ane Grönkjær, Ildsgård. 1871.
i. Ane Sofie Lavridsdatter, Balle. 1881.
j. Albert Nielsen, Mammen. 1875.
k. Unævnt.

a v. 11: Tre rigsmark og et glas brændevin
for sådan sælger jeg haren min.
14 s: så tæller han de penge både stor' og små.
Slutningen er således:
Ja, harelille hun rendte ad helved ind,
og Tyskeren bag efter med krop og skind.

Ja, harelil hun rendte ad helvedes kejl,
og Tyskeren bag efter, han sprang ikke fejl.
b 11: Fire skilling og så et par sko,
og ringer' så bliver ej min hare sold.
15 s: sin' fire födder den med sig snap.
18 s: og Tyskeren bag efter i stumped' hos'.
c 8: Og bonden smed haren på sin nakk',
og til æ kjöbsted så mon han lakk'.
d har for v. 14 og 15:
Og Tyskeren talte de penge små,
og bondemand kast harelil og vilde gå.
e og f 15: og alle fire födder satt' i en galop.
h 8: Ja, bondemand griber haren fat,
og ad kjöbstedgaden da mon han lakk'.
9: Og der mödte han en Tyskedreng:
»Og hvad vil du have for haren din?»
tilsidst: Pusharenlil hun sprang ad vej og stöv,
og så kund' den Tysker kys' hendes röv.
i 9 s der mödte ham en Tysker, som han kund' pral'.
14 s: han talte sin' penge, de var kun få.
d har omkvæd: Fallalderi falderallala falderallala.
a har fremdeles sådanne vers:
Ja, harelille hun rendte over egeknub,
og Tyskeren fik aldrig hans haresupp'.

Digitized by Google

Ja, harelille hun rendte over knub og eg,
og Tyskeren fik aldrig hans haresteg.
b: Og harelil sprang ad Høllede ind,
og Tyskeren bag efter med krop og skind.
c: Og Tyskeren smed haren på sin nakk',
men af den på alle fire stak.
Og haren den løb over skov og krat,
og Tyskeren bag efter, han tabte sin hat.
Og haren den løb ad Hellede ind,
og Tyskeren bag efter med pind og skind.
d: Og harelille løb over knub og eg,
men aldrig fik Tyskeren haresteg.

Det næste vers omtrent som i **a.**

e: Ja, femten skilling vil jeg dig gyv,
du får vel ikke ott' og tyv'.
Ja, haren hun sprang over kjær og mos',
og Tyskeren bag efter i støvl' og hos'.
Ja, haren hun sprang over bjærges top,
men Tyskeren fik aldrig den haresupp'.
h: Pusharenlil hnn sprang sig ad pølen ind.

k synes at stamme fra svensk. Dette skjönnes af følgende strofe:

Pusharenlil hun sprang over kjærn og mos'.

Et enkelt vers fra Visby, Sønderjylland, ser sådan ud:

Der gik en bonde alt bag sin plov.
— Træj liddom liddelom lallala. —
der så han en hare, der sad og sov.
Træj liddom liddelom lallala.

---

19. Björneskindet.

Heraf findes i »Skgr.« to var. III 833 flg. Fremdeles i Fylla VI nr. 41. Der er også et flyveblad. På norsk findes den hos Landstad 99, 100, Lindemann 75, 168, 221, 252 og i Bugges mnskr. 213. Svensk hos Tellander s. 107.

A.

1. Lars han vild' i skoven gå,
— Hejå, for det daves igjen. —
at skyd' en dyr var hans attrå.
»A tror, a vil med dig«, så han Mads.
— »De kan du jo«, så Lars.
Og de fulgtes ad så let igjennem lunden.

Digitized by Google

2. Der de kom ad skoven ind,
der stod en björn ved en træ.
»Nu tror a, a vil skyd ham'«, så Lars.
— »De kan du jo«, så Mads.

3. Lars lå bøssen for sin knæ,
så skød han den björn udi den træ.
»Der ligger han«, så Lars.
— »Ja, de sejer a«, så Mads.

4. Lars han vild' på björnen flå,
og da vild' hans tællekniv *et* bed opå.
»Ta mæ no mi hvedsten«, så han Lars.
— »Der hår du en«, så Mads.

5. Den tid han håd den björn skind å,
å da håd di skån femten hvoller opå.
»Nu tror a, vi vil sæl'en«, så han Lars.
— »Det kan vi jo«, så Mads.

6. Der de gik ad vejen frem,
der mödte dem skintinger fir' eller fem.
»Nu tror a, di vil hå en«, så han Lars.
— »Ja, tu de se*j*er a«, så Mads.

7. To æfor og tre æbag,
så rev de skinden af Larses bag.
»Ja, nu tu di 'en sku«, så han Lars.
— »Ja, de se*j*er a«, så Mads.

8. Den ene var brun, den anden var blakket,
den treddi gjord' Larses ræddi for stakket
»Hvor bed di dæ, brorlil?« så han Mads.
— »Å, di bed mæ ve min ræddi«, så Lars.

9. Der de kom på kjöbstedgåd',
der mödt' dem en bådskjærkon' te måd'.
»Nu tror a, a vil hvisk' te hend'«, så Lars.
— »Ja, de kan du jo«, så Mads.

10. Lars han hvisked' den bådskjærkon' i ør',
om hun kund' ham *et* hans ræddier bød'.
»Hwa svåår hun da?« så han Mads.
— »Ja, hun swåår, hun vild' se ad«, så Lars.

Digitized by Google

11. Men de skuld' wåår i femten dav',
ind' hun kund' få Larses ræddi sat i lav'.
»Hudden er et mæ dæ, brorlil?« så han Mads.
— »Ja, du skal ha' tak, de er så hovsomt«, så Lars.

12. Lars han ind ad vindevet så,
— Hejå, for det daves igjen! —
åll' hans kvindfolk de hopped' i vrå.
»A tror, di er gal'«, så Lars.
— »Ja, de sejer a«, så Mads.
Og de fulgtes ad så let igjennem lunden.

Karen Olesdatter, Karup 1874.

B.

1. Mads han vild' i skoven gå,
— Hejjrisig for en dav fur ijæn. —
for at skyde de dyr både store og små.
»A tror sku, a vil med dig«, så han Las.
— »Ja, det kan du jo«, så han Mads.
»Det var godt«, så Mads. »Ja, det var«, så Las.
For de foer og stael dem let igjennem lunden.

2. Ja, Mads spændt' bøssen alt for sin knæ,
så skød han den björn op til en træ.
»Der ligger han«, så han Mads.
— »Det kan a se«, så han Las.
»Det var godt«, så Mads . . . . . .

3. Mads gav sig opå den björn at flå,
så kund' hans tællekniv it bid' opå.
»Hår du it en hvedsten å låån mæ?« så Mads.
— »Ja, a vil se ad«, så Las.
»Det var godt . . . . .

4. Da de havde den björn flåed,
så var der femten huller opå.
»Nu kommer vi te å sæl'en«, så Mads.
— »Ja, det bliver nok det klogest'« så Las.
»Det var ondt«, så Mads. »Ja, det var«, så Las.

5. De gik dem til kjöbstaden hen,
der mödte dem hanhund' fire og fem.
»Hvad mon de vil?« så han Mads.
— »Ja, det er ikke godt at vid'«, så han Las.

Digitized by Google

6. Der mödt' dem fem hanhund' fra Himmerland,
den femte rev skindet af Madses hand.
»Nu tog han sku mit skind«, så Mads.
— »Ja, hvi holdt du it ved 'et«, så Las.
»Det var ondt«, så Mads. »Ja, det var«, så Las.

7. De to var hvid', de to var blakket,
den femte gjord' Madses ræddi for stakket.
»Nu bed han mæ«, så han Mads.
— »Ja, hvi holdt du ham it fra dig«, så Las.

8. De gik dem op ad kjöbstedgåd',
der mödt dem en bårtskjærkjælling te måd'.
»Nu vil a te å hvisk te hend«, så Mads.
— »Ja, det kan du jo«, så Las.

9. Han hvisked' bårtskjærkjællingen bag ør',
om hun kund' ham en par ræddier bød'.
»Hwa såå hun?« så Las.
— »Ja, hun vild' se ad«, så Mads.
»Det var godt«, så Las. »Ja, det var«, så Mads.
For de foer og stael dem let igjennem lunden.

Sören Knudsen Brun, Selling. 1891.

C.

1. Ja, Las han vild' udi skoven gå,
— Hej op, få de dawes igjen. —
får å skyd' en björn de wå hans attrå.
»A vil mæ dæ«, så Mas.
— »Ja nåk«, så Las.
For de fulgtes ad så let igjennem lunden.

2. Og da de kom i skoven hen,
da stod der en björn alt ved en træ,
»Dææ lo en«, så Las.
— »De so a«, så Mas.

3. Og Las han vild' på den björnskind flå,
men så vild' hans tælleknyw *et* bid' opå.
»Hæ mo en hveestien te«, så Las.
— »Ja, si die hå do jen«, så Mas.

4. Og da de had den björnskind flåd,
da had de skjån femten huller åpå.

Digitized by Google

»Vi vil sæl'en«, så Las.
— »Ja, de vel vi«, så Mas.

5. Og da de gik ad byen hen,
da mödte dem skintinger fire og fem.
»Di vel missel ha en«, så Las.
— »Ja, de vel di«, så Mas.

6. Ja, tre æfor og fir' æbag,
og så rev de skindet af Lasses bag.
»No to di en«, så Las.
— »Ii føj få skam«, så Mas.

7. Den jenn var grå, og den åån var blakket,
den treddi gjor Lasses rædjer for stakket.
»Hue bed han da?« så Mas,
— »I mi ræddi«, så Las.

8. Og da de kom op ad kjöbstedgååd',
da mödt' de en badskjærkon' te mååd.
»A vil hvisk te hend«, så Las.
— »Ja, gjö do de«, så Mas.

9. Og Las han hvisket den badskjærkon' i ør',
om hun *et* vil hans ræddier bød'.
»Hwa såå hun?« så Mas.
— »Hon vil pröww ad«, så Las.

10. Men Las han kund' aller hans ræddier nytt',
— »Hej op få de dawes ijæn. —
for de løb altid op, hvor för de var bødt.
»Hudden hå do et?« så Mas.
—»De er ussel«, så Las.
For de fulgtes ad så let igjennem lunden.

Niels Jörgensen, Sejling skole. 1883.

Efterfølgende opskrift ligner meget den norske form af visen hos Landstad s. 671. Den har stednavnet Hosløse.

D.

1. Mads og Las de gik på råd.
— Tre hele dage til ende. —
hvordan de skulde bamsen få.
»Vi kan skyde den«, sagde Mads.

Digitized by Google

—»Så får vi penge for huden«, sagde Las.
»Ser du det«, sagde Mads til Las.

2. Mads spændte buen for sit knæ,
og skød den bamse op til træ.
»Jeg tror, den drat!« sagde Mads.
— »Ja, kom og tag fat«, sagde Las.

3. Mads slæbte bamsen til Hörsle by,
der stod en benki og gabed' i sky.
»Monstro hun vil bide«, sagde Mads.
— »Ja, Fanden på hend' lide«, sagde Las.

4. Mads slog kløer i benkins skind,
så slængte han hende både ude og ind.
»Lad' hend' ha' de'«, sagde Mads.
— »Ja, lad hend' de'«, sagde Las.

5. Så gik de sig til Hörsle hus,
der var så megen sus og dus.
»Nu skal vi drikke«, sagde Mads.
— »Ja, til vi kan ligge«, sagde Las.

6. Mads slængte bamsen på stengulv,
så alle de kjællinger i huset skjalv.
»Mon de blev rædde?« sagde Mads.
— »Ja, Fanden heller«, sagde Las.

7, Mads han laved' sig en rugmelgrød,
så femten kringler i smörret flød.
»Den er hed«, sagde Mads,
— »Ja, også fed!« sagde Las.

8. Mads satte öltønden op på bord,
så slog han i halsen hver en tår.
»Fanden han gale i dit fordrukne svin«, sagde Las.
— »Jeg var så törstig, bro'r min!« sagde Mads.
»Ser du det!« sagde Mads til Las.

Mikkel Sörensen, Besser, Samsø.

Gabe i v. 3 er her i betydning af at råbe, hyle.

Der foreligger desuden opskrifter fra:

a. Jens Mikkelsen.
b. Kristian Hovstrup, Tårs.
c. Væver Peder Lukassen, Salten.

Digitized by Google

d. Træskomand Jens Kristensen, Ersted.
e. Pastor H. F. Feilberg, Darum.
f. Niels Madsen, Bratten.
g. Kjöbmand J. Petersen, Rødkjær. Opskrevet efter sang af fortepianostemmer Hvid.
h. Niels Hansen Okslund, Hoven. 1889.
i. Jens Frederiksen, Ringstrup, Gjellerup.
j. Jörgen Hansen, Assing.
k. Peder Jensen Remmer, Tiilst.
l. Kristen Rasmussen Egendal, Tem. 1900.
m. Vilhelm Udesen, Ammidsbøl.

Visen er såre almindelig. Det, der særlig giver afveksling, er de repliker, der siges af Las og Mas, og disse repliker varieres meget i de forskjellige opskrifter, hvorimod visens strofer er temmelig ensartede i disse 13 former. Dog må mærkes, at **h, i, j** og **k** har følgende begyndelse.

Las han hvisked' hans kon' i ør':
Og lad os så et barsel gjør'.
»Hår vi kjöd?« så Las.
»Ja, vi for wal«, så Mas.

Desuden, at **h, j** og **k** kun har én replik til hvert vers, nemlig hvad Las siger. Opskrifterne **a—m** har jeg sammenfattet i følgende opskrift.

E.

1. Las han hvisked' hans kon' i ör',
— Hejå, for det dages igjen. —
om de skuld' dem ikke et barsel gjør'.
»Ja, hår vi kjöd?« så han Las.
— »Ja, vi får wal«, så han Mas.
For de fulgtes ad så frit igjennem lunden.

2. Las han vilde ad skoven gå,
at fange et dyr var hans attrå.
»A tror, a vil med dig«, så Mas.
— »Ja, det kan du jo«, så Las.

3. Las han lagde sin bøsse på bag,
så gik de ad skoven i fuld god mag.
»Nu kommer a«, så Las.
— »A gjör åsse«, så Mas.

4. Den gang de kom foroven den skov,
da så de en björn, som lå der og sov.
»Skal a skyd' ham?« så Las.
— »Ja, det kan du«, så Mas.

Digitized by Google

5. Las han spændte sin bøsse for knæ,
så skod han den björn, som lå under det træ.
»Der ligger han«, så Las.
— »Ja, de sier a«, så Mas.

6. De ilte på den björn at flå,
da kunde hans tællekniv ej bide på.
»Ta mæ din hvedsten«, så Las.
— »Der hår du en«, så Mas.

7. Da de nu fik skindet å,
da var der femten huller derpå.
»A tror, vi vil sæl en«, så Las.
— »De er lisse gåt«, så Mas.

8. Las slænd skindet på hans bag,
og hen til den kjöbsted så mon de lakk'.
»Tænker du, vi ka sæl en?« så Las.
— »Jow, de ka vi nok«, så Mas.

9. Men som de gik ad vejen fram,
da mödte dem skintinger fir' eller fem.
»Di vil missel ha 'en,« så Las.
— »Ja, de tøkkes a«, så Mas.

10. Ja, to æfor og tre æbag,
så rev de skindet af Lasses bag.
»No tåer di en«, så Las.
— »Ja, de tøt a«, så Mas.

11. Las han vild' over den gjaar å krawl,
å dæær hænd hans ræjer opå en stawer.
»Der hænger di missel«, så Las.
— »Ja, de tykkes a«, så Mas.

12. Den gang de kom på kjöbstedgåd',
da mödt' dem en badskjærkon' tilmåd'.
»Skal a tåål te hend'?« så Las.
— »Ja, de æ bæst«, så Mas.

13. Las han hvisked' den kjælling i ør':
»Kan du mæ *et* et par ræddier bød'?«
»Hwa såå hun?« så Mas.
— »Hun så ja«, så Las.

Digitized by Google

14. Og hun stak ud, og hun stak ind,
og de gjor ondt i Lasses skind.
»De gjör ondt«, så han Las.
— »Ja, a kan tænk' et«, så Mas.

15. I femten nætter og fjorten daww,
da låå di Lasses rædder i laww.
»Hudden står et?« så Mas.
— »Åå, så hovsom«, så Las.

16. Las han ind ad vindeven så,
— Hejå, for det dages igjen. —
all' hans kvinder de hopped' i krog.
»A trower, de er gal'«, så Las.
— »De æ di nok«, så Mas.
For de fulgtes ad så frit igjennem lunden.

a, d, f og **g** (og til dels **b**) har det træk, at de skintinger bider i Lasses nå°se og altså også verset:

De tre var grå, og de to var blakket,
og så gjord' de Lasses rædder for stakket.

b har: Men der de nu ad skoven kom,
da stod der en björn alt ved den lind.

d har en ret sær slutning:

Så gik de den nærmeste vej som för,
der kom dem den dejligst' ung' pig' i mød'.
«Hvisk te hend'« så Las. — »Ja nok«, så Mas.
Og Las han hvisked' pigen i ør',
om hun kund' ham ikk' et par ræddier bød'.
»Hun vil se ad«, så Las. — »Ja nok«, så Mas.
Las kom ind i kroerhus,
der sad femten skræddere og drak dem en rus.
»Drik mæ te«, så Las. — »Ja nok«, så Mas.
Og hvorfor skuld' a drikk' dig til,
og har du noget at lægge dertil.
»Hår a ej«, så Las. — »Jovel«, så Mas.

e har følgende vers:

Og da de kom i skoven frem,
så mödte dem en björn så grum.

g har skindkræmmere for skintinger.

l har et vers:

Ja, Las han ind ad dören tren,
å ålld hans kvinder stak i at grind'.
»Er I gall«, så Las. — »Er I gall«, så Mas.

Digitized by Google

l har en hjort i steden for en björn, m ligeledes, h har et vers:

Las kom ind ad skinderens hus,
da kund' han ej vær' der for rotter og mus.
»Kiståhej, kiståhej«, så Las.

Tredje gruppe.

Om ægteskabet.

20. Den gamle brud.

Findes også i følgende håndskrifter: Dorothea Thotts 129, Thotts foliant, Reenberg og Kirsten Basses håndskr. 107. Dernæst har vi flyveblade, og en form i Skgr. XII 230. Utrykt i S. Gr. saml. På tysk hos flere.

Opskr. hos Dorothea Thott har 15 vers. V. 5 lyder således:

Hendes hoved ryster som espeblad,
altid vred og aldrig glad,
stedse vil kive og trætte;
jeg var tilfreds, hun lå i grav,
så få hun skam, hender tog af;
min Gud så vil jeg prise
med en kjön borgestuevise.

1. Jeg fæstede mig så stolt en jomfru,
hun var hundrede år og dertil syv,
hendes öjne så såre mon rinde;
hendes hår var grå, hendes mund var blå,
et halvt pund tobak om dagen kund' hun skrå,
hendes hænder de vare så runkne,
hendes kinder og de vare slunkne.

2. Jeg gik den kjælling alt til og frå,
der hun på bænken for ilden lå,
sig selv kunde hun ikke røre;
hendes tænder dem bar hun i en pung,
og ilde så lugtede hendes mund,
hun holdt hverken bag eller fore,
for hun havde hosten den hårde.

Digitized by Google

3. Den gang jeg så det gamle skrog,
hun viste mig guld og penge nok,
alle svin er sorte i mørke;
den nat forgik, den dag opskred,
men da jeg så den kjælling led,
da måtte jeg såre forskrækkes,
og alle mine dage forsvækkes.

4. Hun griner ad mig alt som en ulv,
når jeg vil være ret frydefuld,
og helst ved midnatstide.
Hun sagde: »Lig hen, til du får men,
hvi støder du mine sure ben?«
Hun stak mig i min side,
den skjæmt kunde jeg ikke lide.

5. Så sprang jeg straks af sengen med hast,
den runkne kjælling hun holdt mig fast:
»Du skal mig ikke undløbe!«
Hun hængte på mig en kappe blå,
hun bandt mig med en Fandens bånd,
da måtte jeg for hende holde,
det kunde den kjælling forvolde.

6. Der er vel rum på hendes bug
til et fjerdingkar ærter, en halv tønde rug,
der skal ej en kjærne af trille;
hendes skind er skarp som rokkelskind,
og selv er hun både døv og blind,
o, død, du os adskille,
det er min hjærtens ville.

7. Ja, den, der gav mig kjælling og kors,
han skille mig ved den slemme hors,
lad hende ej længere leve!
men för hende hen til gravens port,
ti der er både mørk og sort,
og giv hend' den evige glæde,
hendes død jeg ej skal begræde.

8. Men kommer den kjælling først i den færd,
da ser jeg hende ret aldrig mer,
jeg tör den kjælling ej møde;
ti får hun fat på mig igjen,

Digitized by Google

hun river af mig både hud og ben,
så hjælpe min munk og Vorherre,
jeg frygter, hun bliver end værre.

9. Jeg råder eder, hver unger helt,
læg mærke til, hvad jeg har eder fortælt,
rigdommen I lidet kun agte;
lige börn leger al tid bedst,
et ungt føl og en gammel hest
de drager ret aldrig tillige,
den ene den anden vil svige.

Af denne vise har jeg taget følgende opskrifter:

a. Vilhelm Udesen, Ammitsbøl, har i 6, 6.7 læsemåden:
giv hende den evige glæde,
hendes død jeg aldrig skal begræde.

og i 8, 6, 7:
nu hjælpe mig Gud og min herre,
jeg frygter, det bliver en gang værre.

b. Jes Smidt. Har i 1, 5:
et halvt pund tobak tager hun til skrå.

c. Helene Johansdatter. Har i 3, 1 2:
Hun viste mig hendes sølvslagen stok,
hun viste mig guld og penge nok.

d. Niels Mikkelsen, Hodsager.

e. Jens Mark, Vokslev.

f. Afskrift af en håndskreven visebog.

g. Peder Brun i Brandstrup har i 6, 2 3:
til en halv tønde ærter og en hel tønde rug,
der kunde de ligge så stille.

h. Sidsel Jensdatter. 1868. Har i 5, 5:
og dertil et par Fandens horn.

Denne her meddelte form er et forsøg på at sammenstille alle disse optegnelser.

i. Ane Katrine Nielsdatter, Vellerup. Har i 2, 1 2:
Jeg så hende ligge dag for dag,
ti hun på bænken forinden lå.

og i 3 1; Da jeg så den gamle skok.

j. Jens P. Harbo, Asbo.

k. Ane Kirstine Pedersen, Galgehus.

l. Ane Katrine Sörensen, Gjenner.

m. Lærer Sønderby, Rind.

Digitized by Google

21. Den solgte kjælling.

Vistnok fra samme kilde findes visen i »Sønderjyske årbøger: Folkeviser fra Sønderjylland ved A. Olrik nr. 9.

1. Æ fæst mæ så gammel en kjælling,
hon gad slæt entens hai:
vælling å grød dæm gad hon hai,
de var hend dawle føi.

2. Så het vi o så gåt et rai,
så gåt et rai a Nårre:
vi såt hend o vor julebaar,
så køør vi åp ad tårre.

3. Vi såt hend o vor julebaar,
[i hwa hon så end krøtte]:
så køør vi åp ad tårregai,
kjöbmanden der os mötte.

4. »Å høer du, gode bondemand,
å vel do såtlel sææl,
så kør kon åp får öllekuns dör,
dær vel æ dæ pænge tææl«.

5. Å pænge blöw tåeld, å sätten blöw såeld,
å manden lakket ad hånde:
»Pigger å drænng, I hænter os vand,
så vel vi såtlel skååld!«

6. Da våwnt dænd kjælling, i vrå hon lå,
mæ fæmten krykker i hænde:
»Skålder I mæ, så slæer æ jær,
så ær vi alle skjænte«.

7. Å hærre Gu nåi mæ fatte mand
får ålld min manne pææng:
æ tændt, æ haj fåen en goi fei sow,
da vår et en gammel kjælling.

Kristen Lavtrup, Gestrup.

Digitized by Google

22. Dårligt giftermål.

1. I då vil a te præstegor å fri,
   å så skal a blyw gywt, de skal a læ jer si!
   Hej falderi dallala!

2. Når præsten siger nej, så bander a o jåw,
   å a ska gywte mæ, å de ska sto mæ braw.

3. Sikken hæslig kowne hår a no fåt,
   får ålld de, a hår, de drekker hun åp.

4. Sæjer a en pæl, så sæjer hun en påt,
   å tår a mæ en påt, så tår hun dåvelt åp.

5. Men a hå kjöwt mæ no en pisken ud af nöj,
   å a ska læær mi kowne å skjære å söj!

6. Men speller I mæ hæn, så læver a mi væj,
   a læver så rask, a sawner jer æj.
   Hej falderi dallala!

Ane Povlsdatter. 1872.

Dette ser ud til kun at være et brudstykke. Imellem v. 5 og 6 mangler der öjensynlig en del.

---

23. Den onde kvinde.

Af denne vise haves gamle opskrifter i Anna Juels håndskrift 17, i Svanings håndskr. II 17 og i det mindre stokholmske håndskrift 13. Dernæst findes den i Rasks morskabslæsning I 539, i Gl. d. M. II 488, hos Berggreen, IV nr. 24, i J. F. I 29, i Skgr. II 821, IV 276, og utrykt i S. Gr. saml. Norsk hos Landstad 750, Folke I 368, Bugges mnskr. 123. Færøisk hos Schröter. Islandsk: Ny kgl. saml. 1141 nr. 80 o. flg. Svensk i sv. l. VII 7 nr. 74. Desuden engelsk, tysk og vendisk.

A.

1. Og der det var ved midjenat,
   og hanen begyndte at gale,
   bondekonen talte til manden sin:
   »Ii, vil I inte op at male?«
   Gud nåde den fattige bonde,
   når kvinden hun er af de onde.

Digitized by Google

2. Og der han nu havde malet
en skjæppe eller to;
så talte konen til manden påny:
»Nu skal I til dammen og to!«

3. Og der han nu havde toet
og spredt alt garnet omkring,
så talte konen til manden påny:
»Nu skal I *gon* ride til ting!

4. Men først går I ud at malke,
og siden skal I ride til ting:
lad mig se, I skynder jer snarlig hjem
og gjenner mig hönsene ind!«

5. Men der han så havde malket
og strippet både gedder og får:
så kom han til den røde ko,
hun spildte ham hver en tår.

Af en skreven visebog.

B.

1. Det var læng' för midnat, og læng' för hanen goel,
hustru talld til husbond: »Og du skal op og måål!«
Herre Gu nåi mæ, fatte mand, for giftermål at jeg påfand,
kvinden de er uund, Gu nåi mæ fatte buund.

2. Da han haj måeld en skjæppe en skjæppe eller to,
ud så kom den skidden kvind': »Og nu skal du hen at to«.

3. Da han haj toed hend' skidden klæer å hæend et ronden omkring,
så gik hon te djer stovdör å renglet mæ djer ring.

4. »Hvad enten skal æ målk' æ køer, heller æ skal dræj te ting,
heller æ skal blyw jæmme å følle dæ ud å ind?«

5. — »Føst så skal do målk' æ køer, å så skal do dræj te ting:
å så skal do skønd' dæ jæm igjen å følle mæ ud å ind«.

6. Da han haj målket di manne køer, dertil di manne får:
op så stod den kollet kow å spildt ham et hver en tår.

7. Bonden går i gården, han brålet som et nød:
»No hår æ spildt vort måånmjælk, som vi skuld' ha'te grød«

Digitized by Google

8. Ud så kom den skidden kvind' å tåw ham i hans skjæk:
»Å no skal do sæjj mæ, hur ålld vå höns gör æk«.

9. »Egår da gøør den brune, om måån da gøer den blå:
om do vild ryw begge min öwn ud, så kan do enne meer få«.
Herre Gu nåi mæ, fatte mand, for giftermål at jeg påfand,
kvinden de er uund, Gu nåi mæ fatte buund.

Lavrits Top, Agerskov.

C.

1. Da det var ved midnat, og kokken tov te å gool,
da kaldte konen på manden sin: »Du skal mig maltet mool«.
Å, Gud nåd' mig, arme mand, for giftermål, som jeg påfand,
ti kvinderne er onde, Gud nåd' mig, arme bonde.

2. »Ja, først så skal du malke og siden rid' til ting:
men se, du skynder dig hjem igjen og luk mig hönsen' ind«.

3. Da han havde malket en spandfuld eller to,
så satt' han den ved krummelhown, hun vælt' dem begge to.

4. Da han havde malet en skipfuld eller to,
så satt' han den ved kvæjnen ned, men vælt' dem begge to.

5. »Den havlet hun virket, den grå hun smut' i vrå:
den hvid' hun læver i gården om, den kan a ikke nå«.

6. Ja, hönsene var otte, men æggen' er kun syv,
det ene har du stjålen væk som en forbandet tyv«.
Å, Gud nåd' mig, arme mand, for giftermål, som jeg påfand,
ti kvinderne er onde, Gud nåd' mig, arme bonde.

Jens Jensen Smed, Sabro. 1891.

D.

1. »Og den skal til gilde, som bedst kvede kan:
og du skal blive hjemme, til du får skam.

2. Min ko skal du malke, mit mælk skal du si:
og skam skal du få, kommer der en gran deri.

3. Først skal du malk', så skal du ri' til ting:
så skal du skynd' dig hjem igjen og jav' mig hönsen' ind.

4. Min lille stuekakkel den skal du holde varm,
og så skal du passe på det mindste barn«.

Manden kommer også til gilde, og der giver han hende en ørefigen.

Niels Madsen, Bratten.

Digitized by Google

E.

1. Manden gik en aftenstund at kjegle som en trane:
   »Ak ve, ak ve, mig arme mand, i morgen skal jeg til at male«.
   Den arme fatte mands buund, hans kvinder de var så uund.

2. Da han havde malet og fejet den kwan så ren:
   så gik han til sin kammerdar og ringet med en ring.

3. »Hvilket skal jeg malke eller gå til ting,
   [heller jeg skal blive hjemme og følge dig ud og ind?]«

4. — »Først skal du malke og siden gå til ting,
   [og så skal du komme hjem og følge mig ud og ind.]«

Da han kom hjem fra ting, da havde han biet for længe, hans kone var meget slem, hun stod og stampede i jorden.

5. Så malked' han den ko, så stritted han den får:
   så går han til den golde ko, står östen i æ gård.

6. »Hönsene de var ni, der er *et* unn syw:
   de to har du stållen mæ fræ, din fule tyv!«

7. »Den gul' den går her ud', den sprawled den sidder i skjæg:
   vil du så ryww mi öwn ud for tow fule æg!«

Dorte Marie i Knudstrup. 1885.

F.

1. Og det var lidt för midnat, og lidt fŏr hanen gålld:
   og hustruen talld til manden sin, at han skulde op å måål.
   Å herre Gud nåd' mæ, arme mand, for giftermål, som a påfand,
   æ kvinder er så uund, Gud nååd mæ fatte buund!

2. Den tid han så fik malet og fejet kværnen ren,
   så kom den pige løbendes: »Nu skal du ind at spind'!«

3. Den tid han fik så spundet en ten garn eller to:
   som kom hun med hend' skidne klæjer, at han skuld ud å to.

4. Den tid han fik så klædern' to og hængt det op i gjaar,
   så kom den pige løbendes: »Nu skal du ind at kjaar!«

5. Den tid han fik så kjærnet og slagen smör omkring:
   så gik han til den stovdar hen og ringlet med en ring.

Digitized by Google

6. »Hvad skal jeg nu gjøre, enten malk' eller gå til ting:
heller skal jeg blive hjemme og følge dig ud og ind?«

7. »Først så skal du malke og siden gå til ting:
og så skal du skynd' dig hjem igjen at gjenne hönsene ind«.

8. Og der han havde malket de mange gjedder og får,
ja, op så slog den kålded' ko og spildt' ham hver en tår.

9. Og manden stod i gården, han brøled' som en tyr:
»No håer a spildt mi måånmjælk, æ skuld hat te grød!«

10. Ja, ud så kom den kjælling, hun plot ham i hans skjæg:
»Og straks så skal du sæjj mæ, hvor alld vor höns gjör æg«.

11. Hönsen' de var ni, men æggen' var ikkun syv:
de to hår du mig stållen fræ, din slemm' forbandet tyv'«,

12. — »Den brun' hun gik og kagled', den gul' hun sad i skjæg:
og vil du ryv' min' öjn' ud for to forbandede æg«.
Å, herre Gud nåd' mæ, arme mand, for giftermål, som a påfand,
æ kvinder er så uund, Gud nåd mæ, fatte buund.

Sammenstykket af syv opskrifter:
a. Maren Mortensdatter, Rærup.
b. Kirsten Hansdatter, Vesterbølle.
c. Sören Jensen i Barslund.
d. Christen H. Møller i Hedegård.
e. Povl Madsen i Gadbjærg.
f. Thomas Pedersen, Barslund, Hoven.
g. T. Kristensen, Rönslund.
c, **d** og **e** har 11, 3 4 sådan:
Om du vil riv' begge min' yvn' ud, kan du ej flere få.
En del små variationer kan ej anføres, kun her denne ene i 8, 1 **a**:
Da han var vød at malke den sorte og den grå,
og **g**: Nu stod hun op, den slemme kjælling,
og nusset mig i mit skjæg

Det efterfølgende brudstykke hører til en beslægtet vise, men det er ikke den samme, da den har et andet versemål.

G.

1. Hun begyndt' at brumme ud, da det gryed' ad dagen:
»Op, lav kaffe, din dovne hund, ti klokken fem er slagen.
To et kar og giv et svin. dertil er du ej for fin
i de bedste klæder«.

Digitized by Google

2. »Mine sko de skidne står, som jeg havde på i går
udi barselstuen«.

Sidsel Jensdatter.

Endelig lader jeg medfølge et aftryk af begyndelsen af den gamle opskrift i Svanings håndskrift.

1. Der bor en kone bort öster i by, hendes mand hedder Jon Stolt,
hverind dag det dages, da birrer hun ham alt.
Hun kjende ham at lege ved.

2. »Du skalt årlig opstå og gale som en gjøg:
du skalt tænde ild i vor ovn og kvist' ud den sure røg«.

3. Der han havde den ild optænd, det tog til at brænde:
så tog han rokken imellem ben, han gik for ovn at spinde.

4. Der han havde spundet en ten eller to:
så tager Jon sig klæder på bag, han ganger til bæk at to.

5. Der han kom midt på bro, der stödt' han hans ben:
vord til skam, du sønder vår, vår det kleder ikkun ren.

6. Der han havde det klæder toet, hængte han det på gjærde:
så går han i höjeloft og vækker op spedel klar.

7. »Nu er gulven fejet, bænkene de ere brede:
hvad heller vilt du gange selv, heller du vilt være ledt?«

8. »Fuld vel kan jeg selv gå, Krist signe min fod:
først jeg kommer til stovdör, sæt mig stol derimod«.

Efter de to andre håndskrifter meddeles slutningen af visen fra v. 9.

9. Der hun kom i stuedør, hun støder ham op til væg:
»Hør du, Jens vor bonde, haver alle vore høner æg?«

10. — »Toppe haver jeg grebet, Tafle sidder i vrå,
Vlikke, den sorte høne, hende kunde jeg ikke få«.

11. »Hør du, Jens vor bonde, du skalt have til skat,
du skal have alle søndagsæg og kjøbe dig for en hat«.

12. Det var Jens, vor bonde, gjorde han sig så kræng:
»Hvad heller skal jeg malke, eller jeg skal ride til ting?«

13. — »Selv da skal du malke, og selv da skal du si,
skam da skal din bag få, kommer der skarn udi«.

14. Som han da havde malket, gik han over den gård,
der lå en stilk for hans fod, han spildte den mælk hver tår.

15. Vor hustru, som hun de tidende spurgte, der hun kom hjem fra ting,
tog hun vor Jens udi sit hår, hun lede hannem trindt omkring.

16. »Hør du, Jens vor bonde, du fald mig nu til fod,
gjorde jeg det ej for min nattero, du fik et Fandens mod«.
Hun lærer hannem at lege vel.

Hele visen efter Svanings håndskr. er aftrykt i Gl. d. M. II s. 290 o. flg.

Digitized by Google

24. Bonden og hans hustru.

1. Bonden og hans hustru de sad for ild og banded':
»Du var ent mø, da æ fæk dæ, de sæjer æ dæ for sande«.
Stolt hun var.

2. »Hvad enten æ var mø eller ej, dero skal do endt lid',
men æ vil ha bod brun å blå, så manne æ kan slid'«.

3. »Nej, do for hverken brun eller blo, do ska i væmmel gang':
få do æ endt som anner møer, som væver væven lang'.

4. Å ri do dæ te mærkend å sæl vor hest den hvid':
å kommer do dæ for silde jem, da vist din röv skal svi'.

5. Å ri do dæ te mærkend å sæl vor hest den rød':
å kommer do dæ få silde jem, da vist din röv skal blød'«.

6. Så ræj æ mæ te mærkend, dær möt mæ kjöbmand god:
»Og hør du, gode bonde, og vil du hesten sææl?«

7. »Æ tör endt ri' te ölkuns dör, så töwer æ mæ få lænng:
så kommer æ mæ få silde jem, mi hustru er i seng'.

8. Å kommer æ mæ få silde jem, mi hustru er i seng':
så tæjer hon åp hind kjæp så stuer å sæjer, hon skal mæ vend'«.

9. »Å tæjer hon åp hend kjæp så stuer å sæjer, hon vel dæ vend':
så tæjer do åp en anden ijæn å sæjer, do mand vel vær'«.

10. Så rej æ mæ te öllkons dör, så töwed æ mæ få læng':
så kom æ mæ få silde jem, mi hustru var i seng'.

11. Så tow hon åp si kjæp så stuer å såå, hon skuld mæ vend':
mæn æ tow åp en anden ijæn å såå, æ mand vild vær'.

12. Vi slowest en daw, vi slowest i tåw, den treddi daw te kvæld':
så smed hon hæn hend kjæp så stuer og kaldte mig kjær herr'.

13. »Å skam fo do, do kjöbmand, få de do rå ham kjææmd,
no hår han slawen mi lemmer så, æ kan endt vrii å vend' mæ«.

Digitized by Google

14. »Å tak, do gode kjöbmand, få de do rå mæ kjend';
no hår æ fawen mi hustru så, æ kan hend' vri' å vend'«.
Stolt hun var.

C. E. Müller, Vejle.

Der foreligger desuden en opskrift efter Bodil Marie Andreasdatter i Eskelund, Brørup Sogn, 1877. Den er i nörrejydsk dialekt, og er ikke som denne holdt i 1ste person, så stilen er for så vidt bedre gjennemført. Det hedder altså i v. 10: Så red han sig til ölkon's dør, og i v 12: De slowest i daww, de slowest i tow o. s. fr. Desuden har jeg et vers fra maler Agersnap med melodi.

---

25. Mand leger med kone.

Der haves nogle flyveblade. Svensk findes den i Cav. og Stephens V D 48, Mad Minstrel II 1, Dybecks sv. folkemel. 71, Dybecks Runa 35. Norsk i Bugges mnskr. 184. Også i S. Gr.s utrykte saml.

A.

1. Manden og konen de satte dem ned,
de talte om spøg og gammen.
»Jeg tror vist aldrig, at du var mø,
den tid vi kom tilsammen«.
Var jeg ikke mø, så er jeg, som jeg kan,
jeg er lige så god kone, som du er mand.
Hurra for dig og mig, siger jeg,
og den dag forglemmes aldrig.

2. Manden rat ud sin höjre hånd,
slog konen på sin øre;
sådan bör hver dannemand at gjør',
når konen vil ikke høre.
»Hvor jeg dig byder, der skal du løb',
og derfor så monne jeg husbond hedd'«.

3. Konen tog spindorokken i hånd,
slog manden den i panden,
sådan bör hver dannekon' at gjør',
når manden går fra forstanden.
»Hvor jeg dig byder, der skal du løb',
og derfor så monne jeg madmoder hedd'«.

4. Manden han gik ad skoven grön
og skor sig de kjæpper hvide;

Digitized by Google

konen hun svor ved sin ære og tro,
hun dem på hans ryg vil opslide.
Der manden kom, så gik det jo i gang,
så stumper og stykker på bænkene sprang.

5. Sådan blev de ved i dagene tre,
og konen blev værre og værre,
til sidst faldt manden på bare knæ
og kaldte konen sin herre.
»Hvor du mig byder, der vil jeg løb',
og derfor så må du madmoder hedd'«.

6. Manden gik ad dören ud,
der mödte ham hans nabokvinde:
»Og nu har jeg leget med konen min i dag,
så begge mine öjne de rinde«.
Og er det dog ikke en hæslig spil,
at manden skal gjøre, hvad konen vil.

8. »Og har du leget med konen din i dag,
så begge dine öjne de rinde;
så har hun vist nok banket dig i dag,
og det som en ærlig dannekvinde.
Sådan har jeg hørt, at du har gjort ved din,
og sådan vil jeg hjem at prygle på min«.
Hurra for dig og mig, siger jeg,
og den dag forglemmes aldrig.

Mette Skrædder, Sundby. 1889.

B.

1. Manden og konen satte sig ned,
talte om fryd og gammen:
»Aldrig så har du været rig
förend vi kom tilsammen«.
:,: »Er jeg ikke rig, så gjör jeg, hvad jeg kan,
jeg er lige så god kone, som du mand«.
Hu hej for mig og dig siger jeg,
den dag glemmes aldrig. :,:

2. Manden rakte ud sin höjre hånd,
slog konen på sit øre:
så gjör hver ærlig dannemand,
når konen ej vil høre.

Digitized by Google

»Hvor jeg dig byder, der skal du være,
derfor jeg husbond monne hedde«.

3. Konen hun tog sin spinderok,
slog manden den i panden:
så gjör hver ærlig dannekvinde,
når manden er fra forstanden.
»Hvor jeg dig byder, der skal du løbe,
derfor jeg madmoder monne hedde«.

4. Manden han gik i skoven ud
for at skjære kjæppe hvide:
Konen hun svor på ære og tro:
»Dem skal du selv opslide«.
Da han kom hjem, gik det i gang,
så stumperne på bord og bænkene sprang.

5. Det gik så til i dagene tre,
konen blev værre og værre:
Manden faldt ned på sine bare knæ,
kaldte sin kone herre:
Hvor du mig byder, der skal jeg løbe,
derfor du madmoder monne hedde.

6. Manden han gik af stuen ud,
mödte sin nabos kvinde:
»I dag har jeg leget med kjællingen min,
så begge mine öjne rinde«.
:,: Er det dog ikke et satans spil,
manden skal gjøre, hvad konen vil.
Hu hej for dig og mig siger jeg,
den dag glemmes aldrig. :,:

Et ældre håndskrift ved Th. L.

Følgende optegnelser haves:

a. Karen Marie Rasmussen, Linde. Efter en håndskreven visebog fra 1833.

b. T. Kristensen, Rönslund.

c. Lars Frederiksen.

d. Student P. Jacobsen, Kbh. Fra Båg herred, Fyen.

e. Ane Grönkjær, Ildsgård. 1872.

f. Niels Uglsø, Sønder-Os.

g. Laurits Thastum, Kristrup. 1885. Efter A Olsens enke der.

h. Ane Katrine Sörensen, Gjenner.

i. Annette Jensen, Udby, Møen.

Digitized by Google

j. J. Jensen, Refshalegård.

k. Mikkel Sörensen. Tilsagt ham af pigen Karen Sörensen i Bjertrup ved Hörning.

l. Et ældre håndskrift med ukjendt hjemsted.

m. Et do.

n. Rasmine Rasmussen, Jegsen mark.

De indbyrdes afvigelser er meget små, så det kunde se ud til, at alle opskrifterne stammer fra det fælles flyveblad. De første vers har jeg fundet aftrykt i slutningen af Christoph. Maurbrechers miserable betragtninger over Rejsers ildebrandshistorie. Her står dog:

Og kjællingen soer ved sten og ben,
han skulde dem selver opslide.

a, e, f og **k** har strofen 1_{3} således:

Aldrig så troer jeg, at du var mø.

b, e og **f** har omkvædet sådan:

Hurra (**c** hurra hej) for mig og dig, siger jeg.

b har i 4: Ja, manden gik ad skoven grön,
skar de kjæpper grå og hvide:
kjællingen soer på ærlig ed og tro:
De skal på dig selv opslides.
Da kjæpperne kom ret i deres gang,
stumperne over bord' og bænken' sprang.

c 4_{6}: Så stumper af borde og bænke sprang.

e og **f** har i 6_{1}: Manden mått' ud af dören rend'.

h har i 3_{6}: Derfor er jeg mo'r og madmo'r tillige,
og i 5_{6}: derfor er jeg mand og husbond tillige.

l har i $4_{5\ 6}$: midt æpå gulvet der holdes et ting,
te stykker og stumper de flöj stuen omkring.

---

26. Den længselsfulde.

1. Der var en gang en flicka,
der gjærne vilde gifte sig sig sig,
der var en gang en flicka, som vilde gifte sig,
hun havde sådan længsel, huha, længsel,
med sådan hjærtens trængsel, for efter at bli' gift.

2. Der var en gammel gubbe,
som også havde lyst dertil,
der var en gammel gubbe, som havde lyst dertil,
hans ben var krappet kråget, huha, kråget,
hans ben var knoklet ståget, det var en prægtig fyr.

Digitized by Google

3. Hun tog ham for hans penge,
og for hans korte liv liv liv,
hun tog ham for hans penge og for hans korte liv,
hun mente det fik ende, huha, fik ende,
men dette varte længe, i fem og tyve år.

Ane Kirstine Sörensen, Gjenner.

Kunde nok tyde på at være af svensk oprindelse, men det er dog ikke absolut givet, fordi ordet flicka forekommer i v. 1. Dette ord er man overhovedet en del tilböjelig til at bruge i viser, da sangerne synes, at det lyder så kjönt, meget kjönnere end pige, og derfor sætter de det helt vilkårligt ind. Visen er forøvrigt ret vel kjendt af mange.

---

27. Mandens hjemkomst.

1. Når som manden kommer hjem,
kommer hurtig kjællingen frem
og er vred i sit sind.
Hej dikkom dikkom dikkom dikkom dallaldera.

2. »Hvor er saltet, du har kjöbt?«
— »Pengen' har jeg drukket op
udi Voldenborrig by«.
Hej dikkom dikkom . . . .

Synges som vekselsang og hvert strofepar gjentages tre gange, altså:

1. Hvor er saltet . . .
2. Pengen' . . .
1. Hvor er saltet . . .
2. Pengen' . . .
1 og 2. Hej dikkom. . . . . .

Johan Pingel, Ellidshöj

Af denne vise har jeg ikke mere end dette brudstykke. V. 2 forekommer nok i en anden vise, men som det synes uden nogen organisk forbindelse med det øvrige. Mere af denne vise kunde ønskes.

---

28. Lyst til ægteskab.

1. Har du lyst til ægtestand, ægtestand,
får du aldrig bedre mand, end som han.

Digitized by Google

Han er rig, han er rig,
han er også skikkelig, sjönnes mig.

2. Han har guld og :,: penge nok, :,:
kroner, dåler :,: i en flok, :,:
guldering', skjönne ting
hænger på ham :,: rundt omkring. :,:

3. Pigen med sin :,: røde guld, :,:
siger han: »Vil du :,: vær mig huld? :,:
Straks på stand, denne gang
der blev knyttet :,: venskabs bånd. :,:

4. »Hør, min hjærtens :,: lille tøs, :,:
du er alt for :,: ung en knøs, :,:
om jeg en gång fårer vild,
så må du og :,: tie still' :,:

5. »Hør, min hjærtens :,: lille mand, :,:
jeg det ikke love kan eller tör,
du er sær, du er tvær,
jeg det ikke love tör eller vil«.

6. Manden han blev :,: gram i hu :,:
»Hvad jeg siger, :,: lyder du, :,:
ellers og får du nok
smag æpå mi :,: hesselstok :,:«.

7. »Hør, min hjærtens :,: lille mand, :,:
er du ret ved :,: din forstand? :,:
jeg dig ej lyde vil,
slår du mig endog ihjel og ihjel«.

8. Manden ind i :,: stuen sprang :,:
råbte alt på :,: brændevin. :,:
»Jeg er en kårl, penge har,
drikker, ligger :,: kvar og kvar! :,:

Mads Skriver, Mollerup Mors.

Kvar bruges i Mors og Ty for stille, rolig. Man hører tit udtrykket: At tie kvar.

---

29. Mand føder kone.

Findes i Svanings håndskr. II bl. 28, hvilken form er aftrykt i Nyer. og Rasm. II 41 og i A. Olriks Danske Folkeviser nr. 50. Der omtales en fynsk

Digitized by Google

variant ved pastor O. D. Lütken, der har samme omkvæd som den her meddelte, men begge er forskjellige fra håndskriftets. Fremdeles i H. F. Feilbergs »Fra Heden« s. 136, i J. Madsens Folkeminder s. 96 og i S. Gr.s samlinger. Norsk haves visen hos Lindem. 342 og i Bugges mnskr. nr. 160. Svensk hos Cav. og Stephens V D 32, Mad Minstrel 1 15, sv. l. VII 6 s. 59. Fæøisk i Lyngbyes anhang 6, Svabo III 6. Tysk hos Simrock 236 o. fl.

1. Manden og konen de gik til seng,
de snakket så meget om gammel:
»Hvad så vil du føde mig med,
når vi bliver begge to gammel?«
Med æren så vil jeg føde dig.

2. — »Og hør, du kjære kone,
jeg sværger dig ved min tro:
så vil jeg tage en plejel i hånd
og tærske på bondens lo«.

3. »Hvad så vil du føde mig med,
når bonden ej længer har korn?«
— »Så vil jeg vær' en hyrde
og blæs' i forgylden horn«.

4. »Hvad så vil du føde mig med,
når bonden ej længer har kvæg?«
— »Så vil jeg være en pottemager
og mage de potter af ler«.

5. »Hvad så vil du føde mig med,
når leret det vil frys'?«
— »Så vil jeg være en guldsmed-svend
og smede det guld så lys«.

6. »Hvad så vil du føde mig med,
når jomfru ej længer bær guld?«
— »Så vil jeg være en hattemager
og mage de hatter af uld«.

7. »Hvad så vil du føde mig med,
når ridder ej længer bær hat?«
— »Så vil jeg tage dig ved min hånd,
ad landet så vil jeg lakk'«.

8. »Hvad så vil du føde mig med,
når landet og den bliver ød'?«

Digitized by Google

— »Så vil jeg give dig Gud i vold,
og så skal han dig fød'«.

9. »Hvad så vil du føde mig med,
når Gud mig ej længer vil hav'?«
— »Så vil jeg tage en spade i hånd,
dig dybt udi jorden nedgrav'«.

10. »Hvad så vil du føde mig med,
når jorden ej længer' kan hold'?«
— »Så vil jeg tage en naver i hånd
og bore for dig en told«.
Med æren så vil jeg føde dig.

11. »Hvad så vil du føde mig med,
når tolden ej længer' kan hold'?«
— »Så vil jeg give dig Fanden i vold,
og så skal han dig behold'«.
Med æren så bliver jeg skilt ved dig.

Ane Johanne Andersdatter.

Fjerde gruppe.

Om frieri og mandevalg.

30. Hvad datteren vil.

Sml. hermed en endnu utrykt vise i D. g. F. (502 i A. O. 's registr.) Ligeledes fransk Melusine 1878 pag. 541.

1. »Datterlil! hvad vil du lære?
vil du lær' å sy o ramm'?«
— »Nej, kjær moder! det må være,
det er ej for ander end dem, der er lamm'«.
[Jeg vil ud og mig fornöje,
hvor jeg karlen' har for öje].
Går jeg ud, og går jeg ind,
gywten står udi min sind.

Digitized by Google

2. »Datterlil! hvad vil du lære?
vil du lær' å sy å skjær'?«
— »Nej, kjær moder! det må være,
det er *et'* så nem å lær'.
Skjönne klæder, som jeg vil bære,
dem må ander sy å skjære«.

3. »Datterlil! hvad vil du lære?
vil du lær' å vöv' å spind'?«
— »Nej, kjær moder! det må være,
hvem ka' åltid stilles ind'.
Hellere vil jeg i byen gange
ved de unge kåle mange«.

4. Datterlil! hvad vil du lære?
vil du lær' å bryg' å båg'?«
— »Nej, kjær moder! det må være,
det gjör åltid til umåg'.
Hvedekage, som jeg vil smage,
dem skal ander til mig bage«.

5. »Datterlil! hvad vil du have?
vil du have dig en mand?«
— »Tak, kjær moder! skal du have,
kom med gaven din på stand!
Tii en mand, der mig fornöjer,
meget godt med ham jeg döjer«.
Går jeg ud, og går jeg ind,
gywten står udi min sind.

Ane Povlsdatter. 1872.

---

31. Længsel efter mand.

1. »O, moder, giv mig dog en mand,
— Til lippe lippe lip til stiv stiv stiv. —
som mig fordrive tiden spille ville vil,
som mig fordrive tiden kan.

2. »O, datter, du er altfor ung,
[du vente må endnu en stund«].

3. »Jeg har proberet smedens Mads,
[jeg ønsker mig soldaten straks«].

Digitized by Google

4. »Har du proberet smedens Mads,
så bliver du ej soldaten tilpas«.

5. »Ja, bli'r jeg ej soldaten tilpas,
— Til lippe lippe lip til stiv stiv stiv. —
så Fanden gal' i smedens spille ville vil,
så Fanden gal' i smedens Mads«.

Pastor Engberg, Hemmet.

32. Bejlerne.

Findes i Skgr. IV 409, 410 og V 489, på Svensk i Nyland nr. 221, Eva Wigström II s. 51, sv. l. VII 6 s. 34, II sm. medd, nr. 2 s. LX.

A.

1. »Ungkål holder her ude, fru moder!«
— »Og spörg ham, hvad han agter, min datter!«
Dom dillilej!

2. »Han agter til mig bejle, fru moder!«
— »Ja, spörg ham, hvad han haver, min datter!«

3. »Han hår tow snese dåler«.
— »Å, det er altfor ringe!«

4. »Ungkål holder her ude«.
— »Å, spörg ham, hvad han vil da!«

5. »Han agter til mig bejle«.
— »Ja, spörg om, hvad han haver«.

6. »Han hår tow tusind dåler«. —
— »Å, læ ham slunter ind så«.

7. »Hur skal den bejle sidde?«
— »Å, han skal sidde oppe ved bordet«.

8. »Hvad skal den bejle spise?«
— »Han skal spise hårsteg og rår steg«.

9. »Hvad skal den bejle drikke?«
— »Han skal drikke brændevin og spansk vin«.

10. »Hvor skal den bejle ligge? fru moder!«
— »Ja, han skal ligg' i sengen ved din side, min datter!«
Dom dillilej!

Ane Povlsdatter.

Digitized by Google

B.

1. »Nu kommer den første bejler, mutter lille, haha!«
— »Hvor mange penge haver han, min datter Jullia?«

2. »Tre hundred eller fire så tæller han op«.
— »Luk dören i, lad ham gå bort, min datter Jullia!«

3. »Nu kommer den anden bejler, mutter lille, haha!«
— »Hvor mange penge haver han, min datter Jullia?«

4. »Tre tusind eller fire så tæller han op«.
— »Luk dören i, lad ham gå bort, min datter Jullia!«

5. »Nu kommer den tredje bejler, mutter lille, haha!«
— »Hvor mange penge haver han, min datter Jullia?«

6. »Syv tusind eller otte så tæller han op«.
— »Luk dören op, lad ham komm' ind, min datter Jullia!«

7. »Hvor skal den bejler sidde, mutter lille, haha?«
— »På din stol alt ved dit bord, min datter Jullia!«

8. »Hvad skal den bejler spise, mutter lille, haha?«
— »Haresteg, rare steg, min datter Jullia!«

9. »Hvad skal den bejler drikke, mutter lille, haha?«
— »Rød vin med sukker i, min datter Jullia!«

10. »Hvor skal den bejler ligge, mutter lille, haha?«
— »I din seng alt ved din side, min datter Jullia!«

11. »Jeg er bange, der skal bliv' börn, mutter lille, haha!«
— »Lad der blive, hvad der vil, min datter Jullia!«

Mette Marie Nielsen. 1873.

C.

1. »I morgen kommer frieren, min datter«,
— Dum dirlirlirlum! —
i morgen kommer frieren, min datter.

2. — »Hvor skal han så sidde, fru moder?«

3. »Opp' i storstuen for vor bordend', min datter«.

4. — »Hvad skal han så spise, fru moder?«

5. »Steg og fine kager, min datter«.
6. — »Hvad skal han så drikke, fru moder?«
7. »Godt öl og vin, min datter«.
8. — »Hvor skal han så ligge, fru moder?«
9. »I storstuen i silkesengen, min datter«.
10. — »Hvor skal jeg så ligge, fru moder?«
11. »Slæng særken og spring i sengen, min datter«.
12. — »Så bli'r jeg en hore, fru moder.«
13. »Det var jeg, förend jeg fik dig, min datter«,
— Dum dirlirlirlum! —
det var jeg, förend jeg fik dig, min datter.

Sungen i Borre. Lærer N. E. Hansen.

En meget almindelig vise, hvoraf jeg desuden har følgende opskrifter iggende:

a. Værtshusholder Jens Nielsen, Ringkjøbing.
b. Ane Johanne Jensdatter, Mammen. 1873.
c. Arkitekt P. C. Hummeluhr, Kjöbenhavn.
d. Anne Andresen, Snogbæk, Sundeved.
e. Rasmus Bjerre, Sir v. Holstebro. (Indsendt af M. Møller).
f. Mikkel Sörensen. Brundby, Sams. Fra Tranbjærg.
g. Lærer Knude, Heldum v. Lemvig.

b begynder sådan:

Bejlen holder her ude, fru moder,
— Tirrelirrelit å hahaha!
bejlen holder her ude, fru moder.

Der er ellers intet ejendommeligt ved nogen af opskrifterne. c er sunget af en tjenestepige, Johanne fra Ry i 1847, og der bemærkes, at moderens vers blev sunget med en meget dyb og grov mandfolkestemme, men datterens med en meget fin og spæd barnestemme, hvilket væsentlig gav visen sin komiske karakter. Her siges, at der skal bredes silkehynde på stolen for frieren, at han skal spise sprutbakkelse i panden, drikke fransk vin, ligge i silkeseng til loftet og gjøre hende en ung prins, som skal hedde Klavs. Om denne synges i sidste v.:

Han skal lære at spille, min datter,
— Dom deridi dom derada dom dera! —
han skal lære at spille, min datter.

Digitized by Google

f har følgende slutning:
Hvis nu frieren løb sin vej (efter at hun havde fået den omtalte prins).
Lad ham løbe vi kan ham føde, min datter Julia.
b har sådan:

Ja, hvad skal den lille prinse gjøre, fru moder?
Han skal lege med de andre smukke drenge, min datter.
Tirrelirrelit å hahaha!

---

33. De syv bejlere.

1. Syv skjön bejlere haver jeg haft,
— Falderi ralderi raldera! —
men ingen af dennem så haver jeg fåt.
Nå nå nå nå, så så så så! I stiller jer vel!

2. Den første det var så gammel en mand,
men ikke turde jeg slå min lid til ham.

3. Den anden det var så liden en dreng,
men ikke turde han gå med mig i seng.

4. Den tredje det var en smed så sort,
han puste så læng', han sæ öwwerbegjoor.

5. Den fjerde det var en skrædder tro,
men han havde lus i både hoser og sko.

6. Den femte det var en skomager begestjært,
hver gang han risped', så slog han en fjært.

7. Den sjette det var en kjöbmand fin,
og han havde guld i både kister og skrin.

8. Den syvende det var en vakker ungsvend,
men skam få de klaffer', de dette forvend'!

9. Så rejste jeg mig på landet ud,
— Falderi ralderi raldera! —
jeg fik mig en bondesön, han hedder Knud.
Nå nå nå nå, så så så så! I stiller jer vel!

Karen Kirstine Pedersdatter, Ajt. 1886.

Digitized by Google

34. Forskudt af fem.

1. Til pigers sande ros og ære
— Hejderum deriddera! —
skal denne lile vise være.
— Hejderum deriddera! —
Jeg ser mig om blandt alle kvinder,
om jeg kan finde mig en tro veninde,
jeg sværger på, jeg ingen finder.
Hej derum deriddera! deriddera.

2. Men hold, kanske jeg mig forhaster,
det hele kvindekjön at laste,
ti jeg dem alle ej har proberet
og udi kjærlighed exerceret,
skjöndt jeg er ud af fem fixeret.

3. Den første var en yndig pige,
af stand hun og kund' vær' min lige,
men til min fortræd hun nu bortrejste,
med standen hale ad Holsten bejste
og lod sig der af karle knejse.

4. Den anden næppelig jeg kjendte,
för hun sit hjærte til mig vendte,
men snart hun griller fik i panden,
og godt var det, lad hend' gå for Fanden,
hun er besovet hos en anden.

5. Den tredie hun vandt mit hjærte,
at elske jeg da nu først lærte,
men snart hun sig til en riger' holdte,
det mig stor sorg udi hjærtet voldte,
nu ser hun skjævt til mig, den lille stolte.

6. Nummer fire står endnu tilbage,
hun elsket mig i nogle dage,
men så hun mig ej længer kunde lide,
og hvorfor ikke, det må hjorten vide,
jeg ene og forladt må tiden slide.

7. Ja, hvem skal nummer femte være?
ja, det skal eftertiden lære,
jeg tror ej mere, at jeg sådant vover,

Digitized by Google

nu er det bedst, at det driver over,
ti ingen holder, hvad de lover.

8. Men snart igjen den sorg jeg glemte,
påny jeg kårede den femte,
I må ej le ad mig, arme synder,
fordi jeg sådanne ting begynder,
mig selv stor sorg og harm' forkynder.

9. Men da en måned var til ende,
så mistede jeg dog også hende,
så hun ej mere på mig mon tænke,
men det mit hjærte ej stort skal krænke,
jeg nu den femte gang er bleven enke,

10. At jeg kan pigerne berömme,
— Hej derum deriddera! —
det kan ingen ærlig dömme.
— Hej derum deriddera! —
jeg håber ej, at I dennem skylder,
ti deres løfter de ej opfylder,
jeg ønsker de var på djer bag forgyldte.
Hej derum deridderal deriddera.

Niels Nielsen Hauge, Tinnet. 1902.

Et enkelt vers med melodi har lærer K. Bjerg i Hemmet sunget for mig. Han har lært dette i Husby v. Ringkjøbing.

35. Gammel og ung mand.

A.

1.. Kjællingen hun rejste sig lidt op i land,
— Kovs op i top, å tiller ud i tiller ud i tåler udenåå. —
hun fæstede sig så gammel en mand.
Om han havde kuras udi baj baj baj udi balli udenåå.

2. Hun fæstede ham, og hun føvr ham hjem,
hun vilde hannem forsøge udi seng.
Om han . . . .

3. Om morgen tidlig, dette blev dav,
og folken' de kraved' djeres morgensgav',
Om han . . . .

Digitized by Google

4. Ja, hesselstokk' de gik omkring,
og somme fik fire, og somme fik fem.
For han havde skavank udi baj baj baj udi balli udenåå.

5. Ja, kjællingen hun rejste sig lidt bedre op i land,
hun fæstede sig lidt yngere mand.
Om han havde kuras udi baj baj baj udi balli udenåå.

6. Hun fæstede ham, og hun føvr ham hjem,
hun vilde hannem forsøge udi seng.
Om han . . . .

7. Om morgenen tidlig, dette blev dav,
folken' de kraved' djeres morgensgav'.
For han . . . .

8. Ja, stegte höns de gik omkring,
og somme fik fire, og somme fik fem.
For han havde kuras udi baj baj baj udi balli udenåå.

9. Den ungersvend fik smör og æg.
— Kovs op i top, å tiller ud i tiller ud i tåler udenåå. —
»Og nu vil vi hænge den gamle på væg.«
For han havde skavank udi baj baj baj udi balli udenåå.

Maren Mikkelsdatter i Tvevad, Növling. 1872.

B.

1. Der boww en gammel kjælling lidt sønden Avenro,
— Klingende gik hendes klok klok klok. —
og der vild' de med både store og små.
For hun vild' ha' bildet hendes rokke rokke rok,
for en hunder tusend bjålderer å jen jen jen.

2. Så kom der gangend' så gammel en mand,
og hun vild' i seng og forsøge ham.
Om hun kund' få bildet hendes . . .

3. Om morgen så tidlig som det blev daw,
hende folk de kraved' djer morgengav'.
Men hun had' ej bildet . . .

4. Ja, hesselstok' gik rundt omkring,
somm' fik fir', og somm' fik fem,
den gamle mand fik fir' gang' fem.
For han kund' ej bild' . . .

Digitized by Google

5. Så kom der gangend' en ung kavaler,
og hun vild' i seng og forsøge ham,
Om hun kund' få bildet . . .

6. Om morgen så tidlig som det blev daw,
hende folk de kraved' djer morgengav'.
Da had' hun fåt bildet . . .

7. Stegte höns gik rundt omkring
— Klingende gik hendes klok klok klok. —
og somm' fik fir', og somm' fik fem,
den unge kavaller fik fir' gang fem.
For han kunde bilde hendes rokke rokke rok,
for en hunder tusend bjålderer å jen jen jen.

Kirstine Hansdatter, Eskelund, Brørup sogn. 1877.

---

36. Den rette mand.

Forud er en form trykt i Skgr. III 904 ved Mikkel Sörensen. En anden variant ved samme se nedenfor. Islandsk: Giftingahjal, Vikivakar s. 115—121. Jvf. Tysk: E. Mejer o. fl.

A.

1. »Kjære engel fin, kjære datter min,
vil du dig en smedesvend have?«
— »Ak nej, ak nej, kjære moder, nej,
en smedesvend siger jeg nej.
Om dagen da smeder han bolt om bolt,
om natten sover han som en gålt«.
Ak nej, ak nej, kjære moder, nej,
en smedesvend siger jeg nej.

2. »Kjære engel fin, kjære datter min,
vil du dig en snedker have?«
— Ak nej, ak nej . . . .
Om dagen bruger han yws og hövl,
om natten da sover han som en döwl«.

3. »Kjære engel fin . . . .
vil du dig en skrædder have?«
— »Om dagen da syer han klud på klud,
om natten da sover han som en stud«.

Digitized by Google

4. ». . . . vil du dig en skomager have?«
— »Om dagen da syer han stövler og sko,
om natten da sover han som en so«.

5. ». . . . vil du dig en sadelmager have?«
— »Om dagen da bruger han risp og syl,
om natten da sover han som en tyr«,

6. ». . . . vil du dig en spillemand have?«
— »Om dagen da spiller han stræng på stræng
om natten da sover han som en dreng«.

7. ». . . . vil du dig en skolemester have?«
— »Om dagen da bruger han tamp og ris,
om natten da sover han som en gris«.

8. »Kjære engel fin, kjære datter min,
vil du dig en ridder have?
— »Ak ja, ak ja, kjære moder, ja,
en ridder ham vil jeg ha'.
Om dagen rider han hest med spor',
om natten da ligger han ved mit lår.
Ak ja, ak ja, kjære moder, ja,
en ridder ham vil jeg ha'«.

Lærer L. J. Knude, Heldum.

B.

1. »Lille Inger fin, kjær' datter min!
vil du dig en snedkermand ha'!«
— »Ak nej, ak nej, kjær' moder, nej,
en snedkermand tager jeg ej!
Om dagen hövler han med sin hövl,
om natten sover han som en döwl.
Ak nej, ak nej, kjær' moder, nej,
en snedkermand tager jeg ej!«

2. . . . . vil du en smedemand ha'?
— Om dagen slår han med sin hammer,
om natten sover han i en kammer.

3. . . . . vil du dig en vævermand ha'?
— Om dagen slår han med sin skytt',
om natten sover han i en bøtt'.

Digitized by Google

4 . . . . vil du en spill'mand ha'?
— Om dagen spiller han på sin fiol,
om natten sover han som en stykk' stål.

5. . . . . vil du en skomager ha'?
— Om dagen syer han læjer o læjer,
om natten sover han som en væjer.

6. . . . . vil du en skræddermand ha'?
— Om dagen syer han klud på klud,
om natten sover han som en stud.

7. . . . . vil du en møllersvend ha'?
— Om dagen maler han med sin kvan,
om natten lægger han sig i dval'.

8. . . . . vil du en bondekarl ha'?
— Om dagen bærer han flint og kår',
om natten ligger han ved mit lår.
Ak ja, ak ja, kjær' moder, ja,
en bondekarl ham vil jeg ha'!

Gotfred Nielsen, Ildsgård, Sunds.

Jeg har desuden liggende tre opskrifter nemlig fra:
a. Jesper Kristensen, Tværmose.
b. Karen Marie Jensen.
c. Mette Marie Nielsen.
og dem har jeg kunnet sammenarbejde til følgende form:

1. »Bitte Inger fin, kjær' datter min,
en tækkemand skal være din«.
— »Ak nej, ak nej, kjær' moder, nej,
en tækkemand ta'r jeg ej.
Om dagen da tækker han på sit hus,
om natten da sover han som en mus.
Ak nej, ak nej, kjær' moder, nej,
en tækkemand ta'r jeg ej«.

2. ». . . . en spillemand skal være din«.
— ». . . . om dagen spiller han på hans fiolin,
om natten da sover han som et svin«.

3. ». . . . en skrædder han skal være din».
— ». . . . om dagen lapper han klud på klud,
om natten sover han som en stud«.

4. ». . . . en skomager skal være din«,
— ». . . . om dagen syer han over sin læst,
om natten sover han som et bæst«.

5. ». . . . en smedemand skal være din«.
— ». . . . om dagen banker han på sin ambolt,
om natten sover han som en gålt.

6. ». . . . en snedker skal være din«.
— ». . . . om dagen hövler han med hans hövl,
om natten sover han som en dövl«.

7. ». . . . en guldsmed skal være din«.
— ». . . . om dagen banker han på sølv og guld,
om natten pisser han sengen fuld«.

8. »Bitte Inger fin, kjær' datter min,
en rytter skal være din«.
— »Ak ja, ak ja, kjær' moder, ja,
en rytter ham vil jeg ha';
Om dagen rider han på sin hest,
om natten ligger han hos mig næst.
Ak ja, ak ja, kjær' moder, ja,
en rytter ham vil jeg ha'!«

Der foreligger endnu en opskrift fra Mikkel Sörensen, Samsø. Han skriver i en anmærkning, at han ikke ønsker at få visen trykt, og det kan jeg fuldstændig billige med ham. Den egner sig virkelig heller ikke til det, da der ikke er et eneste anstændigt vers i den. Alt er af den allergroveste art, endda meget grovere end de her foran aftrykte varianter. Optegneren vilde blot sende mig visen for at vise mig den, og han siger, at han har optegnet den efter en tjenstedrengs sang fra Tranbjærg.

Det første vers er sådan:

»Og hør du så, skjön jomfru fin,
vil du en guldsmed ha'?«
— »O nej, mo'r, o nej, mo'r,
jeg vil ingen guldsmed ha'.
Om dagen han arbejder i sit guld,
Om natten han skider sengen fuld.
O nej, mo'r, o nej, mo'r,
jeg vil ingen guldsmed ha'«.

---

37. Konevalg.

Forud er trykt en form i Skgr. XII 18 og et brudstykke i XII 225. Fremdeles i Fylla v. M. Eskesen 1874 nr. 52. Et flyveblad begynder sådan: Og ta'r du dig en ung. S. Gr.

A.

1. Tag du dig ej en mø! hun fylder dig huset med börn,
de råber alle om brød, de vil have klæder og føde,
du sörger dig selv til døde.
Hvorledes du ta'r, du vogter og var dig vel for den, du vakre
ungersvend.

Digitized by Google

2. Tag du dig ej en höj! det gjælder dig, du arme mand!
   både silke og lintöj, hun vil have klæder mange,
      dertil både vid' og lange.

3. Tag du dig ej en lav! ti arbejd' er hun ej skikket til,
   hun kan ikke trælle en dag, alt hvad hun skal have til [eje],
      det må du med penge opveje.

4. Tag du dig ej en gammel! en runken prunken pulverheks
   [så grim og hæsselig], hun haver de brune tænder,
      dertil de snerpende hænder.

5. Tag du dig ej en tyk! en bommerut, en bærmemær,
   hun søler sig i drik, hun går i kjøkken og kjælder,
      agter ej, hvad skjæppen gjælder.

6. Tag du dig ej en enk'! hendes forrige mand du høre skal,
   det kan dit hjærte krænk', ja, alle dyder og laster
      hun dig på næsen kaster.

7. Tag du dig ej en smuk! så snart hun ser en ung kavaler,
   hun vinker straks ad ham, det vil dit hjærte krænke,
      derpå så vil du tænke.

8. Men ser du dig en from, der frygter Gud og elsker dig,
   beflit du dig derom, hun kan dit hus bepryde,
      så du kan ære nyde.
Og tag og tag og tag og tag du den og den, du vakre ungersvend!

Ane Grönkjær, Ildsgård. 1872.

B.

1. Min sön, om du vil gifte dig, tag ej en gammel runken mær,
   en grim og hæsselig, hend' må du vel forsage,
      hun forkorter dine dage.
du vogter og varer dig vel for den, du vakkere ungesvend.

2. Men ta'r du dig en hvid, så snart hun ser en ung kavaler,
   så vinker hun ham hid, hun gjör for dig et svinke,
      det må du ret betænke.

3. Men ta'r du dig en ung, hendes ungdoms lyst og dårlighed,
   det spiller i din pung, hun vil ha' klæder mange,
      og slider dem op ej længe.

Digitized by Google

4. **Men ta'r du dig en mø, dit hus bli'r fuld af börne små,**
de alle råber om brød, de vil ha' klæder og føde,
det volder dig sorg og møde.

5 **Men ta'r du dig en smal, en ginte og en sladderhals,**
der altid gjör sig gal, hun vil i byen rende,
passer ej på huset hjemme.

6. **Men ta'r du dig en tyk, en bærmetønd', en bommerut,**
der altid søler i drik, hun går i kammer og kjælder,
agter ej, hvad skjæppen gjælder.

7. **Men ta'r du dig en from, som frygter Gud og elsker dig,**
bekymrer sig derom, hun vil din bo formere,
det må du ret betænke.
Du taler, du taler så venlig til hend', du vakkere ungesvend.

Maren Jensdatter, Feldborg hede.

Der foreligger desuden optegnelser efter:

a. Kirsten Sörensdatter, Nörrebrogade, Kjöbenhavn (fra Søballe, Venge sogn v. Skanderborg).

b. Andreas Andersen, Nörby i Visby, Sønderjylland.

c. Ane Sofie Lavrsdatter, Österbording v. Silkeborg.

d. Kirsten Marie Povlsdatter Husby.

e. Kristen Frederiksen, N.-Bindslev.

Af disse opskrifter kan vi mærke os følgende:

Min sön om du vil gifte dig,
tag ej en gammel runken kvind',
c. hun er så sur at se,
hun haver brune tænder
og dertil runkede hænder. Eller:

Tag du dig ej en gammel,
en runkende flunkende pulverheks,
a. hun har så surt et sind,
og hun har rådne tænder
og dertil sure hænder.

Du tager dig ej en höj,
du arme mand, det gjælder,
a. dig både silke og lintöj.
c. hun skal have skjorter mange,
ja dertil vide og lange.

Du tager dig ej en tynd,
med spidsen næs' og blegen kind,
a. en bister djævel ind',
c. hun selv vil herren være,
hun vil selv bukserne bære.

Digitized by Google

Men tager du dig en smal,
en ginte og en sladdertask',
b. hun gjör sig ofte gal,
i byen vil hun rende
og passer ej huset inde.

Du tager dig ej en smuk,
så snart hun ser en smuk kavaller,
c. hun giver ham et vink,
[hun vil ham vel behage,
forkorter dine dage].

Men tag du dig en trom,
som elsker Gud og ærer dig,
d. bekymre dig derom,
dit hus kan hun regjere,
dit gods kan hun formere.

Omkvædet er i a: Jeg råder, du vogter dig vel vel vel for den den den — og: Jeg råder, du tager dig den den den, tag du kun den. I b: Du vogt, du vogt, du vogt, du vogt dig vel for den — og: Men tag, men tag, men tag, men tag dig sådan én. I c: Du varer, du vogter dig vel vel vel for den den den — og: Og tag du, og tag du den den den. I d: Du agter, du vogter, du varer dig vel for den — og: Du agter . . . . . . ej for den.

---

38. Tilbud og afslag.

Findes også i J. F. II nr. 89, i J. F. XI nr. 103, og i Skgr. XII 235 og 236. A—D (4 opskr.) I disse forud trykte opskrifter fremtræder visen mere fuldstændig end her.

A.

1. »Jeg giver dig et par handsker små
med sølv og guld udstukken på,
om du vil hos mig sove«.

2. »O nej, så marri jeg ikke vil,
men du skal love mig lidt mere til,
om jeg skal hos dig sove«.

3. »Jeg vil give dig skibe i æ sø,
[hvormed du kan sejle op under ø],
om du vil hos mig sove«.

4. »O nej, så marri jeg ikke vil,
men du skal love mig lidt mere til,
om jeg skal hos dig sove«.

Digitized by Google

5. »Jeg vil give dig min egen liv,
om du vil være min ægteviv,
om du vil hos mig sove«.

6. »O ja, så marri, o ja, o ja,
nu fik jeg den, jeg gjærn' vild' ha',
nu vil jeg hos dig sove«.

Ane Katrine Sörensen, Gjenner.

B.

1. »Jeg giver dig min faders gård
med fuld besætning, som den står,
:|: i fald du hos mig sove vil. :|:

2. »[Nej, jeg det ikke gjøre vil,]
du må lægge lidt mere til,
förend jeg hos dig sove vil«.

3. »Jeg giver dig kareter fem
med seks par heste for hver af dem«.

4. »Nej du må lægge lidt mere til . . .«

5. »Jeg giver dig en silkesærk,
og det udaf det fine værk«.

6. »Nej du må lægge . . .«

7. »Jeg giver dig mit eget liv,
og jeg hos dig vil bygge og bo«.

8. »Ja, nu jeg hos dig sove vil,
du skal ej lægge mere til,
:|: ti jeg nu hos dig sove vil«. :|:

Pastor P. Riemann, N.-Nebel.

Det ser ud til, at versene er bleven ombyttede. V. 1 må komme efter 5 o. s. v. sml. J. F. II 89.

Desuden er der optegnelser fra:
a. Lærer J. M. Jensen, Stenum. 1893.
b Lavst Arnum, Bovlund.
Et brudstykke af denne sidste er det, der er trykt i Skgr. XII 235.
Jeg har siden personlig hos ham fået visen fuldstændigere. V. 7 er således.

Digitized by Google

»Jeg giver dig min hele gård
med køer og heste, og som den står,
om jeg må hos dig sove.

a begynder sådan:

Jeg giver dig min' handsker små
med guldbroderede roser på,
hvis du da hos mig sove vil.

Her byder han hende først sit halve hjærte og endelig det hele.

---

39. Enkemand og ungersvend.

Former af denne vise er trykt i J. Madsens folkeminder s. 91, i J. F. II 96 og i Skgr. III 908 og XII 132.

En hermed meget beslægtet gammel vise findes i Sophia Sandbergs håndskrift nr. 42 og i Dorothea Thotts håndskrift nr. 119. Trykt i J. F. II s. 337. Svensk: E. Wigström II 63.

A.

1. Den enkemand byder mig ind ad sin gård,
— ja, ind ad sin gård.
Taget var rådden, og væggen' var brådden.
De råder mig til, jeg det ikke vil,
den enkemand er jeg ej voksen til.

2. Den enkemand byder mig ind ad sin dör,
jeg kund' ej komm' ind for ene små börn.

3. Den enkemand byder mig et stykk' mad.
Ja, maden var liden og dugen var skiden.

4. Den enkemand byder mig et drik öl.
Ja, öllet var brun, og kruset var muggen.

5. Den enkemand byder mig til sengs med sig.
Ja, sengen var hård, og manden var grå.

6. Den ungersvend byder mig ind ad sin gård,
der ej jeg kund' komm' for gjedder og får.
De råder mig til, jeg vover det spil,
den ungersvend er jeg vel voksen til.

7. Den ungersvend byder mig ind ad sin dör.
Dören var malet, og alting var pralet.

Digitized by Google

8. Den ungersvend byder mig et stykke mad.
Ja, maden var fed, og dugen var hvid.

9. Den ungersvend byder mig et drik öl.
Krusen var rød, og öllet var sød.

10. Den ungersvend byder mig til sengs med sig,
— til sengs med sig.
Ja, sengen var blød, og karlen var sød.
De råder mig til, jeg vover den spil,
den ungersvend er jeg vel voksen til.

Skolelærer J. C. Sønderby, Rind.

B.

1. En enkemand bød mig gå ind i sit hus,
— gå ind i sit hus.
Dören var liden, og gulvet var skiden.
De lokked' mig til, så nødig jeg vild',
den enkemand er jeg ej voksen til.

2. Den enkemand bød mig :|: at sætte mig ned. :|:
Stolen var rådden, og benene brådden.

3. Den enkemand bød mig :|: at drikke lidt öl. :|:
Kruset var åbent, og öllet var dovent.

4. Den enkemand bød mig :|: at spise lidt mad. :|:
Maden var liden, og dugen var skiden.

5. Den enkemand bød mig at sove hos sig,
— at sove hos sig.
Dynen var lappet, og manden var skabet.
De lokked' mig til, så nødig jeg vild',
den enkemand er jeg ej voksen til.

Lærer H. Hansen, Hjallese, ham foresungen af tækkemand Hans Andersen, der igjen har lært visen af en Hans Tysker, hvis moder boede ved Tønder.

C.

1. Alle min' venner gik sammen i rad,
de vilde, jeg skulde en enkemand ha'.
De lokked' mig til, jeg vover mig ved,
for da var jeg ej voksen til.

2. Det første jeg kom i enkemands gård,
da kund' jeg ej høre for börnenes skrål.

Digitized by Google

3. Alle min' venner gik sammen i råd,
de vilde, jeg skulde en ungkarl ha'.
De lokked' mig til . . . .
for nu var jeg alt voksen til.

4. Det første jeg kom i ungkarls gård,
da kund' jeg ej høre for geder og får.

Maren Fausbøl, Branderup.

---

40. Den gamle bejler.

1. Den gamle svineryg han lå og tænkte,
han vilde bejle til den gamle enke,
og gammel var hun, og det var vist,
og penge ha'de hun, og det var frist',

2. Og to rigsdaler og fire skilling
det var kjællingens hele middel,
en luset höne og en skurvet so
det var kjællingens hele bo.

Karen Toxværd, Sillestrup.

En meget lignende opskr. i S. Gr.s samlinger. V. 2 s 4, er sådan her:

en vakker datter og en ovsen ko
og det var enkens hele bo.

Dernæst findes her et vrøvlevornt slutningsvers, som sikkert aldeles ikke hører herhen:

Og kjendt' du gjenten i den gule lue?
ja, du må tro, hun er den rette frue . . .

En anden opskrift har 2 s 4:

en kat, en hane og så en ko,
ja, det var hele enkens bo.

---

41. Hvis bejleren kommer.

En variant findes forud i Skgr. XII 241.

A.

1. Dersom der skuld' komm' en bejl' i min gård,
— Som a tænker wal, der gjör,
der hår alle tid gjor så, der kan li:så gjör' ino. —

Digitized by Google

og da skal han ej få hans hest i mi' ståld.
Det skal a visseligen lov' ham for.

2. Ja, dersom han skuld' få hans hest i mi' ståld,
og da skal den ej få mi hawer å smååg.

3. Og dersom 'en skuld få mi' hawer å smååg,
da skal han ej sjel komm' i stuen min.

4. Og dersom han skuld' komm' i stuen min,
da skal han ej komm' i kammeren ind.

5. Og dersom han skuld' komm' i kammeren ind,
så skal han ej få mi' kååg å smååg.

6. Og dersom han skuld' få mi' kååg å smååg,
så skal han ej komm' i sengen min.

7. Og dersom han skuld' komm' i sengen min,
så skal han ej føle patterne min',

8. Og dersom han skuld' føle patterne min',
— Som a tænker wal han gjör,
han hår alle tid gjor så, han kan liså gjör' ino. —
så skal han ej føle længere ned.
Det skal a visseligen lov' ham for.

Lavst Johansen. 1872

B.

1. Ja, dersom der skuld' komm' en bejl' i min gård,
— Som a tænker wal der gjör;
han hår så gjor 'et för, han gjör lisådan ino,
han gjör alle tider så. —
da skal han ej komm' ind i mi' stoww.
Og det skal a visseligen lov' ham for,

2. Ja dersom han skuld' komm' ind i mi' stoww,
da skal han et' fo mi' brø' å småg'.

3. Ja, dersom han skuld' fo mi brø å småg',
da skal han et' fo mi' smör å småg.

4 Ja, dersom han skuld' fo mi' brø' å småg',
da skal han et' fo mi öl å småg'.

Digitized by Google

5. Ja, dersom han skuld fo mi öl å småg',
da skal han et' komm' i sengkammer min.

6. Ja, dersom han skuld komm' i sengkammer min,
— Som a tænker wal han gjör,
han hår så gjor 'et för, han gjör lisådan ino,
han gjör alletider så. —
da skal han et' komm' i sengen til mig.
Og det skal a visseligen lov' ham for.

Peder Höst, Snejbjærg.

Endnu fire opskrifter nemlig fra:

a. P. C. Hummeluhr, Kjöbenhavn.
b. Lærer Mortensen, Brændskov.
c. Husejer Schönau, Holstebro.
d. en håndskreven visebog.

a begynder sådan:

Hvis min mand kommer fordrukken hjem,
— Som a vente wal, han gjö', de plæje han oldti å gye,
så blywer 'et wal lissedan ino. —
så ska han it' komm' i kamret te mæ ind.
De skal a low' ham få.

b begynder:

Men hvis nu min mand han kommer fuld hjem i dag,
— Som a tænker nok han gjör,
han hår sådan gjor det för, han gjör lissä ino,
så skal han missel endt komm' i sengen te mæ.
:,: Skal a lov' ham for. :,:

c har:

Og dersom der kommer en bejler i min gård,
— som a trower, som a lær!
det gjör alle tider så, det gjör ligeså ino —
[så skal han ej komm' ind i min stov].
Og det skal a så visseligen lov' ham for.

d har:

I aften kommer Frederiksen op til min dör.
— Det kan godt vær', han gjör, han gjör ret derudi. —
men han skal skam ej komm' i kamret til mig.
Det skal jeg love ham for.

I alle varianter går hun løs på indrömmelser: Og hvis han .... så skal han ej ....

Hvis han sku' komm' i kamret te mæ ind,
så ska han it' kom i sengen te mæ op.
Å hvis han sku komm' i sengen te mæ op,
så ska han it' komm' te å køs mæ po mi mond o. s. v.

Slutningen er meget flov.

Digitized by Google

42. Mandevalget.

Denne vise findes både på norsk (Lindemann 208) og svensk (Cavall. og Steph. VI A 39, 40. E. Wigström II s. 57, sv. l. VII 7 nr. 72), og der haves et dansk flyveblad. Også i Skattegr. findes den forhen trykt flere steder: II 801, III 394, 905—907, XII 11—15, 224 (11 var.) Mnskr. hos S. Gr.

A.

1. Jeg skulde være bondekon' og lær' at ploven kjøre:
men syv gang' inden middag, slog han mig under øre.
En sommer og en vinter.

2. Bondekon' vil jeg ej vær' og lær' at ploven kjøre:
så lover jeg mig en [farver, så får jeg smukke klæder].

3. Farverkon' vil jeg ej vær', jeg skal i kjedlen røre,
men jeg vil mig en hyr'kusk ta', så kan jeg altid kjøre.

4. Hyr'kuskkon' vil jeg ej vær' [han er så lidet hjemme],
så lover jeg mig en kræmmer, får bånd båd' gul' og grönne.

5. Kræmmerkon' vil jeg ej vær', den skal så meget gange:
så lover jeg mig en smedemand, så bruger jeg hammer og tange.

6. Smedekon' vil jeg ej vær' og trække de tunge bælge:
så lover jeg mig en snedker, så lærer han mig at tælle.

7. Snedkerkon' vil jeg ej vær' og bære de tunge blokke:
så lover jeg mig en spillemand og reder hans gule lokker.

8. Spillemandskon' vil jeg ej vær', den skal så meget dandse:
så lover jeg mig en skinder, så får jeg hvide handsker.

9. Skinderkon' vil jeg ej vær' og røre de sure bede:
så lover jeg mig en jæger, at jage med ham over hede.

10. Jægerkon' vil jeg ej vær', han skyder så tit til glippe:
så lover jeg mig en skrædder, så lær' han mig at klippe.

11. Skrædderkon' vil jeg ej vær' og klippe de mange klude:
så lover jeg mig en kokker at sidde ved gryder og due.

12. Kokkekon' vil jeg ej vær' og to de skidne diske:
så lover jeg mig en fisker, så lær' han mig at fiske.

Digitized by Google

13. Fiskerkon' vil jeg ej vær' og to de skidne glive:
så lover jeg mig en bådsmånd, nu har jeg fået min lige!
En sommer og en vinter.

Sidsel Jensdatter. 1868.

B.

1. Jeg gik mig ud spaserende alt ud paa Östergade:
da mödte mig en skræddersvend, som vild' mig gjærne have.
Tralalalilalilala lalalila trallilallilla.

2. Nej, jeg vil ingen skrædder ha', så skal jeg sömme klude:
men jeg vil mig en slagter ha', så får jeg fede stude.

3. Nej, jeg vil ingen slagter ha', så skal jeg skrabe tarme:
men jeg vil mig en spillemand ha', han kan mig bedre varme.

4. Nej, jeg vil ingen spillemand ha', for jeg kan ikke dandse:
men jeg vil mig en maler ha', så får jeg malet krandse.

5. Nej, jeg vil ingen maler ha', så får jeg smudsig' fingre:
men jeg vil mig en guldsmed ha', så får jeg gulderinge.

6. Nej, jeg vil ingen guldsmed ha', ti de er mig for fine:
men jeg vil mig en kjöbmand ha', så får jeg ny gardiner.

7. Nej, jeg vil ingen kjöbmand ha', ti de vil folk bedrage:
men jeg vil mig en bager ha', så får jeg varme kager.

8. Nej, jeg vil ingen bager ha', så skal jeg bag' for bønder:
men jeg vil mig en brygger ha', så får jeg öl i tønder.

9. Nej, jeg vil ingen brygger ha', ti de vil folk beruse:
men jeg vil mig en snedker ha', så får jeg møbler i huse.

10. Nej, jeg vil ingen snedker ha', så skal jeg trække hövlen:
men jeg vil mig en smede ha', så får jeg jærnestövler.

11. Nej, jeg vil ingen smede ha', så skal jeg slå med hammer:
men jeg vil mig en sømand ha', så kan jeg plöje vandet.

12. Nej, jeg vil ingen sømand ha', så skal jeg bo på vandet:
men jeg vil mig en bonde ha', så kan jeg bo på landet.

13. Nej, jeg vil ingen bonde ha', ti de er mig for dorske:
men jeg vil mig en fisker ha', så får jeg hvilling og torske.

Digitized by Google

14. Nej, jeg vil ingen fisker ha', ti de er altid våde:
men jeg vil mig en skomager ha', så får jeg sko på mode.

15. Nej, jeg vil ingen skomager ha', så skal jeg smøre rispe:
men jeg vil ikke gifte mig, så kan jeg gå alene.
Tralalalilalilala lalalila trallilallilla.

Fra Oksenvad sogn, Haderslev amt, ved Mikkel Sörensen, Maquoketa, Jowa.

C.

1. Jeg vil mig en skrædder ha', så får jeg smukke kjortel.
Drejlejla å drejlejla å drejlejlalilalalalala.

2. Nej, jeg vil ingen skrædder ha', så skal jeg skrabe klude:
men jeg vil mig en slagter ha', så får jeg fede stude.

3. Nej, jeg vil ingen slagter ha', så skal jeg skrabe tarme:
men jeg vil mig en spill'mand ha', han kan for mig allarme.

4. Nej, jeg vil ingen spill'mand ha', for jeg kan ikke dandse:
men jeg vil mig en maler ha', så får jeg smukke krandse.

5. Nej, jeg vil ingen maler ha', så skal jeg gnide male:
men jeg vil mig en bager ha', så får jeg varme kager.

6. Nej, jeg vil ingen bager ha', så skal jeg hugge brænde:
men jeg vil mig en guldsmed ha', så får jeg gulderinge.

7. Nej, jeg vil ingen guldsmed ha', for de er af de fine:
men jeg vil mig en kræmmer ha', så får jeg til gardiner.

8. Nej, jeg vil ingen kræmmer ha', for de vil folk bedrage:
men jeg vil mig en styrmand ha', han kan jo mig ledsage.

9. Nej, jeg vil ingen styrmand ha', så skal jeg vær' på vande:
men jeg vil mig en smede ha', [han bruger hammer og tange].

10. Nej, jeg vil ingen smede ha', for de er af de sorte:
men jeg vil mig en bødker ha', så får jeg tøndegjorte.

11. Nej, jeg vil ingen bødker ha', for jeg vil vær' alene:
så kan jeg drik mi' kaffe i ro og sov' til halves middag.

12. Og jeg vil aldrig gifte mig, [og ingen ha' for öje]:
så kan jeg svæve rundtomkring, hvor jeg [mig kan fornöje].

Kirstine Jensdatter, Sneftrup huse. 1873.

Digitized by Google

Der er også en skomager med, og der huskes:
så får jeg sko på födder.

Altså har der vel også været bonde og fisker, og dette har vel nok været efter styrmand (som i **d**):

Men jeg vil mig en bonde ha', så kan jeg vær' på landet.

Nej, ... ingen bonde . ., for de er af de dorske:
men . . . . fisker . ., så får jeg ferske torske.

Nej, ... fisker . ., for de er af de våde:
men . . . . smedesveud . ., for de er af de hårde.

D.

1. Jeg vil aldrig gifte mig, var det kuns for det ene:
når andre to de går til sengs, så sover jeg alene.

2. Jeg vil ingen skomager ha', for han er sort og bege:
men jeg vil mig en farver ha', så får jeg smukke klæder.

3. Nej, jeg vil ingen farver ha', så skal jeg vaske klude:
men jeg vil mig en slagter ha', så får jeg fede stude.

4. Nej, jeg vil ingen slagter ha', så skal jeg skrabe tarme:
men jeg vil mig en bager ha', så får jeg varme kager.

5. Nej, jeg vil ingen bager ha', så skal jeg hugge brænde:
men jeg vil mig en brygger ha', så får jeg godt öl i min tønde.

6. Nej, jeg vil ingen brygger ha', så skal jeg skruppe tønder:
men jeg vil mig en pastor ha', han skrifter mine synder.

7. Nej, jeg vil ingen pastor ha', han skrifter alt for længe:
men jeg vil mig en skrædder ha', han følger mig i senge.

8. Nej, jeg vil ingen skrædder ha', han kan ej for mig dandse:
men jeg vil mig en kjöbmand ha', så får jeg perlekrandse.

9. Nej, jeg vil ingen kjöbmand ha', jeg bærer ingen krandse:
men jeg vil mig en spill'mand ha', han spiller, når jeg dandser.

10. Nej, jeg vil ingen spill'mand ha', [han vil sin kjærest svige]:
men jeg vil mig en bund'mand ha', så finder jeg min lige.

Birgitte Kirstine Pedersdatter, Staby. 1873.

E.

1. Jeg var mig en lille bitte én, jeg gik på gulvet og dandsed':
da kom der mig en skinder ind, gav mig et par lådne handsker.

Digitized by Google

2. Jeg vil ej den skinder ha', han lugter så ilde af bede:
men jeg vil ha' en slagtere, så kan jeg få suppen den fede.

3. Nej, jeg vil ej den slagter ha', jeg gider ej skrabe de tarme:
men jeg vil ha' en bagere, så kan jeg få kagen den varme.

4. Ja, jeg vil ej den bager ha', jeg gider ej slukke de brande:
men jeg vil ha' en bryggere, så kan jeg få öl i min kande.

5. Nej, jeg vil ej den brygger ha', jeg gider ej skruppe de tønder:
men jeg vil ha' en præstemand, der kan forlad' mig alle mine
synder.

6. Nej, jeg vil ej den præstemand ha', han skrifter mig så længe:
men jeg vil ha' en spillemand, der kan spille mig til senge.

7. Nej, jeg vil ej den spillemand ha', han spiller alt for længe:
men jeg vil ha' en ung soldat, så får jeg så mange morsomme
drenge.

Fra Longelse, Langeland.

Lærer Engbergs kone, Martha Hansen, Havborup.

Foreligger desuden i optegnelser efter:

a. Maren Kristiansen Kjelddal, Ramme dige. 1898. (Ligner besynderligt nok **B** i alt væsentligt endog i personernes rækkefølge).
b. Kirsten Marie Kristensen, Hyrup hede, Sønderjylland.
c. Kristen Rasmussen Egendal, Tem.
d. Niels Nielsen Rask, Mundelstrup.
e. Jesper Kristensen, Tværmose.
f. Lavst Arnum, Bovlund, Sønderjylland.
g. Helene Johansdatter, Örre.
h. Mette Marie Nielsen, Møborg. 1873.
i. Kristen Frederiksen, Bindslev. 1900.
Desuden enkelte vers fra:
j. Albert Nielsen, Mammen.
k. Jens Kr. Koldborg, S.-Nissum.
l. Iver Pedersen, Lind.

a har følgende omkvæd: Sjov soldat, min levekammerat. **h** har: Sov soldat, levekammerat. **b** Hejtså falladera, drejtså dralladera (og derefter gjentagelse af 4de strofe). **f**: Hejt så falladera (og derefter gjentagelse af 4). **c**: Dralderalderallera dralla lallaldera (og så gjentagelse af de to sidste strofer). **e**: Hulledera hulledera hullela hullela hullelala. **g**: Hejså fallildera hejså fallildera hejså falderide faldelidelumda. **j**: Hejså fallaldera og lalala. De øvrige har intet omkvæd.

Digitized by Google

Af væsentligere afvigelser mærkes:

a 1 2: alt ud på Holmens gade
2 2: så skal jeg samle klude. (Skrædder).
4 4: han maler smukke krandse. (Maler).
6 2: Kræmmer.
8 2: så skal jeg hugge brænde. (Bager).
9 2: for de vil drukke ruse. (Brygger).
4: så får jeg smukke huse.
10 2 3 4: så skal jeg stå og save,
men jeg vil ingen styrmand ha', så kan jeg få til krave.
13 3 4: men jeg vil ikkuns ene gå, så kan jeg mig selv råde.

b har Hollands gade. (Ligeså **f**).
2 2: for de er af de arme. (Skrædder).
4: så får jeg rosenkrandse. (Maler).
9 4: så får jeg hvide krave. (Sømand).

b har næsten alle ovenstående læsemåder forskjellige fra **B** og fælles med **a**.

c og **d** har meget til fælles med **C**.

c 1 er sådan:
En gang jeg udi sinde fik, at jeg mig vilde gifte:
der kom til mig en skræddersvend, han vilde med mig fægte.

d 1: En gang så vil jeg gifte mig, imens jeg er alene:
så vil jeg mig en skrædder ha', han kan mit brød fortjene.

f har i 8 2: for han skal bag' for bønder. (Bager).
4: så får jeg öl i tønder.
9 2: for han er af de våge. (Brygger).

g 5 2: har: for de er af de stolte. (Kræmmer).
4: så får jeg fede golte. (Bonde).
7 4: for de er af de gode. (Sømand).

i ligner meget **E** men har dog nogle særegenheder:
Jeg vil mig en handsk'mager ha',
så får jeg vakre handsker.
efter præsten: men jeg vil mig en ungkarl ha',
han følger mig til senge.

Nej, jeg vil . . . . ungkarl ha', for han vil hos mig sove;
men jeg vil . . . hatt'mager ha', så får jeg hat på hoved.

Nej, jeg vil ingen hatt'mager ha',
så skal jeg lær' at kante . . .

l har: Jeg vil ingen farver ha', jeg skal i kjedlen røre;
men jeg vil mig en hyr'kusk ta', så kan jeg altid kjøre.

Digitized by Google

Femte gruppe.

Om kjærestebesøg.

43. Møllerdatteren.

Denne vise har været overordentlig yndet, og der foreligger også en uhyre mængde opskrifter af den. Jeg har 42 liggende, og forud trykt findes den i Nyer og Rasm. II 53, i J. F. I 11, Skgr. II 755-763. V 791. XII 70, 71. Efterslæt 121 (13 var., hvoraf den ene her meddeles fuldstændigere), Berggreens Folkemelodier, A. F. Vinding s. 148, Gl. M. I 106. S. Gr. skriver her: Den kjendes i alle egne af Danmark og synges desuden både i Norge, i Sverige og på Island, på tysk, polsk og vendisk og alt for 500 år siden var den kjendt i Italien og i England, da Boccacio gjorde en novelle, Chaucer en rimet fortælling af den. Desuden er der flere flyveblade og mnskr. i S. Gr.s samlinger. Norsk findes også et flyveblad. Fremdeles: Landstad 821. Lindemann 70, 116, 263, Bugges mnskr. 130, Svensk: Cav. og Steph. V D 27· M. Minstrel II 3. Djurklou 111. Dybeck sv. visor I 58. E. Wigström II 59, Sv. l. VII 6, 5, 32. Nyland 249. Tysk: Zurmühlen nr. 24.

Alle de af mig indsamlede 12 opskrifter af visen (eller brudstykker deraf) har jeg sammenarbejdet til følgende opskrift:

1. Skomager og skrædder gik sammen i råd,
de vilde til møllerens datter gå.

2. Skomager han stopped' den skrædder i sæk
og førte ham så til den møllebæk.

3. Skomager bar skrædder til mølledam,
der stod den møller og dæmt' for sit vand.

4. Og der han kom til den møllebro,
der stod den møller i sin' sølvspænded' sko.

5. »Og hør, du møller båd' faver og fin,
kan du mal' min pos' uden tolden at gi'«.

6. »Hør, kjære bonde, hvad er udi sækken din,
du vil så forbyde mig tolden min?«

7. »Foroven er der byg, og forneden er der hved',
som de små mus vil så gjærne ed'.

8. Der er i sækken både hvede og byg,
og hvor kan a sætt' den, at den kan stå tryg?«

9. »Og møllesækken din den låner jeg hus,
så den kan forvares for rotter og mus.

10. Du sætter den på min mølleloft,
i morgen maler jeg den så fin som dovt«.

Digitized by Google

11. »Nej, *et* sætter a mi pos' o di lovt,
for rotter og mus kan ed' mæ en op«.

12. »Da sæt den så ved vor datters seng,
der er slet ingen muserend«.

13. Om aftenen sildig, da duggen drev på,
sækken tog til at krybe og gå.

14. »Og hør, kjære fader, I tænder et lys,
jeg tror, der er tyve udi vort hus«.

15. Så klapped' han hende ved snehvide kind:
»Ti stille, det er jo allerkjæresten din«.

16. Hun råbte: »Kjær fader, I slukker jert lys,
det var kun en kat, der spændte en mus«.

17. Den gammel kjælling vund op i vrå:
»A trower, den kat hår støvler på«.

18. »Og hør, du kjælling, i vrå du lå,
i morgen skal du i æ mølleå.

19. Hold mund, du kjælling, te du får skam,
i morgen skal du i møllerens dam«.

20. Om morgenen så tidlig den skrædder han opstod,
han kasted' den kjælling i mølledammens flod.

21. Ja, mølleren han stod på det törreste land,
kjællingen hun lå udi vandet og sang.

22. Kjællingen sak, og posen fløð,
og alt hendes mel det blev til grød.

23. Ja, det var ikke sært, at den kjælling hun var tung,
da kunten og röven vejed' hundrede pund.

24. Mølleren med sit tykke liv
var bange, han skulde miste sit liv.

25. Den møller han havde så kroget en tand,
den hug han i kjællingen og trak hend' til land.

26. Det fik vor datter for musegang,
hun fik to vugger for hend' seng.

27. Der stod to vugger for hend' seng,
den jenn var en pig', og den anden en dreng.

28. Og de vokst' op, og de blev stor',
den jenn blev en tyv, og den åån blev en hor.

29. Den jenn blev hæend, og den åån blev bræend
— Tyrilus udi löndom —
og dermed har min vis' en ææend.
For i aften var vi lystig.

En anden slutning (B 14-17) er ikke så ilde og endda mere uskyldig:

26. Det lakked' hen i måneder fem,
vor møllers datter blev ubekvem.

Digitized by Google

27. Ja, det lakked' hen i måneder ni,
hun fødte to sönner, håd et endda wåt tri.

28. De stu hen i atten oer,
I ka trow, dæ wa glee i møllerens goer.

29. Den jenn blöw en sudder, den åån blöw en sme',
de wa illd, dæ håd *et* wan en skrædder te'.

Opskrifterne haves fra følgende meddelere:

a. Frands Povlsen, Grödde, Ikast. 1871.
b. Ane Povlsdatter, Tværmose 1872.
c. Ane Jensdatter, Rind. 1874.
d. Jens Kristensen, Ersted.
e. Elisabeth Lavstdatter, Fårup, Vindum. 1878.
f. Kristen Rasmussen, Egendal, Tem. 1900.
g. Ane Marie Rasmusdatter, Bording.. 1872.
h. Sidsel Jensdatter, Lundgård. 1868.
i. Ædel Thomasdatter, Sunds. 1871.
j. Niels Kragelund, Arnborg. 1877.
k. Lavst Arnum, Bovlund.
l. Lærer F. V. Lind, Gullestrup.
m. Kristen Frederiksen, N.-Bindslev. 1900.
n. Kristen Höjbjærg, Staby. 1873.
o. Kirstine Hejsel, Gjenner.
p. Kirsten Hansdatter.
q. En unævnt.
r. Jens Kristian Sörensen, Fly. 1875.
s. Maren Thomasdatter, Hårby. 1887.
t. En unævnt.
u. Niels Madsen Bratten.
v. Kristen Broks kone, Staby. 1873.
x. Lavst Nielsen Klem, Ulvborg. 1873.
y. Maren Mikkelsdatter, Tvevad, Növling.
z. Karen Jensdatter, Giver. 1900.
æ. Lærer Mortensen, V.-Vedsted.
ø. Peder Brun, Brandstrup. 1875.
aa. Friskolelærer Lars Sörensen, Forlev v. Slagelse.
bb. Madam Breum, V.-Hornum.
cc. Lærer G. P. Andersen, Lörslev.
dd. Lærer H. P. Nielsen, Sejling.
ee. Bovlund.
ff. Pastor A. H. Nielsen, Ålborg.
gg. Bogholder Knud Larsen, Århus.
hh. Ane Marie Møller, Bovlund.
ii. **Lavst Johansen, Søagre, Tjörring. 1871.**

Digitized by Google

jj. Rasmine Rasmussen. Jegsen mark. 1901.
kk. Rostved.
ll. Lærer P. K. Madsen, Staby.
mm. En unævnt.
nn. Lærer N. E. Hansen, Borre.
oo. Enke Mariane Sanddal, He. 1902.

Af mere betydelige afvigelser herfra mærkes:

h. 7. Det var imeld midnat og då,
den pose tog til at krybe og gå.
i 6: lige sådan.
r 6: Da lyset nu var slukket, og alle var i seng,
da så hun den havresæk kom krybend' omkring.
10 1: Da råbt' den gammel kjælling, i slagsengen lå.
12 Da fyrretyve uger nu vare forbi,
da stode to vugger med to drengebörn i.
13 Den ene blev en møller, den anden blev en smed,
og således det alle vore møllepiger gå.
s 6: ligesom **r** 6.
10 1: ligesom **r** 10 1.
t 6: Om nattetider da alting sov,
da begyndte den sæk både at krybe og gå.
10 1: har slagbænken.
u 9 1: har bænkkrogen.
v 7: Ak tys, ak tys, allerkjæresten min,
du er og skal blive allerkjæresten min.
x 1 2: og trillede ham hen til den møllebæk.
y 1 2: ligeså.
z 1 2: og den bar han til møll' for en havresæk.
6: Han strög hende på rosenskind:
Og nu skal du være allerkjæresten min.
8: Da var det også en fandens kat,
den har både støvler og sporer på.
aa 2: De to de holdte sækken op,
den tredje udi sækken sprang.
9: Og kjællingen sank, og pelsen flød,
og al hendes vælling den blev til grød.
dd 2 1: ligesom **aa** 9 1.
ee 1: Da han kom til møllerens gård,
da stod den møller og kruset hans hår.
6 2: og all' hend' gryn di blöw til grød.
ff 3: Kjællingen i krogen sad:
Jeg tror, den kat haver bukser på.
hh 1: Her er en sæk, kan den blyw måld,
men den må it blyw museskån.
jj 4: Så gjorde de en krog så lang,
og så fisked' de den kjælling i land.

Digitized by Google

kk 1: Der er godt rug og gammel hvede,
som mus og rotter de gjærne vil ede.

nn 1: Kjællingen sank, og pelsen fød,
og mølleren stod på landet og græd.

oo 2: Og der han kom til mølledam,
der stod den møller og stemte vand.

4 2: ti der falder ingen musegjæng'

5 1: Og der det lakked' ad midnat på.

6 1: Op, op, kjære moder, og tænd' os lys.

Omkvædene er i de forskellige opskrifter yderst forskellige. Gjennemgående er det meningsløse remser. Der er næsten altid både indkvæd og bagkvæd.

g. har Wolle Heng, Wolle Geng — Klem i hakkels kjør i reng, Svend pivver i lys, Simmi Såk å Sören Kåk, å så rejner a mi frøndskaver åp, få den sudder å den sme, få den skrædder håpped te, fyrileja.

h. Huhejså komfallaldera! — Fidererik fiderik fiderak.

i. Håhåjå dallaldera! — Fiderik fiderak, til møllen trække'. Fiderik fiderik fiderak.

j. Wolle Måtensön, Kræ Krog igjen, Jæp ær *et* blöwen skræjer ino — Hingel vringel, kjør i dingel, don kaveldejå. Hurra prins murrå, hirå prins mirå, svassig å bræetilli, for Klæmen vild' hend' gilli.

k. For en sinkelkvang for en duu. — For en asens knavvere ravverak, for en tusend signede gyww.

l. Engel vengel kjør i dengel kom kanel i deje. — Ara prins ara, svanser op op siera, klæmmen ligger i liera.

m. (Indkvæd mangler). Kat nee kat nee katne pæssen pæssen pæssen glassen, halver massen og svansas jule dandsa der.

Også synges med følgende omkvæd:

Skru ruu rumpen fæ, få de jumpede mæj, filli dom filli dæj filli jak jak jak filli dom filli dom filli jak.

n. Intet omkvæd.

o. Hvemmel rommel sura. — Wolls do hing, wolls do ging, få den makkels kør i denng, få den såkke Sörren Kåk, å så vel vi ræjn vore frøndskaber åp, få den surrer å den smej, få den skrærrer å få dæj, krankelirom.

p. Låvt møller låvt. — Låvt vedde låvt, kat bedde måww, væj stonner, væj de konner, væj de låk låk låk, meine lieber møller låwt.

q. Hingel vringel kjør i dingel. — Hingel vringel kjør i dingel don kaffelidejå hara fon sara svartse Abraham forglemmer tillig for vildtne gilde.

r. Huja huja huja og ja og ja og ja. — Fidrilov fidrilov fidrilalalalala fidrivons.

s. Åja åja åja åja åja. — Viddelåww, viddelåww viddevang.

t. Håhåhåhå! — Fiddelejj fiddeluu fiddelvakvakvak, fiddelejj fiddeluu fiddelvak.

Digitized by Google

u. Truru rumpenfæjj — Fillidom fillidæjj fillijakjakjak fillidom fillidæjj fillijak.

v. Huhajaja! — Fiderum fideri fideralderaldera hejså kom falderaldera.

x. Huhåjaja! — Didelumdi didelumdi, didelumda, didelum didelum didelum didelum da.

y. Huhåja. — Fillibom fillibom falderallelallela hejså fafafafaldera.

z. Åja, i en sæk (gentagelse af det sidste af forrige strofe) — Fildera fildera filderallalala

æ. Åjajaja! — Daddela daddela daddelalalalala daddela daddelallalala.

ø. Åjaja! — Fiderik fiderak fidevakvakvak, fiderik fiderak fidera.

aa. Hejsasa! — Å hej billejong billejokjokjok å hej billejong billejok.

bb. (Indkvæd mangler) Ole hing Ole ding, Svend pivver i ring, Sören Sok å Per Kok, nu ville vi regne vore frøndskaber op, for en synder og en smed, for en skrædder, apoteker kanselirium.

cc. Huha huha huhahuhahuha! — Fidelejj fidela fiddel vakkel vakkel va fiddelej fidela fiddelva.

dd. Klaster i rå kriller i strå, skrulli lidt komtrarara. — Skrulleri rulleri lidt kom leje, bom beje skrulleri lidt kom trarara.

ee. Mangler omkvæd.

ff. Tyrilus udi løndom. — Stande nattelus, somme rispe dus somme ridem su su seja.

gg. Åhåhå. — Firrelom, firrelæjj, firreljakjakjak firrelomfirrelæjj firreljak.

hh. Rommel i skrommel i sura. — Svend Sok å Pe Kok, så ville vi regne vore frøndskaber op for en sønde rakke smej for en skrædder appetik kancelliråd.

ii. Lof, møller, lof. — Lof med di lof med di kjönne bitte musk, kom silli med di kunni med di lof lof lof, mand liden møller lof.

jj. Mangler omkvæd.

kk. (Har intet indkvæd) Lakkkeluu å lakkelæjj.

ll. Hvingel dingel kjør i hvingel. — Rare præsare lire præsire, klæme ligger i lire.

mm. Engel dengel kyr i vengel don kavelidejå. — Her er a prinsara svarser å prinsira, klemmen ligger i lira.

nn. Råmmeli råmmeli sula. — Råmmeli, råmmeli sula. Har også dette omkvæd: Ola heng Ola deng, Svæn pivver i reng, Sören Såk å Pær Kåk, nu villa vi ræjna vårt fadderskav åp, får en sønnere smed for en skrædders abetek kanseliriåm.

oo. Hahaja! — Fivvilik fivvilak (og gentagelse af sidste del af 1ste strofe), fivvilik fivvilak, fivvilak kvak.

Desuden et omkvæd, optegnet af Ingeborg Kristiansen, Ribe: Engel vrengel, kjør i dengel, dunneri hopperi deja. — Prinsen å prinsira, klemmen ligger på lira.

Ane Povlsdatter, Tværmose, kunde følgende omkvæd: Hengel vengel

Digitized by Google

kjör i dengel, don kavveldej. — Hirum Frans mirum svassi og fransyrå, di klemmer djer höus i nyrå.

De i visen fremtrædende personer, der lægger råd op om besøget hos møllerens datter, er i opskr. **g—q** en mand (Gammelmand, bondemand, Las), der putter sin sön i sækken, i opskr. **r—t**, **v—æ** er det skomager, der putter skrædder i sæk, og i **u** og **ø—dd** er det to (tre) skjælmer (skalke), hvoraf den ene kommer i sækken og bliver båren (eller kjørt) til møllen af den anden. **I oo** er det fattigmand og sön.

Endelig vil jeg meddele opskrifterne **a—f**, således som jeg har optegnet dem. Dog ligger **b** så nær ved **a**, at jeg kun har behøvet at anføre de små afvigelser i anmærkning. Særlig ejendommelig er **f**, der kunde synes at være en helt anden vise, men da der i **t** findes følgende to vers:

14. Mølleren med sit tykke liv
var bange, hun skulde miste sit liv.

15. Mølleren med sin lange tand
hug den i kjællingen og trak hend' i land.

og i **u** dette vers:

Den møller han had sa kroget en tand,
kast i röven af kjælling og trak he'r i land.

så er dette ikke noget tilfældig indløbet træk, og det viser sig da, at **f** er en videre udformning af dette enkelte træk.

A.

1. Wolle Måten stopper hans sön i sæk,
-- Wolle Måtensön. —
og så vild' han til møllen trækk'.
Batel Eskildsön, Wolle Måtensön, Jens Jerrigsön,
Kræ Krogian, Jepp' han blöw i skrædderen.

2. Og der han kom til mølledam,
der stod den møller og stemt' for hans vand.

3. »Ja, hør du, møller favr og fin!
og vil du mål' mig posen min?«

4. — »Du sætter din pose på min loft,
jeg skal mol' dæ 'en li'så små som duft«.

5. »Nej, *et* sætter a mi pos' o di loft,
for rotter og mus kan ed' mæ 'en op«.

6. — »Du sætter den for min datters seng,
der falder slet ingen musegang«.

Digitized by Google

7. Ja, sildig om aften, duggen drev på,
den sæk tog til at kryb' og gå.

8. »Og min kjær moder, I tænder op lys!
jeg tror, der er tyv' i møllerhus«.

9. Ja, han klapped' hend' ved hviden kind:
»Du tier still', allerkjærest min!«

10. »Og min kjær moder, I slukker æ lys!
det var vor kat, der bed en mus«.

11. Ja, op vund gammel kjælling i vrå:
»A trower, den kat hår sporer o!«

12. — »Ja, ti du, kjælling, til du får skam!
i måån skal du i æ møllerdam«.

13. Ja, tidlig om morgen, dette blev dag,
de kyld den kjælling i møllerdam.

14. Ja, kjællingen sak, og posen fled,
og all' hender mel det blev til grød.

15. Det fik den pig' for musegang:
hun fik to vugger for hender seng.

16. Ja, de vokst' op, og de blev te,
den jænn blev en sudder, den åån blev en smed.

17. De vokst' op, og de blev stor',
— Wolle Måtensön. —
den jænn blev en tyv' og den åån blev en hor'.
Batel Eskildsön, Wolle Måtensön, Jens Jerrigsön,
Kræ Krogian, Jepp' han blöv i skrædderen.

Frands Povlsen. 1871.

B.

B. har omkvædet: Wolle Måtensön! — Jens Jerrigsön, Johan Kroge-Jeppe han blöw skrædderen.

V. 5: A hår mæ en skip hvede,
å det vil musen ede.

7 1: Det lakked' hen meld' minnæt å då.

8 1: har »fader« i steden for »moder«, og i 10 ligeså.

Digitized by Google

9: Men han klapped' hende ved hvidesten kind:
»Og hjærtens allerkjærest, du styrer din sind«.
14—17 er anført i den sammenarbejdede vise.

C.

1. Manden stap hans sön i sæk,
— Fidelum fidelum fideljakjakjak! —
og så lod han til møllen trækk'.
For i aften var vi lystig.

2. »Og hør du, møller båd' faver og fin!
og vil du mal' mig sækken min foruden told?«

3. — »Og hvad har du i sækken din,
mens jeg må ej få tolden min?«

4. »Jeg har rug, og jeg har hved',
som rotter og mus vil så gjærne ed'«.

5. — »Du sætter din sæk for min datters seng!
der er slet ingen musegang«.

6. Sildig om aftenen, der mørken fild på,
den sæk tog til at ruller og gå.

7. »Stat op, min kjær fader, I tænder wos lys!
der er en tyv udi vor hus«.

8. Han klapped' hende på hviden kind:
»Og ti du still', allerkjærest min!«

9. »I slukker nu lys, kjær fader min!
det var en kat, der bed en mus«.

10. Det svarte den kjælling, på bænken hun lå:
»A tror, den kat har sporer o«.

11. — »Å ti du still', til du får skam!
i måån ska du komm' i mølledam!«

12. Om morgen tidlig, da dette blev daw,
de kylt' den kjælling i mølledam.

13. Kjællingen sak, og posen fløð,
og åld hendes mel det blöw i grød.

Digitized by Google

14. Det fik den kjælling for sladder sin,
— Fidelum fidelum fideljakjakjak! —
for hun skuld' ha' holdt munden sin.
For i aften var vi lystig.

Ane Jensdatter, Rind.

D.

1. Skrædderen og skomageren makkede et råd,
— Lagoli og lejj, lagoli. —
om hvem af dem møllerens datter kunde få.
Lagoli og lagolejj, møllerens datter kunde fa.
Lagoli og lagolejj og lagoli.

2. Skrædderen putt' skomageren udi en sæk,
så førte han ham til mølleren væk.

3. »Hør, kjære møller, kan du male den sæk?
men du må slet ingen told deraf ta'«.

4. — »Hør, kjære bonde, hvad er udi sækken din,
du vil så forbyde mig tolden min?«

5. »Der er i sækken både hvede og byg,
og hvor kan jeg sætte den, at den kan stå tryg?«

6. — »Den kan du sætte ved min datteres seng,
der stander den fri for rotter og mus«.

7. Men da det blev udi den skumleste vrå,
da tog denne sæk til at krybe og gå.

8. »Hør, kjære moder, du tænder et lys,
jeg tror vist, der er skjælmer udi vort hus«.

9. Så klapped' han hende på hvidesten kind:
»Og nu skal du være allerkjæresten min«.

10. »Og hør, kjære moder, du slukker dit lys,
det var jo vor kat, som der spændte en mus«.

11. Ja, hun fik vel bedre for hendes musegang,
så fik hun to vugger for hendes seng at stå.

12. »Og hør nu, du kjælling, du pakker dig væk,
i morgen skal du i møllerens bæk«.

Digitized by Google

13. Og mølleren stod på det törreste land,
kjællingen hun lå udi vandet og sang.

14. Ja, det var ikke sært, at den kjælling hun var tung,
— Lagoli og lejj, lagoli. —
da kunten, og röven vejed hundrede pund
Lagoli og lagolejj o. s. v.

Jens Kristensen, Ersted.

E.

1. Der stod to skjælmer og tænkte en råd,
— Å ja ja ja! —
hvordan de skuld' møllerens datter få.
Fidilik fidilak fidivakvakvak, fidilik fidilak fidilejå.

2. De stopped' djer sön udi en sæk,
og så lod de til mølleren trækk'.

3. Da de kom til møllerebro,
der stod en stork og f . . ked' en so.

4. Da de kom til den mølleredam,
der stod den møller, og han var stam.

5. »Og hør, kjær møller både fåver å fin!
kan jeg få min sæk måld uden told å gi?«

6. — »Ja, hvad haver du i sækken din,
imen du er så bang' for told å gi?«

7. »Ja, for oven er der byg, og for neden er der hved',
og det vil småmus så gjærne ed'«.

8. — »Ja, du sætter 'en i vor møllerehus,
for der er hverken rotter eller mus.

9. Du sætter 'en ved min datteres seng,
for der har småmus slet ingen gang«.

10. Om aftenen sildig, duggen fild på,
den sæk tog til at krybe og gå.

11. »Og hør, kjære fader, I tænder jer lys,
for der er tyv' i vor møllerehus«!

Digitized by Google

12. Han klapped' hende ved hviden kind:
»Ti still', du er allerkjæresten min!«

13. »Og hør, kjære fader, I slukker jer lys!
det var vor kat, der bed en mus«.

14. Da svared' den kjælling, i krogen hun lå:
»Den kat har både støvler og sporer på«.

15. — »Ti still', du kjælling, te du får skam,
i måån skal du i vor mølleredam«.

16. Om morgen tidlig, för dette blev dag,
de kasted' den kjælling i den mølleredam.

17. Ja, kjællingen sank, og posen flød,
og al hendes mel det blev til grød.

18. Fyrretyve uger forgangen var nu,
da kom vor møllers datter hendes musegang i hu.

19. Der stod to ugger ved vor datteres seng,
i den jenn var en pig', i den åån var en dreng.

20. Ja, de vokst' op, og de blev stor',
— Å ja ja ja! —
den jenn blev en tyv, og den åån blev en hor'.
Fidilik fidilak fidivakvakvak, fidilik fidilak fidilejå.

Elisabeth Lavstdatter, Fårup. 1878.

Den mere afvigende og ret enestaaende opskrift F findes på side 168. På de herefter følgende sider findes en oversigtstavle, der giver et overblik over alle opskr.s fordeling af versene. De tal, der findes i allersidste række ned efter, angiver versene i min sammenarbejdede form, som foran er aftrykt.

Det sidste vers i Nyer. og Rasm. II 54 lyder således:

Og kjerlingen sank, og pelsen flød,
den arme mand sad på landet og græd.

Dette forudsætter en forbindelse mellem mølleren og kjællingen, hvilket der også er hentydning til i flere af de för nævnte opskrifter. Det samme træffes også hos S. Gr. (Gl. M. I). Der hedder det: Og manden stod på landet og græd.

Digitized by Google

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v
»	»	»	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	1	1	1	»
1	1	1	2	2	»	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1
2	2	»	»	3	»	»	2	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	»	»	»	2
3	3	2	3	5	3	»	3	3	»	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	4	»
»	»	3	4	6	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»
»	5	4	»	7	»	4	5	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»
»	»	»	5	»	»	2	»	»	»	»	2	2	3	2	»	»	3	3	3	»	3
»	»	»	»	8	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»
4	4	»	»	»	»	3	4	»	»	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»
5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	4	»	»
6	6	5	6	9	»	5	6	5	»	2	3	3	5	3	»	»	5	5	5	6	4
7	7	6	7	10	»	6	7	6	»	3	4	4	6	4	»	»	6	6	6	7	5
8	8	7	8	11	»	7	»	»	»	4	5	5	»	»	»	2	7	7	7	8	6
9	9	8	9	12	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	8	8	8	9	7
10	10	9	10	13	»	8	»	»	»	5	6	6	»	5	»	3	9	9	9	10	8
11	11	10	»	14	»	»	8	7	»	6	7	7	7	»	»	»	10	10	10	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
12	»	11	12	15	»	»	9	»	»	»	8	8	»	»	»	»	»	11	11	11	10
13	12	12	»	16	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	»	12	12	»
»	»	»	13	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
14	13	13	»	17	6	»	10	»	»	»	9	9	»	6	»	»	»	12	13	13	11
»	»	»	14	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	14	»	»
»	»	»	»	»	7	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15	14	»
15	»	»	11	»	»	»	»	9	»	»	»	»	»	»	»	»	12	13	»	»	»
»	»	»	»	19	»	»	»	»	»	7	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12
17	»	»	»	20	»	»	»	»	»	8	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Digitized by Google

x	y	z	æ	o	aa	bb	cc	dd	ee	ff	gg	hh	ii	jj	kk	ll	mm	nn	oo	
»	»	»	»	1	1	1	1	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1
1	1	1	1	2	2	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2
»	2	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	3
»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4
»	»	2	»	4	3	»	»	»	»	1	1	1	»	»	»	»	»	»	3	5
»	»	»	»	5	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	6
»	»	»	»	6	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	7
2	3	»	2	»	»	»	»	»	2	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	8
3	»	»	»	7	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10
»	»	»	»	8	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11
4	4	3	»	9	4	»	»	»	3	2	2	2	1	»	2	»	»	»	4	12
5	5	4	»	10	5	»	»	»	4	»	3	3	2	»	»	»	»	»	5	13
6	6	5	»	11	6	»	»	»	5	»	4	»	»	»	»	»	»	»	6	14
7	7	6	»	12	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15
8	8	7	»	13	6	»	»	»	»	»	5	5	3	2	»	1	1	»	7	16
9	»	8	»	14	7	»	»	»	»	3	6	4	4	1	»	2	2	»	8	17
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	18
10	»	9	»	15	8	»	»	»	»	»	7	6	5	»	»	»	»	»	9	19
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	20
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	21
11	»	»	»	16	9	»	»	2	6	4	8	7	6	»	3	»	»	1	10	22
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	23
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	24
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	4	»	»	»	»	»	25
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	26
»	»	»	»	17	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	27
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	28
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	29

Digitized by Google

F.

1. Den kjælling gik til møllen hen
— Få di kåpsen smælt. —
alt med en pose på hendes lænd.
Få di kåpsen smælt hendes syrum,
for hun var slagen udi rasken bom,
hun sad på den guldering og spilled' på den knap konselirum.

2. Ja, kjællingen gik over den møllebæk,
hun vilde til møllen med sin sæk.

3. »Og hør du, møller fåver og fin,
og kan du male mig sækken min?«

4. Men der hun hjem over spanget gik,
hun faldt i åen med hendes sæk.

5. Hun flød så hurtig ned ad det vand,
det så den møller, som stod på land.

6. Ja, kjællingen sak, og posen flød,
og ål hendes mel det blöv til grød.

7. Den møller, han havde så kroget en tand,
han hak den i enden og trak hend' i land.

8. Den kjælling hun vånded' og jamrede sig:
»Nu er jeg spoleret for levetid«.

9. Ja, kjællingen blöw så let æbag,
hun öwerbegjoor bådde latter å tag.

10. Ja, kjællingen op ad kjöbstedgåd',
der mödt hend' en guldsmed så wal te måd'.

11. »Og hør du, guldsmed fåvr og fin,
kan du forgylde mig enden min?«

Kristen Rasmussen Egendal, Tem.

---

44. Besøget hos præstens datter.

A.

1. Jeg red mig til præstens gård,
-- Måtte jeg lege med den den der. —

Digitized by Google

og der stod vor præst og f . . ket en får.
For i aftes da var jeg lystig og glad.

2. Så så jeg mig en lidt bedre i vrå,
da så jeg præstens datter, i sengen som hun lå.

2. Så strøg jeg hende på hvide-en ben,
hun lå så still' som en jegegren.

4. Så strøg jeg hende på hviden-en knæ,
hun lå så still' som en jegetræ.

Der er 7 vers. Slutningen kan ikke aftrykkes.
Ane Johanne Andersdatter, Mammen 1871.

Desuden har jeg 5 fuldstændige opskrifter:
a. P. Chr. Hummeluhr, Kbh.
b. Jakob Jörgensen, Firgårde.
c. Niels Mikkelsen, Grove.
d Jesper Kristensen, Tværmose.
e. Peder Höst, Snejbjærg.

De ligner hinanden så meget, at jeg har kunnet sammenarbejde dem til en fælles opskrift:

B.

1. Jeg spænded' mine sporer, jeg sadled' op min hest,
— Hopsisa! jeg sadled' op min hest. —
så red jeg hen til vor sovnepræst.
Hopsisa og falderallala! Hvordan gik det da?

2. Og da jeg ind kom alt til den præstegård,
da lå der en pige og klippede får.

3. Jeg bad da den pige at give mig lidt mad,
hun sagde: »Her på gården slikker præsten selv sit fad«.

4. Jeg bad da den pige om at give mig lidt öl,
hun sagde: »Her på gården drikker præsten det selv«.

5. Så tapped' jeg godt öl udi kander og i krus',
så drak jeg så længe, til jeg fik en rus.

6. Så tapped' jeg godt öl i kander og i glas,
så drak jeg så længe, til jeg blev tilpas.

7. Jeg så mig nu om udi denne gode vrå,
der blev jeg vaer, hvor hans datter hun lå.

Digitized by Google

8. Jeg strøg hende på hvidesten kind,
hun lå så still' som en afbrækket pind.

9. Jeg strøg hende paa hvidesten knæ,
hun lå så still' som et afhugget træ.

Resten, mindst 8 vers, er af den beskaffenhed, at den umulig kan trykkes.

Alle opskrifterne har i det sidste omkvæd: Hvordan gik det da? som en opfordring til at høre godt efter, hvad der videre kommer, og enkelte tilhørerkredse har måske været meget interesserede, men der hører unægtelig mod og frækhed til at synge en sådan vise for mange mennesker af begge kjön. Og at dette tit er sket, er der ikke mindste tvivl om. Men man var jo vant til at høre en del af den slags naturlighed, så det anfægtede ikke så meget, som man skulde tro. Mens disse viser er bleven sungne for mig, har ældre kvinder siddet og hørt på dem med et skuldertræk og en hovedrysten, men intet videre.

c og **d** har i omkvædet: Jullia hopsasa, julli julli jullia. **d** holder visen ikke i første, men i tredje person og fortæller da om en bondemand, der red. **a** siger, at præstens pige sad og malkede får, **d**, at hun stod og flettede sit hår. I **a** og **e** spörger han selv præsten om at få mad og öl.

45. Låsen.

Findes på svensk: Nyland nr. 223 og sv. l. VII 7 s. 83.

1. Manden stod i gården og banked' på sin hjul,
da kom til ham en lille dreng tre dage för end jul.

2. »Og hør du, sjællandske bonde, vil du ikke leje en dreng,
som kan tjene dig huld og tro og følge din datter i seng?«

3. — »Nej, jeg behøver ingen svende, min datter er altfor ung,
og hør du, lille lumpen dreng, den sorg var altfor tung«.

4. Manden gik til smeden hen med jærn og kul og stål,
ti han vilde til sin datters kammer alt have en klingrende lås.

5. Drengen gik til smeden hen med jærn og kul og stål,
ti han vilde have en nøgle alt til den samme lås.

6. Manden stod i stalden og strigled' på sin hest,
da hørte han i kammeret ind' den klingrende lås slog smæk.

7. Manden gik i gården og hørte låsens klang,
han hørte den mange gange og ind i kammeret sprang.

Digitized by Google

8. »Gud nåd', mig arme bonde, hvad skal jeg nu hitte på.
min datter er spoleret, og jeg har set derpå.

9. Den Onde gal' i smeden, som bor i denne by,
den hængelås, han slog mig, var af det bare bly«.

J. Jensen, Refshalegård.

Sammenarbejdet af to nærliggende opskrifter, den ene er sungen af husmand Anders Lavrsen i Kragelund.

Fra Anders Pedersen i Hæsum hede har jeg også et brudstykke af denne vise. Det begynder sådan:

Manden stod i gården og drejede på sit hjul,
der kom til ham en lumpen dreng en fjorten daww för jul.

Fra lærer Nörregård i Egholt har jeg blot følgende begyndelsesvers:

Tammes gik i goren å bonket ve hans hywl,
der kam en lillebitte dreng fjorten daww far ywl.
Hæjj dom gæjj, trow do mæj,
bonden ville vi prise, fepskjæg.

---

46. Nattebesøget.

Findes i Skgr. I 443, XII 124. Melodi og 1ste vers også i J. F. II 394. Mnskr. hos S. Gr. Jfr. en tysk vise hos Bøhme.

A.

1. Jeg var mig så liden en mø,
— Jaja, så liden en mø. —
jeg vogt' min faders kalve rø'.
For di nöja.

2. Der kom en ridder ridend' frem:
— Jaja, kom ridend' frem. —
»Og pige, vil du ej gift' dig end?«

3. — »Nej, ej får du :,: min ær' og tro, :,:
för du gi'er mig en kjærk' af guld«.

4. »Ak nej, min pige, :,: sig ikke så! :,:
der bli'er vel bedre kjøb at få«.

5. — »Nej, ej får du :,: min ær' og tro, :,:
för du gi'r mig en alter af af guld«.

6. »Ak nej, min pige, :,: sig ikke så! :,:
der bli'r vel bedre kjøb at få«.

Digitized by Google

7. — »Nej, ej får du :,: min ær' og tro, :,:
för du gi'r mig et par sølvspænded' sko«.

8. »Ak nej, min pige, :,: sig ikke så! :,:
der bli'r vel bedre kjøb at få«.

9. — »Nej, ej får du :,: min ær' og tro, :,:
för du gi'r mig en par handsker små«.

10. »En par handsker små :,: skal du vel få, :,:
men når må jeg så til dig gå?«

11. — »Ja, kom så :,: i morgen, : :
så går min fader til torgen«.

12. »Nej, ej kommer jeg :,: i din faders gård, :,:
for den hvide hund vil bid' mi' lår.

13. — »Den hvide hund :,: ham gi'r du brød, :,:
de andre la'r du løb' og gjø.

14. Gak så ind ad :,: vor nörredör :,:
og luk den til, som den var för!

15. Våer så :,: din hvide ben, :,:
du støder den ej på vor syldesten!

16. Våer så :,: din höje hat, :,:
du støder den ej på vor svålelat!

17. Våer så :,: din hvide hånd, :,:
du ta'r ej pølsen af vor rån'!

18. Se så imeld :,: æ ovn og æ væg, :,:
der står en paud' fuld af smör og æg.

19. Æd så, :,: imen du lyster,
og drik så, imen du tøster!

20. Gå så :,: lidt bedre frem, :,:
der står en dejlig oprej seng.

21. Ta' så ved :,: den hvide lin, :.:
der finder du allerkjærest din«.

22. Den ungersvend :,: i sengen sprang, :,:
han gjord' en dreng, der var femten al' lang.

Digitized by Google

23. Den dreng han voksed' og blev så stor,
— Jaja, han blev så stor, —
at han blev gift udi sin ottend' år.
For di nöja.

Peder Brun, Brandstrup.

B.

1. Jeg var mig så lidel en mø,
— Håja, så lidel en mø. —
jeg vogt' min fader hans kalvekø'r.
For de nöje.

2. Og dem vogt' jeg så længe,
— Håja, så længe.
jeg vogt' ungkarl' i senge.

3. »Ja, kom til mig :,: i morgen, :,:
da ta'r min fader til torgen«.

4. — »Ja, hvorskuld jeg :,: komm' op til dig? :,:
din' hunde de vil jo bide mig«.

5. »Den store hund :,: den gi'r du brød, :,:
den lille ligger, som den var død.

6. Og gå så til :,: vor bagdör :,:
og luk den op, som du gjord' för.

7. Og gå så til :,: vor ånestien, :,:
der står en pand' fuld af smör og stieg.

8. Ja, ed å drik, te :,: du rövner :,:
put så i lommen det, du löwner.

9. Og går du dig en :,: lidt bedre frem, :,:
der står en seng med silkeombæng.

10. Den unge svend :,: i sengen sprang, :,:
han gjord' en dreng, der var atten al' lang.

11. Den første dag :,: lå den og sov, :,:
den anden dag kjor' den å plov'!

12. Ja, mange tænker, at det er tant,
— Håja, at det er tant. —

Digitized by Google

men det er både vist og sandt,
For de nöje.

Iver Pedersen, Lind. 1871.

C.

1. »Kom op til mig udi morgen,
— Håja, i morgen. —
da vil min fader til torgen.«
For di nöja.

2. — »Ja, hur skuld' a komm' :,: op til dig, :,:
for diue hunde vil bide mig«.

3. »Den lille hund den :,: gi'r du brød, :,:
den stor' den ligger, som den var død.

4. Så går du til :,: vor bagedör, :,:
du lukker den op, som du gjord' för.

5. Du lukker den op :,: på lirka, :,:
så ingen det skal mærka.

6. Så går du til :,: vor arnesten, :,:
der står en pand' fuld af smör og steg.

7. Æd så, til :,: du revner, :,:
put så i lommen det, du levner.

8. Så går du :,: ad kammeret ind, :,:
der stander en seng med silkeomhæng«.

9. Den ungersvend :,: i sengen sprang, :,:
han gjord' en sön, der var atten al' lang.

10. Den første dav :,: lå den å sov, :,:
om anden dav kjor' den æ plov.

11. Ja, mangen tænker, at det er tant,
— Håja, at det er tant. —
men det er både vist og sandt.
For di nöja.

Niels Kragelund. 1877.

D.

1. »En lø'rdags aften kom op til mig,
— Hej syng op faldera, kom op til mig! —

jeg har så meget at fortælle dig.
Hele nattan«.

2. — »Nej, jeg tör ikke :,: komm' op til dig, :,:
din faders hunde de vil bide mig«.

3. »Min faders hvide hund :,: kan ikke gjø, :,:
den sorte giver du et stykke brød«.

4. — »Og når du kommer :,: op til min port, :,:
så skal du passe på', der ingen står.

5. Og når du kommer :,: op til min trapp', :,:
så kan du hænge dér din sorte hat.

6. Og når du kommer :,: i kamret ind, :,:
så står portanien med öl og vin.

7. Og når du kommer :,: op i min seng, :,:
så skal du lave mig en vakker dreng.

8. Og når jeg kommer :,: så i barselseng, :,:
så skal du vugge for min lille dreng«.

9. »Og når du kommer :,: hjem til din mo'r, :,:
— Hej syng op faldera, hjem til din mo'r! —
så skal du sige, den blev gjort ifjor.
Hele nattan«.

Tilsagt af husmand Sören Pedersen i Torlund og opt. af Lærer T. Kristensen i Rönslunde.

Denne sidste skriver: Jeg har hørt den to vers længere, men de ere ikke kjönne, derfor har jeg udelukket dem, tilmed da de slet ikke ere nødvendige for fuldstændighedens skyld, synes jeg.

S. Grundtvig tilföjer den bemærkning: Rimet morga ∾ torga (i Niels Albrektsens opskrift) viser, at traditionen egentlig er norsk. Jeg kan dog ikke give ham ret her i. Formen: morga er helt dansk, sådan har de gamle meget ofte sunget i bevislig danske viser, de vilde gjærne have a eller å i steden for e i endestavelsen. Det er da let at forklare sig torga eller torgå som en bestræbelse for at få velklingende rim. Kristine Andersens opskrift har da også torvå. T' Kristensen har moria ∾ toria.

Desuden meddeles et par brudstykker, der tydelig viser hen til opskrift **D**:

Den sorte gi'r du en bid brød, den hvide tör slet ikke gjø.
Så sejlede vi, hurra, og nok en gang hurra.

Når du kommer op til min dör, så hænger nøglerne som för.

Svend Knudsen, Tröjborg.

Digitized by Google

Og når du kommer op til min dör,
— Hej kom faldera, op til min dör. —
der hænger nøglerne endnu som för.
Hele natten.

Mikkel Sörensen.

Endnu foreligger følgende optegnelser:

a. Niels Albrektsen, Kølvrå.

b. Kristine Andersen, Fastrup, Gjellerup.

c. T. Kristensen, Rönslunde (fra en anden kilde end ovenstående).

a 1 **s har**: jeg skulde vogte min faders kalvekø'r.
Udi enga.

Men de øvrige vers har i omkvædet: For di nöja.

6 1: gak så om til min ovnevæg.

c 6: Ja, midt på gulvet der står en seng,
som er så dejlig med silkeomhæng.

7: Ja, stryg så op den hvide lin,
der under ligger allerkjæresten din.
For di nöja.

For resten har hver af disse opskrifter sine fortrin, men også sine mangler. I den ene mangler et enkelt vers, og i den anden et andet, som findes i den her trykte. Ingen af dem viser afgjort lighed med nogen af de her optagne.

En her hen hørende fra Sverige stammende opskrift hidsættes til samligning.

E.

1. »Og kom til mig en lørdagskvæld,
— Sjung hoffaderallalala, en lørdagskvæld,
så skal du få det, jeg lovte dig.
Gossa lille«.

2. — »Og jeg tör inte :,: gå til dig, :,:
for din faders hunde de bider mig.
Flicka lille«.

3. »Og giv den hvide :,: et stykke brød, :,:
den sorte den orker inte gjø.
Gossa lille.

4. Og når du kommer :,: ved min trapp', :,:
så ta'r du genast af dig din hat.
Gossa lille.

5. Og når du kommer :,: i forstugan ind, :,:
så ta'r du af dig kavaj din.

Digitized by Google

6. Og når du kommer :,: ved min dør, :,:
så vri'r du på låsen, [som du gjord'] før.

7. Og når du kommer :,: i kammeren ind, :,:
der står en flaske med røden vin.

8. Så tar du dig :,: en dygtig sug, :,:
så du kan hærde over natten ud.

9. Og når du kommer i min seng,
— Sjung hoffaldera, i min seng. —
så lad mig se, du er en rasker dreng.
Gossa lille«.

Ane Kirstine Jakobsdatter. 1875.

---

47. Besøget hos jomfruen.

Denne vise ligner meget den foregående og sættes derfor umiddelbart efter. Det kan dog ikke regnes for at være samme vise, om også det samme æmne behandles på en lignende måde.

1. »Hvor skal jeg binde hesten min?«
— Skjönneste jomfru, fin å fin å fin. —
— »Udenfor min dör er en ring,
der kan du binde hesten din«.
Frisk op med vin, så bliver du min.

2. »Hvor skal jeg komme til dig ind?«
— »Udenfor min dör der er en pind,
trykker du på den, så kommer du vel ind«.

3. »Hvor skal jeg hænge handsker og hat?«
— »Indenfor min dör der er en knap,
der kan du hænge handsker og hat«.

4. »Hvor skal jeg lægge bukser og kjol'?«
— »Udenfor min seng der er en stol?
der kan du lægge bukser og kjol'«.

5. »Hvor skal jeg komme til dig op?«
— »Udenfor min seng der er en trapp',
træder du på den, så kommer du vel op«.

Digitized by Google

6. »Hvor skal jeg sætte munden min?«
— »Sæt din mund på min mund,
så kysser du mig af hjærtens grund«.

7. »Hvor skal jeg lægge brystet min?«
— »Læg dit bryst på mit bryst.

(Resten af dette og 3 vers til kan ikke trykkes.)

Omkvædet kunde også lyde således:

Hold dig frisk, så bliver du min.

P. C. Hummeluhr, Kbh.

En meget lignende opskrift ved Jens Peter Smed, Lading. 2 har: der i min gang, der er en knag. Omkvædet er det samme. Fra Sønderjylland har jeg følgende enkelte vers:

På min dör der er en pind,
rokler du ved den så kommer du her ind.
Hold dig frisk og fin, så får du viljen din.

Ane Kristine Pedersen, Galgehus v. Møgeltønder.

---

48. Elskov i engen.

Findes i J. Madsens Folkem. s. 86.

A.

1. Den jomfru gik i engen alt for at skjære strå, ja strå,
den jomfru gik i engen alt for at skjære strå,
da kom den ungsvend ridende — huja, ridende,
bød hende stille stå.

2. »Og hvorfor skal jeg stå og ikke skjære strå, .
når jeg siden kommer hjem — huja, hjem igjen,
min moder vil mig slå«.

3. — »Så tager du en linnedlap og binder om din store tå,
og siger, du har skåret dig alt på det skarpe strå.

4. »Du lær' mig godt at lyve, det står mig ikke an,
langt heller vil jeg sige, en ungsvend har mig kjær«.

Rasmus Toxværd Sillestrup.

Resten, 8 hele vers, er sådan, at den umulig kan trykkes. Det er den groveste af alle de viser, jeg kjender.

Digitized by Google

B.

1. En pige gik i enge for at ville skjære strå, å strå,
der kom til hend' en jæger, — Diderallalalala! —
der kom til hend' en jæger og bad hend' stille stå.

2. »Hvorfor så skal jeg stille stå og ikke skjære strå?
hvad vil min moder sige, når jeg har ingen strå?«

3. — »Der har du nu en klud, bind den alt om din tå,
og sig så, du har skåren dig opå det hvasse strå«.

4. »Du lær' mig godt at lyve, det går jo ikke an,
langt heller vil jeg sige, en jæger hos mig lå«.

Resten kan ikke gjengives. Denne opskri;t er ligeså plat.
P. C. Hummeluhr, Kjöbenhavn.

---

49. Kjærestesnak.

A.

1. »Hvor skal vi henrejse?« — Forbarmer du dig dig! —
Hvor skal vi henrejse? — Forbarmer du dig!
:,: — »Til Holsten, lille Lisbet«. :,: Kom nu, kom så, kom du kuns med mig!

2. »Hvad skal vi der spise?« — »Sort supp', lille Lisbet!«

3. »Ja, hvad skal vi have mere?« — »Grönvælling, lille Lisbet!«

4. »Ja, hvad skal vi da stege?« — »Skyd' en ræv, lille Lisbet!«

5. »Ja, hvor skal vi da ligge?« — »I silkedyne, lille Lisbet!«

6. »Ja, hvad skal vi da gjøre?« — »Gjøre börn, lille Lisbet!«

7. »Ja, hvad skal barnet hedde?« — »Fiddimikkel, lille Lisbet!«

8. »Hvem skal barnet døbe?« — Forbarmer du dig dig!
Hvem skal barnet døbe? — Forbarmer du dig!
:,: »Sorten ravn, lille Lisbet«. :,: Kom nu, kom så, kom du kuns med mig!

Tilsagt af husmand Sören Pedersen i Torlund. Meddelt af lærer T. Kristensen, Rönslunde.

Digitized by Google

B.

1. Kom med mig, baronen, — Forbarmer du dig dig dig.
Kom med mig, baronen, — Forbarmer du dig.
:,: Kom du kun, lille Lisbet, kom nu, kom så, kom du kuns med mig.

2. »Hvad skal vi gjör' bag ovnen?«

3. -- »En sön, lille Lisbet!«

4. »Hvad skal vi få til svøb 'et?«

5. — »Rød silke, lille Lisbet.«

6. »Hvad skal vi få til liste?«

7. — »Blå silke, lille Lisbet«.

8. »Hvem skal ham vugge?«

9. — »Lad vugge, hvem der f .....

Jes Smidt, Kjöbenhoved.

Herefter følger en opskrift fra Staby, der er meget forskjellig fra hver af de foregående. Det er ret ejendommeligt, at der er varianter fra tre så vidt forskjellige egne af denne ubetydelige vise.

C.

1. »I måån skal vi til markind'«. — Forbarmer du dig! —
— »Om sommeren, stumpe Dort'.«
Kom så, kom då i sengen med mig!

2. »Ja, hvad skal a kjøb' i markind'?«
— »En skjört, stumpe Dort'«.

3. »Mi' Skjört er altfor snæver«. — »Spræk' en op.«

4. »Ja, hvad skal a spræk 'en op mæj? — »Med din kniv«.

5. »Min kniv vil ikke bide«. – Sliv 'en å«.

6 »Ja, hvad skal a sliv 'en å i?« — Forbarmer du dig!
— »I di olli, stumpe Dort'«.
Kom så, kom då i sengen med mig!

Birgitte Skomager i Staby.

Digitized by Google

50. Studenter (matroser) og piger.

Findes i Skgr. XII 238 og 239 og på svensk i Nyland nr. 222. Mnskr. hos S. Gr.

A.

1. Der stod to piger og plantede kål,
 — Hommer i lom, hommer i lom. —
 de talte så meget om giftermål.
Hommerilom, höjter og flöjter og piber og tromm',
harpen den ville vi lege på.

2. Der stod en student og hørte derpå,
 han vilde så gjærne til pigerne gå.

3. De satte et halmstrå for deres dör,
 studenten skulde ej komme dem nær.

4. Da kom der på dören en hvirvelvind,
 og dören sprang op, og studenten ind.

5. Så blev han der den nat så lang,
 hvorover han glemte sin morgensang.

6. »Hvor haver du været den nat så lang,
 hvorover du glemte din morgensang?

7. Og haver du været hos pigerne net,
 så skal du nu stå skoleret.«

8. Femten ferler og så et ris,
 de skal nu gjøre studenten vis.

Pastor P. Riemann, Nebel.

B.

1. Der gik tre piger og planted' kål,
 — Hurum og surum. —
 de talte så meget om giftermål.
Höjter i flöjter i piber i tromm',
harpen ville vi lege på.

2. Og der kom vejr og vestenvind,
 dören sprang op, studenten sprang ind.

Provst R. Assens, Gaverslund.

Digitized by Google

C.

1. Der stode to piger og plantede kål,
de talte så meget om giftermål!
— Fisserallalala, fisserallalala! —
de talte så meget om giftermål.

2. Der stod to matroser og hørte derpå:
»I aften så vil vi til pigerne gå«.

3. Men pigen bandt dören med bast og med bind,
så ingen matroser til dem kund' komm' ind.

4. Så blæste der op en sydowstelig vind,
og dören sprang op, og matrosen kom ind.

5. Han satte sig på det forgyldene skrin,
hvor han blev trakteret med kage og vin.

6. Han satte sig på den forgyldene stol,
hvor han kunde se både måne og sol.

7. Han lagde sig i den forgyldene seng,
og laved' skön jomfru en krølhåret dreng.

8. Den ene blev styrmand, den anden matros,
de styred' så herlig til pigernes lås.
— Fisserallalala, fisserallalala! —
de styred' så herlig til pigernes lås.

Optegnet i Brundby efter Mejerist Tønnes Rudes sang; han er fra Brundby.
Mikkel Sörensen, Brundby, Samsø.

D.

1. :,: Der stander to piger og plantede kål, :,:
de talte så meget om giftermål.
—Ja, höjt op i toppen, ja, lang tud i flokken.—
De talte så meget om giftermål.

2. Der stander to matroser og hørte derpå:
»I aften så vil vi til pigerne gå.

3. Ja, i aften vil vi til pigerne gå,
om vi deres venskab kan vinde og få«.

4. Ja, det blev östen- og nordenvind,
ja, dören sprang op, og matrosen gik ind.

Digitized by Google

5. Og der lå de den nat så lang,
ja, pigen forglemte hendes altergang.

Da matroserne kom tilbage til skibet, stillede kapitainen dem op i en rad og gav dem tamp.

6. :,: »Vi får vel vort skind igjen, :,:
men pigen får aldrig hendes mødom igjen«.
— Ja, højt op i toppen, ja, langt ud i flokken. —
Men pigen får aldrig hendes mødom igjen.

Kristen Brok i Staby.

Følgende optegnelse, der stammer fra Sverige, er helt fuldstændig og udfylder det manglende i opskrift D.

E.

1. Der stode twå flickor, planterade kål,
de talte så mycket om sit giftermål.
— Å sjung faderalla! —
De talte så mycket om sit giftermål.

2. Der stode twå sjömänner og lytted' derpå:
»I aften så skal vi til flickorna gå«.

3. De bommade dören med stikker og strå,
så ingen sjömänner ind til dem skulde gå.

4. Så blæste der op en nordvestelig vind,
så dören røg op, og sjömänner gik ind.

5. Sjömän de satt' sig på forgyldande stol,
og flickor dra'r af dem både strömper og skor.

6. Og flickan bedda sengen, og det gik så fin,
og sjömän røg til væggen, og det gik gesvindt.

7. Der lågo de begge den natten så lang,
ja, hun som en hustru, og han som en mand.

8. Sjömännerna sprang til gamle sjöbro,
der träfde de sin sjökapten så god.

9. »Hvor har I nu været denne natten så lang?«
— »Der flickor var mest, og öllet var bedst«.

Digitized by Google

10. »Har I nu været der, flickor var mest,
så skal I få kjende på karbåsen til rest«.

11. Den kapten han stelte sit folk uti ring,
og femten karbåser gik laget omkring.

12. »Og kjære sjökapten, slå inte så hårdt,
det gjör så ondt i skindet vort.

13. Og vel får vi vort skind igjen,
men aldrig får flickan sin mødom igjen«.
— Å sjung faderalla! —
Men aldrig får flickan sin mødom igjen.

Ane Kristine Jakobsdatter, Feldborg hede. 1875.

Desuden har jeg følgende mindre brudstykker af visen:

1. Der stander to piger og planter kål,
de talte så meget om giftermål.

2. Der stander to matroser og hørte derpå:
»I aften vil vi til pigerne gå«.

3. Ja, der kom östen- og vestenlige vind,
te dören sprang op, og matrosen gik ind.

Maren Jensdatter, Feldborg hede.

1. Der stod to smukke piger og planted' en kål,
de snakked' så meget om giftermål.
— Siden hop sop sop sara, kom fallalderara! —
de snakked' så meget om giftermål.

Kirsten Jensdatter, Sneftrup huse.

Der stander to piger og planter kål,
— Kom hej hop sam sa, kom falderaldera! —
de talte så meget om giftermål,
Kom soffri soffri sulja sej, kom toppre toppre tulja tej,
å hejsa å vil du vil du falderiddera.

Peder Andreas Nielsen, Have, Gjellerup.

---

51. Matros og pige.

Visen, der begynder sådan: En bondemand kom ridende, findes optaget i forskjellige visebøger. Der er også et flyveblad og mnskr. hos S. Gr.

A.

1. Der spaserede så ung en person alt ud på den grönneste vold
vold vold,

Digitized by Google

der mödte ham en skön jomfru, var både kysk og bold,
Falderalderalla falderalderalla, hej falderaldera!

2. De spasered' dem en lidt bedre alt udi den grönneste eng
eng eng,
der for dem monne stande en dejlig opred seng.

3. »Er du lige sådan sindet som jeg, så ræk mig nu din hånd,
så vil vi sammenknytte en kjærlighedens bånd!

4. De begge to af klæderne drog, og så til sengen mon gå,
og der lå de og skrumlte og tumlte og gjorde en dreng.

5. Om morgen da den jomfru hun vågnede op så hun sig lidet om,
»Der har du tvende skjellinger alt for din jomfrudom!«

6. »Ja, dersom min moder hun vidste nu det, da blev der Fanden
af af af:
da vilde hun mig prygle alt med en hesselstav«.
Falderalderalla falderalderalla, hej falderaldera!

Ane Povlsdatter.

B.

1. :,: Matrosen han spasered' alt udi den grönneste lund lund lund, :,:
:,: han plukked de dejligste roser og blade af træ og redte sig
en seng. :,:
Trallilallilallilallilallila!

2. Men da han nu var færdig med denne dejlige seng,
så kom der til ham en skjön jomfru og sov hos ham i den.

3. Og da de nu opvågnede af denne dejlige seng,
så mærkede straks den skjön jomfru, at hun var med en dreng.

4. »Gud nåd mig, arme jomfru, min ære har jeg mist!«
— »Men tager jeg hende til ægte, så er hun sorgen kvit.

5. Men hør, min søde pige! det jeg slet ikke kan,
mit skib det ligger for anker, skal gå til fremmed land«.

6. :,: Og i det samme lettede han ved sin blanke hat hat hat, :,:
:,: så bød han straks den skjön jomfru en god og rolig nat. :,:
Trallilallilallilallilallila!

Jesper Kristensen, Tværmose.

Digitized by Google

C.

1. Der kom for mig en sømand, dertil en ung matros, tros tros,
han vilde sig forlyste alt med en dejlig ros'.
Kom falderaldera, kom falderaldera, så mangen en godnat.

2. Den ungersvend forlysted' sig alt i den grönne dug dug dug,
han plukked' af de blade og af de roser skjönn'?

3. Han plukked' af de blade og af de roser skjönn',
så gjorde han sig alt en opredte seng.

4. Da han havde roser plukket' og redet sig en seng,
så kom der en skjön jomfru og sov hos ham i den.

5. Den bonde han kom ridendes alt på den sorte mær mær mær,
så red han op på brinken og ser, hvad sømand gjör.

6. »Hvad tör I bønder sige om sådan folk som vi,
vi ere alle raske mænd, som farer til koffardis.

7. Så sov de hos hinanden i den opredte seng,
om morgenen så tidlig da var hun med en dreng.

8. Den jomfru græd så bitterlig for mødom sin har mist:
»Tag du nu mig til ægte, så bliver min sorrig kvit«.

9. »Ak nej, min hjærtens jomfru, jeg ej det gjøre kan;
se, skibet ligger færdig at gå til fremmed land«.

10. Den sømand han begyndt' at lette alt ved sin sorte hat hat hat,
så sagde han den skjön jomfru så mangen en godnat.
Kom falderaldera, kom falderaldera, så mangen en godnat.

D.

1. Den rytter han kom ridende alt på sin broget mær,
den rytter han kom ridende alt på sin broget mær,
den jomfru hun kom agende alt på sin gumpekærr',
Didrulilu didrulilu, alt på sin gumpekærr'.

2. :,: Så gik de dem spaserende udi den grönne væng, :,:
så plukked' de de urter alt til den blomsterseng,
Didrulilu dridrulilu, alt til den blomsterseng.

3. :,: Så la' de dem at sove på denne fæle seng, :,:
da jomfruen hun vågnede, :,: så var hun med en dreng. :,:

Digitized by Google

4. :,: Min hjertenskjære ryttere, han har min ære skjændt, :,:
når æren den er borte, :,: så er det slet bevendt :,:

5 :,: »Der krigsmann er mus døien so vieles ondt, ach Gott!« :,:
mus trinken suren valle :,: und eten rabenkost :,:

6. :,: Og haver han drukken vallen sur, så drikker han
klaren vin, :,:
så går han hjem i brakkerne :,: og sover som et svin. :,:

7. :,: Den ryttere han lettede på sin besnoret hat, :,:
så ønsked' han den jomfru så mangen godnat,
Didrulilu didrulilu, så mangen godnat.

Optegnet af A. Levinsen, indsendt af A. Olrik.

Optegneren har hørt den i Bjerre herred af afdøde hospitalsforstander Hjerrild.

Fra Jens Mikkelsen i Gl.-Hodsager har jeg det første vers af visen, og det ligner meget B. Omkvæd: Dralderilde dralderilde dalerildera!

---

52. Den narrede ungersvend.

Hermed kan jævnføres D. g. F. 230 og 231, hvis emne ikke er uligt denne vises. Mnskr. hos S. Gr. Norsk findes den i Bugges mnskr. 263. Svensk i Dybecks svenske visor 1847 og hos Tellander s. 106.

A.

1. Den ungersvend og den lille mø,
— Hum hum ha. —
de gik ad eng og skuld' riv' hø.
For det lo hun ad,
Hum hum ha, for det lo hun ad.

2. Den første stak de rev i eng,
og der red han hende brudeseng.

3. »Der kan du se brudeseng din,
og vil du nu gjör' villi min?«

4. — »Ja vel vil jeg gjör' villi din,
var jeg blot af tröjen min«.

5. Den ungersvend gjorde sig umag',
og han drog pigen tröjen af.

Digitized by Google

6. »Nu er du af tröjen din,
og vil du nu gjör' villi min?«

7. — »Ja vel vil jeg gjör' villi din,
var jeg blot af skjörter min'«.

8. Den ungersvend gjorde sig umag.
og han hjalp pigen skjörter af.

9. »Nu er du af skjörter din',
og vil du nu gjör' villi min?«

10. — »Ja vel vil jeg gjör' villi din,
var jeg blot af strömper min'«.

11. Den ungersvend gjorde sig umag',
og han hjalp pigen strömper af.

12. »Nu er du af strömper din',
og vil du nu gjör villi min?«

13. — »Ja vel vil jeg gjör' villi din,
måtte jeg blot for moderen min«.

14. Den ungersvend gjorde sig umag',
han spurgte pigens moder ad.

15. Men pigen skød for både skåd' og ring:
— Hum hum ha. —
»Og stå nu der, din drassepind!«
For det lo hun ad.
Hum hum ha, for det lo hun ad.

Ane Povlsdatter.

B.

1. Skjön ridder og den lille mø,
de skulde ud at rive hø.
For det lo hun ad.

2. Den første dyst de rev i eng,
da redte han en brudeseng.

3. »Og må jeg nu få viljen min,
for nu har jeg redt seng til dig?«

Digitized by Google

4. — »Ja vel må du gjærne få viljen din,
når jeg var udi kamren min«.

5. Skjön ridder han gjorde sig lidt umag,
så hjalp han hend' i kamren sin.

6. »Ak, må jeg nu få viljen min,
for nu er du i kamren din?«

7. — »Ja vel må du gjærne få viljen din,
når jeg var udaf skjörtern' min'«.

8. Skjön ridder han gjorde sig lidt umag,
så hjalp han hend' af skjörtern' sin'.

9. »Ak, må jeg nu få viljen min,
for nu er du af skjörtern' din'?«

10. — »Ja vel må du gjærne få viljen din,
når jeg var udaf klokken min«.

11. Skjön ridder han gjorde sig lidt umag,
så hjalp han hend' af klokken sin.

12. »Ak, må jeg nu få viljen min,
for nu er du af klokken din«.

13. — »Ja vel må du gjærne få viljen din,
når jeg var udi sengen min«.

14. Skjön ridder han gjorde sig lidt umag,
så hjalp han hend' i sengen sin.

15. »Ak, må jeg nu få viljen min,
for nu er du i sengen din?«

16. — »Ja vel må du gjærne få viljen din,
når jeg var udaf særken min«.

17. Skjön ridder han gjorde sig lidt umag,
så hjalp han hend af særken sin.

18. »Ak, må jeg nu få viljen min,
for nu er du af særken din?«

19. — »Ja vel må du gjærne få viljen din,
men du skal gå lidt ud og ind«.

Digitized by Google

20. Skjön ridder han gik både ud og ind:
så skød hun for ham båd' skåd' og pind.

21. Så skød hun for ham skåd' og pind:
»Gid djævlen nu mere skuld' lukk dig' ind!«
Det lo hun ad.

Niels Mikkelsen.

---

53. Den narrede pige.

A.

1. »Husker du den lille hytte, da du ind af vinduet sprang?«
— »Aldrig var jeg i den hytte, aldrig jeg af vinduet sprang!«
Hop hejsa, falderallala! aldrig jeg af vinduet sprang.

2. »Husker du de grönne enge, da du der fik viljen din?«
— »Aldrig var jeg i de enge, aldrig fik jeg viljen min!«

3. »Kom og se din mund og næse, kom og se dit eget barn!«
— »Hvor skal jeg se mund og næse, jeg, som ej er barnefa'r!«

4. »Vil du mig til ægte tage, så er al min sorrig kvit?«
— »Hvem skal jeg til ægte tage, jeg, som ingen skyld har her!«

5. »Å Gud nåde mig arme pige, som nu altid skal ugift gå!«
— »Pige har du en gang været, pige var du ej i fjor!«
Hop hejsa falderallala, pige var du ej i fjor!.

N. E. Hansen, Borre.

Denne vise blev sungen omtrent lige sådan på Bornholm.

B.

1. »Husker du de grönne enge, den gang vi hos hverandre sad?«
— »Aldrig husker jeg de enge, aldrig hos hverandre sad!«
Hopsisa traldera! aldrig hos hverandre sad.

2. »Husker du den lille hytte, da du ind ad vinduet sprang?«
— »Aldrig husker jeg den hytte, aldrig ind ad vinduet sprang!«

3. »Husker du de opredt' senge, da vi hos hverandre lå?«
— »Aldrig husker jeg de senge, aldrig hos hverandre lå!

Digitized by Google

4. »Ve, o ve mig, arme pige, skal jeg gå så længe ugift!«
— »Gift dig, når du kan, du er en hore, det er sandt!«

5. »Höje bjærge, dybe dale, de skal vidne, det er sandt!«
— »Höje bjærge, dybe dale, de slet intet vidne kan!«

6. »Vil du med til præsten gå om at være barnefa'r?«
— »Aldrig jeg til præsten går, aldrig være barnefa'r!
Hopsisa traldera! jeg er da nu lige glad«.

Tilsagt af husmand Niels Andreas Jensen i Hedegård. Meddelt af lærer T. Kristensen i Rönslunde.

---

54. I fjor og i år.

I en skreven anmærkning sammenligner S. Gr. denne vise med den norske: I fjol gæt' eg geita i djupaste dalom. Se også J. M. Moe og I. Mortensen: Norske Fornkvæde og Folkevisur I s. 32.

A.

1. I fjor da gik jeg ud i Rosenborgs have,
— Og vedst du hvad, hvad hvad, i Rosenborgs have, og vedst du hvad? —
i år må jeg gå med en glut udi mave.
Og vedst du hvad? en glut i min mave, og vedst du hvad?

2. I fjor da sad jeg ved min spinderokke,
i år må jeg gå med min' bare sokker.

3. I fjor da gik jeg med de guldbandelokker,
i år har jeg næppe da særken til kroppen.

4. I fjor fik jeg ny sirts til en tröje,
i år må jeg gå som en anden slöje.

5. I fjor fik jeg ny sirts til en kjole,
i år er jeg bleven besovet ved Ole.

6. Det var dog en søndags morgen jeg lod mig besnære,
jeg tænkte, jeg kunde ej lade det være.

7. »Og hør, lille Ole! og vil du nu ha' mig?«
— Og vedst du hvad o. s. v.? —

Digitized by Google

»Nej, sågu vil a ej, få di fåer vil slå mig«.
Og vedst du hvad.

Jens Olesen, Brejning. 1877.

B.

1. I fywr kun a dands i mi hywhæler skow,
— For en ædelige buund. —
mæn i or mo a dands mæ mi træskur opå.
For de kukke kukke lær, for de klöjj imæld mi knær,
for de gul' å de grönn', å de fåvr' å de skjönn',
for vi lefled' så herlig i mørke.

2. I fywr kund' a dands mæ mi udslaven hor,
men i or mo a sed mæ en glot ve mi lor.

3. I fywr kund' a sed ve mi rok a spennd,
men i or mo a sed ve mi uug å grennd.

4. I fywr kund' a sov' i mi hörgåns-særk.
— For en ædelig buund. —
mæn i or hår a fåt mi röv under værk.
For de kukke kukke lær, for de klöjj imæld mi knæer.

Peder Höst, Snejbjærg.

C.

I fjor kund' jeg gange med min udslagen hår,
— For di bomp bomp bomp. —
i år må jeg gange med en glut ved mit lår,
Falderi å faldera, falderi å faldera! hvad som er,
kryber på knæ, di ganger så vakker udi mørke.

Helene Johansdatter.

D.

1. I fjor da gik jeg med min' guldbandelokker,
— Og ved du hvad! —
men i år må jeg gå med min' bareste sokker.
Og ved du hvad.

2. I fjor da gik jeg med karle i byen,
men i år må jeg sidde ved vuggen og sye.

3. I fjor da fik jeg ny sirts til en tröje,
men i år må jeg gå som en årrigste slöje.

Sidsel Nielsen, Sønderdal, Tinnet. 1902.

Digitized by Google

E.

I fjor da gik jeg med flöjelskravet tröje,
— :,: Det ved jeg så vel :,: —
i år må jeg sidde ved vuggen og gråte.
:,: Det ved jeg så vel. :,:

M. Pingel.

Ved Chr. H. Møller har jeg en opskrift, der meget ligner **A.** 4 2 lyder således: men i år må jeg gå som den arrigste slöje.

Fra Anders Pedersen, Hæsum hede, har jeg desuden nogle brudstykker, der er ret ejendommelige, så det er skade, han ikke kan huske mere. Han siger, at visen i Himmerland kaldes Fåre-Kirstens vise. Omkvædet er her: Ak, véd du hvad?

---

55. Det farlige natteleje.

A.

1. En karl der ned ad gaden gik,
der så han en jomfru i vinduet sad,
— Hu hu å ja ja ja ja! —
der så han en jomfru i vinduet sad.

2. Den karl han løfted' på sin hat:
»Å hør, skjön jomfru! må jeg sove hos dig i nat?«

3. — »Javel må du sove hos mig i nat,
men vogt dig for den lille grå missekat«.

4. Den karl drog ud sin lange kniv,
og stak i denne grå kattes liv.

5. Den karl krøb op til höjesten top,
der så han en krebs, der kom krybende derop.

6. Den karl der ud af vinduet sprang
med begge dele i höjre hånd.

7. Den karl han ganger lidt længer' mod strand,
der så han, tre vildand kom svömmende på vand.

8. »Og hjælp mig dog, du sante Johan!
jeg troer, den djævel er til lands og vands!«

Digitized by Google

9. Den karl han ganger lidt længere mod nord,
der så han, tre kjællinger kom sejlend' i en båd.

10. Den ene var ror, den anden var rat,
den tredje faldt ned og rev k . . . . . på en knot.

11. Den karl han ganger lidt længer mod syd,
der så han tre bønder, der slagted' et føl.

12. Den ene han flåed', den anden han stak,
den tredje sad langt ud' i rövhullet og drak.

13. Nu vil jeg ønske de tre bønder levvel,
for nu har de stukket den djævel ihjel.

Fra Næstved-egn. Mikkel Sörensen.

B.

1. Den ridder han fornöjer :,: den jomfru med et kys :,:
:,: til . . . . (kan ej trykkes). :,:

2. Den første nat skjön ridder hos jomfruen lå,
da fandt han hos hende den store tå.

3. Den anden nat . . . .
4. Den tredje nat . . . . } (kan ikke trykkes).

5. »Og hør du, min skjön ridder, tag handsken på hand,
den djævel den haver så hvas en tand«.

6. — »Og hør, min skjön jomfru, du nu sige mig vil,
hvor mangen at den djævel haver bidt ihjel«.

7. »Ja, så bed den fire, og så bed den fem,
og så bed den tredive af kongens hovmænd.

8. Ja, så bed den degn, og så bed den præst,
så bed den en landsenér med saddel og hest«.

9. Skjön jomfru hun . . . . (kan ej trykkes).

10. Skjön ridder springer op fra den jomfru på stand,
og bukserne haver han i den höjre hånd.

11. Skjön ridder han springer sig ned ved en strand,
og der så han en krebs komme krybendes til land.

Digitized by Google

12. »Og hjælp mig nu G . . og skabermand,
nu tror jeg, den djævel er til lands og til vands«.

13. Skjön ridder han springer sig ned ved et kjær,[1])
og der så han tre rakkerer, der flåede en mær.

14. Den ene den stak, :,: og den anden den sprak, :,:
:,: den tredje den sad ved rumpen og drak. :,:

Anders Olesen, Døstrup. 89 år.

C.

1. Den første nat Svend Peter hos jomfruen lå,
da følte han hendes den ene store tå,
— Åja, hos jomfruen lå, —
da følte han hendes den ene store tå.

(De to næste vers kan ikke aftrykkes).

4. Svend Peter blev bange, løb ned til den strand,
der så han en krebs komme krybende i land.

5. Svend Peter blev bange, krøb op i træets top:
»Men G . ., hvad skal jeg gjøre, hvis den kommer herop!«

6. Svend Peter blev bange, løb hen til et hul,[2])
der så han tre rakkere, som flåede et føl.

7. Drengen han flåede, og svenden han stak,
og mesteren sad omme ved röven og drak,
— Åja, flåede og stak, —
og mesteren sad omme ved röven og drak.

Fra Ringsted-egnen. Mikkel Sörensen.

D.

1. Ja, først bed den otte, og så bed den ni,
og så bed den en Svenske i sit hele liberi,
— Å-åja, både otte og ni, —
og så bed den en Svenske i sit hele liberi.

2. Ja, så bed den en hovmand, ja, så bed den en præst,
og så bed den en landsenér med saddel og med hest.
— Å-åja, både hovmand og præst. —

---

[1]) Måske: et gjærd'.

[2]) Skal nok være: höl.

Digitized by Google

3. »Å, kjæreste ridder, tag handsken på hånd,
det dyre det haver så hvasse-en tand«.
— Å-åja, tag handsken på hånd. —

4. Den ridder han blev nu så hjærtelig ræj,
han sprang ud af sengen, för han blev iklæj.
— Å-aja, så hjærtelig ræj. —

Jens Peter Smed, Lading.

E.

Den unge Svend Peter han letted' på sin hat:
»Og gid jeg måtte sove hos skjön jomfru i nat,
— Å ja, letted' på sin hat, —
og gid jeg måtte sove hos skjön jomfru i nat«.

Fra Vendsyssel. J. M. Jensen, Stenum.

Desuden har jeg nogle brudstykker af denne vise fra Anders Pedersen i Hæsum hede. Sidste vers lyder således her (om de tre rakkere):

Den ene han prak, den anden han stak,
den tredje han sad udi röven og drak.
— Åja! —
den tredje . . . .

Desuden et vers, der ikke findes i nogen af de her meddelte varianter, men i Anders Olesens opskrift, og som til dels giver forklaring på det tilsyneladende meningsløse. Men dette vers kan ej trykkes. Der er sikkert nogen sammenhæng mellem denne vise og nr. 4 her foran.

På svensk haves den i sv. l. VII 6 s. 33.

---

56. Kejserens datter.

1. Vor kejser han havde en datter så bold,
— Sikken en snak var ikke den. —
hun tog alle de unge karle med vold.
Nej såmænd gjorde hun ej, jo, så min sandten gjor' hun så.
Hybsk min lille skjön', skal man elske udi lön med stor ære.

2. Ja, hun tog af de store, og hun tog af de små,
— Sikken en snak . . . . —
ja, hun tog alle dem, som på vejen monne gå.
Nej såmænd gjorde hun ej . . . .

3. Ja, hun tog vor foged, og hun tog vor præst,
ja, hun tog den ridder alt ned af sin hest.

Digitized by Google

4. Den jomfru af glæde så hjertelig lo,
så sprang hun i sengen, og en sk . . hun da slog.

5. Den jomfru fik ære, den ridder fik spot,
— Sikken en snak var ikke den. —
for han vilde slet ikke til at gjøre godt.
Jo så mænd vilde han så, nej, så min sandten vilde han ej.
Hybsk min lille skjön, skal man elske udi lön med stor ære.

N. E. Hansen, Borre.

Sungen af Spilleskrædderen i Budsemark. Som man nok vil se, er det en vekselsang, der skal synges af to personer. Af den slags har vi jo flere f. ex.: Udi Kalmar stad.

---

57. Gillesvenden.

Findes forud i J. F. IX s. 151, i Skgr. I 443 og XII 124. Mnskr. hos S. Gr.

A.

1. Jeg var mig så liden en svend, så liden en svend,
jeg gik mig til jordemoderen hen, spurgte hende derom,
hvorfra jeg et godt giftermål skulde få.

2. »Ja, præsten han har piger nok udi sin gård,
og hver af dem, du begjære vil, den kan du få«.

3. Jeg gik mig hen i præstens gård både favr og fin,
der mödte jeg præstens kone, gjennem dören trin.

4. Jeg lokked' præstens kone i kjortelen grön
og så den lille bitte pige, fordi hun var så skjön.

5. Jeg lokked' også pigen, som nøglen bar,
og så den gamle kjælling, som i krogen sad.

6. Jeg lokked' også præsten i forstuen ud
og så degnen, som boede tæt norden derfor.

7. Det lakked' hen mod juletid, det år var omm',
og alle de folk i præstens gård var tykk' om liv.

8. Ja, præstens kone fik et barn udi kjortelen grön,
og den lille bitte pige to eller tre, fordi hun var skjön.

Digitized by Google

9. Ja, pigen hun fik også ét, som nøglen bar,
og den gamle kjælling fik en marekat, som i krogen sad.

10. Ja, præsten fik en tyrkalv, og den var grå,
og degnen et brogmæret føl, det red han på.

11. Og præsten red til kirke på sin grå kalv,
og degnen foer bag efter, som han var gal.

Sunget af Helles-Karen. Frederik Poulsen, Brundby.

1. v. i denne opskr. er åbenbart sammenföjet af to vers. En opskr. ved Morten Eskesen hos S. Gr. begynder sådan:

1. Jeg var mig umyndig, min moder døde bort,
og alle mine venner var borte, som da skulde gjøre mig godt.

2. Og jeg red mig til fostermo'r at spörge mig om råd,
om hun ikke kunde sige mig et godt giftermål.

Begyndelsen af A kan da have lydt omtrent således:

Jeg var mig så liden, så liden en svend,
og tog mig for at ride til fostermo'r hen.

Jeg kom mig ind til fostermo'r, spurgte hend' om råd,
hvorfra et godt giftermål jeg skulde få.

B.

1. A gik til min fostermo'r, spuur hend' om råd,
hur a skuld' hen i aften en ven at få.

2. »Du rider dig til præstens gård, den ligger først,
og hvikken én du giljer, den sover du næst«.

3. Først giljed' a præsten i kjortel blå,
og så giljed' a degnen i kjortel grå.

4. Så giljed' a vor præstkon', for hun var skjön,
og så giljed' a vor datter i kjortel grön.

5. Så giljed' a vor' lååkåål i æ lo,
og så giljed' a æ tjenest'pig', der past' æ so.

6. Så giljed' a den lille pig', som nøglen bar,
ja, så giljed' a den gammel kjælling, på bænken sad.

7. Det lider fast mod juletid, og tiden går,
alle folk i præstegård de syge lå.

Digitized by Google

8. Vor præst han fik en tyrkalv, og den var grå,
vor degn han fik en mårføl, den rej han o.

9. Præsten rej til kjerke o hans grå kal,
og degnen bagefter, som han var gal.

10. Vor præstkon' hun fik en sön, for hun var skjön,
hendes datter fik en datter udi kjortel grön.

11. Vor' lååkåål i æ lo fik hver en lam,
vor tjenest'pig' en hundehvalp, det var en skam.

12. Den lille pig', der nøglen bar, fik tow eller trej,
den gammel kjælling en mårkat, der løb hans vej.

Sammenstykket af 10 opskrifter, hvoraf nogle lidt ufuldstændige. 3 af disse omtaler også »vor kappellan«. Han fik en buk, og sættes i samme vers som ladekarlene. Om ham siges, da han var giljet, at han løb hans kås. Én af opskr. begynder således:

A gik te mi fåers bowr, a od så let,
å dierfår hår a venner nåk, dæ gjö mæ gåt.

V. 3 lyder også som følger:

Så giljet a vor præst i hans stowwdar,
å så giljet a vor dejn i hans naardar.

V. 7 haves også i denne form:

Det lakked' hen i måneder, ja måneder få,
alle folk i præstens gård de syge lå.

Opskrifterne er fra:
a. Niels Madsen, Bratten (ligner meget A).
b. Ane Povlsdatter, Tværmose.
c. Jens Olesen, Brejning. 1877.
e. Maren Jensdatter, Feldborg.
f. Ane Johanne Andersdatter. 1871.
g. Peder Hösts kone, Snejbjærg.
h. Ane Jensdatter, Rind.
i. T. Kristensen, Rönslunde.
j. Kirsten Marie Povlsdatter, Husby.
k. Kristen Rasmussen Egendal, Tem.

e har verset:

All djæ kåål i låde goer fæk væjelam,
djær kapellåån fæk en bokkid, dænd løv si koes.

g har omkvædet: Lad gå, lad gå!

Digitized by Google

Sjette gruppe.

Om utroskab i ægteskab.

58. Den søde Lise.

1. »Og Lise, vil du tjene, så kom og tjen hos mig,
:,: jeg giver dig hundrede daler :,: og et par nye sko,
om du vil tjen' mig tro«.

2. Den pige hun kom gangendes for hendes frue ind:
:,: »Eders herre vil hos mig sove, skal jeg ham lad' det gjør'?« :,:

3. — »Vil min herre hos dig sove, og jeg det ikke véd,
du reder en seng både bred og lang, jeg lægger mig i den«.

4. Den herre han kom gangendes i hviden skjorte sin,
han banket på dören to tre gange: »Og Lise, luk mig ind!

5. Den frue hun kom gangendes i röden slåbrok sin,
hun lukked' da ind sin egen mand, han kyste og trykte hend'.

6. Han kyst' hend' vel tusende gange udi en fjerd' del stund:
»Ak, havde min hustru så sød en mund, så sukkersød en mund«.

7. — »Og hør, min kjære herre, véd I ej, hvem jeg er,
jeg er din egen hustru så kjær, som du så utro er«.

8. »Men hvor er da vor Lise, det sukkersøde lam?«
— »Ja, hun er alt udgangendes til hendes kjæreste«.

Sunget af Peder Pedersen i Skjoldelev. P. C. Hummeluhr.

59. Fætter Mikkel.

1. Jeg ved ej, om jeg således
kan den lange fætter Mikkel tro;
ti min kone, kan jeg forsikre,
hun har for den lange slyngel slet ingen ro,
hun sætter ham en vis tid for,
kysser og klapper ham oven i kjøbet derfor.

Digitized by Google

Men imidlertid så duer det ej, og er det ret?
at min kone hun ej kan leve uden fætter Mikkel,
den lange rakkerknægt.

2. Når som hun ud i haven ganger
og skal törre klæderne,
Mikkel den lange alt om hende svæver
og vil føle hendes bare knæ;
i aftes da øved' han ret sin lyst,
just som en abe alt på hendes bryst.
Men imidlertid . . . .

3. Det hændte sig forgangen aften,
sildig jeg fra rejsen kom hjem,
da fandt jeg ved hendes side,
Mikkel den lange havde lagt sig hen,
og hvor det mig i hjærtet skar,
Mikkel den lange min svoger jeg blev vaer.

(Men jeg skuld' vel ikke tro, at Fanden skulde fare i knægten, at han skulde tage et spænd eller to dybere end sædvanlig). Dette tales.

Og imidlertid så duer det ej, og er det ret?
at min kone hun ej kan leve uden fætter Mikkel,
den lange rakkerknægt.

4. Men dersom præsten han ej i tide
vil til denne hersens gjerning se,
da kan I tro mig, at enden vil blive,
at der vist vil en ulykke ske.

(Ser du, en anden aften, når jeg kommer sildig hjem fra rejsen, så sætter jeg mine træskoer, lister mig sagte op ad trappen, tager gardinerne til side og spörger: Börn, börn, hvad bestiller i her? Wast wast, med de keine machen).

Men imidlertid så duer det ej, og er det ret?
at min kone hun ej kan leve uden fætter Mikkel,
den lange rakkerknægt.

Jens Kristensen, Ersted.

---

60. Manden i engen.

Findes forhen trykt i Rasks Morskabslæsning 1841 s. 258 og i flyvebl., samt i Skgr. V 729 og VI 2. På norsk haves den i Bugges mnskr. 259,

Digitized by Google

på svensk i Caval. og Steph. V D 46, Nyland nr. 218, på tysk hos Uhland, i des Knab. Wunderh. m. m. fl. steder.

A.

1. En bonde han havde en viv så fin,
hun ynded' ej slæben og slid;
hun daglig sagde: »Kjær husbond min!
i marken du passer din id«.
Ja, nu kjører du hen efter hø høhø høhø,
hu hej diddilej, hu hej diddilej,
ja, nu kjører du hen efter hø.

2. Den bonde han tænkte så lumsk ved sig:
»Ved snak gjör man sagen ej klar,
jeg her bag dören vil stille mig,
så ser jeg, hvad spas for hun har«.
Ja, nu kjører han hen efter hø.

3. Hvad sker, nu kommer en ung soldat,
og Grete modtager ham fro:
»Velkommen«, hun siger, »min söde skat,
for sladderen har vi nu ro«.
For nu er han kjørt efter hø.

4. Soldaten han kvæder en glædessang
og gjör op til loftet et hop,
men pludselig Hans ind ad dören sprang,
og råbte et mægtigt: »Nej stop!«
Nej, jeg var ej kjørt efter hø.

5. Men bonden, som bag dören stod,
kom ganske vred herfrem,
han havde en prygl udi sin hånd,
han hilset dem begge med den.
I tænkt', jeg var kjørt efter hø.

6. »Kom, lille mand, kom søde mand,
og vær ikke længere vild,
jeg laver klumper til dig på stand,
(eller: jeg giver dig stegt' æg i pand')
det vist vil gjøre dig mild«.
For jeg tænkt', du var kjørt efter hø.

7. — »Hvad enten jeg var kjørt efter hø,
eller også jeg var det ej,

Digitized by Google

du derfor ikke nødig har
at elske en anden end mig«.
For du tænkt', jeg var kjørt efter hø.

8. »Hvad enten jeg var kjørt efter hø,
eller jeg var agen til strand,
du derfor ikke nødig har
at elske en anden mand«.
For du tænkt', jeg var kjørt efter hø.

9. Den, som jer denne vise kvad,
helt ofte den kvæder med lyst,
det var en yngling så hjærteglad,
med verden han prøved' en dyst.
Han måtte selv hente det hø høhø høhø,
hu hej diddilej, hu hej diddilej.
Han måtte selv hente det hø.

Kristen Rasmussen Egendal, Tem.

B.

1. Bonden han havde en kone så bold,
hun passer så vel sin hus,
hun siger til sin kjære mand:
»Vil du ikke kjøre til hy?«[1])
Vil du ikke kjöre til hy hy hy hej da la?
Vil du ikke kjöre til hy?

2. Bonden tænkte ved sig selv:
»Den tale var meget god«,
æbag sin dör så vilde han stå,
vilde se, hvad hans kone tog sig for.
Hun ment', han var kjøret til hy hy hy hej da la.
Hun ment', han var kjøret til hy.

3. Manden han vendt ryggen til,
kom der en kavaler:
han tog hans kone ved sin hånd,
gik med hend' i kammeret ind.
For hun ment', han var kjøret til hy.

4. Ja, Bonden blev så grumme vred,
da han fik det at se,

---

[1]) Til hy ɔ: efter hø. Efter sangerens forklaring.

Digitized by Google

han tog en knippel i sin hånd,
vild' hilse sin kone i den.
For han var ej kjøret til hy.

5. »Ak, kjære mand, ak, kjære mand!
ak, skån mig denne gang,
jeg giver dig både æg og flæsk
og dertil en god dram!«
Jeg ment', du var kjøret til hy.

6. — »Hvad enten jeg var kjøret
til hy heller strå:
så skal du aldrig elske fler'
på denne verdens jord.
For jeg var ej kjøret til hy,
for jeg var ej kjøret til hy hy hy hej da la,
for jeg var ej kjøret til hy.

Ane Povlsdatter, Tværmose.

C.

1. Der var en gang en bondemand,
han havde sig en kone ung og smuk,
hun sagde en gang til sin mand:
»Vil du ej rejse bort?«
Vil du ej kjør' efter hø?
vil du ej kjør' efter hø hø hø?
vil du ej kjør' efter hø?

2. Manden tænkte ved sig selv:
»Den tale var ej god«,
han stilled' sig bag dören hen,
men så var han rejst ud.
Men så var han rejst efter hø . . . . .

3. Ja, manden, som bag dören stod,
og ser på, hvad som sker,
han blev fortrydelig herpå,
ti det var ej plaser.
For han var ej rejst bort.
Han var ej rejst efter hø . . . . .

Kirsten Marie Povlsdatter, Husby.

Digitized by Google

61. Præsten og Terkilds hustru.

Der haves også et flyveblad. Her er det ridefogden, der besøger Terkilds hustru, og hun hedder Tulle. Mnskr. hos S. Gr.

A.

1. Terkild var så gammel en mand, han vild' til Rommen ride,
og det var for hans hustru væn, en dejlig rosens lilli.
Så brygger hun hender halvtønd' målt, så slagter hun den fede gålt,
for Terkild var ej hjemme.

2. Tyland tal' jo til sin svend, som holdt ved ploven lange:
»Du skal slagt' den fede ko, hun kan ej længer gange;
først den hvid' og så den grå, og så skal tyr bagefter gå,
for Terkild er ej hjemme«.

3. Tyland tal' jo til sin pig': »Ja, du skal vær' min næste,
ja, du skal gå lidt op i sovn og byd' mig nogle gjæste.
Føst skal du by' vor sovnepræst, han skal vær' min aftensgjæst,
for Terkild er ej hjemme«.

4. Pigen op til præsten sprang og bad, om han vild' komme,
ja, præsten han var lystig nok, tog bogen i sin lomme.
Han trak i sin kjortel grå, og ned til Tyland lod han stå,
for Terkild var ej hjemme.

5. Så fik de sup', så fik de steg, så fik de rare retter,
så fik de fisk, så fik de grød, så fik de til djer nætter.
De fik dem en grisesteg, de holdt dem en lystig leg,
for Terkild var ej hjemme.

6. De sad dem en lidt til bords, det vared' ej så længe,
præsten om på gulvet sprang og lod, som han vild' hjemme.
Hun greb i hans kjortel fast: »De skal sov' hos mig i nat,
for Terkild er ej hjemme«.

7. Terkild han kom ridend' i gård, som han var vant at gjøre,
der udenfor stod hans lillebitte dreng og klæd' hans bukser nede.
»Velkommen, Terkild, til os hjem! Præsten han har din kone i seng«.
For da var Terkild kommen.

8. Terkild stod og betænkt' sig lidt, hvad stød han her skuld' hövne,
på ilden stu en gryd' kogend' vand, de slu han po dem begge.

Digitized by Google

De fløj op af seng med hast, pust' og blæst', og det var fast.
For da var Terkild kommen.

9. »Ak, Gud nåd' mig, arme præst, hvor er jeg ilde faren,
for din forbandede lumpne tøs, du har mig sådan narret.
I går var jeg en indböjen gjæst, i dag er jeg en hjemskold' præst«.
For da var Terkild kommen.

Ane Grönkjær, Ildsgård.

B.

1. Terkild han var så gammel en mand, til Rom så vilde han ride,
Tydelil stod og tænkte sig om, hvad hun skulde nu bestille,
så brygged' hun' en halv tønd' målt, så slagted' hun den fede gålt.
For Terkild han var ikke hjemme.

2. Tydelil talte til sin karl, som holdt opå ploven den lange,
han skulde slagte den fede ko, for hun vilde ikke malke,
ja, først den fede, og så den grå, og så mått' tyren bag efter gå.
For Terkild han ....

3. Tydelil talte til sin pige: »Og du skal være min næste,
og du skal gå mig lidt om by og byd' mig nogle gjæste,
og du skal byd' mig adels (Ottes) præst, for han skal vær'
min aftensgjæst«.
For Terkild han er ikke hjemme.

4. Pigen op til præsten gik og bad, om han vild' komme.
Jo, præsten han var villig nok, put bogen i sin lomme.
Han trak da sin kjortel på, og op til Tyde lod han gå.
For Terkild han var ....

5. Så spiste de en liden stund, det vared' dog ikke længe,
för præsten ud på gulvet stod og sagde, han vild' hjemme.
Men hun tog ham i armen fat: »Nej, du skal sov' hos mig i nat«.
For Terkild han er ikke ....

6. Ja, Terkild ham kom ridend' i gård, som han var vant til
at gjøre,
og ud' så stod den liden smådreng, var klædt i kjortelen røde.
[»Velkommen Terkild til os hjem, og var du så i Rommen hen?«]
For Terkild var nu kommen.

7. »Ja, hvor er Tydelil, hustru min, og er hun dragen ad gilde?«
— »Nej, så marregi er hun ej, vor præst han ligger hos hende«.

Digitized by Google

]Det ærgrede Terkild, han blev gram, at Tyde vild' gjøre
ham sådan skam].
For nu er Terkild hjemme.

8. »Og er det sandt, du siger for mig, og vil du ikke lyve,
tænd så et lys og lad mig se, om han hos hende bliver«.
Og han løft' op i lagenen små, og dér hos Tydelil præsten lå.
Og nu var Terkild hjemme.

9. Terkild stod og tænkte ved sig, hvor han skuld' harmen hævne,
på ilden stander en kjedel med lud, den hældte han over
dem varme;
ja, de blev varme alt i en hast, de pusted' og blæste, og det
var fast.
For nu var Terkild hjemme.

10. »Å, Gud nåd mig, arme mand! hvor er jeg bleven dåret,
min röv den har de skoldt mig op, æ hud er af min' låre,
i går var a en velkommen gjæst, i dag er a en opskold præst«.
For Terkild er nu hjemme.

B er udarbejdet efter følgende opskrifter (dog hovedsagelig **a**, men med varianter hentede fra **b** og **c**):

a. Karen Marie Rasmussen, Linde (foresagt hende af Niels Olesens kone i Linde).

b. Niels Madsen, Bratten.

c. Ane Povlsdatter, Tværmose.

b har i 9: Så tog Terkild en kjedelfuld supp' og kasted' den over præstens krop.

a har helt igjennem Tilig, som navnet på Terkilds hustru.

---

62. Hovmand og præstens hustru.

Denne vise er en af de almindeligst forekommende af alle vore skjæmteviser, og den findes også både på svensk (Cavall. og Stephens Mad Minstrel. I 23, Werner 95, Wigström II 54, K. B. Visbok 18, sv. l. VII 7 nr. 68) og på tysk (Hoffmann o. s. v.). På dansk er den forhen trykt i J. Madsens folkeminder fra Hanved s. 99, i Skgr. IV 411—417, V 489 (8 opskr.) og i Dania I s. 307. Höjst mærkelig er Danias udgiveres ukyndighed over for vore skjæmteviser, hvilket bevises ved, at de aftrykker den som en forespörgsel (om nogen anden skulde kjende den), uden at oplyse det mindste om dens tidligere forekomst. Mnskr. hos S. Gr.

Digitized by Google

A.

1. »Der kommer en hovmand ridende«,
sagde præsten. —
— »Skynd dig hen, byd ham ind«,
sagde præstens hustru.

2. »Hvor skal hovmands heste stå?«
— »På min ståld ved min føller bold«.

3. »Hvor skal mine heste stå?«
— »I min gård hos min' får«.

4. »Hvad skal hovmands heste æde?«
— »Havr' og hø, frammest byg«.

5. »Hvad skal mine heste æde?«
— »Ærtefoder, muggent halm«.

6. »Hvad skal hovmands heste drikke?«
— »Rent vand i min spand«.

7. »Hvad skal mine heste drikke?«
— »Pølevand, møddingvand«.

8. »Hvor skal hovmand sidde?«
— »På en stol ved mit bord«.

9. »Hvor skal jeg da sidde?«
— »I en krog bag vor ovn«.

10. »Hvad skal hovmand spise?«
— »Flæskemad, supp' i fad«.

11. »Hvad skal jeg da spise?«
— »Sure kål og rådden ål«.

12. »Hvad skal hovmand drikke?«
— »Rød vin med sukker i«.

13. »Hvad skal jeg da drikke?«
— »Skidden vand i en spand«.

14. »Hvor skal hovmand ligge?«
— »I min arm ved min barm«.

Digitized by Google

15. »Hvor skal jeg da ligge?«
— »Bag vor lo ved vor so«.

16. »Hvad skal han bestille der?«
— »Kysse mig og klappe mig«.

17. »Hvad skal jeg bestille dér?
— »Kysse soen i sin röv«.

18. »Lus og lopper bider mig«.
— »Vend dig hen, bid igjen«.

19. »Jeg tror, du er en hore«.
— »Ligeså var min moder«.

20. »Jeg troer, du er i bande«.
— Ja, det sidder i min pande«.

21. »Jeg tror, at Fanden plager dig«.
— »Ja, Fanden dig, hovmand mig«.

22. »Jeg ta'er en kjæp og prygler dig«,
sagde præsten. —
— »Ta'er du én, så ta'er jeg to«,
sagde præstens hustru.

Sammenarbejdet af følgende opskrifter, jeg har liggende:

a. Lars Frederiksen, Bredballe (ham tilsagt af en 15-års pige, hun har lært den af en gl. kone i Ryslinge).
b. Lærer J. M. Jensen, Stenum.
c. Lavst Nielsen, Klem, Ulfborg.
d. Ungkarl Sören Hansen, Giver.
e. H. L. Jensen, Nygård (sungen for ham af Mathilde Hansen).
f. Pigen Lise, Brandstrup.
g. Ungk. Kristen Graven Lavridsen, Skallerup.
h. Anne Andresen, Snogbæk, Sundeved. 1ste var.
i. F. Wennerwald, Maribo.
j. Martin Dyrholm, Brudager.
k. Niels Madsen, Bratten.
l. Lærer Knude, Heldum.
m. Kontorist M. Lauritsen, Kolding.
n. Ane Johanne Andersdatter, Mammen. 1871.
o. Lærer H. Petersen, Fårbæk.
p. Ungk. And. Krist. Kristiansen, Tårup (han har hørt den på Hindsholm).
q. Professor H. V. Rasmussen, Kjøbenhavn.

Digitized by Google

r. Ungk. Kristoffer Holm, Sønder-Hå.
s. Lærer F. V. Lind, Gullestrup.
t. Anne Andresen, Snogbæk. 2den var.
u. Jes Smidt, Kjöbenhoved.
v. Karen Andersdatter, Kølvrå. 1874.
x. P. C. Hummeluhr, Kjöbenhavn (sungen for ham af pigen Johanne fra Ry 1847—48).
y. Jenny Lind, Mårslet.
z. Ida Falbe-Hansen, Kbh.
og følgende brudstykker:
æ. Lærer J. Nielsen, Sjelle.
ø. Uhrmager Fogh, Viborg.
å. Plantør Andreas Christensen, Hesselvig.
aa. Lærer N. E. Hansen, Borre, Møen.
bb. Adjunkt P. Abell, Ribe. Fra Horsens-egnen.

Af mere ejendommelige varianter skal mærkes:
a 9: På en törv omm' bag en dör. 10: Suppe, steg, vin og kag'. 13: Kjærnemælk, vand iblandt.
b 12: Fransk vin, spansk vin. 13: Klart vand udaf min spand.
c 10: Haresteg, rare steg.
d 21: Plager han ej mig, plager han dig.
e 10: Haresteg, dyresteg. 12: I min stald, hos min ka'l. 13: Surt öl og rådden mjød.
f 9: På en knipp' ris ved vor gris. 11: Velling og vand ibland' kan vel gå an.
g 13: Råddent vand af vor brønd.
h 13: Surt öl med vand iblandt. 19: Ja, horer jeg, så stjæler du.
i 1: Rend omkring, luk ham ind. 11: Rådden ål, vissen kål.
k 1: Byd ham ind og skjænk ham vin. 9: Det var vel bedst, hold ud' ved hans hest. 10: Æggemad på sølverfad. 11: Vælling og vand kan godt gå an. 18: Svinelusene bider mig. Her er det helt igjennem bonden og bondens hustru.
m 8: Slå dem løs' og lad dem gå. 19: Ligesom **h**.
n 2: I vor stold, fåvr og bold. 10: Hår'steg og brådsteg.
p 21: Nu tror jeg, Fanden rider dig, rider han mig så ta'r han dig.
r 1: Spring omkring . . . . 21: Nej, hovmand mig og pokker dig.
t 1: Lad ham komm', her er rum. 10: Æggemad på sølverfad. 11: Velling og vand, det går vel an. 15: Ud' i æ sti ved vor gris. 19: Ja, hor' var mo'r, og mo'r var min.
x: Her er bonden og bondens hustru.
z: Her er en bisp i steden for hovmand (eller flere steder en rytter).
bb har en herremand. 1 s: Gå omkring, luk ham ind.

Digitized by Google

B.

1. »Der kom en soldat forbi byen!«
sagde bonden. —
— »Byd ham ind, skjænk ham vin!«
sagde bondens hustru.

2. »Hvor skal soldaten sidde?«
— »På en stol ved vor bord«.

3. »Hvor skal jeg selv da sidde?«
— »På en stol ved æ dör«.

4. »Hvad skal soldaten spise?«
— »Steg og mad af min sølverfad«.

5. »Hvad skal jeg selv da spise?«
— »Villing og vand kan vel gå an«.

6. »Hvor skal soldaten ligge?«
— »I min seng, i min arm«.

7. »Hvor skal jeg da ligge?«
— »I æ lo ved vor so«.

8. »De svinelus vil bide mig!«
— »Vend dig om, bid igjen!«

9. »Jeg tror, at Fanden rider dig!«
sagde bonden. —
— »Ja, Fanden dig, og soldaten mig!«
sagde bondens hustru.

Ane Povlsdatter.

C.

1. »Her kommer fremmed' på vor gård,«
sagde bonden. —
— »Gå dog ud og bed den gå ind!«
svarede bondens hustru.

2. »Hvor skal soldaten sidde da?«
— »Ved mit bord på guldstol«.

3. »Hvor skal jeg selver sidde da?«
— »I vor trapp' hos vor kat«.

Digitized by Google

4. »Hvad skal soldaten drikke da?«
— »Mjød og vin går vel ind«.

5. »Hvad skal jeg selver drikke da?«
— »Skyllevand går vel an«.

6. Hvor skal soldaten ligge da?«
— »I min seng på min arm«.

7. »Hvor skal jeg selver ligge da?«
— »Under vor lo hos vor so«.

8. »Der bider svinelusen' mig«,
sagde bonden. —
— »Vend dig om og bid igjen!
svarede bondens hustru.

Ane Kristine Jakobsdatter. 1875.

---

63. De underlige syn.

Denne vise er forhen trykt i flyveblade, det ene fra 1799. Norsk i Bugges mnskr. 249. Svensk i Dybecks Runa I 89, Afzel. III 109, II 285, sv. landsm. V 2 s. 93. Tysk hos Simrock 249, Zurmühlen 116 o. fl. Skotsk og engelsk.

Der er henvist til visen i indledningen til D. g. F. 304, og noget af det ene flyveblads text er her anført. De to viser er i indhold noget beslægtede, og et par opskrifter der er blevne noget påvirkede af skjæmtevisen.

A.

1. Manden kom fra marked hjem, der så han et syn,
i stalden stander hestene én to tre.
Jeg råbte: »Kjære kone, du est min halve sjæl,
hvorfra kom disse heste, det vedst du jo vel?«
— »Å, du halve tosseskunkel, jeg tror, Fanden plager dig,
det er jo disse malkekøer, min moder sendte mig«.
— »Malkekøer med sadler på! Hu hillimænd!
Jeg er en mand, Gud bedre mig, som alle andre mænd«.

2. Manden gik i gangen ind, der så han et syn,
i gangen hænger kjolerne én to tre,
Jeg råbte: »Kjære kone, du est min halve sjæl,
hvorfra kom disse kjoler, det vedst du jo vel?«

Digitized by Google

— »Å, du halve tosseskunkel, jeg tror, Fanden plager dig,
det er jo disse rejsekapper, min moder sendte mig.
— »Rejsekapper med ærmer ved! Hu hillimænd!
Jeg er en mand, Gud bedre mig, som alle andre mænd«.

3. Manden gik i stuen ind . . . .
på gulvet stander støvlerne én to tre par.
Jeg råbte . . . . disse støvler.
. . . . malkespande.
Malkespande med sporer på . . . .

4. Jeg så mig lidt bedre om . . . .
på væggen hænger vesterne . . . .
Jeg råbte . . . . disse vester.
. . . . malketröjer.
Malketröjer med gule rabatter på . . . .

5. Jeg så mig lidt bedre om . . . .
På stolen hænger bukserne.
. . . . bordduge.
Bordduge med lommer i . . . .

6. Jeg så mig lidt bedre om . . . .
På bordet stander hattene.
. . . . flødebøtter.
Flødebøtter med dusker ved . . . .

7. Jeg gik mig i kammeret ind . . . .
I sengen ligger rytterne.
. . . . malkepiger.
Malkepiger med knebelsbart . . . .

8. Jeg lettede ved dynen, der så jeg et syn,
der nede sidder pindene én to tre.
Jeg råbte: »Kjære kone, du est min halve sjæl,
hvorfra kom disse pinde, det vedst du jo vel?«
— »Å, du halve tosseskunkel, jeg tror, Fanden plager dig,
det er jo disse vindepinde, min moder sendte mig«.
»Vindepinde med nåssier ved! Hu hillimænd!
Jeg er en mand, Gud bedre mig, som alle andre mænd«.

Sammenarbejdet af fire opskrifter:

a. Ane Povlsdatter, Tværmose.

b. Karen Jensdatter. 1873.

c. Anne Andresen, Snogbæk, Sundeved.

Digitized by Google

d. Lavst Arnum, Bovlund.

a har i v. 4: Törklæder med kraver ved.

b har i v. 3: Malkestripper. 7: Malkepiger med luer på. 8: Vindepinde med stene ved.

c har i v. 1: Malkekøer med saddel og bidsel på. 6: Ostekopper med bånd og spænder på.

d har i v. 2: Silkeskjörter med rabatter på.

B.

1. Manden gik i stalden, ja se, ja se, han så,
han ser tre dejlig' heste, som der i stalden stå.
»Hør du, min hjærtens kone, hør du, min halve sjæl,
hvorfra kommer disse heste, det véd du jo vel?«
— »Ak, du tossede bondemand, nu plager pokkeren dig,
det er jo malkekøerne, som min moder sendte mig«.
— »Malkekøer med saddel på, ak, du hillemænd!
Jeg er en mand, Gud bedre mig, langt frem for andre mænd«.

2. Manden gik ind i køk'net,
der ser han tre par støvler, som under bordet stå . . . .
hvorfra kommer disse støvler? — Det er jo malkespandene.
Malkespande med sporer på.

3. Manden gik ind i stuen,
der ser han tre sjakoer, som der på bordet lå . . . .
hvorfra kommer disse sjakoer? — Det er jo mælkeskålerne.
Mælkeskåler med skygger ved.

4. Han så sig om i stuen,
han ser tre blanke sabler, som der på væggen hang . . . .
hvorfra kommer disse sabler? — Det er jo de brødknive.
Brødknive med dusker ved.

5. Han gik ud i gangen,
han ser tre lange kapper, som der på væggen hang . . . .
hvorfra kommer disse kapper? — Det er jo bordedugene.
Bordeduge lyseblå.

6. Han ser sig om i gangen,
der ser han tre pistoler, som der på væggen hang . . . .
hvorfra kommer de pistoler? — Det er jo lyseformerne.
Lyseformer med skjæft og lås.

7. Manden gik i kamret ind, ja se, ja se, han så,
han ser tre lange karle, som der i sengen lå,

Digitized by Google

»Hør du, min hjærtens kone, hør du, min halve sjæl,
hvorfra kommer disse karle, det véd du jo vel?«
— »Ak, du tossede bondemand, nu plager pokkeren dig,
det er jo malkepigerne, som min moder sendte mig«.
»Malkepiger med bakkenbart, ak, du hillemænd!
Jeg er en mand, Gud bedre mig, langt frem for andre mænd«.

Tilsagt af husmand Jens Handerup i Hedegård. Han tilföjede til forståelse af visen, at der hos manden i hans fraværelse var kommet tre dragoner i indkvartering.

Lærer T. Kristensen, Rönslunde.

C.

1. Jeg gik mid lidt bedre frem, at se, at se, at se,
i skoven der lå rævene én to tre.
»Og hør du, lille kone, sig, du er min halve sjæl,
hvorfra kommer disse ræve her, det vedst du jo vel?«
— »Og du en artig tossekunte, plager Fanden dig,
det er jo de gimmerlam, min moder sendte mig«.
— »Gimmerlam med ræverumpe, nå, hillemænd!
Jeg er en mand, Gud bedre mig, som mange andre mænd«.

2. Og jeg gik mig lidt bedre frem, for porten der lå hundene,
Hvorfra kommer disse hunde her? — Det er jo de pindsvin.
Pindsvin med hundesnude.

3. Og jeg gik mig lidt bedre frem, i porten der stod vognene.
Hvorfra kommer disse vogne her? — Det er jo de mælketønder.
Mælketønder med hjul på.

4. Og jeg gik mig lidt bedre frem, i stalden der stod hestene.
Hvorfra kommer disse heste her? — Det er jo de malkekøer.
Malkekøer med sadler på.

5. Og jeg gik mig lidt bedre frem, på bordet stod parykkerne.
Hvorfra kommer disse parykker her? — Det er jo de potter.
Potter med krøller på.

6. Og jeg gik mig lidt bedre frem, på væggen hængte sablerne.
Hvorfra kommer disse sabler her? — Det er jo de fløideskeer.
Flødeskeer med sølvbeslag.

7. Og jeg gik mig lidt bedre frem, på sengen der stod støvlerne.
Hvorfra kommer disse støvler her? — Det er jo de kjærner.
Kjærner med dusker i.

Digitized by Google

8. Og jeg gik mig lidt bedre frem, i sengen der lå rytterne.
Hvorfra kommer disse ryttere her? — Det er jo de malkepiger.
Malkepiger med knebelsbart, nå, hillemænd!
Jeg er en mand ....

Niels Pedersens kone, Vejleby.

D.

1. Og manden ind i stuen gik og skulde se,
For dören stod de garderstøvler én to tre.
Og så siger han til konen: »Hvad er det for støvler tre?«
— »Jeg tror, Fanden plager manden, og Satan rider dig,
det er jo de malkespande, moder sendte mig«.
— »Malkespande med sporer på, det så jeg aldrig för.
Og jeg er dog en mand, som alle andre mænd.

2. Og manden hen til sengen gik og skulde se,
i sengen lå de garderkarle én to tre.
Og så siger han til konen: Hvad er det for karle tre?
Det er jo de malkepiger ....
Malkepiger med skjæg på ....

3. Og manden letted' på dynerne, da så han de garderp ...
Hvad er det for p .... tre?
Det er jo de vindepinde ....
Vindepinde med hoveder på.

4. Og manden letted' på p ....., da så han de gardern .....
Hvad er det for n ..... tre?
Det er jo de garnnøgler ....
Garnnøgler med hår på.

5. Og manden letted' på n ......, da så han de r ....
Hvad er det for b ..... tre?
Det er jo de flæskeskinker ....
Flæskeskinker med filipenser på.

6. Og manden letted' på b .... da så han de r ....
Og så siger han til konen: Hvad er det for h ..... tre?
— Jeg tror, Fanden plager manden ....
Det er jo de sennepskander ....
Sennepskander med l .... i, det så jeg aldrig för.
Og jeg er dog en mand som alle andre mænd.

Rektor Sigurd Müller, Kolding.

Digitized by Google

E.

1. Jeg gik mig ind i stalden, der så jeg, se, ja se!
i stalden der stod hestene én to tre.
»Min egen kone!« spurgte jeg, hun var min halve sjæl,
»hvor kommer disse heste fra, det véd du jo vel?«
— »Nå, alle tossers konge, og plager Fanden dig,
det er jo malkekøerne, din moder sendte mig«.
»Höj, ja hillemænd! malkekøer med sadler på, én to tre,
Jeg er en mand, Gud bedre mig, en mand som andre mænd.

2. Så gik jeg ind i forstuen, i forstuen hængte sablerne ....
.... kosteskafterne. — Kosteskafter med håndfang på.

3. Så gik jeg ind i stuen, i stuen hængte støvlerne ....
.... mælkebøtterne. — Mælkebøtter med sporer på.

4. Så gik jeg ind i kjøkkenet, i kjøkkenet hængte buerne ....
.... sibøtterne. — Sibøtter med snorer på.

5. Jeg gik så ind i kammeret, i sengen lå soldaterne.
.... malkepigerne — malkepiger med knebelsbart.

Ingefred Kruse, Greve.

F.

1. Og manden tren i forstuen ind, og se, og se, og se.
på væggen hang der garderhuer én to tre.
Og manden sa' til konen: »Hvad er disse huer tre?«
— »Det er de pispotter, som din moder sendte mig«.
— »Åja åja! Pispotter med kvaster i.
For jeg er en mand, som meget kan forstå.

2. Og manden tren i i stuen ind ....
på væggen hang der garderstøvler én to tre.
.... disse støvler tre.
Det er de mælkespande, som din moder ....
— Åja åja! Mælkespande med sporer i.

3. Og manden tren i kammeret ind ....
i sengen lå der garderröve én to tre,
.... disse röve tre.
Det er flæskeskinker, som din moder ....
— Åja åja! Flæskeskinker med rövhul i.

4. Og manden tren til sengen hen ....
under dynen lå der garderp ... e én to tre.

Digitized by Google

Det er de rullepølser, som din moder sendte mig.
— Åja åja! Rullepølser med krølhår på.
For jeg er en mand, som meget kan forstå.

Kjöbenhavn. Adjunkt K. Knudsen, Ribe.

Endnu en opskrift (kun et enkelt vers) ved Adjunkt P. Abell i Ribe. Den slutter sig til **D**, og nævner garderhuer og sennopskrukker. Omkvædet er: Åja, lad gå, jeg er en skikkelig mand, som alting kan forstå.

Syvende gruppe.

I værtshus og ved gilder.

64. I værtshuset.

1. Æ vild' mæ ad Ålborg rid',
— Hejsu falidera liderallala! —
da vidst æ hverken af sorg eller kvid'
Hu ha! hvor gik hun da!

2. Ja, æ red op ad Ålborg gåd',
Per Masens hus den stoi te måd'.

3. Per Masen han håd så venlig en mø,
hun bor mæ ud bådde våst å brø.

4. Æ åd så lænng a de våst å brø,
æ tændt, æ had tøst mi horde dø.

5. Æ spuur, om di haj öl å sææl,
di spuur, om æ haj pææng å tææl.

6. Di tappet i kander, di tappet i krus',
ja, æ drak mæ så stærk en rus.

7. Ja, æ drak mæ så stærk en rus,
æ slow i støkker bådde kander å krus.

Digitized by Google

8. Di tow mæ i mi tjallerbætt',
så vild' di mæ aj Ålbårre sætt'.

9. Så sod æ dær i fjowten daww,
så begøndt 'et ræt å skromp mi maww.

10. Di spuur mæ aj, hwa vænner æ haj,
æ saa, æ var aldti læt å glaj.

11. Æ har en søster, dæ boer i Skåt,
hun har ej Gud forudden en påt.

12. Æ har en bro'er, dæ boer i Swig,
han har ej Gud forudden mig.

13. Mi oldefar han er så gammel å så gro,
han har lange tænd' mæ kroge på.

14. Mi oldemor hun er så gammel en nonn',
— Hejsu falidera liderallala! —
hun har ikk' en tænd', der ka' bid' en krumm'.
Huha! hvor gik hun da!

Anders Hansen, Vester-Vedsted v. Ribe. 1893.

Jeg har endnu en opskrift fra gjæstgiver Martin Schmidt i Ribe. Den begynder sådan:

Da a vår mæ i Ålbårre riig,
da vidst' a hwærken a sorg eller kvid'.

For resten er den meget lig denne. Målet er dog ikke sønderjydsk, og personen i visen siger a til sig selv.

---

65. Ölkonen.

A.

1. Og jeg drog op ad Skanderborg gåd'
med atten avildgrå heste,
og nu har den öllekon' legte med mig,
jeg haver ikkun en af de værste.
Larri larri værste, humba, med de værste.

2. Ja, jeg drog op ad Skanderborg gad'
med atten røde guldringe,
og nu har den öllekon' legte med mig,

Digitized by Google

jeg haver kuns en skovl fuld af pinde.
Larri larri pinde, humha, med de pinde.

Ordet öllekon' hørt som: ellekon'.

Frands Povlsen. 1871.

B.

Jeg rejste mig op ad Skandelborrig gåd',
da havde jeg atten a'lgrå hejstå:
nu hår den öllekown så handlet med mig,
te jeg hår ikkun én af de vejstå.
:,: Lårri lårri væjstå. :,:
Nu hår jeg ikkun en af de væjstå.

Peder Frølund. 1872.

Der findes endnu en opskrift af denne vise i Berggrens Folkesange og Melodier. I S. Gr.s Samlinger findes en anden utrykt ved Morten Eskesen efter hans fader, Eske Mortensen i Lyne. Her er et begyndelsesvers, der lyder således:

Og jeg drog op ad Skanderborg gåd',
min kjortel vor foret med skindå,
den öllekuen hun stander i hendes dör,
Haha haha indå, hmhm hmhm indå.
hahaha hmhmhm, hun bød mig indå.

J. P. Pedersen i Vejle siger, at hans bedstemoder, der døde, da han var 9 år, kunde den altsammen. Der er nogle flere vers. Hun sang også: Skandelborg.

---

66. Las og soen.

Forhen er trykt af denne vise en ældre form og en ny, sammensat af 5 brudstykker. De findes begge i J. F. II 91, den ældre efter Hans Svanings håndskrift. Siden har jeg kun optegnet dette lille brudstykke. Las sidder i værtshuset og drikker, og så kommer en so med sine grise og løber med hans madpose, som han har sat uden for dören.

1. Las han ud ad vinduet så med sin fulde snude:
»Hvad mon det er, vor' svin har for, de er forsamlet her ude?
Og Gud bewår mi madpos' i ro,
for tåer de den, så sulter a ihjel«.
:,: Hejså velan! så Las. :,:

2. Soen op ad gaden sprang med smørasken i munden,
Las bag efter med træskoen i hånd, sukkede af hjærtens grunde.

Digitized by Google

»Du skuld' ha' fåt skam, du svottebroget sow,
du skuld' ha' lat mæ hat mi smörask i row«.

3. Den vise den er stakket og kort, og den er snart til ende,
og den er digtet i vor by og skrevet på kirkens ende,
og den er digtet af hulde grå to,
at Las var efter den swottebroget so.
:,: Hejså velan! så Las. :,:

Sören Balthasar Johansen, Tange. 1879.

---

67. Skrædderen og soen.

Findes i et flyveblad af 1804. Dernæst i Skgr. V 1 og XII 221—223. Mnskr. hos S. Gr. Også hos Berggreen.

A.

1. Når drukkenskab forfør en mand, som sker så tit des værre,
man drikker heller vin end vand, så gik det med vor skrædder.
Læ mæ læ mæ læ mæ si en bok, bukke bukke mæk mæk mæk,
hej vidde vidde vom bom bom, så gik det med vor skrædder.

2. Han drak, så han ej kunde se på væggen mer' en flue,
og da han hjem ad vandrede, så faldt han over en tue.

3. Hans næs' i jorden plöjede, så den blev ganske grimet,
der kom en so og så derpå, hun havde nær besvimet.

4. Den skrædder gik til soens dör, han monne der indkige:
»Og du skal sov' hos mig i nat med min' små gris' tillige«.

5. Hun kyst' ham for hans favre mund med hendes liflig tryne:
»Og vi vil rede os en seng foruden ble og dyne.

6. Giv dig tilfreds, min kammerat, jeg skal dig ikke svige,
og jeg skal sov' hos dig i nat med alle mine grise«.

7. Den so hun stod så tidlig op, lidt för end som hun plejer,
så standed' hun en frokost god alt til vor bolde skræjer.

8. Den so hun spændt' for hendes lille vogn, og den tog til at snurre,
så kjørt' hun op for skrædderens dör, hans kjælling tog til at knurre.

Digitized by Google

9. »Hvor har du været, dit slemme skam, og alt dit gods fortæret,
og drukket op den klædning ny, som jeg har dig foræret?

10. Jeg mente, du var i Amsterdam at hente ny modeller,
men du har sovet hos svinen' i nat, det hører jeg fortælle.

11. Til mig kommer du nu aldrig mer', det vil jeg dig nu sige,
men jeg vil ha' mig en anden til mand, der bedre kan være
min lige«.

Omkvædet også således:

Lemme lemme lem liden bok, bokke bokke bok væk væk væk,
hejj filli filli bom bom bom, så gik det med vor skrædder.

Sammensat af 10 opskrifter fra forskjellige egne. De lå alle hverandre temmelig nær. Den mest ejendommelige var Ane Povlsdatters af Tværmose.

a. Jens Murer, Jegsen. 1901.
b. Ane Povlsdatter, Tværmose. 1872.
c. Albert Nielsen, Mammen.
d. Niels Kragelund, Arnborg. 1877.
e. Maren Mortensdatter, Rærup, Farsø. 1889.
f. Jensine Lavrsen, Ans. 1872.
g. Lærer N. Vad, Törring.
h. Jes Smidt, Kjöbenhoved.
i. Lærer N. Thomsen, Tindbæk.
j. Lærer Mortensen, Brændskov.

Desuden følgende brudstykker:

k. N. Kr. Møller, Fårup.
l. Hans Kr. Kristensen, Fegsøhus, Torsted.

Af varianter skal kun mærkes følgende: **b** har i v. 4: Den skrædder gik til soens dör, han monne der indkige. **d** har i 5 4: med lopper og lus til dyne. **e** 3 [1]: Han slog hans næse i en lort. **j** har sådant omkvæd: Viber i vamp ma sén på på på på mik mik hæjj viber i vamp vamp vamp. **l** har: nikkedenik bukkedebuk. Flyvebladet har sådanne to vers:

Den so og så den skrædder-skat, de monne disputere:
»Hahaha, min kammerat, du vil os nok fiksere?«

Den so og så den skræddersvend, de monne tilsammen grynte:
»Vi ville os berede en seng, men vi har ingen dyne«.

Kristen Rögter i Andsager mølle kunde kun disse tre vers, som han sang om sig selv:

En aften jeg i tanker kom, at jeg vilde ud at svire,
når jeg betaler, hvad jeg får, behøver jeg da at fire?

Vi drak så længe raden om, te vi kund' se en flue,
og da jeg ud på gaden kom, da faldt jeg om på grue.

Digitized by Google

Di låå mig o en trillebaar, så begyndte den å snurre,
og da vi kom for konens dör, gav hun sig te å knurre.

B.

1. I aftes gik vor skræddere til kroen for sig at more,
men da han dybt i kruset så, blev han lidt ør i ho'de.
Lem lem lem fur sig en buk, mek mek mek,
hejså virri virri vom bom bæjj, blev han lidt ør i ho'de.

2. Og da han hjem ad ravede, så taber han sin hue,
og da han vild' den tage op, så faldt han ned ad grue.

3. Der kom en so i samme stund og hvisket ham i øret:
»Ö ö ö ö, min kammerat, hvad har du her at gjøre?«

4. Hun kyst' ham på sin rosensmund alt med sin rynkne tryne,
så redd hun seng i samme stund foruden lagen og dyne.

5. Om morgenen, da det blev dag, kom alle folk på færde,
men soen hun lå trygt og sov hos skrædderen, sin kjære.

6. De bønder de kom kjørendes og vilde hen at skove,
de så den so og skrædder, de til hobe lå og sove.

7. De løfted' skrædderen på deres vogn, de bitte hywl de snurred'.
men da de kom til skrædderens hjem, da stod den kjælling og knurred'.

8. »Jeg ment', du var i Frankerig og lære ny modeller,
men da sov du hos svin i nat, som andre mig fortæller«.

9. Hun skjældte ud den arme mand, så han gik fra forstanden,
så tog hun fat hans persejærn og slog ham det i panden.

Kristen Frederiksen, Bindslev.

C.

1. Der kom to karle kjørende, for de skuld' ud at plove,
så fandt de der en skrædder lå, alt hos en so at sove.
Lemme lemme lem, bok bok bok, mek mek mek,
hejså villi villi vom bom bom, alt hos en so at sove.

2. De tog den skrædder i deres vogn, det lille hjul det snurred',
og al den stund de kjørede, lå skrædderen i vognen og knurred'.

Digitized by Google

3. Og hun stod op og tændte lys og så den hele jammer:
»Og du ser ud på kjol' og krop, som du had' været i klammer«.

4. — »Ja, hvis jeg sandt skal sige dig, fordi du est min kvinde,
så har jeg været med en so i strid, det kan jeg vel forvinde«.

Madam Breum, Vester-Hornum.

---

68. Jens Kristian i kroen (staden).

A.

1. Pe Krestjan æ kjoer te stajs,
— Molak, molak, falladera! —
men da han kom op for æ Kjæjsmølledig',
så skuld' han ha tæend sin piiv.

2. Mæn da han fæk stappet å tæend,
da kom hans dreng mæ båj fræ æ mower,
te han skuld' kom hjem æ klåk tåw.

3. Da klokken den slow tåw,
da sad Pe Krestjan i god row,
og de wa i Hvilsted krow.

4. Da klokken den slow trej,
da wa Pe Krestjan *et* å se,
hans kon' sad hjemm å wa vre.

5. Da klokken den slow fiir,
da kom Pe Krestjan hjem å wa fuld,
hans kon' sad hjemm' å spand' uld.

6. »Er de å kom hjem æ klåk tåw?
du drikker 'et åp, hwa vi æjer å håer,
te sist så sæel du wå klæjer«.

7. — »A håer kon soeld mi hat,
å dierfår hår a fåt en lille kasket,
der kleer mæ så net«.

8. »Hår du pænng i di pong?
ja, du kjor te stajs mæ fiir tønder row,
å pænng hå vi håt behow«.

Digitized by Google

9. — »Javel hår a pænng i mi pong,
her æ hwæ skjelling, a ejer å håer,
[å de gjö wal sagen klåer]«.

Mette Marie Nielsen, Egsgård mark.

B.

1. :,: Jens Krestjan drow te stajs :,: mak mak,
Jens Krestjan drow te stajs,
å så tow han end i Besballe krow,
— Molak molak trallalala! —
men han skuld' væ hjæmm' æ klåk tåw.

2. Så holdt han ud hans spes-bowelin,[1])
å da han fæk stapped å tænd,
så kam dær en båj fræ hans hjæm.

3. »Do lowed' å kom hjæm æ klåk tåw!«
Mæn den bløw trej, å den bløw fiir,
å han wa så fuld som en liir.

4. Jens Krestjan kam hjem te hans mower,
hans kon' hun sad ino å spand' uld,
å han kam hjæm å wa fuld.

5. »Hå do nå pæng' i di pong?
do drow te stajs mæ fiir tønde row,
få pæng' hå vi håt behåw.

6. Do æ da en fåbandede knæjt.
do sæler ålld de, vi hår å æjer,
te sist så skrier di klæjer«.

7. — »A hår da kon soeld mi hat,
å kjöjt mæ en splenternøj kaskæt,
å si, hur den klæer mæ næt.

8. Ja, sågu hår a pæng' i mi pong,
mæn húr manne a håer, de véd a it.
får æ liikjøv dæn fæk vi frit«.

Sammenstykket af 5 optegnelser nemlig:
a. Værtshusholder Jens Nielsen, Ringkjøbing.

---

[1]) hans pibeslange med spids.

Digitized by Google

b. Lærer M. Møller, Sir (sungen for ham af ungkarl Peder Møller Olesen i Sir, han havde lært den i He. Den ligner meget a).
c. E. T. K. (her kaldes personen Hans Kristian).
d. Pastor H. F. Feilberg, Darum.
e. Stud. mag. Chr. Blinkenberg, Kbh.
Andre opskrifter af visen findes i H. F. Feilbergs: »Fra Heden« s. 137 og i J. Madsens Folkeminder s. 113. En næsten ligelydende opskrift, men dog i noget andet folkemål, har jeg ved redaktør P. Skovrøj, Tønder.

69. Den drukne bonde og hans hustru.

1. :,: Ja, når bonden kjører ud for at sælge sin sæd, :,:
drikker han sig fuld.
— Hej om dik, hej om dak, sikke nøj snak, løvver om de hej om dik om dak, om dik om dak om tralalala! —
Ja, når bonden kjører ud for at sælge sin sæd,
drikker han sig fuld.

2. Ja, når bonden kommer hjem, kommer kjællingen frem,
gjør det hæslige vrøvl.

3. »Ja, de penge, du har fåt, de er alle drukken op
udi pigernes skål.

4. Jeg skal føre dig i strid både med økse og kniv,
så det gjælde skal dit liv.

5. Jeg skal klage dig an for vor gamle oldermand,
så du skal få skam«.

6. — »Ja, vor gamle oldermand sad i kroen i går,
drak sig spröjtefuld«.

Sungen af ungkarl Rasmus Larsen Bjerre i Sir, som har hørt den i Navr. Oldermand skal nok være oldefåer for rimets skyld.

M. Møller.

70. Det knappe gilde.

Nogle vers i denne vise er aftrykt i J. F. IX s. 148 og 149.

1. Johann' Vrå hun er bådde stor å stærk,
— Kom let i fad! —

hun gywt hende dætter forudden særk.
Få Jens Kastowt han od æ klimper aw.

2. Fæmten al' vi' å sejsten al' si',
å så æ dær endda engen ærmer i.

3. Tærkild hans fenger wa så næmm',
han skuld' særken få næjen sæmm'.

4. Tygge hans fenger di wa så smo,
han skuld' sy æ kneplinger o.

5. Æ fad' wa smo, å æ villing wa fo,
æ pandekag' kund' slet ingen ster no.

6. Præjsten mæ hans guldbonden loww,
han vild' ow mæ i den pott' å doww.

7. Sören mæ hans pivvere kraww,
han såt ålld æ kjællinger i laww.

8. Johann' hon to te å vriin å vråån:
»Hæær mo nåk en høøn mier nier fræ æ råånd«.

9. Æ kusker di begøndt å hvisk å tisk:
»Ska' vi *et* dowels ha' te wå fesk?«

10. Inger Vrå, hun sat sæ nied å skröww,
hon gjord' en klemp i Jens Kastowt hans nöww.

11. Johann' Vrå mæ hend' søl'slawen skow,
hon glåånt i æ vejr som en åwsend kow.

12. Jens Nielsen i hans hvide skjort',
han wa så sulten, han ku' ha' ædt en l...

13. Jens Tammesen han kam lævvend' så fååg,
han liev i skidt liig te hans hååg.

14. Povl Torlund han vræj hans feddel i laww:
— Kom let i fad! —
»Hæær hår vi hat trej suldten daww«.
Få Jens Kastowt han od æ klimper aw.

Samlet af 3 brudstykker, hvorat de to dog temmelig fuldstændige.
a. Jens Meldgård, Örre.

Digitized by Google

b. Kirsten Marie Jensdatter, Rönslunde. 1902.
c. Lærer P. Kristensen, Omvrå.
En 4de opskrift er kun et enligt vers og lyder således:

Kokkekons knyw hed pilliken nøk,
hun skar en roer i femten stykk',
til det sulten gild', der i Hjermind var.

Josef Kristensen, Iller.

Opskrift **b**, der er den mest fuldstændige, er tidligere (1884) optegnet af T. Kristensen, Rönslunde, efter samme kilde.

I Jydske Samlinger V s. 98 og 99 er anført to vers af denne vise, og den stedfæstes til Hoven sogn, hvor gildet skal have stået i forf.s ungdomstid. Det er nok muligt, der har været noget her at knytte visen til, men det er dermed dog ikke afgjort, at den absolut hører hjemme i Hoven, hvilket sees af verset fra Iller. Det er med denne vise, som med flere, at det er en gl. folkevise, man har haft lyst til at lempe efter forholdene. Jeg har optegnet flere viser om gilder, hvor det gik knapt til, men dog med et andet versemål og af lidt nyere støbning. Med denne vise kan jævnføres følgende tilsyneladende nyere nidvise i S. Gr.s samlinger.

1. Jakob Dien mæ di skorre hænder,
han soo: »Den kåst vel spör's i manne lænder« (lande).

2. Klaws Mads mæ di skjøww bien,
han soo: »De var en renng kåst få præst å dien«.

3. Æ brujsmøkker mæ dænd ståtele frak,
hon måt hjælp sæ mæ manne tak.

4. Lell' Klaws mæ dæn ronnd hat,
han soo: »De hå ret væt en plasier dæn jæ nat«.

5. An Kæstien mæ dæn næt høll,
hon soo: »Æ vil å gjærn' ha' et føll« (brudefølge).

6. An Mari mæ æ dosk å æ sko,
hon soo: »Ven Pær Henningsen kon vel la mæ i ro«.

7. Frederik Elert mæ den bree mond,
han soo: »Æ bruj var int ret jartsond«.

Fortalt af moer Knutz, en datter af Jakob Degn. Ane Kirstine er nedskriverens tante, der levede endnu 1861.

J. A. Jörgensen, Stenbjærg skole.

Digitized by Google

Ottende gruppe.

Om håndværksfolk og forskjellige livsstillinger.

71. En flot kavallér.

A.

1. Tro ej, fordi jeg går gelant,
— Fallalderallalderallala! —
jeg klæderne på gåden fandt.
Vidde vidde vi bom bom!

2. Min skrædder er min daglig gjæst,
jeg skylder ham for bovser og vest.

3. Den vaskekjælling ligeså,
hun må til mig hver morgen gå.

4. Tro ej, jeg gi'er hend' store ting,
nej, sæben koster ingen ting.

5. Den pige, som skal rede min seng,
hun haver fød' en lille dreng.

6. Hun siger: »Det har du bestilt,
du har mig ved min mødom skilt«.

7. Den værtshuskjælling tyk og fed,
gid Dævlen rywwer hend' op og ned!

8. Ved vin og puns og keglespil
hun mine penge røve vil.

9. Min vært han er en svigegast,
min' penge råned' han i hast.

10. Nu kvæder jeg min afskedssang,
og siger tak for denne gang.

11. Gid Dælen blywwer i Kjöbinghavn!
— Fallalderallalderallala! —

Digitized by Google

nu rejser jeg til Kristianshavn
Vidde vidde vi bom bom!

Ane Povlsdatter. 1872.

B.

1. Tro ej, fordi jeg går gelant,
— Viddevidde vom bom bom! —
jeg klæderne på gaden fandt.
Viddevidde vom bom bom.

2. Min skrædder er en daglig gjæst,
han kræver mig for kjol' og vest

3. Min skomager banker på min dör:
»Hvorfor har du ej betalt mig för?

4. Din' løfter er kun lidt bevendt,
i morgen bliver dig en stævning sendt«.

5. Den tykke værtshuskjælling her,
det er en slemme rakkermær.

6. For puns og vin og keglespil
hun alle mine penge have vil.

7. Så synger jeg min afskedssang
og siger tak for denne gang.

8. Fanden galer i Kjöbenhavn,
— Viddevidde vom bom bom! —
nu flytter jeg til Kristianshavn!
Viddevidde vom bom bom!

Skolelærer Sønderby, Rind v. Herning. 1877.

C.

1. Skrædderen er min daglig gjæst,
— Vivide bom bom! —
han syer mig bukser, kjol' og vest.
Fadelide, didelide didelide dom.

2. Du troer, fordi jeg går gelant,
jeg klæderne på gaden fandt.

3. De piger så beprydet er
med deres silkeforreklæ'r.

Digitized by Google

4. Ja, de er skåren i tretal,
mærk nu, hvad det betyde skal.

5. Den pige, som har redt min seng,
ja, hun er med en liden dreng,

6. hun siger: »Det har du bestilt,
du har mig ved min mødom skilt«.

7. Gå du din vej, din slemme kvind,
— Vivide bom bom! —
ti du var klæjt i fåreskind.
Fadelide didelide didelide dom.

Ane Katrine Sörensen, Gjenner.

Jeg har endnu en opskrift heraf ved Maren Mortensdatter, Rærup, Farsø. Den er næsten som **B**, også i omkvædet.

---

72. Soldaten hos sjællandske bonde.

A.

1. »Og hør, du sjællandsk' bonde, jeg kjender dig jo nok,
for jeg har lagt her én gang för udi soldaterflok.

2. Og hør, du sjællandsk' bonde, hvad jeg vil sige dig,
jeg skal dig nok kurere, kom du kuns hid til mig«.

3. Så koged' de melgrød fem dage udi rad,
og hvad der blev tilovers, det skal soldaten ha'.

4. Soldaten sad ved bordet og pudsed' sin pistol,
og kjællingen gik på gulvet og rørt' i hendes kål.

5. Soldaten sad ved bordet og spiste æg og flæsk,
og kjællingen gik på gulvet og snåred' som en hest.

6. Ja, manden går i gården, foruden strömper og sko,
og det er da bevisligt, at kjællingen er en so.

7. Husaren går på gaden alt med hans sporer på,
og det er da bevisligt, at han til piger går.

8. De piger, som i byen er, de er jo så i lyst,
de går omkring til karlene, og tigger dem for et kys.

Digitized by Google

9. Og er de ikke hjemme, så går de straks igjen,
så tænker de jo ved dem selv: »Hvor Fanden er han henn'?«

Udarbejdet efter to opskrifter:
a. Jens Orneborg, Ikast.
b. E. T. K.
En tredie meget afvigende variant begynder sådan:

B.

Og hør du, sjællandske bonde, vil du fæste dig en dreng,
som både kan læse og skrive og følge din datter i seng.
Trallala trallala trallilallalilala!
som både kan læse og skrive og følge din datter i seng.

Jesper Kristensen, Tværmose. 1873.

---

73. Håndværkssvenden.

1. Min berliner den er snørt, og jeg skal rejse,
jeg skal rejse og véd ej hvorhen,
skal jeg rejse, ja, jeg skal,
jeg skal rejse, men komme hjem igjen.

2. Og min flaske den er tom, og den skal fyldes,
den skal fyldes med kornbrændevin,
skal den fyldes, ja, den skal,
den skal fyldes, men tömmes igjen.

3. Og min pige hun er syg, og hun er dårlig,
og hun græder, men véd ej hvorfor,
skal hun græde, ja, hun skal,
hun skal græde, men holde op igjen.

4. Mine venner, som her er til stede,
vil jeg sige et kjærligt farvel,
nu farvel og nu farvel,
nu farvel da, vi mødes igjen.

P. V. Jensen, Stige.

Denne vise har sikkert en temmelig ny oprindelse i sammenligning med mange af de viser, den er kommen i selskab med. Jeg har dog ment det forsvarligt at optage den, særlig for at få en prøve af de mange viser, der er lagt om svendelivet.

Digitized by Google

74. Skræddervisen.

1. Mig forlov, I skræddere! jeg en vise sjunger,
kommer I forsultene arme lusekonger.
I vil gjærne høre nyt, det jer ret fornöjer,
kommer hid til mig og lyt, I skal høre löjer.

2. Hør, hvordan fra første tid, skræddere til er bleven,
. . . . . slog en sk . ., det har . . . skreven;
den han ud af bukserne nöje sammenskrabte,
fir' og tyve skrædere han der ud af skabte.

2. Han straks dette lumpne kram ud i verden jager,
er besat med nål og saks, alle folk bedrager;
ingen af os kan gå fri uden åt skoleres,
og det Satans töjeri idelig formeres.

4. Stolte ind til liv og sjæl ere disse hunde,
lus de næpp' kan slå ihjel, lopper ingenlunde,
andres fejl de let kan se, egnes de ej mærker,
far nu vel, I skræddere, Satans egne lærker.

5. Skrædderen halvandet lod, er det mest han vejer,
store ord og gassemod er det mest', de ejer,
stærke ere de som smælt, arrige som Fanden,
mangen myrdisk karl de vælt', slog ham midt i panden.

6. Det var just ved juletid, vi det véd for sande,
at tre skræddere på én tid skulde ud i landet;
for at skjære og at sy de sig lod forene,
alle tre kund' skjær' af ny, men mester var den ene.

7. Vognen efter dennem kom, hvorpå de skuld' kjøre,
mesteren han var så dum, at han vilde spøre,
om en agestol der var, hvorpå han kund' sidde,
ellers han jo som en nar skuld' i vognen ligge.

8. Agestol han ikke så, hvorpå han kund' sidde,
men en so i vognen lå, hvorpå han kund' ride;
mesteren, ja, han blev vred, han sin' støvler smørte,
hurtig hen ad vejen strøg, mens de andre kjørte.

9. Det ej længere går an, at jeg dig skolerer,
men udi din adelsstand jeg dig estimerer;

Digitized by Google

når din handske du ta'r på, da kan jeg nok mærke,
du en bond' ej være må; farvel, I skræddere stærke!

Sammenarbejdet af fire opskrifter, der ligger hinanden meget nær og dog er fra meget forskjellige egne, så man næsten skulde tro, de stammede fra et flyveblad.

a. Elisabet Lavstdatter, Fårup. 1878.

b. Jens Jensen Møller, Fårup.

c. Lærer T. Kristensen, Rönslund, Ejstrup.

d. Lovise Hansen, Hurup. (Sunget for hende af Mads Andresens kone i Sandhusene ved Hobro.

c har endnu et vers, som jeg ikke ret véd hvor hører hen. Måske det dog bør sættes mellem 8. og 9. Desuden ser det ud til at være forkvaklet, hvorfor jeg har måttet rette lidt på det, måske dog været uheldig dermed.

Skrædderen han sprang nu op med næverne i siden:
»Og vil I nu trodse os, fordi vi er så liden!
men i samme lag en lus krybend' mon fremkomme,
skrædderen tog sit nålehus, krøb ind i sin lomme.

De fire første vers af **c** tilsagt af gartner Jens H. Hansen, og de to sidste af Kirsten M. Jensdatter. Både versemål og enderim tyder på visens yngre oprindelse.

---

75. A B C.

1. A B C, se hvilken skræddere,
han sidder og lapper klud på klud,
han mener, det ser herlig ud.
A B C, se hvilken skræddere.

2. D E F, vor skrædder skjær på træf,
han skjær det bedste som han kan,
han mener, det skal nok gå an.

3. G H I, vor skrædder er ej rig,
han har ej dyn' at ligge på,
han ligger på det bare strå.

4. K L M, nu skal vor skrædder hjem,
nu kalder han på drengen sin:
»Stat op og børst min kjole fin!«

5. N O P, nu skal I bare se,
hvor stolt vor skrædder han kan gå,
når han får kjol' og støvlen' på.

Digitized by Google

6. Q R S, nu skal vor skrædder på græs,
for det er bleven skik i år,
at skrædderne på græs skal gå.

7. T U V, nu er der falden sne,
nu kan han ej på marken gå,
nu skal han hjemme i stalden stå.

8. X Y Z, der står han pænt og net,
han står i stalden ved vor ko,
han ligger i leje hos vor so.

9. Z Æ Ø, nu er vor skrædder dø',
nu har han drukket hans afskedspægl,
nu har han sagt vor so farvel.
Z Æ Ø, nu er vor skrædder død.

Sammensat af fire opskrifter:
a. Jens Olesen, Brejning. 1877.
b. Jens Esbensen, Akkerup.
c. Jörgen Jörgensen, Langemark, Samsø.
d. Niels Kr. Olesen, Hedegård, Ejstrup.
Der var kun meget få afvigelser.
b og c har i v. 1.
Han syer to öjne på en klud, han synes det ser prægtig ud.
b har i 8:
Han står og glor den halve dag, men det må blive hans egen sag.
d har i v. 4:
K L M nu er vor skrædder i klemm',
i stalden ved vor røde stud
der står han og ser dejlig ud.
Desuden haves et lille brudstykke fra lærer J. M. Jensen, Stenum.

76. Væververvise.

1. Så plukker han, så plukker han, — Mei libbere man,
i Absalon stån fröjden an, — så plukken, så plukken.

2. Så fanser han, så kradser han, — så kradsen.

3. Så fanser han, så spinder han, — med rokken.

4. Så fanser han, så hasper han, — med haspen.

Digitized by Google

5. Så fanser han, så vinder han, — med vinden.

6. Så fanser han, så trender han. — med trenden.

7. Så fanser han, så bommer han, — med bommen.

8. Så fanser han, så kammer han, — med kammen.

9. Så fanser han, så seller han, — med sellen.

10. Så fanser han, så rører han, — med røren.

11. Så fanser han, så væver han, — med væven.

12. Så fanser han, så balberer han, — Mei libbere man,
i Absalon stån frøiden an, — med væven, med væven.

Birgitte K. Pedersdatter (Skomager), Staby.

---

77. Knud Fut.

Findes i Skgr. I 444 og 445 og XII 1—5 (7 var.), samt i J. F. IX s. 149. Også hos Berggreen og tysk hos Zurmühlen.

A.

1. Å, kjære Knud Fut, ka du gjö' mæ et på hywl,
— Fut falderi dalderida! —
di pæng' ska' da fo do å de inden ywl.
Fut falderi dalderida! Hov! hæjsa fut falderida.

2. Å, kjære Knud Fut, gjö' dem fast udi nav,
få a ska' så tit kjø' mæ frowwen te Ryhaww.

3. Å, kjære Knud Fut, gjö' dem fast udi ring,
få a ska' så tit kjø' mæ frowwen te ting.

4. Å, kjære Knud Fut, gjö' dem fast udi jægger,
få a ska' sa tit kjø' mæ frowwen te Ne*g*er.

5. Å, kjære Knud Fut, gjö' dem fast udi døwling,
få a ska' så tit kjø' mæ frowwen te Növling.

6. Mæn jæn da*w* a kjoor så po Knækkelbjærre ba*k*',
så kam dær en fæl å slo mæ i mi na*k*'.

Digitized by Google

7. Å dænd gång a kjoor me*t* pa Ejsing brow,
så gik bod' mi hywl å mi wown i tow.

8. A så*t* mæ så mænd po æ hwæjer å tu*t*,
— Fut falderi dalderida! —
Gu' nåå mæ få mi hywl, som a kjöwt a Knud Fut.
Fut falderi dalderida! Hov! hæjså fut falderida.

Lærer N. Thomsen, Tindbæk. 1886.

B.

1. »Hør, Tygge Fut! kan du stand' mæ en par hywl,
— Falladeri fiderallala! —
for a skal køjr få wå pigger i ywl.
Hubej falderi falderu faldera falderalaldera.

2. Di mo endelemol væ stærk i æ naw,
for a skal køjr få wå pigger i æ traw.

3. Di mo endelemol væ stærk i æ døwlinger,
for a skal køjr få wå pigger te Bøwling.

4. Hør, Tygge Fut! kan du stand' mæ en pa råd',
for a skal køjr for æ pigger o æ gåd'«.

5. Så kjoor han nejd i æ Sundervig gåd',
så skild' hun ed ad bodde hywl å råd'.

6. Kusken han stod i wownen å tut,
»Di war skit, dem hywl a fæk a Tygge Fut!«

7. Kusken han stod i wownen å pist,
å piggern' di tu i hannem å rist.
Hubej falderi falderu faldera falderalaldera.

Mette Marie Nielsen. 1874.

C.

1. Å høe do, Niels Fut, ka do slöv mæ et pa hywl,
— Falderi faldera faldera! —
såen a ka' kjø' hen te mi måste i ywl.
Falderi faldera faldera.

2. Å høe do, Niels Fut, slå dem fast i naw,
såen a ka' kjø' te mi måste i traw.

Digitized by Google

3. Å høe do, Niels Fut, gjö' dem fast i fel,
såen a ka' kye så stærk a vel.

4. Å høe do, Niels Fut, gjö' dem fast i jæg',
nææ a ska hen te mi moste å leg.

5. Men da a sku' kjø' øwe Suet-waj,
så skildes mi uen å min hywl aj.

6. Å så sad a po longuenen å tut,
Gud nåd' mæ, såen hywl han hå lav't, Niels Fut.

S. P. Jensen, Vole.

D.

1. Lavst Jensen han solgte sin rødhjelmed' stud,
— Allery allery alleralala! —
for han skulde hen og kjøb' hywl af Knud Fut.
Futri fallala.

2. »Og kjære Knud Fut, ka do slöw mæ et par hywl,
for a kjører så tit mæ wå pigger i ywl.

3. Og kjære Knud Fut, gjör dem stærk' udi nav,
for a kjører så tit mæ wå pigger te bal«.

4. Men som han kjoor åp ad Sandby bakk',
så skildes 'et ad bådde jægger å nav.

5. Lavst Jensen han sad udi vejgrøft å tut:
»Å, Guj nåå mæ den daw, a kjöwt hywl å Knud Fut«.

M. A. S. Lund, Vium.

Sungen af snedker Bertel Jensen i Vium 1884. En meget lignende optegnelse har jeg taget i Helstrup ved Randers, og den er sungen for mig af Sören Smed 1897. E. T. K.

Desuden har jeg opskrifter fra:

a. Peder Höst, Snejbjærg.
b. Peder Nielsen, Hodsager.
c. Ane Grönkjær, Ildsgård.
d. Lavst Johansen, Søagre.
e. Mette Marie Nielsen.
f. Lærer Knude, Heldum.
g. Sören Jörgensen, Engesvang.
h. J. P. Pedersen, Vejle.

Digitized by Google

De tre sidste er brudstykker.

a har i v. 3: Og hjate Knud Fut! gjør dem fast udi jægger, a skal så tit kjør' mæ frowen te Ljærgrav. V. 5: Den gång han kjoor a Ljörring bak, da kam der en fel å slu ham i hans nak. **b** 2: Å di skuld' vær' stærk' bode hywl å naw, får nær a sæjer sannd, vel a helst kjør i traw. 4: Ja, kusken han kjoor i galop å i traw, så skildes ed ad både hywl å naw. 6: Den arme Knud Fut stu po hywlen å pest, hans kjælling hon tow i hans småtöv å rest. **c** 2 har: Å hejså, Knud Fut, kil dem fast udi fæl, a køjr så tit mæ jomfruer i træl. V. 6 har Snejbjærre bak. **d** 2: . . naw, ti jeg skal så tit kjør med fruer te hav. **f** har: Knevvelbårre bak. **h** 4 **s** har: men så sku Dæwlen ryww ad Knud Fut.

Omkvædene er i **a**: Fut falderi dallala! -- Fut falderi dallala, fut falderi dallala! I **b**: For rilli å rilli å rallala! — Hej fudi fut fut fut fut fut fut, hej fudi fut fut falladera! I **g**: Rillium rillium raldera! — Fut fut i fut fut i faldera! I **h**: Farili farili farallala! — Får æ fut fut fut, får æ fut fut fut fadderallala.

---

78. Hver med sit særkjende.

1. Rid'fogden med hans bredskygged' hat,
han rider ind ad Hølled, og han kræver skat,
han rier, og han traver, æ bønder han plaver.
Det rummeler, det bummeler, det bum bummelum.

2. Mølleren mæ sin dovte hat
i Hølled skal han steges alt på en jærnrist,
[i koppen han holder, og dygtig han tolder].

3. Præsten med hans pibere krav',
han klawer sæ om månen, han hår ondt i hans mav';
men præke gjör han ikke, hans röv skal degnen slikke.

4. Degnen med han store brede flab,
han synger i kirken hver helligdav,
han hujer, og han skræber, og de andre med ham stræber.

5. Smeden med sin hammer og sin taug',
han slår nogle søm, der er syv tommer lang',
han smejer, å han banker, han skidder, te han stanker.

6. Snedkeren med sin hövl og sin bøvl,
han er imod sin kone som den arrigste dövl,
han hövler, og han rubber, han skider, og han skrubber.

Digitized by Google

7. Bødkeren med hans tingsel og fil
han sætter piggeren en stav . . . .
han støder, og han . . . ., han stopper, og han . . .

8. Skomageren med hans syl og hans risp,
til Hølled kommer han ganske vist.
han prikker, og han syer . . . .

9. Skrædderen med hans nål og hans tråd,
hans röv er løben op, den syer han opå.
han syer og han stikker, på lommer og på fikker.

10. Væveren med hans krogede kjæp,
han skal en gang til Høllede flytt',
for tøjet han afskjærer, og trommerne han bortstjæler.

11. Vævkonen med hend vævild og hend' skytt',
hun væver sig ned i Hølledes pyt,
for garnet hun stjæler, og folket hun besnærer.

12. Stovpigen med hendes løgler så små,
hun lader sig gjærne . . . . .
hun visker, og hun fejer, kålen's senge rejer.
Det rummeler, det rummeler, det bum bummelum.

Udarbejdet efter 7 opskrifter nemlig ved:
a. Jens Kristensen, Ersted.
b. Ane Kristine Pedersen, Galgehus v. Møgeltønder. 1901.
c. Sören Balthasar Johansen, Tange. 1879.
d. Kirsten Marie Povlsdatter, Husby.
e. Helene Johansdatter, Hodsager.
f. Lavst Arnum, Bovlund.
g. J. P. Pedersen, Vejle.

Der er ikke så få forskjelligheder imellem disse varianter, og adskillige af dem egentlig ikke ilde, andre meget platte.

c har omkvædet: Det rumler, og det tumler og det tøj dumler om. g har: De romler, de bomler i rom bombelom. Det, jeg ikke har ønsket at aftrykke, er betegnet med prikker.

---

79. Hver kommer med sit.

1. Gammel kjælling kom gåwweņd' mæ hend' kow å hend' kal,
hon råvt så gal mæ hend' hjoorkjæp ve' hend' sii.

Digitized by Google

Få en væn sakkebom, få en fill' lakkerom,
få en höjtid skinkeri så from.

2. Skrædderen kom gawwend' mæ hans n*o*l å hans tro å fengerring po,
å mæ hans pæsj*a*n ve hans sii.

3. Smeden kom gawwend' mæ hans hammer å hans håwtång,
slov en l*o*t så lång mæ hans ambolt ve hans sii.

T. Kristensen, Rönslunde.

Meddeleren skriver: Jeg har hørt den i min ungdom.

---

80. Hvad de havde.

A.

1. Bondemanden han har én, han har én,
så krum en én.
Der er ikke én udi hele Jyllands land,
der er én, der er én, så krum en én, som den han har.

2. Og bondekonen hun har én . . . — så dyb en én.

3. Og bondekarlen han har én . . . — så lang en én.

4. Og bondepigen hun har én . . . — så rund en én.

5. Og smeden han har én . . . — så hård en én.

6. Og smedekonen hun har én . . . — så pudset en én.

7. Og mølleren han har én . . . — så skruppen en én.

8. Og møllerkonen hun har én . . . — så fin en én.

9. Og møllerkarlen han har én . . . — så stiv en én.

10. Og degnen han har én . . . — så knartet en én.

11. Og degnekonen hun har én . . . — så glat en én.

12. Og præstemanden han har én . . . — så bred en en.

13. Og præstekonen hun har én . . . — så lådden en én.

Digitized by Google

14. Og bondemandens den krumme, den krumme,
det er hans plöjeplov, som han plöjer jorden med.
Det var det, jeg mente, men ikke det, jeg sagde.

15. Og bondekonens den dybe,
det er hendes kjærne fin, som hun kjærner smörret i.

16. Og bondekarlens den lange,
det er hans plejel fin, som han tærsker kornet med.

17. Og bondepigens den runde,
det er hendes malkekrands, som hun bærer mælken på.

18. Og møllerens den skruppede,
det er hans kværnesten, som han maler melet på.

19. Og møllerkonens den fine,
det er hendes sigte fin, som hun sigter melet i.

20. Og møllerkarlens den stive,
det er hans stempelstang, som han stempler melet med.

21. Og smedens den hårde.
det er hans ambolt fin, som han banker jærnet på.

22. Og smedekonens den pudsede,
det er hendes blæsebælg, som hun blæser ilden med.

23. Og degnens den knartede,
det er hans knartekjæp, som han banker börnene i.

24. Og degnekonens den glatte,
det er hendes handske fin, som hun putter hånden i.

25. Og præstemandens den brede,
det er hans prækensbog, som han præker Guds ord af.

26. Og præstekonens den lådne,
det er hendes muffe fin, som hun putter hånden i.
Det var det, jeg mente, men ikke det, jeg sagde.

Smed Iver Sörensen, Salten.

B.

1. Præsten han håd jen, og han håd jen, og han håd jen,
så trind en jen.
Der var ikke én så viden omkring, der havde så trind en jen.

Digitized by Google

2. Præstens kone hun håd jen, — så löjen en jen,

3. Degnen han håd jen, — så knottere en jen.

4. Degnens kone hun håd jen, — så . . . . .

5. Mølleren han håd jen, — så hårdere en jen.

6. Møllerkonen hun håd jen, — så vippere en jen.

7. Bondekarlen han håd jen, — så hvassere en jen.

8. Bondepigen hun håd jen, — så piggere en jen.
Der var ikke én så videre omkring, der havde så piggere en jen.

9. Præsten han håd jen, — så trindere en jen.
Det var hans krave [så hvid] . . . .
Det var det, jeg mente, men ikke som jeg sagde.

10. Præstens kone hun håd jen, — så löjen en jen.
Det var hendes muffe så fin, som hun bar på hænderne sin'.

11. Degnen . . . hans kjæp.

12. Degnens kone . . .

13. Mølleren . . . hans møllesten.

14. Møllerens kone . . . hendes driftetrug.

15. Bondekarlen . . . hans hølé.

16. Bondepigen . . . hendes rive.
Det var det, jeg mente, men ikke som jeg sagde.

(V. 4 og 12 kunde sangeren ikke huske, og det er ej underligt, da han kun har hørt visen én gang, nemlig af bogholder Ziebes kones fader i Viborg, da han kjørte til marked med ham for mange år siden).

Peder Brun, Brandstrup, Vindum sogn.

C.

1. Præsten han har én, han har én,
så tyk en én,
så der næppe er én udi hele Sjællands land,
som har én så tyk som han.

Digitized by Google

2. Og præstekonen hun har én, hun har én,
så lukken en én,
så der næppe er én udi hele Sjællands land,
som har én så lukken som hun.

3. Degnen han har én . . . — så knudret en én.

4. Degnekonen hun har én . . . — så sort en én,

5. Bonden han har én . . . — så krogen en én.

6. Bondekonen hun har én . . . — så dyb en én.

7. Bondekarlen han har én . . . — så lang en én.

8. Bondepigen hun har én . . . — så rund en én.

9. Mølleren han har én . . . — så hård en én.

10. Møllerkonen hun har én . . . — så fin en én.

---

11. Præstens den tykke, det er bibelen,
som han læser Guds ord af.
Det var det, som jeg mente, men ikke det, I tænkte.

12. Præstekonens den lukne, det er muffen,
som hun putter hænderne i.

13. Degnens den knudrede, det er tampen,
som han tamper börnene med.

14. Degnekonens den sorte, det er gryden,
som hun koger maden i

15. Bondens den krogne, det er ploven,
som han plover jorden med.

16. Bondekonens den dybe, det er hendes kjærne,
som hun kjærner smörret i.

17. Bondekarlens den lange, det er plejelen,
som han tærsker kornet med.

18. Bondepigens den runde, det er bøtten,
som hun sier mælken i.

Digitized by Google

19. Møllerens den hårde, det er stenen,
som han maler kornet på.

20. Møllerkonens den fine, det er sigten,
som hun sigter melet med.
Det var det, som jeg mente, men ikke det, I tænkte.

Rasmus Toxværd, Sillestrup.

Et enkelt vers fra Ane Johanne Jensdatter:

Præstekonen hun had jen, og hun had jen.
Det var hendes muffe så fin,
og den bar hun på hænderne sin'.

81. Hyrdepigen.

1. Udi mine unge år var jeg hyrdepige,
jeg en tjenest' mig påtog, nat og dag tillige,
vogted' gæslinger så slem, så jeg knap kund' styre dem.
Hylli, tylli, lille pylli, kom igjen, I bitte små!

2. Jeg kom om og fik mig gjort nok så snært en svøbe,
pisked' dem så hårdt og tit, mens de kunde løbe;
tit jeg tog en liden sten, pikked' på deres pandeben.
Hylli, tylli, lille pylli, kom igjen, I bitte små!

3. Fa'r og mo'r kom til mig hen, ser, der fattes mange
[de fik hurtig fat i mig, jeg blev dygtig bange.]
Kjæppen dandsed' på min ryg, jeg fik dertil dygtig stryg.
Hylli, tylli, lille pylli, kom igjen, I bitte små!

Villads Jensen Risum, Ulfborg. 1879.

82. Hyrdedrengen.

A.

1. I *Idestrup* er bønder tre,
de haver nok hver sommer,
hos dem kan jeg få mælk og grød,
i hvilken gård jeg kommer.
Hos præsten var jeg og en gang,
jeg husker godt, hvad der skete:
den sidste gang da jeg var der,
da måtte jeg læse i abcede.

Digitized by Google

2. I *Tjæreby* kom jeg til en smed
for at hjælpe ham at blæse,
der tænkte jeg, jeg stod i fred,
så revned' smedens næse;
han smed både hammer og tang,
og ud af smedien rendte,
og jeg bag efter, tralled' og sang,
jeg tænkte, smedien brændte.

3. I *Stovby* kom jeg til en mand
for at hjælpe konen at brygge;
men jeg kom til at bære vand,
det var til min ulykke.
Jeg faldt i brønden med tov og værk,
konen sagde: »Lad ham kuns ligge,
han er jo både stor og stærk
og går dog om at tigge!«

4. I *Vejrløse* kom jeg til en mand
for at hjælpe konen at kjærne;
men jeg kom til at vogte lam,
det vilde jeg meget gjærne;
men ræven tog mit bedste lam,
og soen tog min stumpe.
Om aftenen da jeg kom hjem,
da fik jeg ris i min rumpe.

5. I *Radbjerg* ere bønder fem,
de ere alle rige;
den sjette han kom gangendes frem
og viste mig sin pige.
»Hvad har du gjort, dit slemme skarn,
da du var her forleden,
du har jo gjort min pige med et barn,
det siger folk og smeden!«

6. Jeg stod en gang ved *Bjerregård*,
hvor det slet ikke kunde blæse;
der talte jeg alle mine æg,
da havde jeg atten snese.
Jeg kjørte til *Gåbense* færgegård hen
for at bage mig en kage;
men da var alle mine æg itu,
så måtte jeg gå tilbage.

Denne vise brugtes forhen over hele Falster og kan passe til andre byer end de nævnte. C. Johannessen, Væggerløse.

Digitized by Google

B.

1. Nu har jeg aldrig hørt så galt,
midt på Lørup gade
der sad en kjælling og prygled' sin galt
imellem to sprukne fade.
Jeg tænkte også, jeg vilde med,
jeg kunde så herlig snakke,
men kjællingen tog sin krogede kjæp
og slog mig over min nakke.

2. Jeg kom også til en by,
skulde hjælpe en kone at kjærne;
jeg kom ud at vogte får,
det vilde jeg så gjærne.
men ræven tog det bedste lam,
og soen tog det stumped';
om aftenen, da jeg kom hjem,
så fik jeg ris i min rumpe.

3. Jeg kom også til en by,
skulde hjælpe en kone at brygge,
jeg kom ud at hente vand,
det var en stor ulykke.
Jeg faldt i brønden med spand og værk,
de lod mig også ligge,
og hun er både stor og stærk,
og hun går om at tigge.

4. Jeg kom også til en by,
skulde hjælpe smeden at blæse,
men allerbedst som jeg blæste,
så revnede smedens næse.
Smeden han snap hammer og tang
og dermed smeden rendte,
jeg bag efter og tralled' og sang,
jeg tænkte, smedien brændte.

Fra Ringsted-kanten. Ida Falbe-Hansen.

Desuden har jeg en optegnelse fra Lolland ved H. Petersen, Fårbæk. Den begynder sådan:

Skåby er en herlig by,
der er altid sommer,

og der fortsættes omtr. som i A 1. V. 2. er næsten som A 4, men dette henlægges til Gårslev. At visen også er kjendt i Jylland, viser en optegnelse

Digitized by Google

fra Rönslund ved T. Kristensen. Verset om smeden slutter her sådan: Kjællingen hun bag efter ham, hun tænkte, smeden brændte. Andre former findes i Skgr. V 638 og i Efterslæt s. 173. I S. Grundtvigs saml. (Skjæmteviser nr. 90) findes den også med stednavnene Sörby, Rosted, Gamlinge, Vemmeløse. Denne form blev sungen i begyndelsen af forrige århundrede og ansåes allerede den gang for en meget gammel vise. Også kjendt i Korsør.

Niende gruppe.

Viser af særegen bygning og besynderligt indhold.

---

83. Kjællingens skrifte.

Findes i S. Gr.: »Gamle danske minder II« s. 295 og 297, i J. F. II nr. 95 og i Skgr. VI 740—744 (6 opskrifter). Også mnskr. hos S. Gr. Norsk haves den i Bugges mnskr. 150, svensk i Cav. og Steph. V D 35. 36. Mad. Minstrel II 2, Arw. III 138. Også færøisk.

A.

1. Ja, kjællingen kogte grød til datteren sin,
— Noni noni noni noni! —
[og så mödte hun en hovmand så fin].
Fatteritteritteralla!

2. »[Hvad er det, du haver i bøtten din?]«
— »Det er grød til datteren min.«

3. Så tog hovmand bøtten og slog mod en sten,
[så grøden den flød i agerren.]

4. [Den kjælling blev vred og tog til sin kniv]
og stak den i vor hovmands liv.

5. Så tog hun vor hovmands hest
og red til vor sognepræst.

Digitized by Google

6. »Og hør, du præst, vil du skrifte mig,
for jeg har stukket vor hovmand ihjel?«

7. Så skrift' han hende for vejr og for vind,
så skrift' han hende i Helvede ind.

8. Der træffer hun kromanden med sin falske tøndetap[1])
[og fogden med sin höje hat.]

9. Hun træffer også sorte broder Knud:
— Noni noni noni noni. —
»Skal jeg herind, så skal du herud!«
Fatteritteritteralla!

Bogtrykker Kr. Eriksen, Kbh.

B.

1. Kjællingen hun kogte mælk udi grød,
— Fallalderideraldaldera!
dem kommer hun udi bøtten sin.
Fallalderidelara!

2. Kjællingen marserede med bøtten sin,
straks møder hend'-en hofmand så fin.

3. »Hvad haver du udi bøtten din?«
— »Jeg haver mælk og grød derudi.«

4. Hovmand slog bøtten imod en sten,
så at mælk og grød det væltede ud.

5. Kjællingen tog til sin rustede[2]) kniv.
den stak hun i hovmandens liv.

6. Kjællingen hun tog til hovmandens hest,
så rider hun, som hun kunde bedst.

7. Kjællingen hun red til Helvede i hast,
— Fallalderideraldaldera! —
for hun kund' så dygtig på gulvet mars',
Fallalderidelara!

Elisabeth Lavstdatter Fårup.

Sangersken sluttede visen med følgende meningsløse vers:

Under en rosenknop
vaksiner mig der en pomeransestok.

---

[1]) Meddelt: Tap og tønd'. Sml. D. g. F. 100. [2]) blev udtalt: rostokke.

Digitized by Google

C.

1. Kjællingen hun sadler hendes gangere grå,
— Tirre lit um dej!
så red hun sig ad præstens gård.
Tirre lit um dej, tirre lirre lirrre lirre lit um dej!

2. »Og hør, kjære præst, han skrifte mig vel,
og jeg haver stukket en hovmand ihjel.«

3. — »Nej, jeg kan ikke skrifte dig vel,
for provsten han er over mig.«

4. Kjællingen hun sadler hendes gangere grå,
så red hun sig ad provstens gård.

5. »Og hør, kjære provst, han skrifte mig vel,
og jeg haver stukket en hovmand ihjel.«

6. — »Nej, jeg kan ikke skrifte dig vel,
for bispen han er over mig.«

Så red hun til bispen og derfra til kongen og kejseren. Denne svarer:

15. »Nej, jeg kan ikke skrifte dig,
for Fanden han er over mig.«

16. Så red hun sig ad Hølled ind,
— Tirre lit um dej! —
og der blev hun med krop og skind.
Tirre lit um dej, tirre lirre lirre lirre lit um dej!

Ane Grönkjær.

D.

1. Og kjællingen sadler sin ganger den grå,
— Divelidomda! —
så rider hun op i bondens gård.
Divilidomda, diveliveliveliveliveliveliveliveelidomda.

2. »Og hør, hr. bonde, vil du skrifte mig,
og jeg har slået Niels Båvmand ihjel.«

3. »Nej, jeg vil ikke skrifte dig,
for degnen han er over mig.«

4. Og kjællingen sadler sin ganger grå,
så rider hun op i degnens gård.

Digitized by Google

Han viser hende til præsten, denne til provsten, så til bispen, så til kongen, til kejseren, til paven og endelig til Fanden.

23. »Og hør, hr. Fanne, vil du skrifte mig,
for jeg har slået Niels Båvmand ihjel.«

24. »Ja, jeg vil gjærne skrifte dig,
for ingen er jo over mig.«

25. Nu sidder hun omme bag Helvedes mur
og haver endt sin ridetur.

Chr. H. C. Gundorph Jörgensen, Silkeborg.
Hørt af hans plejemoder, fru Sodemann i Veggerby.

E.

1. Kjællingen satt' sig på sin bukke blå.
— For det ringler, og for det rangler. —
og så red hun ad præstens gård.
Så listelig kom hun danglend'.

2. »Og hør, du præst, vil du skrifte mig,
for jeg har slået en hovmand ihjel?«

3. »Ja, jeg kan ikke skrifte dig,
for bispen han skal skrifte dig.«

Så rider hun til bispen, og han viser hende til paven, paven viser hende igjen til bispen, og bispen til præsten, præsten til degnen, og degnen til rakkeren.

»Har du myrdet en kat så grå,
— Trem tram aremra. —
så skal du gå med mig at flå.«
Lamm' sudder på simmela.

Niels Kragelund.

Som man ser, har meddeleren hørt visen synge på to måder og med to forskjellige omkvæd. Det ene anføres da her ved det første vers, og det andet ved det sidste.

Desuden har jeg følgende opskrifter:

a. Ane Margrete Eskildsen, Torning.
b. Professor H. V. Rasmussen, Kjöbenhavn. 1878.
c. Pigen Ane Nielsen, Torning.
d. Anders Kristian Jensen, Vildbjærg.
e. Lærer J. Nielsen, Sjelle.
f. Sören Knudsen Brun, Selling. 1891.

Digitized by Google

Omkvædet er i **a**: Trem tram under rem ram. — Langt over Semland, i **b**: Hu hej! i **c**: Illuomda! i **d**: Dirrelit om dej. — Dirrelitomdej, dirrelirrelirrelitomdej, i **e**: Falladeritte rallelallera. — Fallalderittiralle.

I **a** siger hun til præsten: Mine synder est bekjendt for dig — og videre: Ja, en grå kat den har jeg mord. Hun bliver ved til kejseren, der siger: Du kan ingen anden skriftemål få, med rakkere skal du gå og flå.

I **b** bliver hun ved til Paven, der viser hende til Fanden, som er over ham.

Så red hun sig til Helvedes port.
Så slap hun da i Helvede ind,
der rider hun som en hvirvelvind.

I **d** kommer hun først til klokkeren og kommer endelig til Vorherres gård. Han siger til hende:

Nej, kjære kjælling, jeg skrifter dig ej,
ti Djævelen er over dig.
Så red hun sig ad porten ind,
og alle de smådjævle plot hendes skind.

e har i v. 2 ... sin rustskafted' kniv, i 3: Kjællingen satt' sig på sin hvide hest. Til præsten siger hun: Å, kjære fader, skrifte mig, jeg haver slået en kat ihjel (der siges endda för i opskr., at hun jager kniven i hofmandens liv).

f er omtrent lig **B**.

---

84. Den bagvendte vise.

En overordentlig udbredt vise, som her til lands har været særlig udsat for at blive korrumperet, idet den jævnlig er gået over til at blive vrövleremse. En gammel form findes i Langebeks kvarthåndskrift nr. 29 og 20 b, aftrykt i Nyer. og Rasm. II 36. Andre former i Gl. M. II s. 147, i Skattegr. II 731—744, 802, i Molbo- og Aggerbohist. s. 162 (6 var.), i Börnerim, Remser og Lege s. 412 (7 var.). Også i mnskr. hos S. Gr. Desuden på norsk (Landstad s. 833, viser og stev. nr. 47), Bugges mnskr. 151, Moe og Mortensen 33), svensk (Arw. 3, 136, flyvebl.), tysk (Müllenh. 474, Simrock, Zurmühlen o. m. fl.) engelsk, fransk, mährisk, estnisk.

1. Jeg rejste mig op tre mile för dag,
jeg bryggede, förend jeg hedte.

2. Jeg spændte to hankatte for min karm,
og så kjørte jeg, til de svedte.

3. Jeg kom til solen, da skoven løb op,
og de bøge de flöv i bramsens top.

Digitized by Google

4. Djer fâr flöw til råånd, og djer höns ed fik lam,
og kirken den gik i folken og sang.

5. Di løst' for djer peng' og gav præsten djer pång,
djæ køer de malked djær piger i svång.
Altså er visen bagavet.

6. Da jeg kom til Bloksbjærg skov,
bræmserne lå der så fede og sov.

7. Jeg bandt mit sværd ved et gjærde
og tog min hest på min hærde.

8. Så red jeg til den hellige præst,
som i kirken stod og præked' [og mest'].

9. Jeg redte min ild og raged' min seng,
jeg mente, det arbejd var alt bagvend.
Altså er visen bagaved.

Foreligger i mange til dels meningsløse og forkvaklede opskrifter, hvoraf denne fællesopskrift er sammensat.

a. Karen Jensdatter, Giver (de 5 første vers).

b. Lars Frederiksen, Ryslinge (de 3 sidste vers).

c. Mads Jepsen, Kongsted (hans opskrift er på 7 vers, der dog bærer præg af at være forbedrede af ham selv. Fra ham kun v. 6).

d. Mads Jepsen. Denne variant siger han at have lært i Bredstrup af en tjenestedreng fra Vejle-egn.

e. Jens Arnum, Bovlund.

f. C. A. Thyregod, Ans.

g. Josef Kristensen, Iller. De 2 sidste kun ubetydelige brudstykker.

b har i v. 2: Jeg spændte mine lergrave ... og i 3: De svin de flöj i bøgetop.

Af d anføres nogle enkelte vers:

Jeg stod op syv mile för dag,
bagede, för jeg hedte.
Spændte en kjeld (ɔ: brønd) for min vogn,
kjørte, indtil den svedte.
Ræven sidder i duehus,
duen fanger rotter og mus,
hunden sidder i svinesti,
soen bider dem, der går forbi,
katten den siger: Gjæk gjæk gjæk,
anden den lurer ved hul på væg.

Den slutter med: Men kan du èn (ɔ: remse), der er dobbelt så lang, så skylder jeg dig en mark til sidste Vejle marked.

Digitized by Google

85. Klædningsstykkerne.

Mnskr. hos S. Gr. Denne vise findes også på svensk (Cav. og Steph. V D 4), Mad. minstrel, I 4, færøisk og islandsk (Vikivaker s. 320).

1. Der bor en pige i Kjøbinghavn,
— Huennåhej! —
og all' hende klæjer det gav hun navn.
Kom falderi dera!

2. Og tag mig så mi gyldenstykk',
og tag mig så mi smækken-på-ryk.

3. Og tag mig så mi bagelidands,
og tag mig så mi forelisvands.

4. Og tag mig så mi bjælken-i-brønd,
og tag mig så mi stikken derind'.

5. Den vis' er ikkun halvt sungen end,
og nu skal a retten til at bekend'.

6. Hendes skjört den kaldte hun bagelidands,
og hendes forklæd' den kaldt' hun forelisvands.

7. Hendes klæd' den kaldt' hun smækken-på-ryk,
hendes tröj' den kaldte hun gyldenstykk'.

8. Hendes fingerbjærg den kaldte hun bjælken-i-brønd,
— Huennåhej! —
hendes synål kaldte hun stikken derind'.
Kom falderi dera!

Ane Jensdatter, Rind.

Desuden er der en gammel dansk opskrift, der ser således ud:

1. Bispens datter i Kjöbenhavn, hun gav alle sine klæder navn.
Hendes noder, hendes nej, hendes lige véd vi ej,
hende prise må vi vel.

2. Tag mig hid min dingdang, glem så ikke stålstang.

3. Tag mig hid min kruskop, glem så ikke læg-i-lok.

4. Tag mig hid min snipflip, glem så ikke verdens skik.

5. Tag mig hid min strimpelstreg, glem så ikke foranfri.

6. Tag mig hid min trindtom, glem så ikke bind-om.

7. Tag mig hid min klaprebog, glem så ikke far-i-mag.

8. Tag mig hid mit halspas, glem så ikke heftefast.

9. Nu har visen ende, så ville vi den omvende.
10. Nålepuden kalder hun dingdang, nålen kalder hun stålstang.
11. Håret kalder hun kruskop, huen kalder hun læg-i-lok.
12. Törklæde kalder hun halvpas, knappenål kalder hun heftefast.
13. Tröjen kalder hun snipflip, særken kalder hun verdens skik.
14. Skjörtet kalder hun strimpelstreg, forklædet kalder hun foranfri.
15. Hoserne kalder hun trindtom, hosebånd kalder hun bind-om.
16. Töflerne kalder hun klaprebag, skoene kalder hun far-i-mag.
17. Nu må visen endes, den kan ej mer omvendes.
Hendes noder...

---

86. Helmisbruden.

Den i Skgr. V 2 meddelte vise antog jeg den gang for en særegen vise, og ikke nogen variant af Helmisbruden, uagtet jeg allerede da havde opskrift **B.** Endnu kan jeg heller ikke sige andet, end at den godt kan betragtes som en vise for sig selv, men det kan tillige heller ikke nægtes, at den er så nær i forbindelse med den mere udvidede form, at den ligesom må ansees for det første led deraf. I visse egnes tradition kan æmnet altså være blevet stående derved, medens det i andre er udformet videre. Det er for resten et meget morsomt eksempel på folkedigtningens udvikling. Mnskr. hos S. Gr. Findes i Skgr. V 2 og XII 126, 127. På svensk i Nyland nr. 239.

A.

1. :,: A håd mæ en åtskjællingsstøk,
— Trilleri hej! :,:
:,: a kjövt en muul få mi atskjællingsstøk.
Trilleri nåtterum hej! :,:

2. A trak mulen i stalden ind,
a ga hind tåsken hawwer derinnd.

3. Dær kom håås i muul hinde krååς,
dær wår ingen wand i wååς.

4. Å kom igjen, a wår ej sjen,
men da lo muul å ratt hinde bjen.

5. Å slævt mulen a stalden ud,
å dær kom rotter, å dær kom mus.

6. Å dær kom skååd, å dær kom krååg,
for all' så vild' de mulen smååg.

7. Dær kom Stefen hans gro hund,
den snap en støk, dæ væjet en pund.

8. A stod å græd öwwe muul hinde løkk',
a båd ett andt få mi åtskjællingsstøk.

Sunget af Mariane Madsen fra Faster v. Skjern, nu boende i Kjöbenhavn, og optegnet af student Jeppe Sörensen, Hornstrup v. Vejle.

B.

1. Mi fåer ga mæ en hal mark,
— Trillerumhej! —
så kjöjt a mæ en fol' så stærk.
Trillera nuddera neja!

2. A ga ham hawr', a ga ham hø,
alliwal vild' mi fol' dø.

3. A tu mi kiel, a tu mi spand,
a gik til bækken at hente vand.

4. Og der a kom fra bækken ned,
der lå mi fol' med udslawen ben.

5. Så fæk a mæ en gåsepen,
så blæst' a folen a sin skind.

6. Så fæk a mæ en unge bruj,
så klæjj a hend' i den folehuj.

7. Og der vi skuld' til kjærken fåår,
så kund' a hend' ent får æ kragger fåwåår.

8. Æ præjst han stu får æ ålter:
»Mig sjönnes, di bruj æ så pjålte.«

9. Og hun fild om og slu en fjært,
— Trillerumhej! —
og op så stu hendes bagestjært.
Trillera nuddera neja!

Kirsten Marie Povlsdatter, Husby.

Digitized by Google

C.

1. Æ haj mæ en hal mark,
— Trillerihej! —
så köjt æ mæ en fool stærk.
Trillerihej trillerilej trillerilitte rålejda.

2. Æ taw keel, å æ taw spand,
æ gik ned te æ bæk om vand.

3. Ilaw æ kom fra bæk ijæn,
da loi min fool mæ udråt ben.

4. Æ taw åp min stompe knyw,
å skild æ fool alt ve sin lyw.

5. Æ taw åp min gåsepen,
æ pust æ fool af sin skind.

6. Æ haj mæ en unge bruj,
å hend klæjt æ i æ folehuj.

7. Æ ga hend hålen te et krands,
å øren te et par fengerhandsk.

8. Min bruj hun vild te kjerke far',
æ kund hend int for krager var'.

9. Ja, int for krager å int for skad',
de store hund' de vild hend had'.

10. Min bruj hun ind i kjerken gik, [1])
å åp så stoj hend awterstjært.

11. Æ præst han sang for ålter:
»Hwi er din bruj så påldte?»

12. Æ troer, te præsten han er blind,
— Trillerihej! —
æ bruj er klæj i foolskind.
Trillerihej trillerilej trillerilitte rålejda.

Smed Rossens moder, Abild, Sønderjyll.

---

[1]) P. Skovröj har her: hun tren ind i æ kirk.

Digitized by Google

D.

1. A vild' hen og fæste mig en bruj
— Trillerihej! —
og klee hend' i en helmishuj.
Trillerihej trillerinuttenhejå!

2. Jeg gav hend' hålen til en krands
å ører te en par fingerhandsk.

3. Der vi vild' te kjerken får',
da ku a hend' ej for kragger wår'.

4. Og der vi kom te kjærgusdig',
di banded' å svor, di håd åller sjet lig'.

5. Der vi ind ad kjerken treu,
forbandet da løjt hende rödden end'.

Kristen Hjortkjær, Ramme. 1877.

E.

1. A kjöjt en helmus for en skjælling,
— Jæn, tåw, trej, fiir å fywå! —
å bjæssel for en hawerkjære.
Sæjs å syw, ott' å ni å tywå.

2. A tjöwr æ hæst æbåg mi låå,
di fåbandede hund' di gjoor mæ skåå.

3. Di od æ kjöd, di sled æ bejen,
a beholdt ekk' and't end æ helmusskend.

4. A fæst en mø, a föwr hend hjem,
a klæj hend i æ helmusskend.

5. A ga hend hålen te en svands,
å ører te en par fengerhandsk.

6. Da vi skuld' te kjerken får',
a kund hend et få kragger wår'.

7. Føst kom ravn å så kom skåd',
åll uløkker vild' hend håd'.

8. Da hun sæ for ålter vænd',
ild' så lowt hende rödden ænd'.

Digitized by Google

9. Bruden fe*j*eld å sl*u* en fjært,
min elskelig' venner annammer det.

10. Min elskelig' venner! no hår I den;
— Jæn, tåw, trej, fiir å fywå! —
no véd a, I hår fåt nåk hwæjæn.
Sæjs å syw, ott' å ni å tywå!

Ane Povlsdatter.

F.

1. A vild mæ te markend draww,
— Jæn, tåw, fiir. —
a kam dær e*t*, far de wa daw.
Sæjs å syw, ott' å ni å tyww!

2. A kjöbt et helmis får en skjæ*l*ing,
en bjæssel får en hawerkjann.

3. A ræj en hjæm ibag mi låi,
men æ hunnd di gjoo mæ en Fandens skåi.

4. Di oed æ kjöd, di sled æ bien,
a håj e*t* andt end æ skind ijæn.

5. Ja, a vild hæn å fæst mæ en bruj,
a klæjj hend i mi helmishuj.

6. A ga hend hålen te et krands,
æ ører te et par læjerhandsk'.

7. Ja, vi skuld wås te kjærken draww,
al fandenskav de vild hend knaww.

8. Ja, vi skuld wås ad kjærken ind,
di low så smålle ad det skind.

9. Ja, vi sku åp å åffer.
mi bruj hon tavt hend tåffel.

10. Ja, vi skuld wås for alteret vænnd,
imen forbandsat lowt hend bager ennd.

11. Mi bruj fild om å slow en fjat,
ja, åp så stoj hend bagstjat.

Digitized by Google

12. Ja, vi skuld wås af kjærken ud,
ja, mængde folk di fulde mi bruj.

13. Den ti vi kam hjem ad æ towt,
ja, da begøndt æ aat å lowt.

14. Æ flæsk gik får, men æ aat ibag,
så skejd hon ne*j*ed bodde latter å tag.

Vilhelm Udesen.

G.

1. A skuld mæ te markend draww,
— Jæn, tåw, trej, fiir å tyve. —
a kam der *et* far löwerdaw.
Fæm, sæjs, syv, ja, ott' å ni å tyww.

2. A kjöwt en helmis for en skjælling,
æ bjæssel for en hawertwelling.

3. A ga en hawer, å a ga en h*øj*e,
ilö*w*ler vild mi hælmis d*øj*e.

4. A slævt en om æbag mi låå,
di slemme hunnd di gjoor mæ skåå.

5. Di oed æ kjöd å sled æ bejn,
a behåldt *et* andt end æ huj ijen.

6. Så vil a hæn å fæjst mæ en bruj,
a klæjj hend i den helmoshuj.

7. Ja, hålen fæk hun te en krands,
å æ ører te en par læjerhandsk'.

8. Den gång vi skuld te kjærken fåår,
a kund hend' knap får æ kragger wåår.

9. Ja, føst få skååd å så få krååg,
å ålld ulykker vild' hend' hååd.

10. Å dær vi kam te kjærregosdiig,
æ fålk di banded, di håd ålder sjæt liig.

11. De gång vi kam te kjærken hen,
di grenned a hende helmosskind.

Digitized by Google

12. Den bruj hun gik ad kjærken ind,
bågatter hend' kam en rödden vind.

13. Den gång vi op for alteren sto,
for resten da løjt hende læend så ro.

14. Å da vi så for alteren vænnd,
ja, illd så lowt hende rödden ænnd.

15. Bruden fild å slu en fjat,
— Jæn, tåw, trej, fiir å tyve! —
i vejret stu døn læjerstjat.
Fæm, sæjs, syv, ja, ott' å ni å tyww!

Efter 9 temmelig nær samstemmende optegnelser, de 4 fra Hammerum herred, 1 fra øen Fur, 1 fra Hinh. herred, 1 fra Ulfborg, 1 fra Bølling h. og 1 fra Sønderlyng h.

Disse opskrifter hidrører fra:

a. Ane Knudsdatter, Skibild.
b. Niels Meldgård, Örre.
c. Johanne Benjaminsdatter, Tvis.
d. Kristen Thomsen, Suuds. 1871.
e. Lærer I. K. Holmgård, Örre (sungen af en mand på Fur). 1871.
f. Lærer Lind, Gullestrup. 1872. Fra Tim.
g. Birgitte Skomager, Staby.
h. Jens Olesen, Brejning.
i. Kristen Smed, Gl.-Asmild v. Viborg.

a har 1ste omkvæd sådan: Tow, trej, fiir å tyv-å, og slutningen af 2det er: ni å tyw-å, **a, b, c, d, h** har i v. 2 haverkjærre. I v. 3 har **a** og **b**: A bond mi helmis, **c** og **h**: A såt en i gres æbåg mi låå, **d**: A tjöwr æ hest... I 7 har **e**: perlekrands. I 14 har **e**: Den gång vi så får æ ålter traj end, å føj hvor løjt den hælmisskind.

En ussel form af denne vise findes optaget i adskillige visebøger, og mærkeligt nok optager nye udgaver eller nye visebøger stadig den samme i höj grad forkvaklede og misforståede variant, uagtet det vilde være såre let at få en bedre form. Et godt bevis på, hvilken kritik viseudgivere tit udøver.

---

87. Lamlinken.

1. Lamlinken hun linkede vesten om,
— Nonnonni nonni nonni nonni nonni non! —
og had' hun ikk' sawt en kjærest' deromm.
Di nonnonni nonni non non non!

Digitized by Google

2. Lamlinken hun linkede til Gulda præstegård,
og der stjal hun både hör og blår.

3. Og der stjal hun både skruer og skrin,
og der stjal hun en messingsaks så fin.

4. Ja, der stjal hun et brød heller to,
og der stjal hun et par sølvspændet sko.

5. Og der stjal hun garn til nitten alen vöw,
men da skuld' hun haj lidt smæk i hend' röv.

6. I fjowr da tendt hun, hun vild' ha' vot gywt,
— Nonnonni nonni nonni nonni nonni non! —
men heller' vild' hun vær' en hor' som en tyv.
Di nonnonni nonni non non non!

Ane Kristine Pedersen, Galgehus v. Møgeltønder.

Skruer er vel skrud.

K. Knudsen i Hedegård havde i 5 ₂:

og så fik hun smæk i hend bare röv.

Navnet Lamlinken er meget morsomt. En sammensætning af to jyske udtryk for dårlig gang (at lamme og at linke) må absolut være en forstærkende betegnelse.

Stednavnet Gulda kan ikke være Gulde i Tøstrup sogn, da her ingen præstegård findes. Kunde det være Guldager v. Varde, eller er det et svensk navn?

---

88. Læderdrengen.

Findes forhen trykt i Skgr. II 234. Jvf. Holbergs: In Leipzig war ein mann. Mnskr. hos S. Gr. Jeg finder, mærkeligt nok, hverken norske eller svenske opskrifter at denne vise.

A.

1. Der var en gang en dreng,
der var en gang en læderdreng.
— Skurum, en læderdreng. —
Der var en gang en dreng.

2. Den dreng han fanged' en mus.

3. Af den flåd' han æ skind.

4. Af det skind fik han en pung.

Digitized by Google

5. Den pung vild' han ha' til hans peng'.

6. For dem kjöbt' han sig en kon'.

7. Den kon' skuld' skjænk' ham en sön.

8. Den sön skuld' lær' at vær' præst.

9. Og han skal forlad' os vor synd.

Synges også således, at hvert andet vers fra v. 2 stiles som spörgsmål, og visen bliver da dobbelt så lang. F. eks: Hvortil vil han ha' den pung? Hvorfor skal han lær' at vær' præst? Syngemåden er også:

— Snurr hurr, en læderdreng! —

Samlet af 21 opskrifter. Disse hidrører fra:

a. Mikkel Sörensen, Samsø.
b. Kirsten Marie Povlsdatter, Husby.
c. Jens Orneborg, Ikast.
d. Redaktør P. Skovröj, Tønder.
e. Lærer J. Sörensen, Caroline Amalies skole.
f. Ungkarl Jeppe Jensen, Åkjær, Fly.
g. Lærer M. Møller, Sir, (sungen for ham af en gammel kone i Salling).
h. Mikkel Sörensen, Brundby, (sungen for ham af en dreng i Tranbjærg, Samsø).
i. Student Jeppe Sörensen, Hornstrup. 1898. (Sungen for ham af Mariane Madsen fra Faster).
j. V. Weylandt, Kjöbenhavn.
k. Lærer N. Kr. Pedersen, Grynderup.
l. Ingeîred Kruse, Greve, (sungen for hende af hendes moder).
m. E. T. K.
n. Professor H. V. Rasmussen, Kbh. 1878.
o. Stud. med. P. Jacobsen, Kbh. (Fra Vejle).
p. Seminarist J. P. Jensen (Virring), Gjedved. (Sungen for ham af en gammel kone i Lemmer v. Randers).
r. Lærer T. Kristensen, Rönslund.
s. Maren Kirstine Olesdatter, Höjbjærg.
t. Anders Pilkjær Nielsen, Vejlby v. Århus.
u. Ungkarl Kristoffer Holm, Sønderhå.
v. Marinus Stavnstrup, Flynder.

Som man ser, er denne vise en af de i nutids tradition allermest forekommende og mest udbredte af alle vore skjæmteviser, og der kunde af mig have været taget endnu mange flere opskrifter, men dette antal forekom mig at være nok, da der så godt som ingen variation findes i æmnet, og dets udvik-

Digitized by Google

ling er så yderst lidetsigende. Som bekjendt anfører Holberg begyndelsen af visen i »Jeppe på bjærget«, og muligvis har opskr. **v** haft påvirkning derfra. Den er altså, så ubetydelig den er, dog temmelig gammel. I de enkelte opskr. er der kun lidt at give agt gå. Begyndelsen er lidt forskjellig i **i**, **j**, **k**, **r** og **v**. **p** har: Ja, nu vil a syng' en vis', og **u**: Når bare jeg havde mig en mark, men stadig uden i **t** er det læderdrengen, der skal være præst. En tre steder kaldes han en løjerlig dreng, og der er altså det hele löjerligt. I **n** er der en videre udførelse, da der spörges om, hvor han har fået den synd, og der svares: Og den har jeg fået hos madam Krav' — Læderkrav'. **e** har syngemåden: Hi ha, en læder...., **g** har: Snurre mi turre mi læder...., **p**: Snurre drejen læder...., **j**: Snurre og dreje om löjerlig..., **l**: Huhej en löjele..., **n**: Huhej læder...., **o**: Huha..., **t** har den afvigelse fra alle andre opskrifter, at der for pengene kjøbes en kringle til at putte i munden, og den danner da som en slags overgang til opskrift **B**. Forøvrigt kan enhver selv lave slige varianter. Den efterfølgende vise er vel sagtens da heller ikke andet end en anden udformning med lidt andet æmne af samme syngemåde, der må have været uhyre yndet.

B.

1. Der var en gang en dreng,
   der var en gang en læjerdreng.
   — Snurr hurr, læjerdreng! —
   Og hvad vil så den dreng?

2. Og han vil ha' en pung.

3. Deri put' han hans peng'.

4. Derfor kjöbt' han en kjæp.

5. Dermed slog han en hund.

6. Den hund han bed en mand.

7. Den mand løb i en skov.

8. Den skov tog til at brænd',
   den skov tog til at læjerbrænd'.
   — Snurr hurr, læjerbrænd'! —
   Den skov tog til at brænd'.

Digitized by Google

89. Tømmermands- (bjærgmands-) bukken.

Denne vise har samme bygning som den foregående, og hvad indholdet angår, da er det også ligeså intetsigende. Vi har for resten flere viser af lignende bygning, men det må være nok her at tage endnu en viseform, nr. 90, med af denne slags.

A.

1. :,: Dæ wa en gång en pig', :,:
dæ wa en gång en bjærremandspig',
— Huha! bjærremandspig! —
Dæ wa en gång en pig'.

2. Dæn pig' hun fæk en båen.

3. Dæn båen blev te en bok.

4. Dæn bok å dæn så bøø,
dæn bok å dæn så bjærremandsbøø.
— Huha! bjærremands-bøø! —
dæn bok å dæn så bøø.

C. A. Thyregod, 1878.

B.

1. Jeg gik forbi det hus,
jeg gik forbi det tømmermandshus.
— Tømmerømtømtømtømtømtømmermands hus. —
Jeg gik forbi det hus.

2. Jeg gik ind i det hus.

3. I det hus der bor en madam.

4. »Madam, har hun godt öl?«

5. — »Javel har jeg godt öl.«

6. »Madam, hvad koster kanden?«

7. — »Tolv skilling koster kanden.«

8. »Skjænk op for mig en kande.

9. Madam, hvor er eders datter?«

Digitized by Google

10. — »Min datter hun ligger ved en karl.«

11. »Så er hun jo en hore.

12. Så får hun jo nu et barn.«

13. Det barn det ligned' en buk.

14. Det barn fik fire ben.

15. Det barn det kund' sig' bøø.

16. Den buk den æder hø.
Men nu er den buk da død.

Sammenföjet af 7 opskrifter. Disse er fra:
a. E. T K.
b. Jörgen Fausbøl, Branderup.
c. Laurits Top, Agerskov.
d. Jes Smidt, Kjøbenhoved.
e. Svend P. Jensen, Vole.
f. Kristoffer Holm, Sønderhå,
g. Lærer N. E. Hansen, Borre.

Slutningen af **g** er lidt forskjellig. Efter spörgsmålet om, hvor pigen er, fortsættes: Vores pige er på sal. Hvad gjör jeres pige på sal? Hun reder Kristians seng. Så får jer pige et barn. Og hvad skal barnet hedde? Og det skal hedde Jakob. Syngemåden er næsten ens i alle opskr. I **c:** La timm la tamm la timmermands hus, **d:** Tom tæjj tom ta et tømmerm.., **e:** Tim timmelim et timmerm.., **g:** Tom ti tom ta tom tømmermands hus.

---

90. Vor datters barn.

A.

1. Min mand han søjer en sko,
min mand han søjer en dikkedikkeda.
— Å hop sop sa, å dikke dikkeda!
Min mand han søjer en sko.

2. Ja, hvem skal ha' den sko?

3. Ja, de' skal vor dætter.

4. Vor pig' hun ligger syg.

Digitized by Google

5. Hvad sygdom hår hun da?«

6. Ja, hun vil fo en båen.

7. Ja, hvem skal bær' den båen?

8. De skal Kristjanne i Kovsgård.

9. Mo a komm' mæj te bassel?

10. Å nej sågu mo du ett'.

11. Og hvad skal bånen hedde?

12. Og den skal hedd' Wolle Jörren,
og den skal hedd' Wolle dikkedikkeda,
— Å hop sop sa, å dikkedikkeda!
Og den skal hedd' Wolle Jörren.

Maren Jensdatter, Feldborg.

B.

1. In Finland stander de huse,
in Finland stander en dingel, en daugel,
en hæis, en soes, en tre kvarter lang.
In Finland stander de huse.

2. I kroen der har de en datter.

3. Ja, hvor er jer datter henne?

4. Vor datter hun er i kammeret ind'.

5. Hvad bestiller jer datter i kammeret ind'?

6. Hun holder på at få en drenge.

7. Ja, hvad skal drengen hedde?

8. Ja, han skal hedde Lasse.

Lavst Arnum.

---

91. Mos-Peter.

1. Mos-Peter, Mos-Peter har ingen sko,
ingen sko,
så gik han til mester og bad om to.
Tralalalalalala!

Digitized by Google

2. Mester har ingen til venstre ben,
så Peter, Mos-Peter må nöjes med én.

3. Mos-Peter vil gjærne ha' smör i grød,
så glemte han rent, at deres ko var død.

4. Så gik han til dören og talte til ti,
talte til ti,
så fik han hele verden at dyppe i.
Tralalalalalala!

Gudrun Lind, Udby v. Kalundborg.

Meddeleren bemærker, at det er en gammel börnesang.

---

92 Alle mand og min mand.

En gammel form findes i Steen Billes håndskrift. Andre former findes i Gl. d. M. III s. 204, i Feilbergs: »Fra Heden« s. 135, i Jens Madsens Folkeminder s. 98, i Møllers Folkes. fra Bornholm s. 53, hos Berggreen nr. 190. i Skgr. I 685 og XII 121—123 (3 var.), i Dyrefabler og kjæderemser s. 191—193 og 194 (4 var.). Jvf. også Skgr. XII 226 og 474. Desuden på svensk i Nyland I s. 348, Cav. og Steph. VII F 41, norsk: Lindemann 26, tysk hos forskjellige, hollandsk og flamsk.

Den gamle opskritt ser sådan ud:

1. Alle mand haffue hatt, min haffuer ingen,
så tugh iegh en flåen kat. giøre iegh minn man en hat.
Nu rier min man, fauer hatt haffuer han.

2. Alle man haffuer noget, min haffuer inthet,
wre jegh hornit aff vor stud, satte på min bondis bugh.
Nu rier min mand, fauert studehornn haffuer han.

3. Alle mand haffuer skiort, min haffuer ingen,
tugh iegh mig itt bøge-løff, lagde på min bondes röff.
Nn rider min mand, fauer skiorte har han.

A.

1. Alle mand skal ud at ride,
min mand vil også med,
alle mand har smukke pibe,
min mand haver ingen,
så tog jeg skindet af en vibe,
lavet manden smukke pibe.
Hejj derit dom min mand,
smukke pibe haver han.

Digitized by Google

2. Alle mand skal ud at ride,
min mand vil også med,
alle mand har smukke hatte,
min mand haver ingen,
så tog jeg skindet af vor katte,
lavet manden smukke hatte.

3. . . . . . . alle mand har smukke krave . . .
så tog jeg skindet af min mave,
lavet manden smukke krave.

4. . . . . . smukke frakke . . . .
jeg tog et stykke af vor bakke,
lavet manden smukke frakke.

5. . . . . smukke vester . . .
så tog jeg skindet af vor hester . . .

6. . . . . smukke bukser . . .
så tog jeg skindet af vor okse . . .

7. . . . . smukke sko . . .
så tog jeg skindet af vor ko . . .

8. Alle mand skal ud at ride,
min mand vil også med,
alle mand har smukke hoser,
min mand haver ingen.
Så tog jeg skindet af en pose,
lavet manden smukke hoser.
Hejj derit dom min mand,
smukke hoser så haver han.

Kristen Møller Pedersen, Blendstrup v. Gjerlev.

B.

1. Alle mand vil ride, lille Peter vilde også
alle havde fine veste, lille Peter havde ej,
så flåd' vi skind af en heste, deraf syr vi lille Peter en veste.
sikken veste havde han.

2. Alle mand vil ride, lille Peter vilde også,
alle havde fine bukse, lille Peter havde ej,
så flåd' vi skind af en okse, deraf syr vi lille Peter bukse,
sikke bukse havde han.

Digitized by Google

3. . . . kjole, så flåd' vi skind af en fole.

4. . . . hatte, så flåd' vi skind af en katte.

P. Skovröj, Tønder.

I S. Grundtvigs skrevne samlinger findes flere opskrifter, der er helt vrövlevorne, således èn ved Hanne Fenger og én ved Jens Madsen. I en anden ved Aleth Hansen nævnes: et hjulnav til en krave og vor grynpos' til et par hos', samt jywer af vor so til et par sko. Det er der dog nogen mening i.

---

93. Mit og dit.

1. Og hør du, lille pige, du har så sød en sukkermund,
og hør, du, lille pige, du har en sukkermund.
Den sukkermund hør dig til, men kys på den hør mig til.
Og hør, du lille pige, du har en sukkermund.

2. Og hør du, lille pige, du har så rød en rosenkind.
Den rosenkind hør dig til, men klap på den hør mig til.

3. Og hør du, lille pige, du har så hvid en barm.

Rasmus Toxværd, Sillestrup.

Denne vise kan med lidt opfindsomhed blive temmelig lang. Men den holdt sig nok ikke altid så meget pæn.

---

94. Hos doktoren.

1. »God morgen, min kjær' doktor, du vise, kloge mand!«
[— »God morgen, god morgen, min gode mand!«]
»Jeg har en begjæring, vil du den tage an?«
[— Således kan den være, min gode mand!«]

2. »Jeg haver en hare, er skudt med en pil,
min datter, An' Katrine, hun er så meget syg.«
[— »Det må være en meget farlig sygdom ved denher årsens tid «]

3. »Hun siger, hun vil hverken ha' supp' eller steg,
hun siger, at maden den smager hende ej.«
[— »Er det altsammen godt stegt, så kund' man spis' en stykk' af det på stedet.«]

Digitized by Google

4. »God morgen, min kjær' doktor, hvad skal jeg fange an ?«
[— »Alt det, som godt er.«]
»om hun er med en barn, og hun har ingen mand.«
[— »Snak med din gårdskarl derom, din sløngerhow*e*!«]

5. »God morgen, min kjær' doktor, stå fadder til dette barn!«
[— »Det skal hywler å stejler å katten ud å Hølled stå fadder til jer' horunger!«]
»Farvel nu, min kjær' doktor, jeg rejse må afsted.«
[— »Får sjæl wal, det er ham, der skal på rejsen!«]

Ædel Thomasdatter. 1871.

De med [ ] indklamrede ord falder udenfor rytmen og skal fremsiges af den syngende, så at der altså veksles med sang og tale, hvilket frembringer en större komisk virkning. Desuden skal sangeren så vidt mulig give den talende, doktoren, forskjelligt udtryk i stemmen fra den syngende, manden.

---

95. Fruen i Kjøge.

Heraf haves flyveblade både på dansk og svensk. Jeg har ikke kunnet trykke uden et enkelt af versene helt ud, men har dog givet antydning af visens bygning. Stor komisk virkning opnåes under sangen ved det, at en stemme eller koret falder ind med en bemærkning, som også synges. Således er i alt fald A og C blevet sungne, og det må temmelig sikkert antages at være sket med alle former af visen. Uagtet de meget grove udtryk i den har den været meget yndet og er, det kan ikke nægtes, også meget morsom. Hvad jeg ikke har kunnet trykke er, betegnet med prikker.

A.

1. Der boet en fru' i Kjøge, i Kjøge, i Kjøge,
hun var den störste ski ska skjø, ski ska ski ska . . .
En stemme: »Skjøge mener du!«
— »Nej, jeg mener: Skjönhed i den hele by,
derfor var hun så höjt i ry.«
Javel var det en frue, en frue, en frue i Kjøge by.

2. Hun havde dötre nette, ja nette, ja nette . . .
de lod sig . . .
En stemme: . . .
»Nej. jeg mener: Kniplinger om deres skjörter sy,
hvormed de gik så flink i by«.

Digitized by Google

3. Den ene hed nu Ludse . . .
En stemme: . . . . . .
»Nej, jeg mener: Kuffert til sin søndagsstads,
hvormed hun gik til dands og fjas«.

4. Den anden hed nu Lise . . .
«Nej, jeg mener: Fiske udi fruens park,
af dem, der koster halvfjerde mark«.

5. Og doktoren hed Mads Mule . . .,
»Nej, jeg mener: Piller og pulver give ind,
for at styrke hendes svage maveskind«.

6. Og tjeneren hed Mads Klumpe . . .
»Nej, jeg mener: Rusten gaffel og rusten kniv,
dermed har han sin tidsfordriv«.

7. Ja, hunden hed Finette . . .
. . . .
»Nej, jeg mener: Fedtede skål og fedtede fad,
han logret med halen og var nok så glad«.

8. Og ammen hed nu Maren . . .
»Nej, jeg mener: Ta' glutten mellem sine ben,
spytt' 'en i röven og slikk' 'en ren«.

9. Men pas nu på i tide . . .
når fruen hun skal . . .En stemme: . . .
— »Nej, jeg mener: Skifte sit sølv og guld,
så kan du få begge dine næver fuld'«.
Ja vel var det en frue, en frue, en frue i Kjøge by,
ja vel var det en frue, en frue, en frue i Kjøge by.

Sungen for ham i Kjöbenhavn. Povl C. Hummeluhr.

B.

1. En frue hed fru Mærta,
hun slog så store fjæ fjæ fjæ
Fjæle og planker om hendes gård,
og hun gik klædt i sobel og mår.
Så vel det gik den frue.

2. Ude ved husets porte
der stod to store . . . .
lumske hunde i jærn og bånd,
som skulde beskytte mod røverhånd.

Digitized by Google

3. Hendes tjener hed Klavs Klumpe,
han viskede fruens ru ru ru . . .
rustede knive og gafler af,
og dette gjorde han meget brav.

4. Hendes pige hed Lovise,
hun kunde så prægtig fi fi fi . . .
fiske og fugle brodere og sy,
og deraf gik så megen ry.

5. Hendes doktor hed Hans Mule,
han måtte . . . . .
pulver og piller give ind,
som skulde skjærme om hendes skind.

6. Og dersom I vil vide,
når fruen hun skal ski ski ski
skifte både sølv og guld,
så kan I få jer' hænder fuld.
Så vel det gik den frue.

Rektor Sigurd Müller, Kolding.

Hørt i Roskilde, da han gik i latinskolen dér som discipel.

C.

1. Der var en frue i Kjøge, i Kjøge, i Kjøge,
hun var så stoı en ski ska skjø, en . . .
[Så falder koret ind]: Skjøge mener du?
Nej, skjönneste frue i den by,
derfor var hun i så stort et ry.
Ja vel var hun en frue, hun var frue i Kjøge by.

2. Hun havde to dötre nette, ja, nette, ja nette,
de lod sig gjærne . . .
[Koret]: . . .
Nej, kniplinger om deres skjörter sy,
for de vild' så gjærne gå i by.

3. Og ud for hendes porte . . .
der stod to . . .
[Koret]: . . .
Nej, lådne lænkehunde på vagt,
med dem gik fruen så tit på jagt.

Digitized by Google

4. Hendes doktor hed Mads Mule,
han vilde . . .
[Koret]: . . .
Nej, pulver og piller give ind,
for hun kunde få sin helsen igjen.

5. Men nu til sidst må I vide,
når fruen hun skal ski ska ski . . .
[Koret]: . . .
Nej, skifte alt sit gods og guld,
så får vi begge næverne fuld.
Ja vel var hun en frue, hun var frue i Kjøge by.

Rasmus Toxværd, Sillestrup.

Desuden har jeg disse opskrifter:

a. Niels Skylvads kone, Gullestrup. 9 vers med omkvæd: Så venlig var den frue.

b. Kirsten Hansdatter, Eskelund. 1877. 6 vers med omkvæd: Og selv var hun en frue, og det af adelsstand.

c. Povl C. Hummeluhr, Kbh. 3 vers med omkvæd: Ja vel var hun en frue, en frue, en frue af adelsstand.

d. Væver Peder Lukassen, Salten. 3 vers med omkvæd: Ja vel var hun en frue, en frue af adelsstand.

I **a** nævnes tre dötre: Lise, Birgitte og Ludse (hver har sit vers), dernæst en amme, en tjener og en doktor.

b har kun to dötre, Ludse og Birgitte, tjeneren Klavs Klumpe og doktoren Mads Mule.

c har en datter Birte og så hendes hunde.

d har piger nette og tjeneren Lars Mule.

Denne vise med dens ejendommelige bygning har sagtens været forbilledet for den bekjendte nidvise fra det engelske overfald i forrige århundredes begyndelse, hvilken vise jeg i min barndom flere gange hørte synge, og som jeg senere har optegnet et par gange efter mundtlig meddelelse. Det 2det og 3die vers lyder sådan:

Ved Kjøge der samler man en armé
af Sjællands kvæg . . . af Sjællands kvæg — rige svende,
og man må tilstå, de fægtede
til skam og spot . . . til skam og spot for vor fjende.

I spidsen stiller sig Castenschiold,
og han var fejg . . ., og han var fejghedens fjende o. s. v.

Digitized by Google

Tiende gruppe.

Legestueviser.

Hertil hører også J. F. II nr. 86, der dog vel egentlig er den samme vise som nr. 96 her neden for.

---

96. Tage i favn.

---

1. :,: Der stander to piger på Höjelands bro,
det var dem stor ære, de holdt deres tro. :,:

2. Og under den bro der rinder en ström,
det kommer for om natten i en dröm.

3. Og udi den ström der sejler to kar,
det ene var af guld, og det andet af krystal.

4. Det ene var fuld af mjød, og det andet af vin,
drik mig til, drik mig til, allerkjæresten min!

5. Så tog jeg hende udi min favn,
så gik vi til sengs udi den Herre Guds navn.

6. Ja, græsset det var grön, og pigen hun var skjön,
om fyrretyve uger så fødte hun en sön.

7. Og Herre Gud nåde mig, arme unge mand,
nu må jeg strabasere udi fremmede land.

8. :,: I Holland og i Polen der har jeg mit kvarter,
til Jylland og til Sjælland stod al min begjær. :,:

Mathias Kristensen, født i Fedsted i Sundeved.

---

97. Legestuen.

En form heraf i J. Madsen: Folkeminder s. 114. Den ligner meget C her nedenfor og er tolinjet ligesom denne. Mærkes må, hvad J. M. skriver, at visen har en nordligere oprindelse end Hanved.

Digitized by Google

A.

1. »A hå spuer, dæ skuld væ lieg, å de sku væær i awten,
a vil jo så gjaan mæj, mæn de sku go let sawte;
æ dær it i wå æjen bøj, så æ dær i Daldåwer,
så tar a mi kjærrest mæj, å de æ jo de, a håwer.

2. Vi vel wås en gjænnvæj go öwer Lasses tåwte,
a vel ha mi stomphueser po å mi sønddes kåwte,
Kjæsten hon vel åsse mæj mæ hend hywwrø ærmer
å hend silkeluu *o*, få dænd så dæjle værmer.

3. A vel dåånds mæ Mæt Mari å mæ Wålles søster
å mæ lelle An Sofi, å de så lænng a løster,
så vel vi ha wås en dåends te bonds, såen at de klæmmer,
så vel vi ha wås en kaffepons i wå trætte læmmer«.

4. — »Lawes, hå do ren fåglæmt, hwa do mæ hå låwet?
a hår wåer så beklæmt, do kan ålder trow 'et;
åldti dååndser do mæ Mari, ålder *sie* do te-*mæ*,
do go stueroms mæ fåbi, vel it kendes ve-*mæ*«.

5. »Kjæsten lelle, o så sawt, a vild it and pröww dæ,
de hår ålde wåer min ajt, at a vild bedröww dæ,
a hå tændt, te a*t*eroer skuld vi ha wå høtte,
a for arrbed o æ goer, nær Pe Hansen fløtte«.

6. — »De war reele om ijæn! hwå mi hjaat blæw lættet,
Lawes, do ær en fåle jæn, hwa do hår udrættet,
ja, do smiler, a sier 'et nåk, Kjæsten lille tøkkes,
foer a dæ, om de æ let småt, kan mæ åldteng løkkes«.

7. »A hå snakket mæ wå fåer, han djæ ståww wås læjer,
dæn æ boode værm å råer, hwa kan vi ønsk wås bæjer;
om vi foer et it så fied, hwi sku vi bedröwwes,
hwår dær kon ær kjærlihied, rigdom it behöwwes«.

Fra Bjerre herred ved A. Levinsen. Modtaget af en dame, hvis navn han har glemt.

B.

1. »A hå hoer, dæ sku væ lieg, å de sku vææ i awten,
a vild åsse gjaen mæj, mæn de sku go let sawte,
blywer 'et it i wå æjen bøj, så blywer 'et i dæn åwe,
a vel ha mi kjærrest mæj, få de æ de, a håwer.

Digitized by Google

2. Vi ska wås en gjænvæj go öwer Masses tåwter,
a vel ha mi stondthos *o* å så mi sønddes kåwte,
Maren hon ska åsse mæj i hend polkiærmer.
å hend koov mæ pællsværk *o*, få de æ de, dæ værme.

3. A vel dååads mæ Mæt Mari å mæ Wålles søster
å mæ lelle An Sofi, så længe som a løster,
a vel rele dåånds te bonds, dåånds så de klæmmer,
så vel a ha en kaffepons i mi trætte læmmer«.

4. — »Sååren, hå do rent fåglæmt, hwa do mæ hå låwet,
a hå wåren så beklæmt, te do it ka trow 'et;
åldti dååndst do mæ Mari, ålde so do te-*mæ*,
gik så stueroms mæ fåbi, vild it kendes ve-*mæ*«.

5. »A hå snakket mæ di fåe, han en ståww wås læjer,
dænd æ boode lun å rår, kan vi ønsk 'et bæjer,
om vi foer 'et it så fjæt, vi ska it bedröwwes.
hur å kjærlighed æ nåk, rigdom it behöwwes«.

Sungen af en ung pige, Mary Hansen, Hadbjærg.

C.

1. »Æ har høer, der sku væ leg, å de sku væær æ jawten,
æ vild åsse gææern mæj, men de sku gå lit sawte.

2. Ær 'et it i vor æjen by, så blywer 'et i Stor-Dower,
så tæjer æ min kjærrest mæj, de ær de, æ håwer.

3. Så vel vi en gjænnvæj go öwer Lasses tåwte,
dær ska Marri Sessel mæj mæ hend flöjels kåwte.

4. Så dandser æ mæ Met Marri å mæ Vålles søster
å mæ lelle An Sofi, de så lænng æ lyster«.

5. — »Lille Lawst, har do glæmt, hwa do mæ har låwet,
æ har væt så hjarteklemt, alder ka du trow 'et.

6. For aldti dandst do mæ Marri, ålder so do te-*mæ*,
do gik mæ så snært fåbi, vild ej kjændes ve-*mæ*«.

7. »Lelle Maren, trower do da, te æ vild bedröww dæ,
de har ålder væt mi awt, men æ vild kon pröww dæ.

8. Kom, la vos få en hambårreskåsk, ret så de ka klæmme,
å så ska vi ha vos en tevandsknæjt i vor trætte lemmer.

Digitized by Google

9. Æ ha tændt, te ætteroer vild vi ha vort høtte,
å lii en ståww i Måtens goer, for Per Horn ska flytte.

10. Om vi har 'et it så fedt, ska do it bedröwwes,
hvor 'et gæer mæ kærlihied, rigdom it behöwwes«.

Ved P. Skovröj, Tønder.

---

98. Karlen i legestuen.

En form i J. F. I 34 og en anden i Skgr. V 643.

A.

1. Goj awten, goj awten tesammen i en slomp,
så manne I er, bode pigger å kåål!
hej, spellemand, spel åp o di fjol!
Å skønd dæ å stræv så, a vi ka fo den wals.

2. Å Stafen, å Stafen, den påels den kan a it,
a vel sæt mæ nejd å tåål mæ di søster,
di ander di ka dååns så lænng di løster.
Å skønd dæ å stræv så, a vi ka fo den wals.

3. A vel dååns mæ Mæt Mari
å mæ Wålles søster
å mæ den lelle An Soffi,
så længe som a løster.
Å skønd dæ å stræv så, a vi ka fo den wals.

Der er 2 melodier hertil, den ene til det sidste vers.

Md. Andersen, Suldrup.

B.

1. Spel åp, spellemand, å fiel po din feel,
så vel a hæn å dands po mi hææl.
Skønd jær let å stræv så, te vi kan fo æ wals.

2. A ka sku ét høør få de jæver å de knæver,
å dands mæ di pigger de vel a så gjænn.
Skønd jær let å stræv så, å sæt jær po mi knæ.

3. A trower sku dåw, a trower sku dåw, a hår et ævvel ino.
[å håer a 'et, så skal do fo 'et, mi piig].
Skønd jer let å stræv så, å læ wås fo æ wals.

Sunget for mig af en gl. kone i Odense.

Ida Falbe-Hansen.

Digitized by Google

99. Hans og Karen.

Denne vise har flere gange været trykt som flyveblad. De fire første vers findes i Rasmussen og Nyerups Udvalg af Danske Viser II nr. 24. Der angives målet at være ram jydsk fra Vendsyssel, og dens alder begyndelsen af det 18de århundrede. Visen er omtalt (og 1ste v. aftrykt) i Dania II s. 30.

1. »Å, bette Karen, å ved do hwa, a trowe sågi, a vel ha dæ,
a blöw mi sandten da så glå i aws, vi fæk wå natter;
a tøt, do low så smålle a-*mæ*, så ska dær engen ander ha-*mæ*,
å hwes do tøkkes, te de ka løkkes, så vel a tåål mæ mi fåer«.

2. — »De ka mi sandten ålde nøt, a véd, te Masses Kræjsten,
som no te mekkelsdav ska fløt å ha en goer i æ væjsten,
ham vel mi fåer, te a skal æjte, å de kan a jo ålde næjte,
fuldskjöndt ally*w*el a liig sin y*w*el hår håldt ræt møjet a-*d*æ«.

3. »Å, bette Karen, å véd do hwa, i fald di fåer vel nøø dæ,
så véd do jo, a ka endda så gåt som nåwen føø dæ,
a ska nåk fo mi fåers goer mæ øeg å fæi, som dæn no stoer,
ta mæ i fawn, de æ det gawn, å sæ*j* mæ så di skjönnest«.

4. — »Å, Hans, do æ sågi så sæer, hwa skam skal a gjö ve dæ?
a trowe sgi ålde, de æ væer få mæ å hålld mæ te-*d*æ;
desudden vel mi muer å fåer nåk ved, hwæm a te kjærrest håer,
å, skjøt dæ sjæl, hwa æ 'et do vel, do ska væ frææ mi skjøwter«.

5. »Å, bette Karen, go dæ mæ mæj, dær ka jo ingen si wås;
i fald do sku kom skit a stæj, så kan æ præjst jo vi wås;
a ska slæt engen uund gjö ve-*d*æ, a skal nåk sörre for dæn bette,
om de kon spøg sku gjø dæ trøg, som a no ålde trower«.

6. — »Ja, de wa relle gromme gåt å hålld, hwa do hå låwet,
mæn de wa dow en stue spåt, om a sku blyw besåwet,
få dæ så sannd, som a hi Kåren, hår ingen kål i den hiele wåren
wåt mæ så nær, som do wa dær, a ska sågi fåklaww dæ«.

7. »Å, bette Karen, trow mi uer, å go te ingen anden,
få bådde di fåer å di muer a gir få ræsten Fanden,
få vi hår en forordning fåwen, te tiele sammelgång begåwen
mæld kåål å kvender, gjör ingen hinder, nær di vel ha
hwærander«.

Sunget af Povl Skrædder, Lille-Povl, Gammelby, Bjærge herred, nu død, og optegnet af A. Levinsen. Sangeren mente, der var et vers til, som han ikke kunde huske.

Digitized by Google

Jeg har endnu en opskrift efter Niels Kragelund i Arnborg. Den er meget lidet forskjellig fra denne her trykte.

Følgende læsemåder kan dog mærkes:

1 8: så vil vi ha hwærander.

7 5, 6, 7: vi hår jo den forordning fåt,
næer det til sammen ganger gåt,
de kåål å kwender, kan ålder hinder.

---

100. Mandens død.

Sml. hermed Skgr. XII 240. Også i Gr.s saml. Der er et flyveblad. der begynder således: Ak, Mons, du hjem må skynde dig. I Tyskland er visen meget udbredt. Findes også nederlandsk hos Hoffmann.

1. »Nu, Karen! fra dandsen hjem du nu må,
— Jerum jerum jerum! —
din mand han er syg, han er gruelig slet«.
— Jerum jerum jerum! —
— »Ja, er han gruelig syg, så dandser jeg først let.
Hej hopsasa trallalala!
En lille dands endnu, og så vi hjem ad går«.

2. »Nu, Karen! fra dandsen og hjem du nu må,
for doktoren har nu indfunden sig«.
— »Ja, er den doktor kommen, behøver han ej mig«.

3. »Nu, Karen! fra dandsen og hjem du nu må,
miksturen de ikke i ham kan få«.
— »Så vrid ham i næsen og tyl den i hans hals«.

4. »Nu, Karen! fra dandsen og hjem du nu må,
din mand han er død, han er moksen død«.
— »Ja, er han nu død, så dandser jeg først let«.

5. »Nu, Karen! fra dandsen og hjem du nu må,
din mand han er død, han er lagt på strå«.
— »Ja, er han nu død, så dandser jeg først let«.

6. »Nu, Karen! fra dandsen og hjem du nu må,
— Jerum jerum jerum! —
der sidder en knøs og venter på dig«.
— Jerum jerum jerum! —
— »Ja, venter knøsen på mig, så må jeg skynde mig.
Hej hopsasa trallalala!
Nu ingen flere dandse, men nu jeg hjemad må«.

Digitized by Google

Samlet af to opskrifter:

a. Niels Nielsen, Uldum. Opt. fra Andst v. Kolding.

b. Martin Frederiksen Skovbo, Båring.

a har omkvæd: Lirum larum lirum. Ellers passer de to opskr. ret godt til at udfylde hinanden. **b** har i 3 s: så knib ham lidt i snuden. Som man ser, er denne vise også en vekselsang.

Tillæg I. Tilföjelser.

1. Rammer. Findes ògså i S. Gr.s utrykte samlinger. For nylig har jeg fået endnu en variant, der følger nedenfor:

D.

1. Rammen han var sig en bedre mand,
om han havde bedre klæder.
Dronningen gav hannem klæder på stand
af bolster det finest' og nettest'.
»Dette vil jeg intet hav'«, sagde Rammen,
»Dette står mig intet brav«, sagde Rammen til den unge.

2. Prinsessen hun gav ham klæder på stand
af silke det finest' og nettest'.
»Bolster og blårgarn er værre end ry,
det kan du give tjenerne dine.
Silke det står mig brav . . .
Silke det vil jeg hav'« . . .

3. »Tredsindstyve alen til bukserne
og femten til buksernes remme,
og de skulde være både vide og stor',
at jeg i dem kunde svömme.
Disse står mig brav' . . .
Disse vil jeg hav'« . . .

4. Rammen han taklet til skibene syv,
og han så hurtig mon sejle,
så sejled' han over den sø så styv
og ind for kjæmpernes lande.
»Nu er vi kommen her« . . .
»Vi sejler lige nær« . . .

Digitized by Google

5. Rammen kasted' anker på hvidesten sand,
så skibet mod landet mon svinge,
og alt så var Rammen den første mand,
der ind på landet mon springe.
»Nu er vi kommen her«, sagde Rammen.
»Vi sejler lige nær« . . .

6. Rammen han gik sig lidt bedre frem,
der mödte ham den storige kjæmpe,
tredsindstyve alen så var han bred,
og hundrede vare hans længde.
»Vel er du bred og lang« . . .
»Men har du lyst en gang« . . .

7. Rammen han tog til sin gode kniv,
som han kaldte Dyppelingen Pile,
så hug han den kjæmpe hans hoved fra hans liv,
te det flöj femten mile.
»Såst du, det bed ej med skjel« . . .
»Men det bed alligevel« . . .

8. Her kommer et vers, hvori står, at han mödte seks storige kjæmper og slog hovederne af dem allesammen.

9. Rammen han takled' til skibene syv,
og han så hurtig mon sejle,
så sejled' han over den sø så stiv,
og ind til kejserens lande.
»Nu er vi kommen her« . . .
»Vi sejler lige nær« . . .

10 Rammen kasted' anker på hvidesten sand,
så skibet mod landet monne svinge,
og alt så var rammen den første mand,
der ind på landet mon springe.
»Nu er vi kommen her« . . .
»Vi rejser lige nær« . . .

11. Og Rammen han gik sig lidt bedre frem,
han kom så til kejserens hus.
Der havde de lystighed og spil og dands.

12. Og kejseren ud ad vinduet så
alt med så sörgelig en mine . . .

Digitized by Google

13. — »Min kjære hr. Rammen, du lade mig vær'
og gjör mig slet ingen skade,
min yngste datter da giver jeg dig
og halvdelen af mit rige«.
»Det ejer jeg alen'« . . .
»Jeg knager din halseben« . . .

14. Og Rammen tager kejseren i hans skjæg,
så kjødet det lösnes fra hans tænder,
han slog hans hænder så fast,
te muren' de jævnes med jorden.
»Ilde griner du«, sagde Rammen.
»Men værre ser du ud«, sagde Rammen til den unge.

Maren Hansdatter, Astrup, Himmerland.

Hun har lært visen 1828 af en sypige Bodil Pedersdatter i Astrup, som den gang var en snes år.

3. Kjællingen til barsel har jeg endnu fået fra J. P. Pedersen i Vejle. Den slutter sig nærmest til **B.** **3** 5 6 har: I sætter mæ næst hos djer sovnepræst, der falder de retter flest og bedst! **4**, **5** og **6** er sådan:

4. Syv oksekrop' dem åd hun op, dertil fir' fede væjer:
syv tønder öl hun atter slugt', hun tøt endda, hun ku bæjer;
så kraved' hun hende opskjærmad, det bar de hend o en syvtønd'fad.

5. Kjællingen over bordet sprang, hun svindsed', og hun svandsed':
»I henter mig nu en spillemand, for nu lyster jeg at dandse«.
Den gamle kjælling hun hopped' og sprang, hun slov en sk . ., der var atten al' lang.

6. Det lakked' nu hen imod midnatsti'er, den kjælling begyndte å jamr',
hende særk var groven så fast ad hend lænd, som den var klinket mæ hamr'.
Å hjate Pe Lænd, ta' ve mæ di tænd, å ryk den så listele ud fræ mi lænd.
Hop hop trarara, få da wa den kjælling te bassel.

5. Bispens datter i Pile. Ved et særeget uheld i trykkeriet er opskrift **B** og **C** ikke kommen med. De sættes da her:

B.

1. Jespers datter i Pile
— Hendes egegren. —
hun pist' femten mile.
— Imeld hende ben. —
Bind hend' der en visk ved.

2. Hun pist' for hendes fader
— Hendes egegren. —
tolv traver i laden;
— Imeld hende ben. —

Digitized by Google

plejl og skovl, hvad der hør' til,
fader! du tærsker, når du vil,
du tærsker, når du lyster.
Bind hend' der en visk ved.

De øvrige vers er ligesom i A, blot at ordet pissed' bruges for ønsked'. Han har altså hørt visen synge på begge måder.

Kristen Rasmussen, Egendal.

C.

1. Bispens datter i Pile,
hun pist' femten mile.
Ja, hun pist' ålder så lille en tår,
der kund jo femten møllere gå.
För hun begyndt' at hvile.

2. Hun pist' ålder så lille en tår,
der kund' jo femten møllere gå.
Med korn og kvaen, hvad der hør' til!
Møller! I maler, når I vil.
I maler, når I lyster.

3 Hun pist' for hendes fader
femten gyldene lader
med korn og plejl, hvad der hør til,
fader! I tærsker, når I vil.
I tærsker, når I lyster.

4. Hun pist' for hendes moder
femten køer i båse
med stol og stapp', hvad der hør' til,
moder! I malker, når I vil.
I malker, når I lyster.

5. Hun pist' for hendes broder
femten skibe i floder
med sejl og ror, hvad der hør' til,
broder! du sejler, når du vil.
Du sejler, når du lyster.

6. Hun pist' for hendes søster
femten gyldene kister
med lås og løgel, hvad der hør' til,
søster! du gifter dig, når du vil.
Du gifter dig, når du lyster.

Digitized by Google

7. Så pist' hun op på bjælker
tolv forgyldene kjerker
med præst og degn, hvad der hør' til,
I præjker og synger, når I vil.
I synger, når I lyster.

8. Degnen han hed Jeppe Knud,
og præsten han hed Peder,
så pissed' hun begge djer ywn ud,
hun pist' en hel tønd' tjære.
Så pist' hun aldrig mere.

Samlet af 5 opskrifter. Disse hidrører fra:

a. Frands Povlsen, Grødde. 1871.

b. T. Kristensen, Rönslund (ham tilsagt af Kirsten Marie Jensdatter ved Rørbæk sø).

c. Maren Johanne Olesdatter, Hedegård, Ikast. 1871.

d. Niels Kragelund, Arnborg.

e. Ane Johanne Jensdatter, Kølvrå.

Desuden er der et enkelt vers efter Ane Povlsdatter i Tværmose, 1872, og Mads Jensen Bærs i Fly kjendte visens begyndelse således: Bispens datter i Norge. — Hendes egen grön.

Følgende afvigende syngemåder er værd at mærke:

a 5 3: med anker og tov . . .

b 2 3: kværn og sten . . . **3** 3: plejl og karle . . . **4** 3: piger og stripper . . . **5** 3: sejl og tov . . . **8** 4: så pissed' hun femten tønder tjære.

c 1 4: der kund' jo femten skivver gå. **4** 2 3: femten par køer . . . stripp' og spand . . . **3** 3: femten forgyldene hester, spor' og bidsel skuld' der til, fader! du rider . . .

d 6 2, 4, 5: femten egekister, og så kan hun lås 'em, når hun vil, og lås 'em, når hun lyster. **5** 2, 3, 4, 5: femten nye flåder med sejl og mast . . . og så kan han sejle, når han vil, og sejle, når han lyster.

e 1 2: hun pist' halvfemtend' mile.

I en artikel, jeg i sin tid skrev i Viborg stiftstidende (Nr. 93, 1877): »Levende Kildespring«, omtaler jeg denne vise og beretter, at pastor Hegelahrs kone i Skarrild, som gudmoder ved en barnedåb, kom gående op ad kirkegulvet og smånynnede denne vise, som var meget godt kjendt dér på egnen. Det var formen med omkvæd: Under egegren.

6. Höstpigen. Findes også på svensk i sv. landsm.-tidsskr. VII 7 nr. 85.

9. Den store krage. Findes i sv. landsm.-tidsskr. VII 7 som nr. 83 og 88.

19. Björneskindet. Den i Fylla meddelte variant findes optrykt i »Holte-Bødkeren og hans Folkesange« ved M. Eskesen. 1883.

Digitized by Google

23. Den onde kvinde. Heraf haves endnu en opskrift ved Ane Marie Nielsen, Egsgård mark. Den slutter sig nærmest til **B.** Mærkes må følgende læsemåder: **1** 3: för kok begyndt' at gal'. **2** 3, 4: da gav hun ham alt skiddent tøj, at han skulde til at to. **3** 1: Da han havde toet det meget tøj. 3: så gik han til hendes kammerdör. **6** 2, 3: og strippet de mange får, op så slog . . . **8** 1: Ja, op så sprang den dovne kjælling. 3: ja nu skal du bekjende for mig. Omkvædet er: Å, Herre Gud nåde mig, arme mand, for giftermålet, jeg påfand, for kvinderne er onde, Gåd nåde mig, arme bonde. Selvfølgelig er sproget ikke sønderjydsk.

26. Den længselsfulde. Hvis det skulde vise sig, at denne vise er svensk og i alt fald indvandret hertil i den nyeste tid, må den altså gå ud af samlingen som dansk vise. For at tallet 100 paa titelbladet af denne bog vedblivende kan være rigtigt, aftrykker jeg til udfyldning efterfølgende vise, som bör indsættes i samme gruppe og under samme nr.

26. Jeppe og Trine.

Findes hos Nyer. og Rasm. II 78, Berggren II 14 og på norsk i Bugges mnskr. 147.

1. »Hvad bringer du fra marked' hjem?«
— Jeppe, lille Jeppe. —
— »Nye sko at dandse med,
Trine, lille Trine«.

2. »Forær mig det par nye sko«.
— »Nej, du skal først fortjene dem«.

3. »Hvormed skal jeg fortjene dem?«
— »Ja, du skal gå i seng med mig«.

4. »Ak, sådan snak forstår jeg ej«.
— »Ja, det skal jeg nok lære dig«.

5. »Hvormed vil du da lære mig?«
— Jeppe, lille Jeppe. —
— »Ja, jeg skal ta' klabasken frem,
Trine, lille Trine«.

Jens Nielsen, Lillebrænde.

38. Tilbud og afslag. Endnu et par opskrifter er ved en fejltagelse ikke komne med eller omtalte. De hidrører fra:

a. Maren Bonde, Vedersø (sunget for hende af Andreas Pedersens kone i Vedersø).

Digitized by Google

b. Jens Peter Jokumsen, Årestrup. De kan sammenfattes til følgende fællesopskrift.

C.

1. En aften jeg spaserede,
da mödte jeg min kjæreste,
jeg hende straks omfavnede.

2. »Hvor langt vil du spasere hen?
vil du ej følge med mig hjem,
vil du så hos mig sove da?«

3. — »Ak nej, ak nej, jeg ikke vil,
men du må lægg' lidt mere til,
förend jeg hos dig sove vil«.

4. »Jeg giver dig par handsker to,
med sølv og guld og perler på,
dersom du hos mig sove vil«.

5. — »Ak nej, ak nej . . .«

6. »Jeg giver dig en silkesærk,
en kjortel udaf dyrelærk (?),
vil du så hos mig sove da?«

7. — »Ak nej, ak nej . . .«

8. »Jeg giver dig kareter fem
med seks par hopper for hver af dem«.

9. — »Ak nej, ak nej . . .«

10. »Jeg giver dig et mølleri
med karl' og piger derudi . . .«

11. — »Ak nej, ak nej . . .«

12. »Jeg giver dig min faders gård
med fuld besætning, som den står«.

13. — »Ak nej, ak nej . . .«

14. »Jeg giver dig mit eget liv,
vil du så vær' min ægteviv,
vil du så hos mig sove da?«

Digitized by Google

15. — »Hahahaha, nu blev jeg glad,
nu fik jeg det, jeg vilde ha',
nu må du sove her hos mig«.

a har i **6** **s**: og kjortel udaf samme værk, og i **14** **s**: og deler med dig sorg og fryd.

b har i **4** **s**: med sølv og guld udstukken på, og i **12** **s**: med femten fags, som den består.

61. Præsten og Terkilds hustru. Heraf har jeg endnu fået en opskrift fra Ane Marie Nielsen, Egsgård mark. Den er lidt mangelfuld, og jeg har prøvet på at indskyde det, der var glemt, under skarpe klammer. Hele visen ser da sådan ud:

C.

1. Terkild var en dannemand, han red hans ærend' til Romme;
Tyland hed hans dannekvinde, den ædle rosenblomme.
Der Terkild ud af gården red, fik Tyland travlt både op og ned.
For Terkild var ej hjemme.

2. Tyland taler til sin svend, som hun troede allerbedste:
[»Da nu min mand er reden ud, så vil jeg rede til gjæste«].
Så brygged' hun en hel tønde malt, så slagted' hun den fede galt.
For Terkild var ej hjemme.

3. Tyland taler til sin pig', som og var rigtig kjönne:
»Og rap dig lidt og skynd dig nu og slagt os nu en høne.
Ja, slagt den gule og slagt den blå, og lad så kokken efter gå«.
For Terkild er ej hjemme.

4. Og Tyland taler til sin dreng: »Du sadler op vor heste,
[og rid dig så lidt op i sogn og byd mig nogle gjæste].
Du rider op til Jon, vor præst, for han skal vær' vor aftensgjæst«.
For Terkild er ej hjemme.

5. [Drengen op til præsten sprang og bad, om han vild' komme';
præsten han var villig nok, tog bogen i sin lomme].
Og præsten kom, de spist' og drak, og alting det gik nok så glat.
For Terkild var ej hjemme.

6. [Så spiste de en liden stund, det vared' ikke længe,
för præsten ud på gulvet stod og sagde, han vild' hjemme].
Da hver en sjæl var gået til ro, gik præst og Tyland ind og sov.
For Terkild er ej hjemme.

Digitized by Google

7. Og Terkild var en dannemand, kom hjem om aften silde,
så spurgte han ad, hvor Tyland var, han frygted', hun var til gilde;
så svared' ham den lille dreng: »Nej, hun er gået med præsten i seng«.
Men nu er Terkild hjemme.

8. — »Ja, er det sandt, du siger for mig, og du vil ikke lyve,
så tænd æ lys, og lad os se, om de tilsammen blive«.
De tændt' æ lys, og Terkild så, at præsten ind' hos Tyland lå.
Men nu var Terkild hjemme.

9. Terkild stod og tænkt' sig om: Den skjæbne den er strænge,
men lige i det samme han så en hel kjedel lud i skorstenen mon hænge.
Han pust' og blæst' ad ild så fast, og den kjedel lud blev hed i hast.
For nu var Terkild hjemme.

10. Og præst og Tyland vågned' brat, og de tog til at hikke,
så spurgte Terkild venlig ad, om de vild' ha' lidt at drikke.
Men præsten ud af sengen sprang, og messingkjedlen efter sprang.
For nu var Terkild hjemme.

11. [»Ak, Gud nåd' mig, arme mand, hvor jeg er bleven dåret:
min röv den har de skoldt mig op, og huden er af min' låre].
I aftes var jeg en velkommen gjæst, i nat er jeg en forskoldet præst«.
For nu kom Terkild hjemme.

62. *Hovmand og præstens hustru.* Omtales i B. S. Ingemanns Levnetsbog s. 99. Han har i sin barndom hørt den på Falster. Jeg har nu også fået en opskrift fra Ane Marie Nielsen, Egsgård mark.

63. *De underlige syn.* Omtales ligesom den forrige i B. S. Ingemanns Levnetsbog. Han har hørt den i sin barndom, men mere fortjenstligt havde det været, om han tillige havde optegnet den og efterladt os den. Han siger, at disse to viser »var lidet sömmelige, men betegnende for tidsalderen«. (Vel også for en tidligere tid).

67. *Skrædderen og soen.* Heraf har jeg nylig fået en opskrift ved Ane Marie Nielsen, Egsgård mark, og den slutter sig nærmest til **B.** Den er i sin helhed således:

1. En pib' tobak det fryder en mand igjennem byer og stæder,
han drikker heller vin end vand, så gik det med vor skrædder.

2. Han drak sa længe runden om, som han kund' se en flue,
den tid han ud på gaden kom, da vælt' han om på grue.

Digitized by Google

3. Med æ nejes i æ jowr å æ sænd i æ vejr, han blöw så meget grimet:
der stod en so og så dero, hun havde nær besvimet.

4. Der kom to personer og tog ham op.

5. De låå ham på en trillebåår, æ lille hywl den snurret,
den gång de kom for skrædderens dör, så stod hans kon' og knurret.

6. »A vidst *et* and't, end du var i Amsterdam og hente ny modeller,
men da har du læjen ved æ sow i næt og drukken a hend' poteller«.

7. — »Ti du kun still', mi søde mowr, du skal slet ikke sanke,
i måån vil vi til gjæstebud, og der må noget vanke«.

74. Skræddervisen er efter mine optegnelser aftrykt i Dania I s. 195.

75. A B C er aftrykt i Dania I s. 194 og omtr. ligesom her. Mærkes kan blot v. 6 ɔ: Nu kan han ej sin føde få, derfor han må på græsset gå.

78. Hver med sit særkjende. I Hugo v. Beckers »Gudfa'rs Æventyr« findes s. 115 og 116 (i historien Skrinkelben) et par vers, der viser, at visen også er kjendt i Finland. Versemålet er det samme (hvis oversætteren har brugt originalens), og omkvædet omtrent lige sådan.

89. Tømmermands- (bjærgmands-) bukken. Opskriften g ved N. E. Hansen har følgende omkvæd: Tømma ren, tømma røm tøm tømmermandshus (og ikke sådan som anført). Læsemåderne fra g må jeg berigtige derhen, at N. E. Hansen har givet mig to fuldstændige opskrifter, den ene udelukkende hørende til nr. 89, den anden nærmest hørende til nr. 90. Det vil være rettest her at aftrykke begge opskrifter.

1. 1. Ved vejen der ligger et hus,
— Tømmermandshus, tømma ren tømma røm tøm tømmermandshus. —
ved vejen der ligger et hus.

2. I det hus der boer en madam.

3. Den madam hun har godt öl.

4. Hvad koster en flaske fål?

5. Hver flaske koster en mark.

6. Hvad bestiller jer datter i seng?

7. Min datter har fået et barn.

8. Det barnet det siger bæ!

9. Det barnet har fire ben.

10. Det barnet ligner en buk.

2. 1. Ved vejen der ligger et hus,
— Et tømmermandshus, tom ti tom tæj tom tømmermandshus. —
ved vejen der ligger et hus.

2. Jeg gik mig ind i det hus.

3. Mama, har I godt öl?

Digitized by Google

4. Mama, hvor er jeres pige?
5. Vores pige hun er på sal.
6. Hvad gjör jeres pige på sal?
7. Hun reder Kristians seng.
8. Så får jeres pige et barn.
9. Og hvad skal barnet hedde?
10. Og det skal hedde Jakob.

Der findes også en hel del texter, som underlægges og synges til gamle kjendte dandsemelodier. Mange af disse texter er næsten meningsløse, måske en særegen anledning skyldes deres fremkomst, men nogle er også ret morsomme. I min bog »Danske Börnerim, Remser og Lege« har jeg anført adskillige af dem. Den mest udviklede dandsetext, jeg har truffet, og som tillige giver både sang og tale, således som i et par af de forhen indførte skjæmteviser (nr. 59 og 94 og egentlig også nr. 19 o. fl.), vil jeg her meddele fuldstændig.

1. Hej! rude ruderera hejdererud ruderera! hejdere rudere ralla!
[talende: »Tag Peder ved hånden og sving med Kirsten og gå kjæde med Dorte«].
Hej dere rudere ralla!

2. Hej! rude ruderera . . .
[talende: »Tag det lille ved hånden, se, det rækker og vil med« !]
Hej dere . . .

3. Hej! rude ruderera . . .
[talende: »Se, hvor I hugger det lille omkring i krogene, Dælen gåle i jere öjenstene!«]
Hej dere . . .

4. Hej! rude ruderera . . .
[talende: »Kan I ikke bedre dandse! da jeg var ung, kunde jeg dandse, så skjörterne slog om hovedet]«.
Hej dere rudere ralla!

Ingefred Kruse, Greve.

Digitized by Google

Tillæg II. Brudstykker.

Det er noget, der ligger i sagens natur, at man ikke altid kan få fuldstændige viseopskrifter. Jeg har tit, meget tit, måttet lade mig nöje med små og tarvelige brudstykker, hvilket denne min samling da også giver beviser nok på. Meget kjedeligt er det, når disse brudstykker er af ellers ukjendte viser. De giver tilkjende, at viseforrådet i ældre tid har været meget större end i vore dage, og man kan endog med sikkerhed slutte, at ikke så få viser er gået aldeles tabt, så de ikke har efterladt sig det mindste spor. Af nogle har jeg fået begyndelsen eller nogle få vers, men vedkommende meddelere kunde ikke på nogen måde mindes mere. Sådanne brudstykker skal jeg her give enkelte prøver af. Dog må jeg udtrykkelig gjøre opmærksom på den kjendsgjerning, at ikke få af disse brudstykker er meget platte, så der altså har været et större forråd af slige grove viser, end vi er komne i besiddelse af, hvilket dog egentlig ikke er noget stort tab. Men også af kjönne skjæmteviser er der gået en del tabt, det er der også kjendetegn på. Ældre viser, der findes bevarede i gamle håndskrifter, er blevne bevarede i mindet ned imod vor tid, men er også nu gåede tabt.

Et exempel herpå er følgende: I Anna Juels håndskrift findes en vise, hvis begyndelse er sådan:

Hjordens kone tuder i horn,
— Hejdum hej! —
bondens kone hun såer korn.
Hjordens kone bryder maj.

Denne vise havde Povl Madsen i Gadbjærg hørt, men han kunde nu blot mindes omkvædet.

I.

Pigen hun he'r Dondtom,
— Tirrelirrelit kom snav! —
Bonden han he'r Singelvringel.
Truur om en trav.
Bondens datter hun sidder i goden rævgrav.

Peder Povlsen, Tværmose.

II.

1. Per Terup mæ hans manne penng,
Jens Hus vild' gjænn ha' nower a dæmm.
Fuglen flyver og tæller op under de kroget eller.

En smed i Mammen.

2. [Peders] dætrer de river i eng,
[Ivers] dætrer de pisser i seng.
Fuglen flyver og tæller op under de grönne eller.

Peder Bruun, Brandstrup.

Digitized by Google

III.

1. Smeden og smedekonen de var jo to,
og smedesvenden det var den tredje,
så satte de deres rumper tilsammen
og bygte så herlig en smedie.
— Hej stie kante få de lie smedie. —
Hur de fyger, å de knyger fra de norden under fjelde.

2. Så lagde de kobber og messing i ild . . .

P. C. Hummeluhr.

IV.

De Hamborgs præstens piger,
— Hej vep om så, kom fallaldera! —
de bær de höje sæt.

Jens Mikkelsen.

Maren Jensdatter, Feldborg har: De Vandborg præstens piger.

V.

1. Las han soed ve en gjaar å sk . .,
— Prostit! så Las. —
dæ kam en sow i hans nåsser å bed.
Kom igjen! så Las.

2. Ja, hår do mæ i min' nåsser bedt,
så hår a dæ di tryn' beskidt.

Kirstine Hansdatter. 1877.

VI.

1. Ja, skrædderen er jo den ussele krop,
han sidder ved bordet så krum som en stork.

2. Hans hænder han vrider, han stikker med nål,
han vrider og krymper sig ret som en ål.

3. Den arme stymper, han går nu og krymper,
ret bleg og ret hvid, han ligner et lig.

4. Ja, når som den skrædder har været til dör,
da kommer han ind og ser ud som en død.

Maren Mortensdatter Rærup, Farsø, Holmgårds mark.

VII.

Dend arme Hans Lönbårre motte sæ bejamre,
få kjællingen hun vilde i alle hans kamre!

Digitized by Google

:,: Å hå, å hå! i alle hans kamre! :,:
A såå dæ ed nok, de håwed mæ *et*,
A såå dæ ed nok, do trowed mæ *et*,
Å hå!

Lærer Th. Kruse, *Greve.*

VIII.

1. Pigen skulde ud og malke kov,
koen gik i mosen og gnov.
Kunde ikke mer'. Hopsa falderalda!

2. Pigen slængte kande og krands
ud for at trække koen til lands.
Kunde ikke mer'. Hopsa falderalda!

Karen Toxværd, Sillestrup.

IX.

1. En ungersvend gik ud at spasere, han tænkte nu alt for sig selv,
hvordan det kund' sig have, hvordan det kund' sig lave
at klæde sig på fineste manér.

2. Han sig en par bukser vilde have, og det ud af engelstøj så fin;
ja, bukserne var nette, halsbånden den var flættet
og hoser af fagreste uld.

3. . . . . . .
så snart han hører trommen, så griber han i lommen
og smed en dalers penge eller to.

Lærer Christensens kone, Hansine Mortensen, *Skovlund.* 1902.

Tillæg III. Tvivlsomme viser.

1. Skrædderens jordefærd.

Denne vise er sagtens lavet med »Mallebroks« (Marlboroughs) vise til forbillede. Her hedder det jo:

Han blev til graven båren af fire hædersmænd.
Den ene bar hans sabel, den anden hans gevær.
Den tredje bar hans harnisk, den fjerde ingen ting.

Digitized by Google

Af Mallebroks vise findes der også et flyveblad, trykt i Ålborg, og visen er i det hele velbekjendt.

1. Papskrædder gik til kroen, — Olrik, olrik, olrikke! —
Papskrædder gik til kroen, :,: han kommer nok igjen. :,:

2. Han kommer nok i aften, i morgen tidlig vist.

3. Morgen aften er forgangen, Papskrædder kom ej igjen.

4. Det var hans lange datter, hun så Ole Pebersvend komm'.

5. »Hvad nyt, hvad nyt fra kroen, hvor går det min papa?«

6. Papskrædder er død i kroen og lagt i en brændevinstønd'.

7. Han blev til graven båren af fire skræddere.

8. Den første bar hans synål, den anden hans pressejern.

9. Den tredje bar hans alen, den fjerde hans brændevinsglas.

10. Da han til graven var båren, gik alle hjem igjen.

Denne vise har han lært af sin fader, der i sin ungdom lærte den på Sletten i Fyen.

Herman Pedersen, Hammerum st.

Samme vise har jeg optegnet efter Niels Kristian Olesen i Hedegård i Ejstrup. Heri hedder det:

Han blev til graven båren — Med rövt og slid og elendighed. —
:,: af fire skræddersvend'. :,:

Den ene bar hans pers'jærn, den anden bar hans saks.

Den tredje bar hans mål'stok, og den fjerde nål og tråd.

Så fik de ham begraven, — Med rövt og slid og elendighed. —
:,: så gik de hver til sit. :,:

---

2. En forbandet kvinde.

Er sikkert af ret ny oprindelse. Jeg vêd ikke, om den tidligere har været trykt, men sandsynligvis er det tilfældet.

1. Gid Satan være dag og nat hos en forbandet kvinde!
som selve Satan har besat, når jeg ej står på pinde.
Drallalalalalidera, Drallalalidera!
som selve Satan har besat . . .

Digitized by Google

2. Hun skjælder ud og bruger mund, så snart det gryr ad dagen:
»Stå op, lav kaffe, din dovne hund, ti klokken fem er slagen!«

3. Om vinteren om morgenstund, da er hun rent forbandet:
»Gå ud på dören, din dovne hund, og se dig om på landet!

4. Jeg haver gjort en hellig ed, så sandt jeg er en kvinde:
du skal min sæl og sålighed få følgerne at finde.

5. Er du en mand, som passer på, da, æsel, tag din lire,
i steden for om du skuld' gå omkring på alle fire«.

6. De bedste dage i mit liv har jeg i Dyrehaven,
der har jeg og min tidsfordriv og får lidt godt i maven.

7. Og når jeg får så til en pægl, så er jeg så fornöjet,
ret som jeg blev med krop og sjæl til himmelen ophöjet.

8. For husfreds skyld, ej for plasér, jeg kommer her til staden,
og så forhjasket, som I sér, ta'r del i maskeraden,

Vilhelm Udesen.

---

3. Den onde Birte.

Er meget bekjendt omkring i landet og er ligesom foregående nok temmelig ny. Rimene tyder også derpå. Den findes i S. Gr.s samlinger og er tit bleven foresagt mig i mindre brudstykker.

1. En bondemand var hardt belagt med en forbandet kvinde,
hun gav ham hug óg liden mad, ti fik han udi sinde.

2. At vende al sin flid og konst sin Birte at formilde,
men dette altid var omsonst, hun lamenterte ilde.

3. Han drog til kjöbstæd, kjöbte der smukt sirts til skjört og tröje,
han tænkte så, den bandsat mær sit hjærte skulde föje.

4. Men Birte stedse Birte blev, det sirts ej hjælpe kunde,
hun manden ud af huset drev, elendig var den bonde.

5. En dag han uformodentlig slog tåen af en gryde,
hun sprang fra rokken vredelig og mon ham kjæppen byde.

6. Han var ej sen, greb kjæppen fat, og hende leksien lærte,
så hun ej sov den hele nat for pine, ve og smærte.

Digitized by Google

7. Men se, så hastig og så snart, som det lod af at svie,
hun efter gammel skik og art umulig kunde tie.

8. Da sagde bonden: »Gid du var i Helvede hos Fanden,
brug der din mund, din slemme mær, og skån mig for din
banden«.

9. Straks Fanden nu for dören står, han sagde: »Kjære bonde,
var det din alvor, som du svor, du mig vild' Birte unde?«

10. »Ja«, sagde han, »tag Birte hen, forsikring vil jeg have,
at hun ej komme skal igjen, at pine mig og plage«.

11. Kontrakt blev skreven, Fanden tog den edderblanded' kvinde,
til Helvede med hende drog, slap hende løs derinde.

12. Hun straks opvakte klammerí, de djævle til stor plage,
der aldrig gik en dag forbi, der blev jo hørt en klage.

13. Ja, der kom bud fra Belsebub til ham, som hend' indbragte,
han skulde føre Birte ud, hvordan han det end magte.

14. Til bonden lader Fanden stå og spörger, om han vil tage
Birte igjen, da skuld' han få af guld og rige gaver.

15. Han sendte da to snedig' mænd, som bonden kund' indtage;
da han kontrakten tog igjen, blev Fanden fri for plage.

16. Nu rygtedes i alle land, hun djævle kan uddrive,
det hændte sig, en mægtig mand lod brev til hannem skrive:

17. Min bedste karl er besat, du endelig må komme,
og tjene dig en mægtig skat og røde guld i lommen.

18. Han træder ind, men Birte står bag dören, Fanden spörger:
»Hvem har vel efter dig haft bud, hvad har du her at gjøre?«

19. Da sagde han: »Mit ærend' er at sælge to par stude,
men ellers så står Birte her og venter på dig ude«.

20. Ved disse ord får Fanden skræk: »Hvem har ladt hende
stævne?«
Så spörger han, og ta'r straks væk, da han hør' hende nævne.

21. Så drog den bonde og Birte hjem med guld og rige gaver,
men Birtes vilje måtte frem, bonden til tusend' plager.

Digitized by Google

22. Spörg du til sidst, hvor Birte kom, som kunde alle skræmme,
i skjærsild fik hun intet rum, Helved' kan hend' ej gjemme.

23. Nu er hun i den mørke vrå, man Helveds forstu' kalder,
der skal hun som en porthund stå, det hende ej gefalder.

Jens Kristensen, Ersted.

---

4. Den dårlige mave.

Denne ubetydelige vise, der endog er halvt meningsløs, ser ligeledes ud til at være af nyere støbning.

1. A har så hæslig ondt i min mave,
— Hej fidini fidinallidera. —
de hår a håj i fjowten dawe.
Hej fidini fidinora.

2. A war i en fåle nø',
a ku hverken löww heller dø.

3. Så kom a hjem te mi mowr å mi moster,
a sku kureres, i hwa de end kosted'.

4. Så fæk vi båj te en avetek,
der fæk a så mangen signet.

5. Så ilav te a wa kureret,
så behövet a ingen flere.

6. Ålld di ander dem soold a væk,
nåwer te tåw å trejen mark.

7. Så blöw a en fåle kåel,
får a war en svær krabåt.

8. Så kund' a *et* vær' i frej for æ pigger,
a måt go å kryyv ve æ gjaar å æ digger.

Chr. H. Møller.

Digitized by Google

Tillæg IV. Svenske viser.

1. Forskjellige bejlere.

1. :,: Å, kjære min flicka, vil du nu som jag, :,:
så ville vi rejse til Stokholems stad.
Å ja! til Stokholems stad.

2. :,: Der bejles til hende en smedesvend, :,:
hun fråget sin mo'er: »Skal jag nu ta' den?«
Å ja! skal jag nu ta' den?

3. :,: Der bejles til hende en skræddersvend, :,:
hun fråget sin mo'er: »Skal jag nu ta' den?«
Å ja! skal jag nu ta' den.

4. :,: Der bejles til hende en bondesön, :,:
hun fråget sin mo'er: »Skal jag nu ta' den?«
Å ja! skal jag nu ta' den.

5. :,: »Den smed han er nu så sort som en ravn, :,:
den skrædder han er en forbandet lushund!
Å ja! forbandet lushund.

6. :,: Den bondesön har både ager og eng, :,:
dertil og så mangen stolt opredet seng!«
Å ja! stolt opredet seng.

Min fader har hørt den af sin fader, som for hen ved 100 år siden lærte den i Helsingør.

Karen Toxværd, Sillestrup.

2. Kjærestemøde.

1. Rokken snurrer, lampen brænder, vinterkvælden er så lang,
men lit nck den snart forsvinder under munterhed og sang.
Hej king op fadderallalalla, hej sing op fadderallala!

2. Denne vika går så mangen, søndag bli'er det snart igjen,
så får jeg mig til kirken gange, rokna der min trogna ven.
Hej king op fadderallalalla, hej sing op fadderallala!

Digitized by Google

3. Hilsa først på mig før løgan, fråga sådan, som jeg vil:
»Gå et stykke med på vägen«, og hun svarer ja dertil.
Hej king op fadderallalalla, hej sing op fadderallala!

Anders Pedersen, Hæsum hede.

3. Syndsforladelsen.

1. »Hvad har du gjort, mit vakre barn? du monne beskedlig svare«.
— »Den största synd, som jeg begik, var med den præst udi Skare.
Dog kan jeg aldrig glemme bar pastoren udi Skare«.

2. »For slig en synd, mit vakre barn, du monne til Rom henfare«.
— »Ak nej, ak nej, Deres höjvelbårenhed, ti sliga dom er svare.
Dog kan jeg aldrig glemme bar pastoren udi Skare«.

3. »Giv mig et kys, et favnetag, din synd dig forladt skal være«.
— »Ak, hjærtens gjærne, Deres höjvelbårenhed, ti sliga dom er svare.
Dog kan jeg aldrig glemme bar pastoren udi Skare«.

Pastor P. Riemann, N.-Nebel.

Herhen hører måske også den som nr. 26 i denne bog indførte vise: Der var en gang en flicka. Den i Jydske Folkeminder XI, tillæg 1, nr. 9, aftrykte vise må også rettest høre til skjæmteviserne og altså sideordnes de ovenfor stående.

Digitized by Google

Meddelernes navne.

(De tilföjede tal angiver visernes nummere, og bogstaverne de til hvert nummer hørende tilsvarende bogstav. Anm. betyder de vedföjede anmærkninger).

Adjunkt P. Abell, Ribe. 62 A bb, 63 anm.
Maler H. Agersnap, Mølholm v. Vejle. 24 anm.
Husmand Niels Albrektsen, Kølvrå, Haderup. 46 a.
Husmandskone Ane Johanne Andersdatter, Mammen v. Bjerringbro. 7 B, 29, 32 b, 44 A, 57 B f, 62 A n.
Husmandskone Karen Andersdatter, Kølvrå. 11 J, 62 A v.
Madam Andersen, Suldrup skole v. Stövring. 98 A.
Husmand Andreas Andersen, Visby, Sønderjylland. 37 b.
Lærer G. P. Andersen, Lörslev v. Hjörring. 43 cc.
Tækkemand Hans Andersen, Hjallese v. Odense. 39 B, se H. Hansen.
Husmandskone Kristine Andersen, Fastrup v. Herning. 46 b.
Bodil Marie Andreasdatter, Eskelund v. Brørup. 24 anm.
Pige Anne Andresen, Snogbæk, Sundeved. 32 d, 62 A h og t, 63 A c.
Mads Andresens kone, Sandhusene v. Hobro. 74 d, se Lovise Hansen.
Gårdmand Lavst Arnum, Bovlund, Sønderjylland. 9 a, 10 C, 11 c, 17 G og H, 38 b, 42 f, 43 k, 63 A d, 78 f, 84 e (Jens Arnum), 90 B.
Provst R. Assens, Gaverslund v. Börkop. 50 B.

Huskone Johanne Benjaminsdatter, Tvis v. Holstebro. 86 G c.
Lærer K. Bjerg, Hemmet v. Tarum. 34 anm.
Rasmus Larsen, Bjerre, Sir v. Holstebro. 10 c, 32 e, 69, se M. Møller.
Stud mag. Chr. Blinkenberg, Kjöbenhavn. 68 B e.
Lærerinde Maren Bonde, Vedersø v. Tim. Tillæg I 38 C a.
Madam Breum, V.-Hornum skole v. Løgstør. 43 bb, 67 C.
Kristen Brok (Höjbjærg), Staby v. Ulfborg. 3 A, 43 n, 50 D.
Indsidder Sören Knudsen Brun, Selling v. Hadsten. 19 B, 83 f.
Gårdejer Peder Kristensen Bruun, Braudstrup v. Rødkjær. 6 f, 20 g, 43 ö, 46 A, 80 B, Till. II.
Mads Jensen Bærs, Fly v. Skive. Till I 5 anm.
Plantør Andreas Christensen, Hesselvig v. Herning. 62 A å.
Pens. Lærer Joseph Christensen, Iller v. Ans. 70 anm, 84 g.
Lærerinde Ingeborg Christiansen, Ribe. 43 anm.

Friskolelærer Martin Dyrholm, Brudager v. Svendborg. 62 A j.

Gårdejer N. Ehrenreich, Tårup v. Avning. 10 D.
Pastor H. L. Engberg, Hemmet v. Tarum. 31.
Bogtrykker Kr. Eriksen, Kjöbenhavn. 3 i, 83 A.
Jens Esbensen, Akkerup v. Assens. 14 b, 75 b.

Digitized by Google

Gårdmandskone Ane Margrete Eskildsdatter, Torning v. Kjellerup, 2 anm., 6 d, 11 A, 18 D b, 83 a.

Cand. mag. Ida Falbe-Hansen, Kbh. 62 A z, 82 B, 98 B.
Møller Jörgen Fausbøl, Branderup mølle, Sønderjylland. 13 o, 89 B b.
Møllerkone Maren Fausbøl, Branderup mølle. 39 C.
Pastor H. F. Feilberg, Darum v. Bramming. 19 E e, 68 B d.
Uhrmager Fogh, Viborg. 62 A ø.
Landskabsmaler Harald Foss, Kbh. 11 b.
Husmand Kristen Frandsen, Gl.-Arnborg v. Herning. 5.
Gårdmand Jens Frederiksen, Ringstrup v. Herning. 19 E i.
Husmand Kristen Frederiksen, N.-Bindslev v. Sindal. 37 e, 42 i, 43 m, 67 B.
Gårdmand Lars Frederiksen, Bredballe v. Vejle. 14 c, 25 c, 62 A a, 84 b.

Gårdmand Rasmus Geltzer, Sinding v. Silkeborg. 17 d.
Huskone Ane Grönkjær, Ildsgård, Sunds v. Herning. 3 B, 6 b, 18 D h, 25 e, 37 A, 61 A, 77 c, 83 C.

Jens Handerup, Hedegård, Ejstrup v. N.-Snede. 63 B, se T. Kristensen.
Kirsten Hansdatter, Vesterbølle v. Gjedsted. 23 F b, 43 p.
Kirstine Hansdatter, Eskelund v. Brørup. 10 c, 35 B, 95 b, Till. II.
Maren Hansdatter, Astrup v. Arden. Tillæg I 1.
Anders Hansen, Vester-Vedsted v. Ribe. 10 a, 64.
Huskone Ane Marie Hansen, N.-Ørslev, Falster. 9 J.
Lærer H. Hansen, Hjallese v. Odense. 39 B.
Gartner Jens H. Hansen, Rönslunde v. N.-Snede. 74 c, se T. Kristensen.
Jes Hansen, Egtved v. Kolding. 10 k.
Jörgen Hansen, Assing v. Herning. 19 E j.
Lærerinde Lovise Hansen, Ö.-Hurup v. Hadsund. 13 a, 74 d.
Fru Martha Hansen, Havborup v. Sorø. 3 h, 42 E.
Pige Mary Hansen, Hadbjærg v. Hadsten. 97 B.
Mathilde Hansen. 62 A e, se H. L. Jensen, Nygård.
Niels Hansen, Okslund, Hoven. 19 E h.
Niels Hansen (Niels Daniel), Bjödstrup v. Herning. 13 b.
Lærer N. E. Hansen, Borre, Møen. 32 C, 43 nn, 53 A, 56, 89 B g, Till. 1 89, 90.
Ungkarl Sören Hansen, Giver v. Års. 62 A d.
Lærer Jens P. Harbo, Asbo v. Brørup. 20 j.
Aftægtsmand Niels Nielsen Hauge, Tinnet, Nykirke. 34.
Huskone Kirstine Hejsel, Gjenner, Sønderjylland. 11 I, 43 o.
Helles-Karen, Brundby, Samsø. 57 A, se Frederik Poulsen.
Hospitalsforstander Hjerrild, Bjerre herred. 51 D, se A. Levinsen.
Gårdmand Kristen Hjortkjær, Ramme v. Lemvig. 86 D.
Ungkarl Kristoffer Holm, S.-Hå v. Tisted. 62 A r, 88 A u, 89 B f.
Lærer I. K. Holmgård, Örre v. Herning. 86 G e.

Digitized by Google

Husmand Anders Kristian Hovstrup, Tårs. 19 E b.
Aftægtsmand Kristen Nielsen Hulmose, Hoven v. Tarum. 13 e.
Arkitekt Povl C. Hummeluhr, Kbh. 32 c, 41 a, 44 B a, 47, 48 B, 58, 62 A x, 95 A c, Till II.
Fortepianostemmer Hviid, Randers. 19 g, se Kbm. J. Petersen, Rødkjær.
Husmand og Uhrmager Peder Höst, Snejbjærg v. Herning. 12 b, 41 B, 44 B e, 54 B, 77 a.
Peder Hösts kone, Snejbjærg. 57 B g.
Inger i Örrevad v. Herning. 13 j.
Fattiglem Jens Isaksen, Tvevad, Fly v. Skive. 6 h.
Stud. mag. P. Jacobsen, Kbh. 25 d, 88 A o.
Ane Kristine Jakobsdatter, Feldborg hede, Haderup. 46 E, 50 E, 62 C.
Husmand Niels Jakobsen, Feldborg hede. 11 C.
Ane Jensdatter, Rind v. Viborg. 43 c, 57 B h, 85.
Ane Johanne Jensdatter, Kølvrå v. Karup. 6 c, 80 anm., Till. I 5, C e.
Ane Marie Jensdatter, Hårby v. Skanderborg. 17 C.
Karen Jensdatter, Giver v. Åars. 43 z, 84 a.
Karen Jensdatter, Sneftrup huse, Örre. 63 A b.
Karen Marie Jensdatter (Niels Pedersens kone), Vejleby v. Holbæk. 63 C.
Kirsten Jensdatter, Sneftrup huse, Örre. 42 C, 50 anm.
Kirsten Marie Jensdatter v. Rørbæk sø, Rönslunde. 70 b, 74 c (se T. Kristensen), 74 anm., Till. I 5 C b.
Maren Jensdatter, Feldborg hede, Haderup. 3 e anm., 37 B, 50 anm., 57 B e, 90 A, Till. II.
Mariane Jensdatter, N.-Bork skole v. Tarum. 9 N.
Indsidderske Sidsel Jensdatter, Lundgård, Gjellerup v. Herning. 20 h, 23 G, 42 A, 43 h.
Ungkarl Anders Kristian Jensen, Vildbjærg v. Herning. 83 d.
Lærerinde Annette Jensen, Udby, Møen. 25 i.
Snedker Bertel Jensen, Vium v. Kjellerup. 77 D, se M. A. S. Lund.
H. L. Jensen, Nygård v. Holbæk. 13 c, 62 A e.
Lærer J. Jensen, Billund v. Grindsted. 10 j.
Ungkarl J. Jensen, Refshalegård v. Moselund. 25 j, 45.
Lærer J. M. Jensen, Stenum v. Vrå. 38 a, 55 E, 62 A b, 75 anm.
Seminarist J. P. Jensen (Virring), Gjedved. 88 A p.
Ungkarl Jeppe Jensen, Åkjær, Fly. 88 A f.
Pige Karen Marie Jensen, Staby v. Ulfborg. 36 b.
Niels Andreas Jensen, Hedegård, Ejstrup, 53 B, se T. Kristensen.
Dyrlæge P. Jensen, Kværndrup. 7 D.
Husmand Povl Jensen, Dynghylund v. Odder. 17 b.
Skomager P. V. Jensen, Stige v. Odense. 73.
Husmand Svend Peter Jensen, Vole v. Silkeborg. 3 m, 9 L, 18 D c, 77 C, 89 B e.

Digitized by Google

Sören Jensen, Barslund, Hoven v. Tarum. 23 F c.
Mette Jeppesdatter (Murmester), Tjörring v. Herning. 13 d.
Ungkarl Mads Jepsen, Kongsted v. Fredericia. 84 c og d.
Pigen Johanne fra Ry. 32 c, 62 A x, se: P. C. Hummeluhr.
C. Johannessen, Væggerløse, Falster. 82 A.
Helene Johansdatter, Halkjær huse, Hodsager v. Holstebro. 7 G, 11 a, 18 D a, 20 c, 42 g, 54 C, 78 e.
Husmand Lavst Johansen, Søagre, Snejbjærg. 2 anm., 10 g, 11 H, 41 A, 43 ii 77 d.
Maler Sören Balthasar Johansen, Tange v. Bjerringbro. 66, 78 c.
Ungkarl Jens Peter Jokumsen, Årestrup v. Stövring. Till. I 38 C b.
Husmand Anders Jensen Jul, Siem, Himmerland. 9 K.
Elev Chr. H. C. Gundorph Jörgensen, Silkeborg seminarium. 88 D.
Aftægtsmand Jakob Jörgensen, Firgårde, Dover v. Skanderborg. 44 B b.
Ungkarl Jörgen Jörgensen, Langemark, Samsø. 75 c.
Mrs. Jörgensen, Sabula, Jowa. 11 K.
Niels Jörgensen, Sejling v. Silkeborg. 19 C.
Sören Jörgensen, Engesvang v. Moselund. 77 g.
Sören Jörgensen, Feldingbjærg, S.-Felding. 3 a.

Huskone Maren Kristiansen Kjelddal, Rammedige v. Lemvig. 42 a.
Husfæster Lavst Nielsen Klem, Ulfborg. 43 x, 62 A c.
Lærer L. J. Knude, Heldum v. Lemvig. 32 g, 36 A, 62 A l, 77 f.
Huskone Ane Knudsdatter, Skibild, Nøvling. 86 G a.
Adjunkt K. Knudsen, Ribe. 63 F.
Proprietær K. Knudsen, Hedegård, Visby, Sønderjylland. 87 anm.
Gårdejer Svend Knudsen, Tröjborg, Sønderjylland. 46 anm.
Sognefoged Jens Kristian Koldborg, S.-Nissum v. Ulfborg. 13 l, 18 D e, 42 k.
Jomfru Charlotte Korsholm, Timring skole v. Herning. 10 F.
Aftægtsmand Niels Kragelund, Hølund, Arnborg v. Herning. 2 anm., 4 A, 6 g, 7 anm., 17 F, 43 j, 46 C, 67 A d, 83 E, 99 anm., Till. I 5 C d.
Ane Marie Kragsnab, Sinding v. Herning. 2 anm., 9 b.
Lærer P. Krogh, Hjerk, Salling. 17 I.
Abelone Johanne Kristensdatter, Gjellerup kirkeby v. Herning. 10 A.
Ane Katrine Kristensdatter, Ö.-Hurup v. Hadsund. 13 a, se Lovise Hansen.
Huskone Kirsten Kristensdatter, Ersted v. Stövring. 14 a.
Ungkarl Hans Kr. Kristensen, Fegsøhus, Torsted v. Tim. 67 A l.
Træskomand Jens Kristensen, Ersted v. Stövring. 4 anm., 11 E, 13 anm., 19 E d, 43 d, 59, 78 a, Till. III 3.
Fisker Jens Mathias Kristensen, Fjaltring v. Lemvig. 3 b anm.
Ungkarl Jesper Kristensen, Tværmose, Sunds v. Herning. 36 a, 42 e, 44 B d, 51 B, 72 B.
Pens. Lærer Josef Kristensen, se Joseph Christensen.
Kirsten Marie Kristensen, Hyrup hede, Sønderjylland. 42 b.

Digitized by Google

Ungkarl Lavst Kristensen, Fiskbæk v. Viborg. 10 G, se Mikkel Sörensen.
Mathias Kristensen, Hyrup hede, Sønderjylland. 96.
Lærer P. Kristensen, Omvrå, S.-Omme. 70 c.
Ungkarl Povl Kristensen, Tværmose, Sunds v. Herning. 12 a.
Lærer Tøger Kristensen, Rönslunde, Ejstrup v. N.-Snede. 7 F, 23 F g, 25 b, 46 c, 46 D, 49 A, 53 B, 57 B i, 63 B, 70 anm, 74 c, 79, 82 anm., 88 A r, Till. I 5 C b.
Maren Kristiansdatter (Jens Begs enke) Sundstrup v. Gjedsted. 9 F, 13 g.
Ungkarl Anders Krist. Kristiansen, Tårup, Hindsholmen. 62 A p.
Frøken Ingefred Kruse, Greve skole v. Tåstrup. 3 D, 63 E, 88 A l, Till. I.
Lærer Th. Kruse, Greve. Till. II.

Bogholder Knud Larsen, Aarhus. 43 gg.
Kontorist M. Lauritsen, Kolding. 62 A m.
Husmand Peder Frølund Lavesen, Bredkjær, Növling v. Herning. 2 A, 11 D, 65 B.
Spindekone Ane Sofie Lavridsdatter, Ö.-Bording v. Silkeborg. 18 D i, 37 c.
Ungkarl Kristen Graven Lavridsen, Skallerup v. Hjörring. 62 A g.
Husmand Anders Lavrsen, Kragelund v. Silkeborg. 45, se J. Jensen, Refshalegård.
Pige Jensine Lavrsen, Ans. 67 A f.
Aftægtskone Elisabeth Lavstdatter, Fårup v. Rødkjær. 43 e, 74 a, 83 B.
Gårdmand Kristen Lavtrup, Gestrup, Sønderjylland. 4 C, 17 D, 21.
Adjunkt A. Levinsen, Horsens. 51 D, 97 A, 99.
Lærer F. V. Lind, Gullestrup v. Herning. 9 B, 18 D d, 43 l, 62 A s, 86 G f.
Gudrun Lind, Udby friskole v. Kalundborg. 91.
Frøken Jenny Lind, Mårslet v. Århus. 62 A y.
Pigen Lise, Brandstrup skole v. Rödkjær. 62 A f.
Væver Peder Lukassen, Salten v. Silkeborg. 10 a, 19 E c, 95 d.
Pastor M. A. S. Lund, Vium v. Kjellerup. 77 D.

Gårdkone Ane Kirstine Madsen, Lergrav, Ulfborg. 6 a.
Mariane Madsen fra Faster, nu i Kbh. 86 A, 88 A i, se Jeppe Sörensen.
Niels Madsen, Bratten v. Frederikshavn. 3 f anm., 7 H, 13 A, 14, 18 A, 19 E f, 23 D, 43 u, 57 B a, 61 B b, 62 A k.
Aftægtsmand Povl Madsen, Gadbjærg v. Vejle. 23 F e, Till. II.
Lærer P. K. Madsen, Staby v. Ulfborg. 43 ll.
Dorte Marie i Knudstrup v. Kjellerup. 23 E.
Husmand Jens Mark, Vokslev v. Nibe. 3 d anm., 20 e.
Lærer J. S. Mark, Ö.-Hornum v. Nibe. 17 E.
Lærer N. P. Mathiassen, Dyngby v. Odder. 17 a.
Husmand Jens Meldgård, Örre v. Herning. 70 a, 86 G b.
Maren Mikkelsdatter, Tvevad, Növling v. Herning. 35 A, 43 y.

Digitized by Google

Jens Mikkelsen, Kølvrå, Haderup. 18 i, 19 E a, Till. II.
Niels Mikkelsen, Gl.-Hodsager v. Holstebro. 20 d, 51 anm., 52 B.
Niels Mikkelsen, Grove, Haderup. 44 B c.
Maren Mortensdatter, Rærup, Farsø v. Gjedsted. 23 F a, 67 A e, 71 anm., Till. II.
Karen Mortens, Sandvig v. Præstø. 9 A, se H. P. Nielsen.
Lærer Mortensen, Brændskov v. Tylstrup. 41 b, 67 A j.
Hansine Mortensen, Skovlund, Andsager v. Varde. Till. II.
Lærer T. Mortensen, V.-Vedsted v. Ribe. 43 æ.
Husmand Jens Murer, Jegsen v. Skanderborg. 67 A a.
C. E. Müller, Vejle. 24.
Rektor Sigurd Müller, Kolding. 63 D, 95 B.
Ane Marie Møller, Bovlund, Sønderjyll. 43 hh.
Gårdmand Christen Hansen Møller, Hedegård, Ringive. 9 E, 23 F d, 54 anm., Till. III 4.
Jens Møller, Grimstrup Mølle v. Varde. 9 I, se Ida Thomsen.
Gårdmand Jens Jensen Møller, Fårup v. Rødkjærsbro. 74 b.
Lærer M. Møller, Sir v. Holstebro. 10 c, 32 e, 68 B b, 69, 88 A g.
Niels Møller, Mjallerup v. Løgstør. 13 m, se Niels Sörensen.
Seminarist N. Kr. Møller, Fårup v. Rødkjær. 67 A k.
Ane Katrine Nielsdatter, Vellerup, Sønderjyll. 20 i.
Jakobine Nielsdatter, Mammen fattighus. 6 e, 9 G.
Albert Nielsen, Mammen fattighus. 9 M, 18 D j, 42 j, 67 A c.
Pastor A. H. Nielsen, Ålborg. 43 ff.
Gårdmand Anders Pilkjær Nielsen, Vejlby v. Århus. 88 A t.
Ane Nielsen, Torning v. Kjellerup. 83 c.
Huskone Ane Marie Nielsen, Egsgård mark, Ringive. Till. I 23, 61 C, 67.
Gårdmand Gotfred Nielsen, Ildsgård, Sunds. 36 B.
Lærer H. P. Nielsen, Sejling v. Silkeborg. 9 A, 43 dd.
Lærer J. Nielsen, Sjelle v. Århus. 62 A æ, 83 e.
Jens Nielsen, Lille-Brænde, Falster. Till. I 26.
Værtshusholder Jens Nielsen, Ringkjøbing. 32 a, 68 B a.
Lærer J. Kr. Nielsen, Grindsted. 10 i.
Pige Mette Marie Nielsen, Egsgård mark, Ringive. 68 A.
Pige Mette Marie Nielsen af Møborg v. Vem. 32 B, 36 c, 42 h, 77 e, 77 B.
Ungkarl Niels Nielsen, Uldum v. Vejle. 100 a.
Ungkarl Peder Nielsen, Hallundbæk, Hodsager. 77 b.
Husmand Peder Andreas Nielsen, Have v. Herning. 50 anm.
Huskone Sidsel Nielsen, Tinnet, Nykirke. 54 D.
Lærer Nörregård, Egholt v. Kolding. 45 anm.
Lærer L. M. Okkels hustru, Öster-Bording v. Silkeborg. 17 B.
Karen Olesdatter, Karup. 10 d, 19 A.
Maren Johanne Olesdatter, Hedegård, Ikast. Till. I 5 C c.

Digitized by Google

Maren Kirstine Olesdatter, Höjbjærg v. Rødkjær. 88 A s.
Aftægtsmand Anders Olesen, Døstrup v. Hobro. 1 C, 55 B.
Jens Olesen, Brejning v. Ringkjøbing. 54 A, 57 B c, 75 a, 86 G h.
Niels Krist. Olesen, Hedegård, Ejstrup v. N.-Snede. 75 d, Till. III 1 anm.
Niels Olesens kone, Linde v. Randers. 61 B a, se Karen Marie Rasmussen.
Ungkarl Ole Veter Olesen fra Ty, på Hammerum höjskole. 10 f.
Peder Møller Olesen, Sir v. Holstebro. 68 B b, se M. Møller.
A. Olsens enke, Kristrup v. Randers. 25 g, se Laurits Thastum.
Indsidder Jens Orneborg, Ikast. 1 B, 72 A a, 88 A c.

Birgitte Kirstine Pedersdatter (Skomager) Staby v. Ulfborg. 42 D, 49 C, 76, 86 G g.
Johanne Frederikke Pedersdatter, Vonge, Nykirke. 10 h.
Gårdkone Karen Kirstine Pedersdatter, Ajt v. Lavrbjærg. 33.
Aftægtskone Maren Pedersdatter (Søgård), Brandstrup v. Rødkjær. 7 B.
Husmand Anders Pedersen, Hæsum hede v. Störring. 4 B, 45 anm., 54 anm., 55 anm., Till. IV 2.
Ane Kirstine Pedersen. Galgehus v. Tønder, Sønderjyll. 9 C, 20 k, 47, 78 b, 87.
Stationsforstander Herman Pedersen, Hammerum. Till. III 1.
Aftægtsmand Iver Pedersen, Lind v. Herning. 13 h, 42 l, 46 B.
Husejer J. P. Pedersen, Vejle. 65 anm., 77 h, 78 g, Till. I 3.
Elev J. P. Pedersen (Illerup), Gjedved seminarium. 10 d.
Lærer Kristen Pedersen, Hals, Vendsyssel. 4 anm.
Ungkarl Kristen Møller Pedersen, Blendstrup. 92 A.
Lærer N. Kr. Pedersen, Grynderup, Strandby v. Løgstør. 88 A k.
Peder Pedersen, Skjoldelev v. Århus. 58, se P. C. Hummeluhr.
Sören Pedersen, Torlund, Ejstrup. 46 D, 49 A, se T. Kristensen,
Thomas Pedersen, Barslund, Hoven. 23 F f.
Lærer H. Petersen, Fårbæk, Haderup. 62 A o, 82 anm.
Kjöbmand J. Petersen, Rødkjær. 19 E g.
Banevogter Johan Pingel, Ellidshöj. 27, 90.
M. Pingel, Kjöbenhavn. 54 E.
Seminarist A. H. Poulsen, Silkeborg. 17 c.
Lærer J. H. Poulsen, Bording. 10 b.
Pige Ane Povlsdatter, Tværmose, Sunds. 2 B, 7 A, 9 D, 12, 15, 22, 30, 32 A, 43 b, 43 anm., 51 A, 52 A, 57 B b, 60 B, 61 B c, 62 B, 63 A a, 67 A b, 71 A, 85 E, Till. I 5 anm.
Krokone Kirsten Marie Povlsdatter, Husby v. Ringkjøbing. 2 anm., 3 C, 10 e, 37 d, 57 B j, 60 C, 78 d, 86 B, 88 A b.
Indsidder Frands Povlsen, Grødde, Ikast. 2 anm, 43 a, 65 A, Till. I 5 C a.
Elev Frederik Povlsen, Brundby, Samsø. 57 A.
Gårdmand Peder Povlsen, Tværmose, Sunds. 7 A, 12 c, 16. Till. II.

Digitized by Google

Brøndgraver Niels Nielsen Rask, Mundelstrup. 7 C, 42 d.
Ane Marie Rasmusdatter, Bording. 43 g.
Professor H. V. Rasmussen, Kjöbenhavn. 62 A q, 83 b, 88 A n.
Pige Karen Marie Rasmussen, Linde v. Randers. 25 a, 61 B a.
Kristen Rasmussen, Egendal, Tem v. Silkeborg. 3 g, 5 A, 8, 9 H, 11 F, 17 A, 19 E l, 42 c, 43 f, 57 B k, 60 A, Till. 5 B.
Huskone Rasmine Rasmussen, Jegsen mark v. Skanderborg. 25 n, 43 jj.
Husmand Peder Jensen Remmer, Tiilst v. Århus. 11 B, 13 f, 19 E k.
Pastor P. Riemann, N.-Nebel v. Varde. 18 B, 38 B, 50 A, Till. III 3.
Gårdmand Villads Jensen Risum, Lergrav, Ulfborg. 81.
Smed Rossens moder, Abild, Sønderjylland. 86 C.
Mejerist Tønne Rude, Brundby, Samsø. 50 C, se Mikkel Sörensen.
Kristen Rögter, Andsager mølle v. Varde. 67 Anm.

Enke Mariane Sanddal, He v. Ringkjøbing. 43 oo.
Gjæstgiver Martin Schmidt, Ribe. 10 B, 64 anm.
Enke Kristine Frederikke Snevoigt, Tindbæk, Skjærn. 9 anm.
Gårdmand Niels Schøler, Fastrup v. Herning. 3 d anm.
Husejer Schönau, Holstebro. 41 c.
Else Skole, Örre v. Herning. 2 anm.
Martin Frederiksen Skovbo, Båring v. N.-Åby, 100 b.
Redaktør P. Skovröj, Tønder, Sønderjyll. 68 anm., 86 anm, 88 A d, 92 B, 97 C
Mads Skriver, Mollerup, Mors. 18 C, 28.
Mette Jensdatter Skrædder, Sundby, Mors. 25 A.
Povl Skrædder, Gammelby v. Horsens. 99, se A. Levinsen.
Niels Skylvads kone, Gullestrup v. Herning. 95 a.
Jens Jensen Smed, Sabro v. Aarhus. 23 C.
Husmand Jens Peter Smed, Lading v. Århus. 47 anm., 55 D.
Kristen Smed, Gl.-Asmild v. Viborg. 86 G i.
Sören Smed, Helstrup v. Randers. 77 anm.
Jes Smidt, Kjøbenhoved, Sønderjyll. 17 g, 20 b, 49 B, 62 A u, 67 A h, 89 B d.
Niels Sneftrups enke, Lund huse, Gjellerup v. Herning. 3 j.
Fru Sodemann, Veggerby præstegård v. Nibe. 83 D, se Chr. H. C. Gundorph Jörgensen.
Spilleskrædderen, Budsemark, Møen. 56, se N. E. Hansen.
Ungkarl Marinus Stavnstrup, Flynder v. Lemvig. 88 A v.
Frøken Anna Stolpe, Kbh. 13 n.
Lærer J. C. Sønderby, Rind v. Herning. 20 m, 39 A, 71 B.
Kirsten Sörensdatter Gjenner v. Åbenrå, Sønderjyll. 3 k, 11 G, 17 J, 20 l. 25 h, 26, 38 A, 71 C.
Kirsten Sörensdatter, Nörrebro, Kbh. 37 a.
Ane Katrine Sörensen, Gjenner v. Åbenrå, Sønderjyll. 3 k, 11 G, 17 J, 20 l, 25 h, 26, 38 A, 71 C.
Ester Sörensen, Bobøl v. Brørup. 17 c, se A. H. Poulsen.

Digitized by Google

Smed Iver Sörensen, Salten v. Silkeborg. 80 A.
Lærer J. Sörensen, Caroline Amalies skole, Ovre v. Nyborg. 88 A e.
Jens Kristian Sörensen, Fly v. Skive. 43 r.
Student Jeppe Sörensen, Hornstrup v. Vejle. 88 A i.
Karen Sörensen, Bjertrup v. Hörning. 25 k, se Mikkel Sörensen.
Friskolelærer Lars Sörensen, Foerlev v. Slagelse. 43 aa.
Ungkarl Mikkel Sörensen, Brundby, Samsø (fra Adslev v. Skanderborg). 10 G, 19 D, 25 k, 22 f, 36 anm., 42 B, 46 anm., 50 C, 55 A og C, 88 A a og A h.
Ungkarl Niels Sörensen, Løgstør. 13 m.

Ungkarl Laurits Thastum, Kristrup skole v. Randers. 25 g.
Maren Thomasdatter, Hårby v. Skanderborg. 43 s.
Mette Katrine Thomasdatter, Lem v. Ringkjøbing. 1 anm.
Ædel Thomasdatter, Sunds v. Herning. 1 A, 3 l, 43 i, 94.
Fru Ida Thomsen, Odense seminarium. 9 I.
Kirstine Thomsen, Hedegård, Ejstrup v. N.-Snede. 7 F, se T. Kristensen.
Aftægtsmand Kristen Thomsen, Sunds. 86 G d.
Lærer N. Thomsen, Tindbæk, Skjern. 67 A i, 77 A.
Lærer C. A. Thyregod, Ans. 84 f, 89 A.
Ungkarl Laurits Top, Agerskov, Sønderjyll. 17 e, 23 B, 89 B c.
Pige Karen Toxværd, Sillestrup, Falster. 40, Till. II, Till. IV 1.
Gårdmand Rasmus Toxværd, Sillestrup. 48 A, 80 C, 93, 95 C.
Johanne Tygesdatter, Örre v. Herning. 2 C.

Anders Udesen, Abildgård, Nörup v. Vejle. 18 D g.
Vilhelm Udesen, Ammitsbøl v. Vejle. 10 b, 18 D f, 19 E m, 20 a, 86 F. Till. III 2.
Lærer Niels Uglsø, Sønder-Os, Sunds. 25 f.

Lærer Niels Vad, Törring, Ö.-Törslev v. Randers. 67 A g.
Pastor L. Varming, Sal v. Vinderup. 10 E.
Kontorist F. Wennerwald, Maribo. 62 A i.
V. Weylandt, Kjöbenhavn. 88 A j.

Unævnte og ukjendte kilder: 4 anm., 12 d, 13 k, 78 D k, 43 mm, q og t, 51 C, 68 B c, 72 A b, 88 A m og B, 89 B a.
Håndskrevne visebøger og ældre håndskrifter: 20 f, 23 A, 25 a (fra 1833), 25 B (v. Th. L.), 25 l og m, 41 d.
Gl. koner i Gjesing v. Avning 17 f og i Ryslinge, Fyen, 62 A a (se Lars Frederiksen). En kone i Rostved v. Rönde 43 kk. En smed i Mammen Till. II. En dreng i realskolen i Hinnerup 7 E (min sön har hørt ham synge den). Et barn i Lime skole v. Randers 4 anm. Fra Visby, Sønderjyll., 18 anm. og Vissing v. Randers, 4 anm. Fra Bovlund, Sønderjyll., 43 ee.

Digitized by Google

Indhold.

Side.

Første gruppe.

1. Rammer. A—C 9
2. Den store brud. A—C ... 17
3. Kjællingen til barsel. A—D 19
4. Den slemme kjælling. A—C 27
5. Bispens datter i Pile. A—C 31
6. Höstpigen 33
7. Den sære mand. A—H... 36
8. Oksefaldet 40
9. Den store krage. A—O... 41
10. Ölbrygningen. A—G 54

Anden gruppe.

11. Bræmsen og fluen. A—K. 64
12. Hønens skriftemål 73
13. Fuglegildet. A—B 75
14. Uglens klage 83
15. Kattens død 84
16. Bonden og svanen 86
17. Mikkel rævs arvegods. A—J 86
18. Haren og Tyskeren. A—D 93
19. Björneskindet. A—E 99

Tredje gruppe.

20. Den gamle brud 108
21. Den solgte kjælling 111
22. Dårligt giftermål 112
23. Den onde kvinde. A—G.. 112
24. Bonden og hans hustru.... 118
25. Mand leger med kone. A—B 119
26. Den længselsfulde 122
27. Mandens hjemkomst 123
28. Lyst til ægteskab 123
29. Mand føder kone 124

Fjerde gruppe.

30. Hvad datteren vil 126
31. Længsel efter mand 127
32. Bejlerne. A—C 128
33. De syv bejlere 131
34. Forskudt af fem 132
35. Gammel og ung mand. A—B 133
36. Den rette mand. A—B... 135
37. Konevalg. A—B 138
38. Tilbud og afslag. A—B .. 141
39. Enkemand og ungersvend. A—C 143
40. Den gamle bejler 145
41. Hvis bejleren kommer. A—B 145
42. Mandevalget. A—E 148

Femte gruppe.

43. Møllerdatteren. A—F 154
44. Besøget hos præstens datter. A—B 168
45. Låsen 170
46. Nattebesøget. A—E...... 171
47. Besøget hos jomfruen 177
48. Elskov i engen. A—B ... 178
49. Kjærestesnak. A—C 179
50. Studenter (matroser) og piger. A—E 181
51. Matros og pige. A—D ... 184
52. Den narrede ungersvend. A-B 187
53. Den narrede pige. A—B.. 190
54. I fjor og i år. A—E 191
55. Det farlige natteleje. A—E 193
56. Kejserens datter 196
57. Gillesvenden. A—B 197

Sjette gruppe.

58. Den søde Lise 200
59. Fætter Mikkel 200
60. Manden i engen. A—C... 201
61. Præsten og Torkilds hustru. A—B 205
62. Hovmand og præstens hustru. A—C 207
63. De underlige syn. A—F.. 212

Digitized by Google

Side.

Syvende gruppe.

64. I værtshuset 218
65. Ölkonen. A—B 219
66. Las og soen 220
67. Skrædderen og soen. A—C 221
68. Jens Kristian i kroen (staden). A—B 224
69. Den drukne bonde og hans hustru 226
70. Det knappe gilde 226

Ottende gruppe.

71. En flot kavallér. A—C... 229
72. Soldaten hos sjællandske bonde. A—B 231
73. Håndværkssvenden 232
74. Skræddervisen 233
75. A. B. C. 234
76. Vævervise 235
77. Knud Fut. A—D 236
78. Hver med sit særkjende ... 239
79. Hver kommer med sit..... 240
80. Hvad de havde. A—C ... 241
81. Hyrdepigen 245
82. Hyrdedrengen. A—B..... 245

Niende gruppe.

83. Kjællingens skrifte. A—E. 248
84. Den bagvendte vise 252

Side.

85. Klædningsstykkerne 254
86. Helmisbruden. A—G 255
87. Lamlinken.......... 261
88. Læderdrengen. A—B.... 262
89. Tømmermands- (bjærgmands)-bukken. A—B ... 265
90. Vor datters barn. A—B . 266
91. Mos-Peter 267
92. Alle mand og min mand. A—B.................. 268
93. Mit og dit.............. 270
94. Hos doktoren 270
95. Fruen i Kjøge. A—C ... 271

Tiende gruppe.

96. Tage i favn 275
97. Legestuen. A—C 275
98. Karlen i legestuen. A—B 278
99. Hans og Karen 279
100. Mandens død 280

Tillæg I. Tilföjelser........ 281
Tillæg II. Brudstykker 292
Tillæg III. Tvivlsomme viser.. 294
Tillæg IV. Svenske viser 299
Meddelernes navne 301
Indholdsliste 310
Trykfejl 312
Melodier.

Digitized by Google

Trykfejl.

Side 3 lin. 21 f. n. da l. da de.
— 8 « 5 f. o. kjærestesorg l. kjærestebesøg.
— 9 » 10 f. n. dronnigen l. dronningen.
— 21 » 12 f. n. Bak l. Brok.
— 23 » 5 f. o. kan l. han.
— 31 » 3 f. n. femtem l. femten.
— 33 » 7 f. o. er I l. I er.
— 36 » 18 f. n. i l. i hans.
— 39 » 15 f. n. og udelades.
— 41 » 10 f. n. Fellander l. Tellander.
— 45 » 6 f. o. flurri l. filurri.
— 50 » 16 f. n. Ane Hansen l. Ane Marie Hansen.
— 88 » 10 f. o. tilföjes: Kristen Rasmussen Egendal, Tem.
— 103 » 13 f. o. da l. dæ.
— 116 » 8 f. o. æ l. a.
— 119 » 6 f. o. Sogn l. sogn.
— 127 » 14 f. n. Tii l. Ti.
— 130 » 21 f. n. Ane Joh. Jensd. l. Ane Johanne Andersdatter.
— 130 » 23 f. n. iggende l. liggende.
— 132 » 4 f. o. lile l. lille.
— 145 » Over siden 38. Tilbud og afslag l. 39. Enkemand og ungersvend.
— 154 » 11 f. o. Boccaciol. Boccaccio.
— 180 » 7 f. n. Skjört l. skjört.
— 182 » 8 f. n. lang tud l. langt ud.
— 184 » 8 f. o. fllickan l. flickan.
— 187 » 14 f. o. Jens Mikkelsen l. Niels Mikkelsen.
— 203 » 3 f. n. Bonden l. bonden.
— 224 » 10 f. o. Kjæjsmølledig' l. Klæjsmølledig'.
— 236 » 12 f. n. da fo do l. do fo da.
— 236 » 5 f. n. sa l. så.
— 238 » 4 f. n. tilföjes til navnet: 1872.
— 253 » 1 f. o. ed l. de.
— 253 » 16 f. o. Niels Meldgård l. Jens Meldgård.
— 261 » 12 f. o. Hinh. l. Hing.
— 271 » 13 f. n. er, l. , er.
— 301 » 2 f. o. de l. det.

Nogle flere helt uvæsentlige fejl: ö for ø og omvendt, nogle få kommafejl og mangelen af enkelte apostrofer bedes undskyldte.
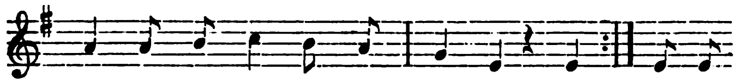
Digitized by Google

Melodier.
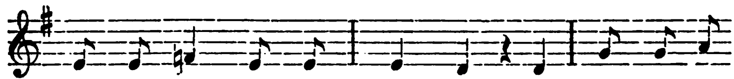
Til nr. 1. B. RAMMER.

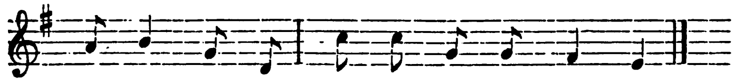
Ram-mer var sig en lidt be - de - re mand, om
dron-ning gav Ram-mer en klæd-ning så brav af

han hav - de be - de - re klæd-er. Kong-
blår - garn og bast og af læd - er. „Det vil jeg

ik - ke hav'," sag - de Ram - mer, „det står mig ik-

ke brav," sag - de Ram-mer til den dron - ning.
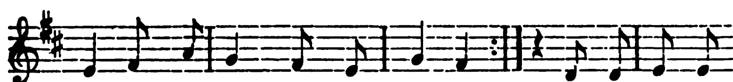
Til nr. 1. C.
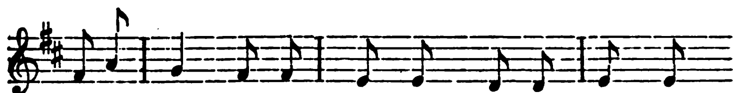

Ram-men var sig en be - dre mand, om
dron-ning - en gav han-nem klæd - er på stand af

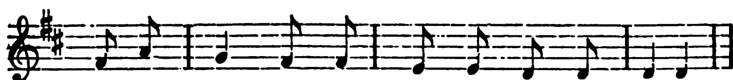
Digitized by Google

han hav - de be - de - re klæd-er, „Det - te vil jeg
bol-ster, det fin - est' og net-test'.

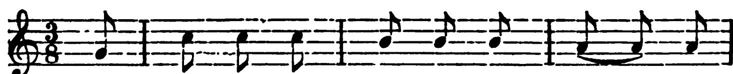

ik-ke hav'",sag-de Ram-men. Det-te står mig
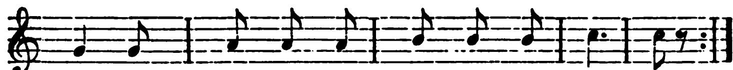

int - et brav", sag - de Ram-men til den ung-e.

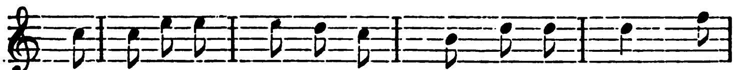
Til nr. 3. D. KJÆLLINGEN TIL BARSEL.

Om morg-en så tid - lig, som det blev
de vask- ed' hend' for, og de vasked' hend'

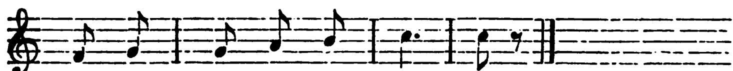
dag, de før - te den kjæl-ling til brønd - e,
bag, som hun hav - de vær - et en tønd - e,

de øs -te paa hen- de med strip-per og spand', så

sked hun i dem, som hun var i band'. For hun
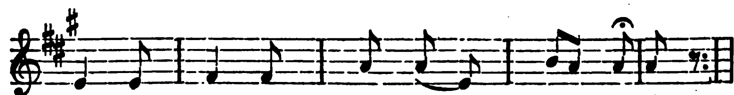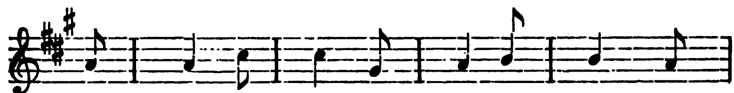

hav - de vær - et til bars - el.
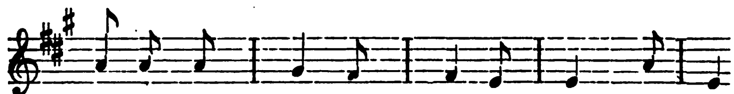
Digitized by Google
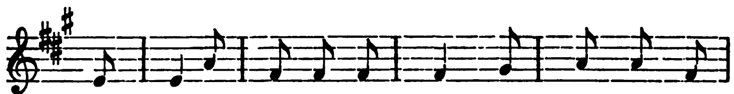
Til nr. 3. D g.

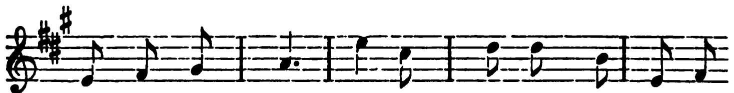

Digitized by Google

Til nr. 4. B. DEN SLEMME KJÆLLING.

Jeg tænk- te på at gift - e mig for peng-e-

ne at vind-e, så fik jeg fat en gam-mel kjæl-

ling, som ik-ke kun-de spind-e. Tra - la - la - la

la, tral - la - la - la - la - la. Men al - drig fik jeg
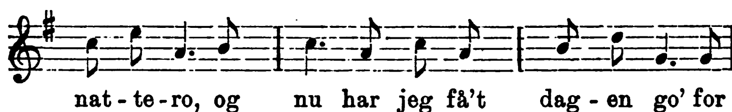
no - gen ro for kjæl-ling - en.
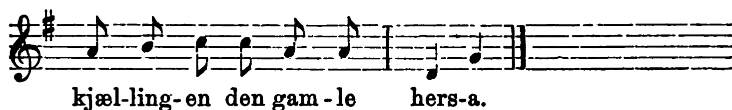
Til nr. 4. anm.

Nu går jeg i den grön - ne lund og pluk-
og kjæl-ling-en lig-ger på hav - sens bund og slås
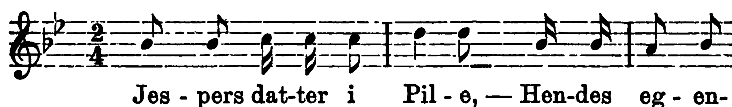
ker smuk-ke gren - e,
med stor - e sten - e. Og nu har jeg få't
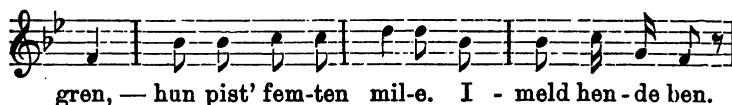
Digitized by Google
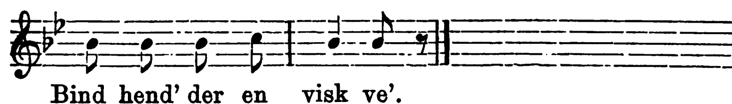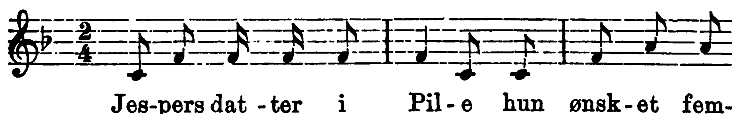

Til nr. 5. B. BISBENS DATTER I PILE.
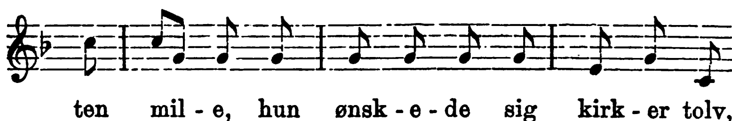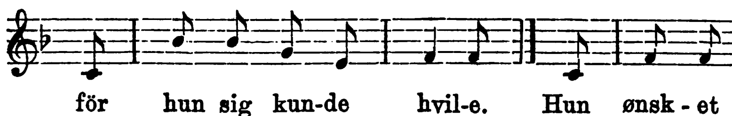

Til nr. 5. C.

Digitized by Google

for hen-des fad-er tolv trav-er i lad-

en, plejl og skovl, hvad der hør til: Fad-er,

du tærsk-er, når du vil, du tærsk-er

når du lyst-er.

Til nr. 7. DEN SÆRE MAND.

Jeg gik mig ud til Vald-by-gård, jeg gik

mig ud til Vald-by-gård, jeg skul-de ud at

klip-pe får. Hej-kom-fal - le - di - - ra.

Teksten findes i Skgr. XI. nr. 536.

Til nr. 8. OKSEFALDET.

Der var så stor en oks - e - fald, — Skru-

Digitized by Google

luu, link for løg - en, bunk for bøg - en, tril - ler

i løk-kom fli - ra. — al jord-en røst', og træ-

er - ne skjalv. Rask-en rå, tril - ler i trå,

skru-rom fli-ra.

Til nr. 9. C. DEN STORE KRAGE.

3/8

Bond-en han spænd-te sin bøs - se på knæ, —

Hej - de - rum di - de - rum dal - la - la! — så skød

han den krag - e, som sad i det træ. — Hej-

de - rum di - de - rum dal - la - la - la!

Digitized by Google

Til nr. 9 E.
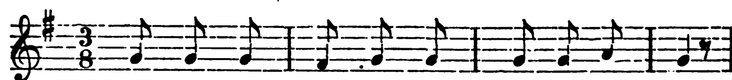
Bond-en spænd-te bøs - sen alt for sin knæ.—
Hej fid-di - - ni, fid-di - - nal-la-de - - ra!—der skød
han den krag-e op til en træ. Hej fid-
di - - ni, fid - di - - nal-lal-de - - ra!

Til nr. 9. H.

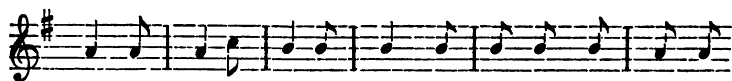
En bond-e-mand red alt ud til sin
plov,—De - u-de-lom du-de-lom da-la - - la,—der
så han en krag-e, der sad og sov. De-
u-de-lom du-de-lom da-la - - la.

Digitized by Google
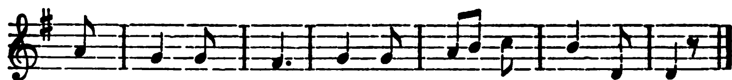
Til nr. 9. J.

Bond - en han skul - de til kjöb-stad-en kjør'.—
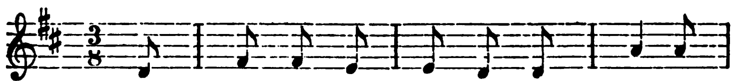

Kom fal - lil-li lal-la - la!—Han hør-te den krag-e
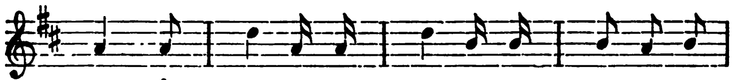

i lund-en gol. Hop-sa fal-la - - lal - la - la!

Til nr. 9.

Og bond-en han vil - de ad skov-en

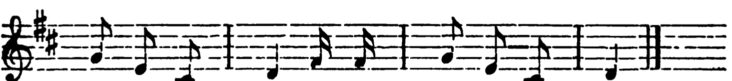
gå. — Å - - hæjj fid-de - - ræjj fid-de ' ral - la - la-

la,— han der en krag-e hop - pen-de så.—

Aa - - hæjj fid-de - ræjj fid-de- ral - la - la, fid-de-

ral - la - la - la, fid - de - ral- la - la - la.

Digitized by Google

Til nr. 9.

— Svend-en ud af præst-ens gård. — Hej

fir - ri - lur - re - li fal- la - la!—„Hvor blev den skad',

du skød i går? — Hej fur - ri - lur - re - li

fal - la - la!

Til nr. 10. B. ÖLBRYGNINGEN.

Per Lind han tal - te til Per Kjær: — Fal-

la - der - u li - de - ral - la - la! — „Ja, hvor skal vi

hen ud - i vin - ter å vær'? Fal - la - de - ru

li - de - - ral - la - la!

Digitized by Google

Til nr. 10. c.

A tjent' Jens Lind i syv oer, a tjent' Jens

Lind i syv oer, a hår ' åld - er hat så gåt

i mi daww. Sing - - hej kom-fal-de - ra!

Til nr. 10 d.

A tint ba-ron-en i syv oer, a tint

ba-ron-en i syv oer, a håj et så gåt, som

åld - er a foe. Kom fal - le - ri fal - le - ra-
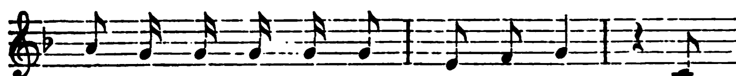
la - la, kom fal - le - ra - la - - la!

Til nr. 11. F. BRÆMSEN OG FLUEN.

Føst i höst og sidst i slæt, — Pi-rom! —

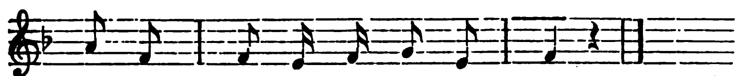

Digitized by Google

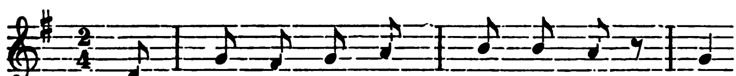

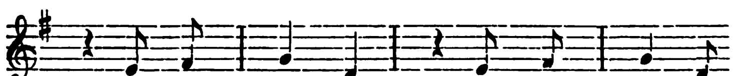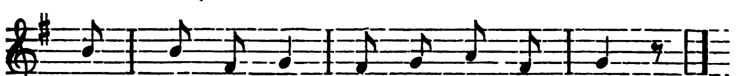

Til nr. 11 b.

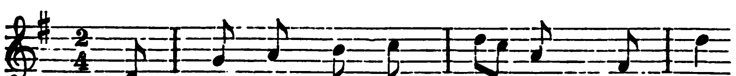

Til nr. 11.

Digitized by Google

tum! — der græd han for en kon - e. — Kom

pa-tum, dik - ten må - sjon pa-tum og kår-

en sid-der fon da - tum, lem - me lem - me

der - i - en bus, en bön - ne kub - be da - ri-

us, straks frisk spring her - om.

Til nr. 13. h. FUGLEGILDET.

I skov - en der hold-es et gild - e

så skjön, og det - te var alt med den gam-

le grå ön, i skov-en går hans ung-

Digitized by Google

er, hvor nat-ter-gal-en sjung-er, de an-

dre små fugl-e de rør-er der-es tung-er.

Til nr. 17. A. MIKKEL RÆVS ARVEGODS.

Lille Ni-els Fisk-er han hav-de en gås,—

Ko-nen i non-tom, pib-er i ring-sa snor-

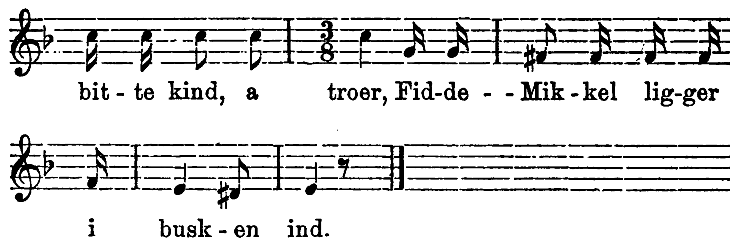
ra.—om aft-en-en sild-e slog han den

i lås. Bond-ens dat-ter lig-ger ru-rom

rar-ra, rest mæ di fing-er, te di ring-stom

snor-ra, bond-ens dat-ter få den lil-le

Digitized by Google

Til nr. 17. E.

Ja, bond-en hav-de en en - lig gås, —

Fir - ri lir - ri lit, sag - de ræv - - en, — for
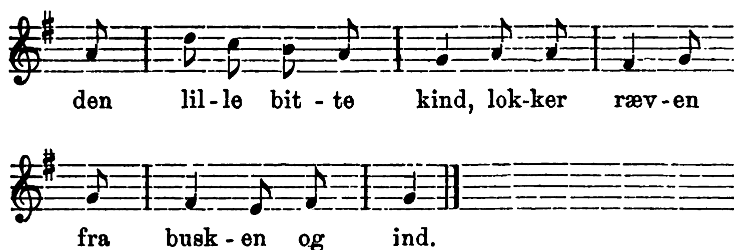
den luk - ked' han hver aft-en i lås. — For de

lit, for de her, for de ræv for de rump-en

slap, for de bond - ens sir - ri klir - ri ver-num

stær, for de brik for de bond - ens dat-ter og

Digitized by Google

Til nr. 17. I.

Klavs Fisk-er han hav-de en en-e-lig

gås, — Fid-de lid-de lit, sag-de ræv-en.

— og den luk-ked' han hver aft-en i lås.

For de hist for de her, for de ræv for de

rump-en slag, for de bond-en sid-e klæd-e

hvid-en skind, for de brik, for de bond-ens

dat-ter, den lil - le bit - te kind, luk-ker ræv-

en og busk-en ind.

Til nr. 17. g.

Tho - mas Fi-sker han gik ned til æ å.—

Kon- non - ni nont å fid - de - lid - de - rink om

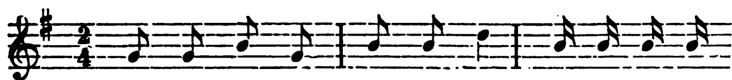
snor - ra! — der sad Mik-kel å slæjt hans tå.

Rink mæ di tarm-er å rink om snur, bond-e-

mands dat - ter den lil - le bit - te kind, hun lok-

ket Mik-kel i busk-en ind.
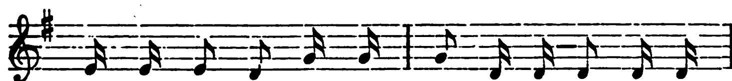
Til nr. 17.
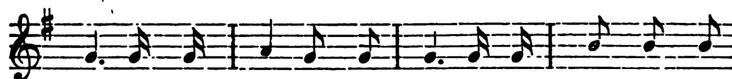

Smed-en ham gi'r jeg min næs', — Fi - a li - a
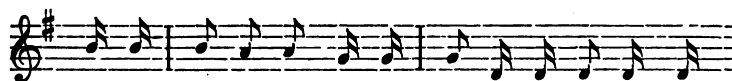

lit, sag - de ræv-en. — ti han skal alt båd - e
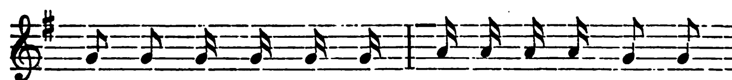

pust - e og blæs'. Få de his, få de her, få de

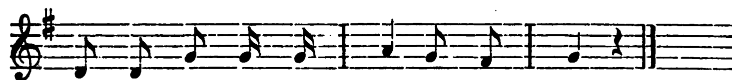
ræv få de rump-er - en slap, få de bond-ens sirk-

len- de hvid-e stær, få de brik få de bær, få de
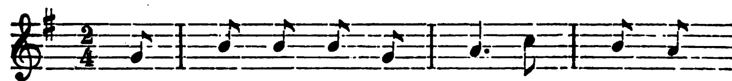

bund-ens dat - ter luk den lil - le bit- te kjæl-ling,
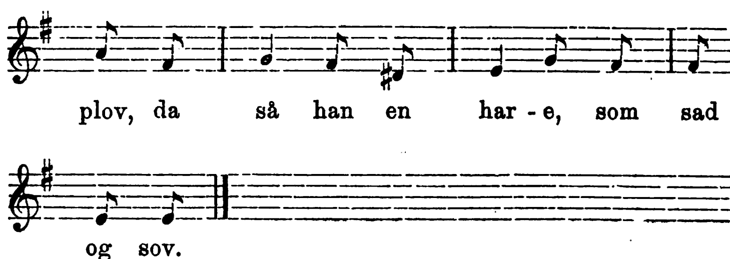

luk - ker ræv - en ad busk-en og ind.

Til nr. 18. HAREN OG TYSKEREN.
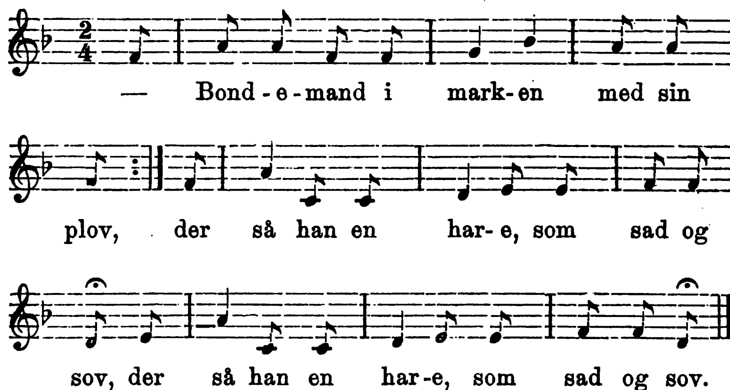

En bond - e- mand han gik bag ved sin
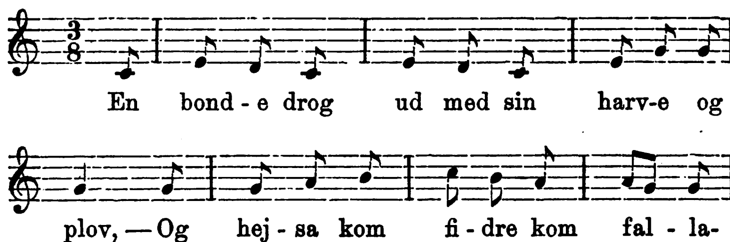
Digitized by Google

Til nr. 18. B.

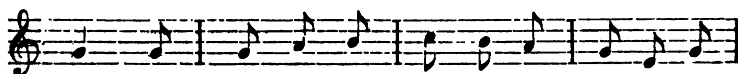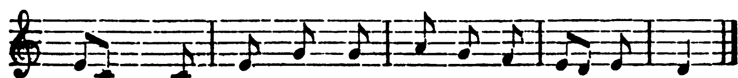

Til nr. 18.
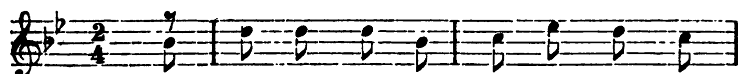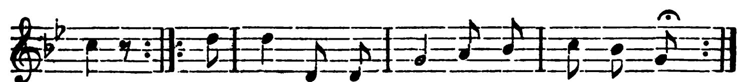

Digitized by Google

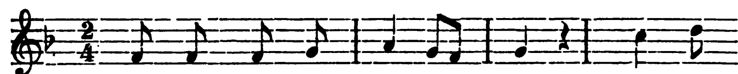
Til nr. 18.

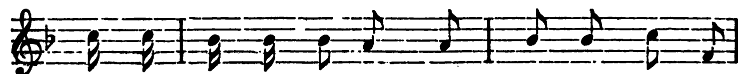

Til nr. 19, 1. BJÖRNESKINDET.
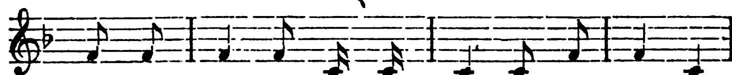

Digitized by Google
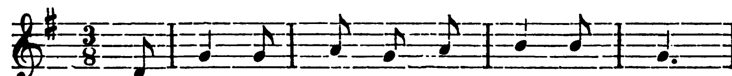

„Ja, de ka du“, så han Mas. Vil I rejs jer,

sig - er i lund - en.

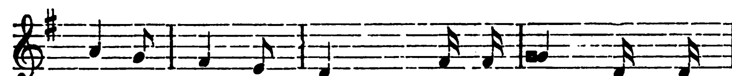
Til nr. 19.

Ja, Las han hvisk-ed' hans kon' i ør': —
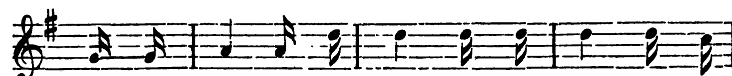

Hej - å for det daw - es i jæn.—„Skal vi os
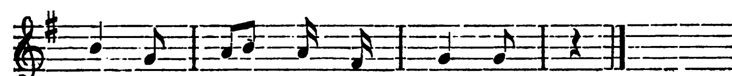

ej et bars - el gjør'?“—„Hår vi kjöd?“ så han

Las. „Vi kan fo“, så han Mads.„Hår vi kjöd,

hår vi kjöd, hår vi kjöd?“ så han Las. Og vi

rød os frisk - en om lund - en.

Til nr. 19 b.

Mas han vild' ad skov-en gå,—Hej - å for det dag-es indt end. — at fang-e det vildt, som der mon-ne gå. — „Der står han", så han Mas. „Det ser a", så han Las. De fulg-tes ad så let i- gjen-nem lund-en.

Til nr. 19.

Å han Mas å han Las de gik ud i en skov, ud i en skov,—Höj så for det daw-es i — jæn. — så så di en björn, der

Digitized by Google

sto å sov. Tales: „Hwa skal vi gjör ve den kål?“ så Mas. „Ja, vi kommer Döwlen regie mæ te å skyd ham“, så Las.

„De wa næt“, så han Mas. „De wa gåt“,så han

Las. Å så fulg-tes de så lyst-ig gjen-nem

lund-en.

Til nr. 20. DEN GAMLE BRUD.
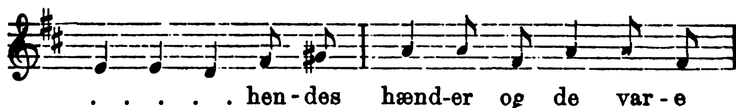
Jeg fæst-e-de mig så stolt en jom-fru, vel
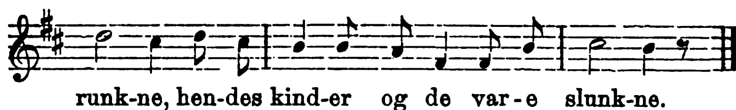
hun-dro-de år og der-til syv, så så-re

hen-des öj-ne de rind-er, hen-des hår var-e

grå, hen-des mund var blå . . . .

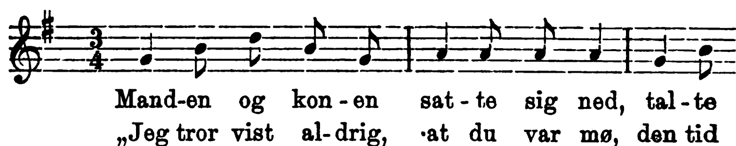
Digitized by Google
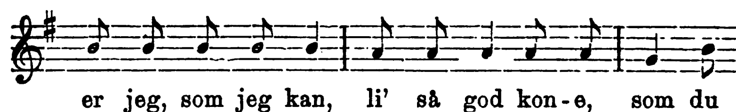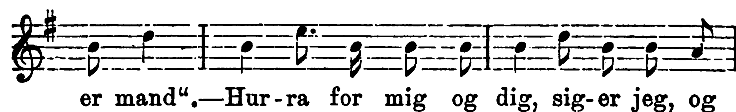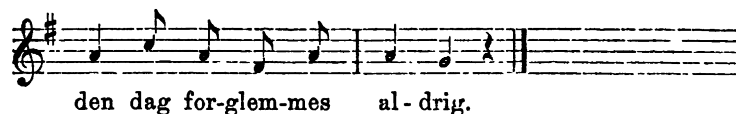
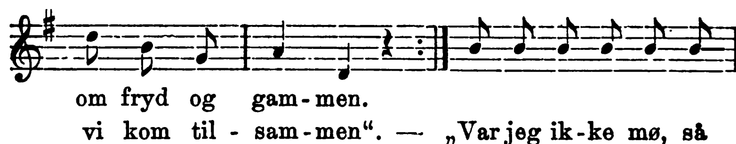

Til nr. 22. k. MAND LEGER MED KONE.
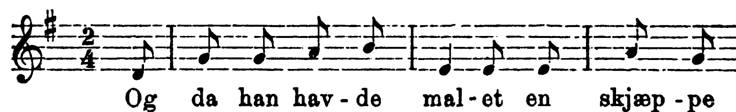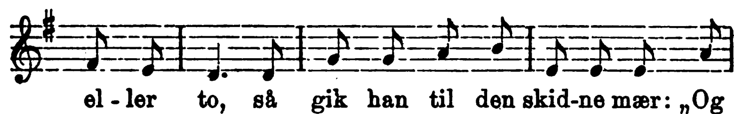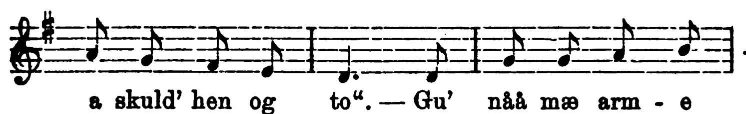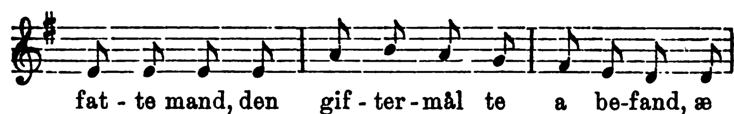

Til nr. 23. F d. DEN ONDE KVINDE.
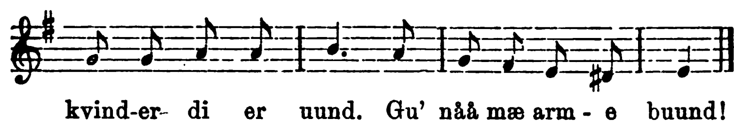

Digitized by Google
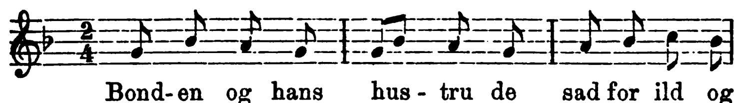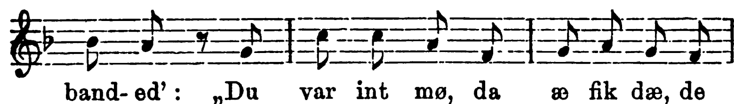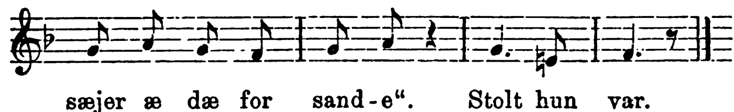

Til nr. 24. BONDEN OG HANS HUSTRU.

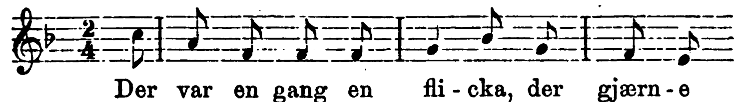

Til nr. 26. DEN LÆNGSELSFULDE.

Digitized by Google

vil - de gif - te sig, der var en gang en fli-

cka, som vil - de gif - te sig. Hun hav-de så-dan

læng- sel, hu - ha, læng-sel, med så-dan hjær-tens

træng-sel for ef - ter at bli' gift.

Til nr. 31. LÆNGSEL EFTER MAND.

„O, mod - er, giv mig dog en mand,—Til lip- pe

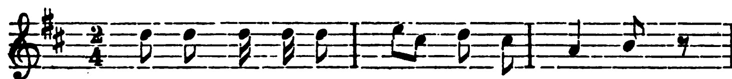
lip- pe lip til stiv stiv stiv. — som mig for-

driv - e tid - en, spil - le vil - le vil, som mig for-

driv - e tid - en kan“.

Digitized by Google

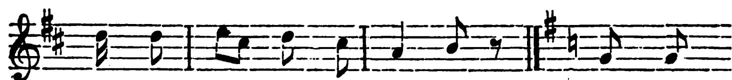
Til nr. 32 b. BEJLERNE.
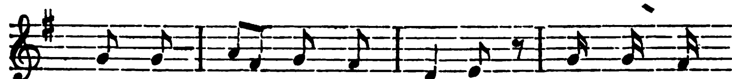

„Bej-len hold-er her ud - e, fru mod - er!" —

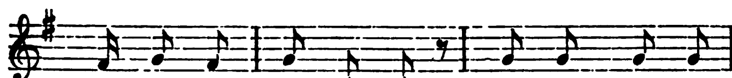
Tir - re lir - re lit å ha ha ha! — Bej-len hold-
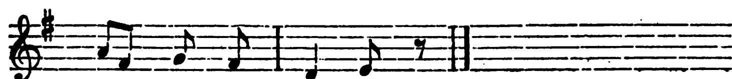

er her ud - e, fru mod - er. — „Spörg ham,

hvad han hav - er, min dat-ter!" — Tir - re lir-

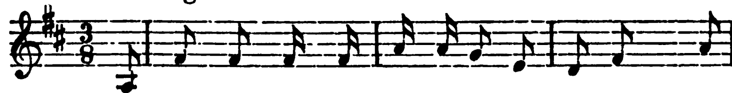
re lit å ha ha ha! — spörg ham, hvad han
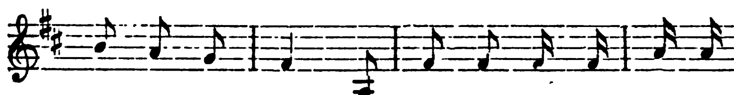

hav - er, min dat - ter.

Til nr. 32. C.

Til 1ste og siden hvert andet vers:

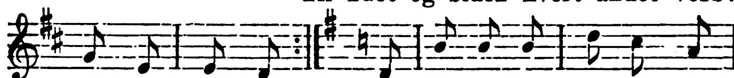

1. „I morg - en kom- mer fri - er-en, min dat-ter!"—Dum

dir lir lir lum! — i morg - en kom-mer fri - er-

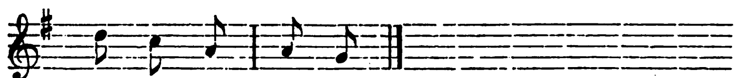
Til 2det og siden hvert andet vers:

en, min dat - ter.“ 2. „Hvor skal han så sid- de, fru

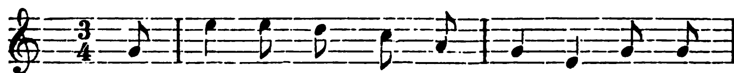

mod - er?“ —Dum dir lir lir lum. Hvor skal han så
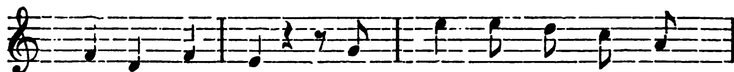

sid - de, fru mod - er?

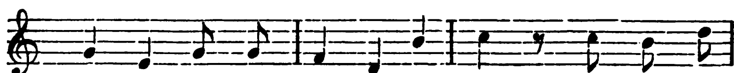
Til nr. 32. e.
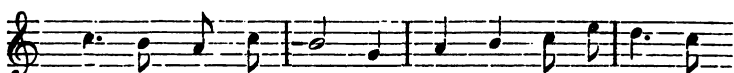

„Her kom-mer den først - e bej - ler, mod -er

lil - le, ha - ha! her kom - mer den først - e

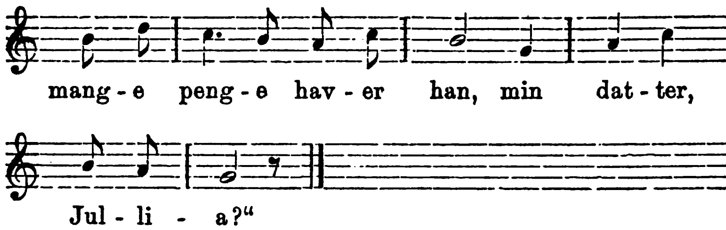

bej - ler, mod - er lil - le, ha - ha.“ — „Hvor mang- e
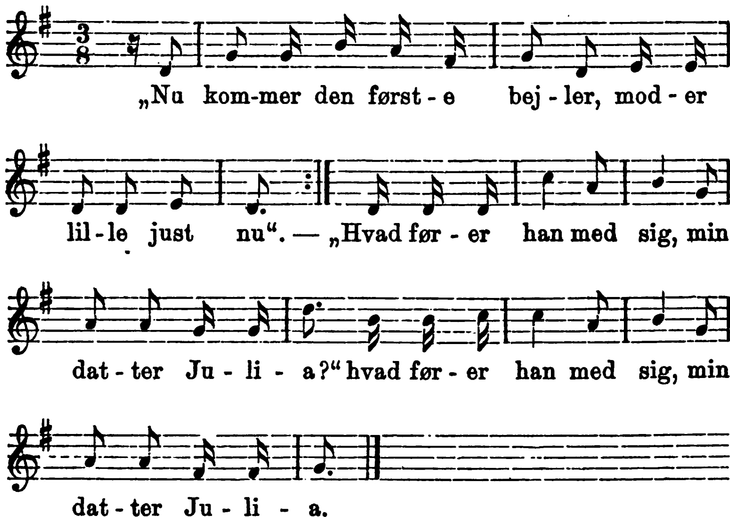

peng - e hav - er han, min dat - ter Jul - li - a? hvor
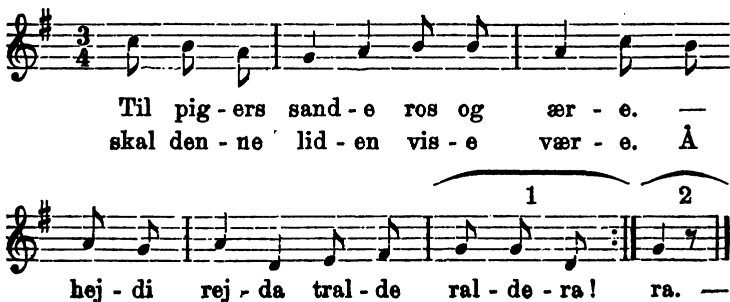
Digitized by Google

Til nr. 32. f.

Til nr. 34. FORSKUDT AF FEM.

Jeg ser mig om blandt al - le kvind - er, om

jeg kan find - e mig en tro ven - in - de, jeg

sværg - er på, jeg ing - en find - er. Hej-di rej - da

tral - lal - de - ra!

Til nr. 36. DEN RETTE MAND.

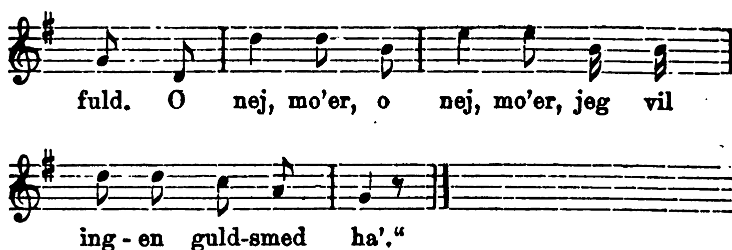
„Og hør du så, skjön jom - fru fin, vil du en

guld-smed ha'?" — „O nej, mo'er, o nej, mo'er, jeg vil

ing- en guld-smed ha'. Om dag - en han ar-bejd-er

i sit guld, om nat - ten han skid - er seng- en

Digitized by Google

Til nr. 36.

Og jeg vil hav-e mig en spil-le-mand.—

Å-ja gu-ja, den vak-re kåel å ha, for a

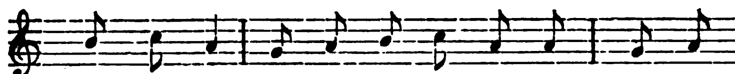
fald-er mæ ham, fald-er få ham, fal-

de-ra! Om daw-en så goer han i

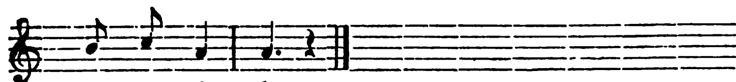
støv-ler å klæ'er, om nat-ten så lig-ger han meld

pig-ger-ens knæ'r. Å-ja gu-ja få den vak-re

Digitized by Google
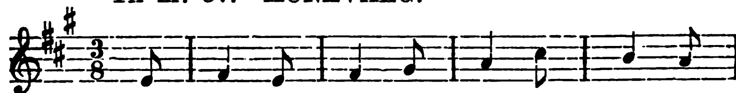

kåel å ha, for a fald-er mæ ham for ham

fal-de-ra!

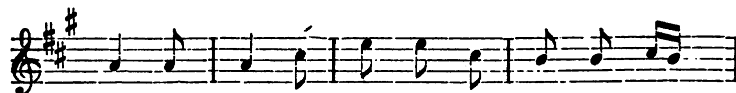
Til nr. 37. KONEVALG.

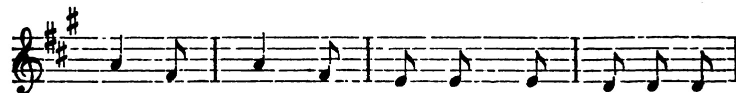
Og ta'r du dig en tyk, en bom-me-
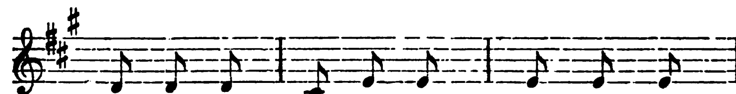

rut, en bærm-e-tønd', der søl-er sig i

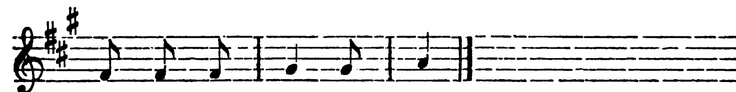
drik, hun går i kjøk-ken og kjæld-er, véd

ej, hvad skjæp-pen gjæld-er. Du vik-ke, du

vak-ke, du vik-ke, du vak-ke du

vogt-e dig vel for den.

Digitized by Google

Til nr. 38 B. TILBUD OG AFSLAG.

„Jeg giv - er dig min fad - ers gård med

fuld be - sæt-ning, som den står, i fald du

hos mig so - ve vil, i fald du hos mig

sov - e vil.“

Til nr. 38.

Jeg gik mig ud spa - se - ren - des, da

möd - te jeg min kjær - e - ste: „Og må jeg

følg - e med dig hjem, og sov - e hos dig

i din seng?“

Teksten hertil findes i J. F. XI. 103 C.

Digitized by Google

Til nr. 40. DEN GAMLE BEJLER.

Denj gam - le svin - e - ryg hanj lå å tænj-

te, han vil - le bæj - le tæ denj gam - le

æn - ke, å gam - el va hon, å de va

vist, å pænj-e ha-de hon, å de va frist.
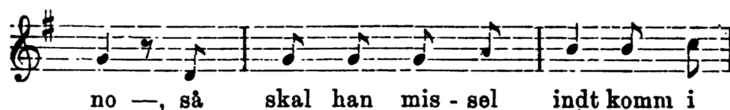
Til nr. 41 b. HVIS BEJLEREN KOMMER.
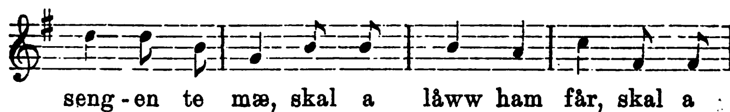
„Men hvis nu min mand han kom-mer fuld hjem i

dag,—Som a tænk-er nok, han gjör, han hår

så - dan gjor et för, han gjör lis - så wal in-

Digitized by Google
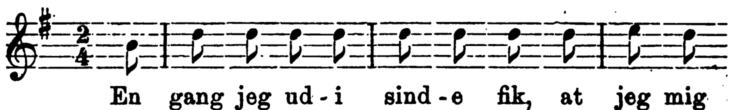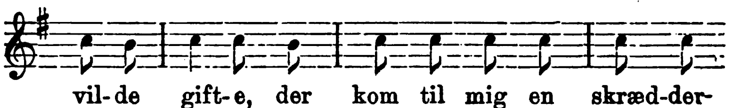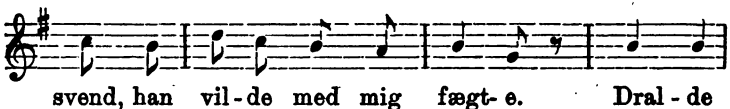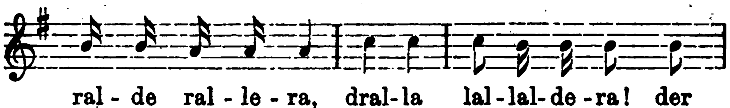

Til nr. 42 c. MANDEVALGET.

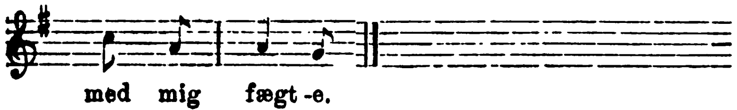

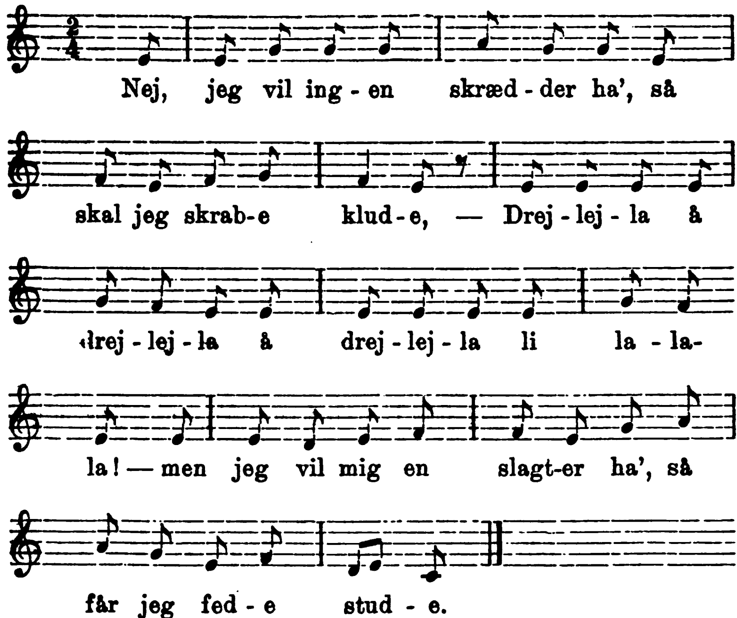

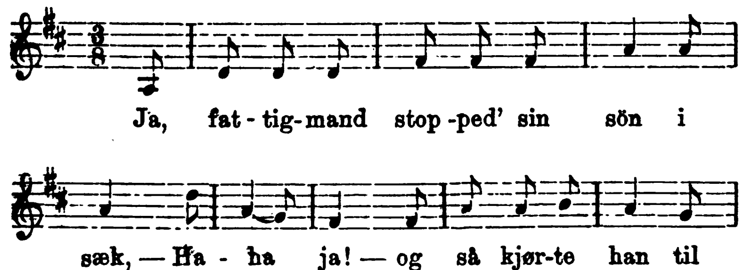

Digitized by Google

Til nr. 42. C.

Til nr. 43 oo. MØLLERDATTEREN.

Digitized by Google

møl - len væk. — Fiv - vi lik fiv - vi lak, til

møl-len væk. Fiv - vi lik fiv - vi lak fiv - vi

lak kvak.

Til nr. 43 cc.

Der stod - e tre skalk- e og tænk -te et

råd, —Hu ha hu ha hu ha hu ha hu ha! — de

vil - de til møl - ler - ens dat - ter gå. — Fi- de-

lej fi - de - la fid - del vak - kel vak - kel

va, fi - de - lej fi - de - la fid - del va.

Digitized by Google

Til nr. 43. F.

Den kjæl-ling hun gik til møl - len hen, —

Få di kåp-sen smælt.—alt med en pos' på

hen-des lænd. Få di kåp - sen smælt hen-des

sy-rum, for hun var slag-en ud - i rask-en bom, hun

sad på den guld - e - ring og spil-led' på den
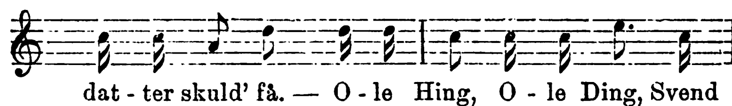
knap, kon - se - li - rum.
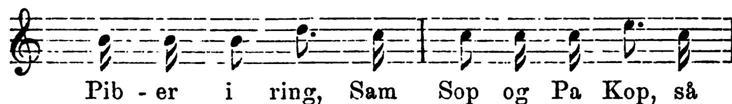
Til nr. 43.
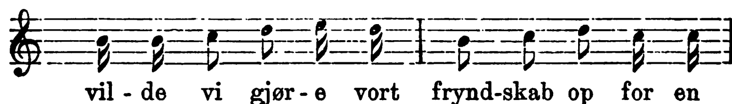
Der var to skalk-e og gik på råd, —
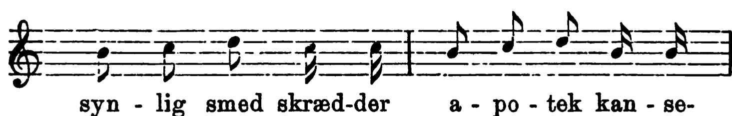
Rum-le rum-le so - le. — hvor - dan de møl-ler-ens

Digitized by Google
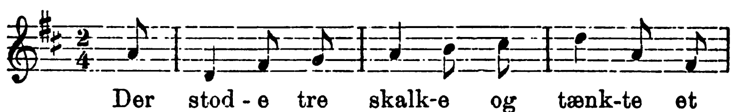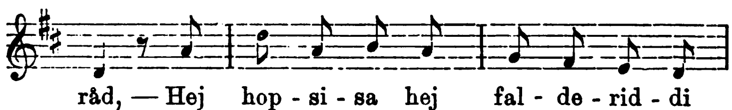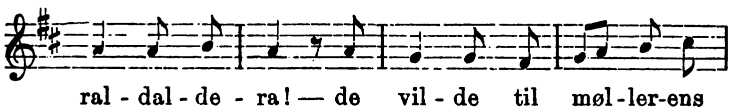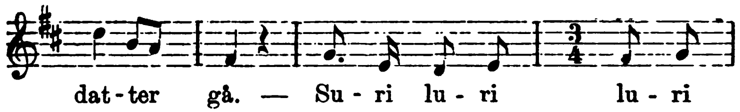

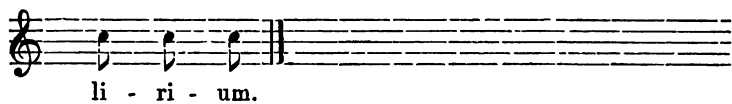

Til nr. 43.
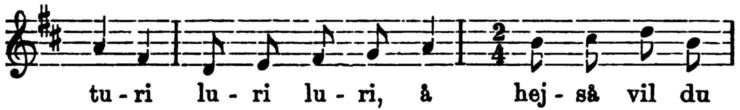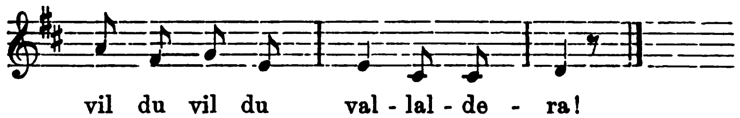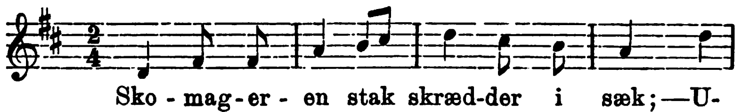

Digitized by Google
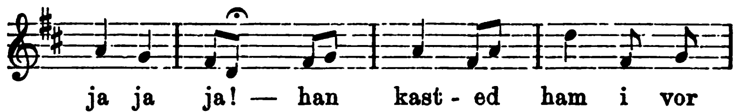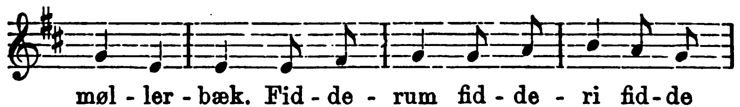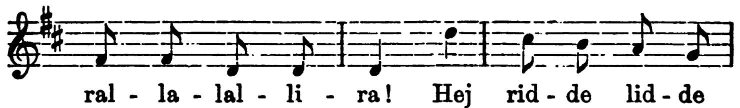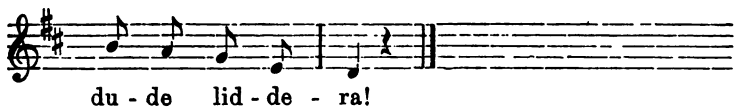

Til nr. 43.

Digitized by Google

Til nr. 46. NATTEBESØGET.

„Og når du kom-mer op til min dör, —

Hej kom fal - de - ra, op til min dör, der

hæng-er nøg-ler - ne end-nu som för". Hel - ė

nat-ten. Der hæng-er nøg-ler-ne end-nu som

för. Hel - e nat-ten.

Til nr. 47. BESØGET HOS JOMFRUEN.
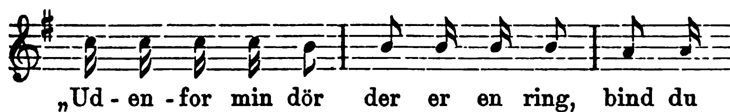
„Hør nu, skjön jom-fru fin, — Fal-lid-de rid-de
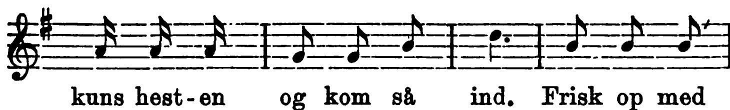
ral - lid - de - ra! — „hvor skal jeg bind - e
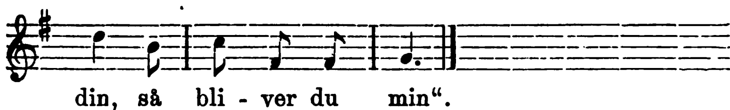
hest - en min?" — Fal - lid - de rid - de ra! —
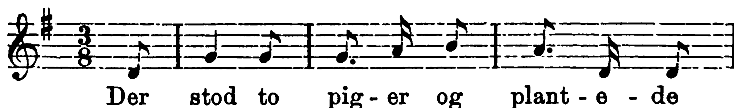

Digitized by Google

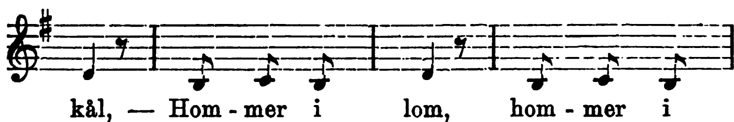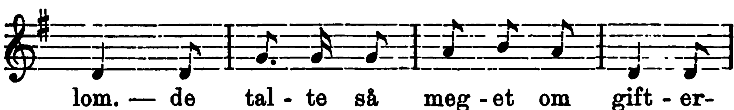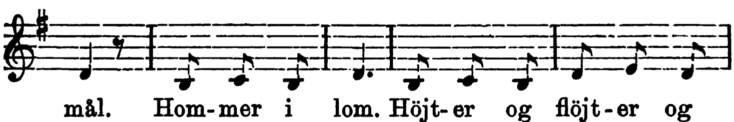

Til nr. 50 A. STUDENTER (MATROSER) OG PIGER.

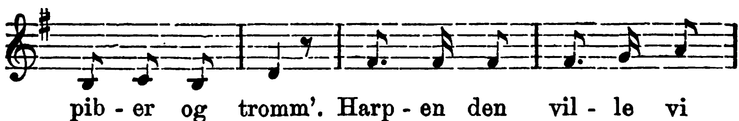

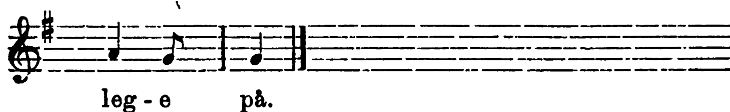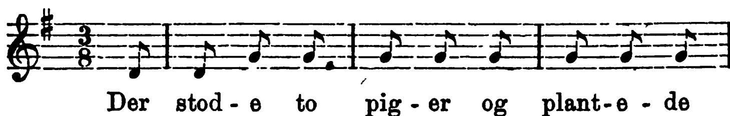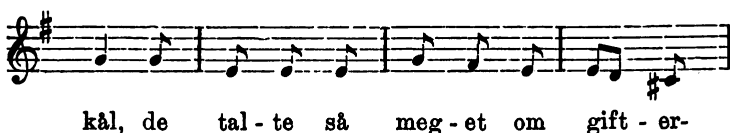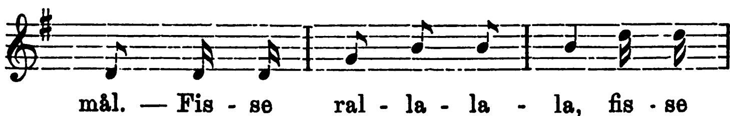

Digitized by Google
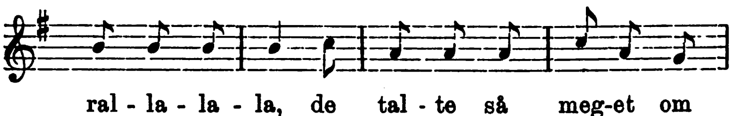

Til nr. 50 C.
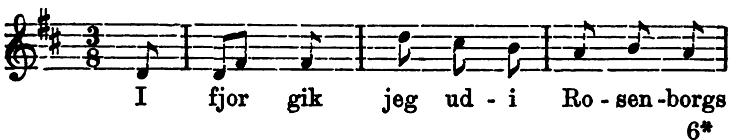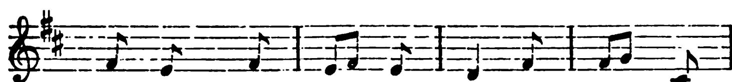

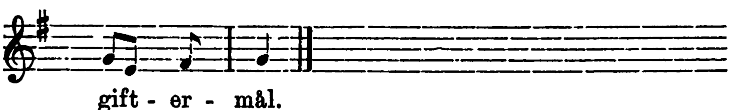

Til nr. 54. I FJOR OG I ÅR.
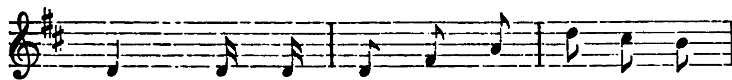

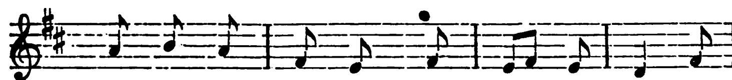

Digitized by Google

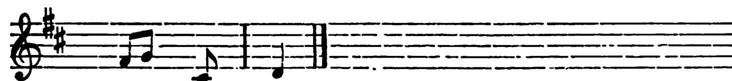
hav - e, — Og vedst du hvad, og vedst du

hvad! — men i år må jeg gå med en
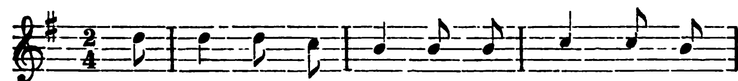

glut i min mav - e. Og vedst du hvad, og

vedst du hvad.

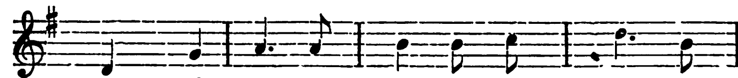
Til nr. 55 C. DET FARLIGE NATTELEJE.
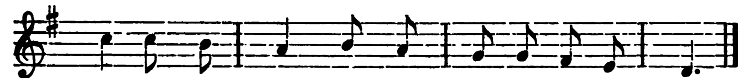

Svend Pet - er blev bang- e, løb ned til en

strand, der så han en krebs kom-me kryb-en-de i

land. — Å ja, løb ned til en strand, der

så han en krebs kom-me kryb-en-de i land.

Digitized by Google
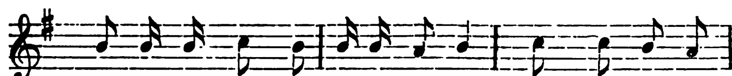
Til nr. 55 E.

Den ung-e Svend Pet-er han let-ted' på sin hat: „Å, gid jeg måt-te sov-e hos skjön jom-fru i nat." — Å ja, let-ted' på sin hat, å gid jeg måt-te sov-e hos skjön jom-fru i nat.
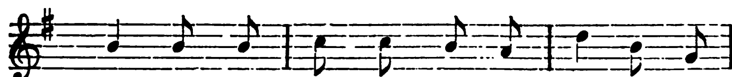
Til nr. 56. KEJSERENS DATTER.

Vor kej-ser han hav-de en dat-ter så bold. — Sik-ken snak var ik-ke den. —
hun tog al-le de ung-e karl-e med vold. — Nej så mænd gjor-de hun ej. —

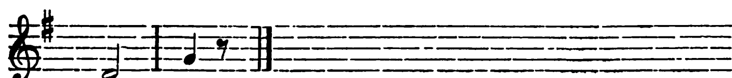
Digitized by Google

Jo, så min sandt-en gjor-de hun så. Hybsk, min lil - le
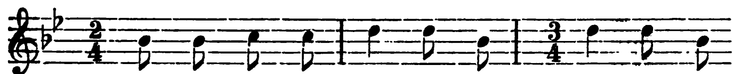

skjön skal man elsk - e ud - i lön med stor

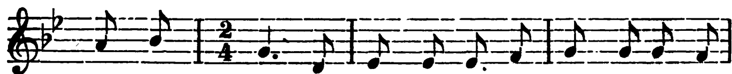

ær - e.
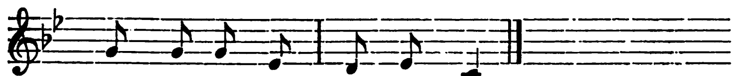
Til nr. 57 k. GILLESVENDEN.

Præst-en fik en tyr- kalv, en tyr- kalv, og

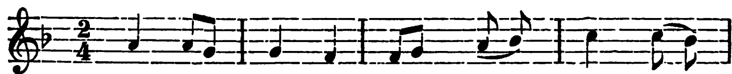

den var grå, og degn - en fik en brog- et føl, en
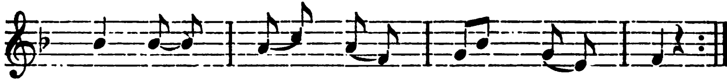

brog - et føl, han red æ - på.

Til nr. 59. FÆTTER MIKKEL.

Jeg véd ej, om jeg så - led - es
ti min kon - e, kan jeg for - sik - re, hun

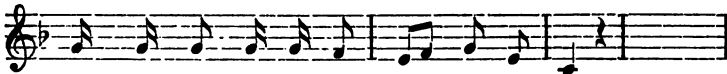
Digitized by Google
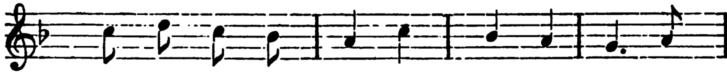

kan den lange fætter Mik - kel tro,
har for den slyng - el 'slet ingen ro,

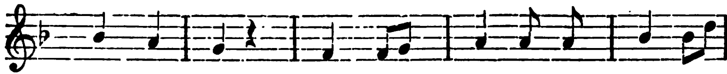
hun sæt - ter ham en vis tid for, kys-ser og
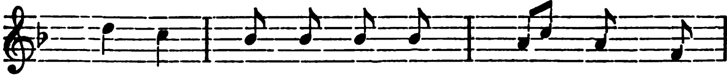

klap-per ham ov - en i kjøb - et der - for. Tales:
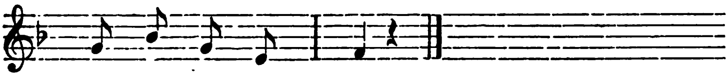

Men i - mid - ler - tid så dur det ej og

er ej ret, at min kon - e hun ej kan

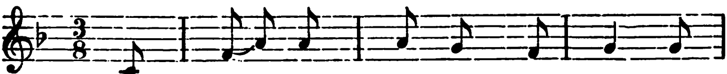

lev - e ud - en fæt - ter Mik - kel, den

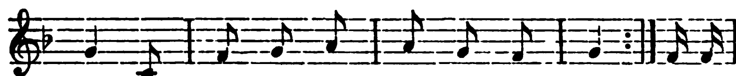
lang - e rak - ker - knægt.

Til nr. 60 A. MANDEN I ENGEN.
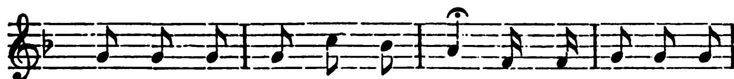

En bonde han hav - de en viv så
hun dag - lig sag - de: „Kjær' hus - bond

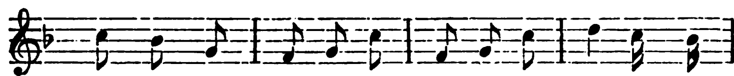
Digitized by Google

fin, hun ynd - ed' ej slæb - en og slid,
min, i mark - en du pas - ser din id." Ja, nu

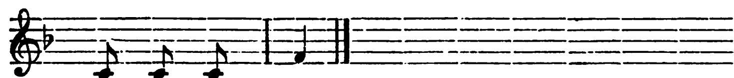
kjør - er du hen eft - er hø, ja, nu kjør - er du

hen eft - er hø hø hø hø hø hø hø, did - di
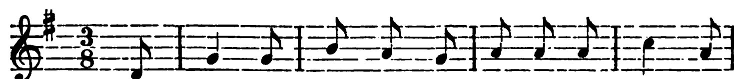

lej, hu hej did - di lej, ja, nu kjør-er du
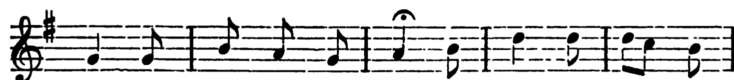

hen eft - er hø.

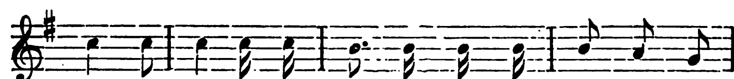
Til nr. 60.

Den mand han tænk-te, den tal - e var god, som
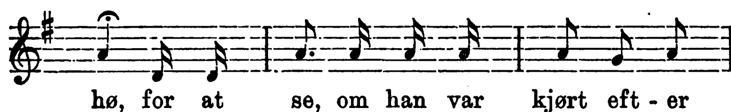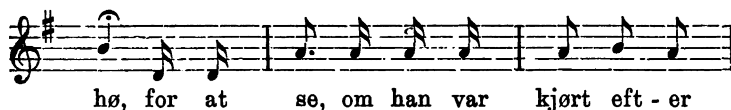

hun nu for han-nem holdt, nu vil - de hun bag
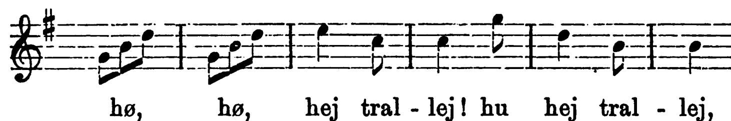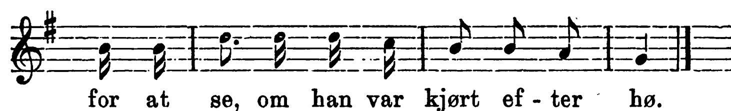

dör - en stå for at se, om han var kjørt eft - er

Digitized by Google
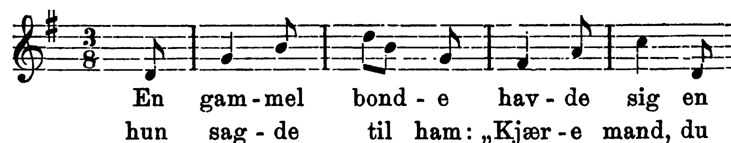

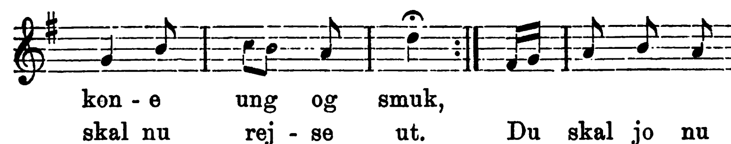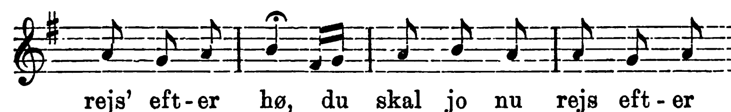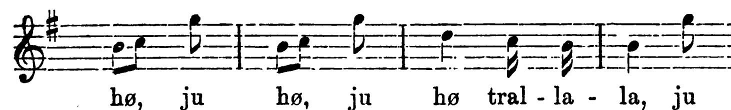

Til nr. 60.

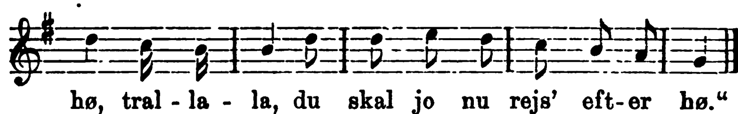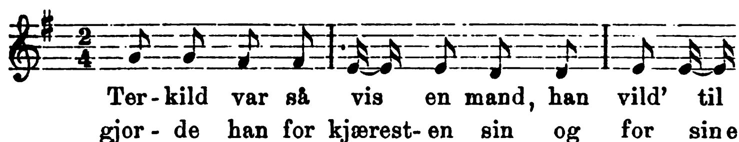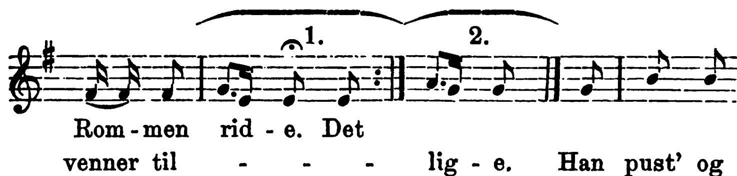

Digitized by Google
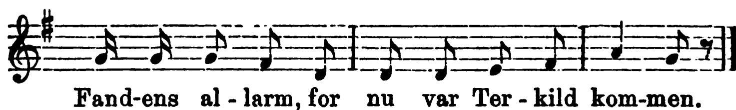
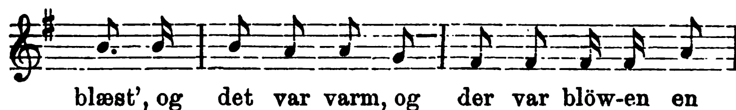

Til nr. 61. PRÆSTEN OG TERKILDS HUSTRU.

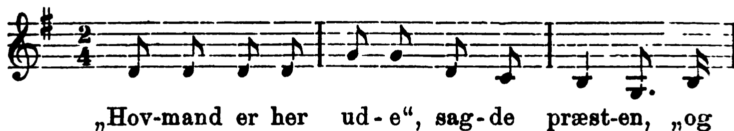

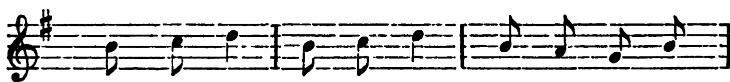
Til nr. 62 b. HOVMAND OG PRÆSTENS HUSTRU.
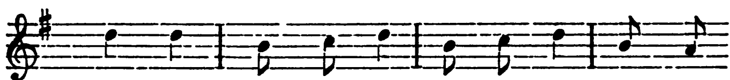

Digitized by Google
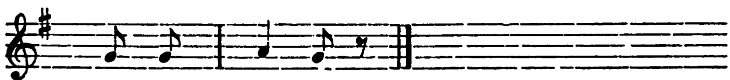

Hov-mand er her ud - e“, sag- de præst-en.

„Lad ham da kom - me ind“, sagd’ den ung - e
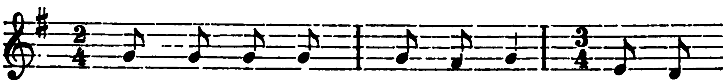

hus - tru, „lad ham da kom - me ind“, sagd’ den

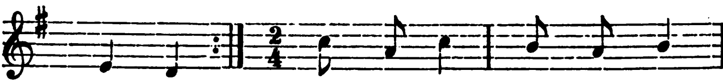

ung - e hus - tru.

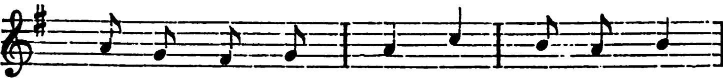
Til nr. 62 b.

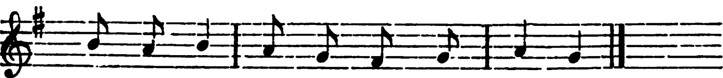
„Hvor skal jeg nu ligg’ i nat?“ sag - de

præst - en. „På vor lo, ved vor so“,

sag - de præst-ens hus - tru. „På vor lo,

ved vor so“, sag - de præst-ens hus - tru.

Til nr. 62.

„Der kom-mer en ryt-ter rid - en - des“, sag - de

bond-en. „Byd ham ind, skjænk et glas vin“,

sag - de bond-ens hus - tru.

Til nr. 63. F. DE UNDERLIGE SYN.

Og mand-en tren i stu - en ind, og se og
mand-en sa' til kon - en: „Hvad er dis - se

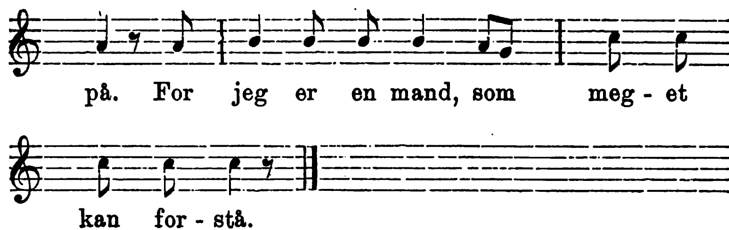
se og se! på væg-gen hang der gar- der- støv - ler
støv-ler til?“—„Det er de mælk - e - spand- e, som din

1. 2.

én to tre, og
mod - er send - te mig“.

Å - ja å - ja! mælk - e- spand - e med spor - er

Digitized by Google

Til nr. 67. SKRÆDDEREN OG SOEN.

Om druk - ken- skab man hør - e kan, det

sker så mang- e sted - er, man drik - ker hel - ler

vin som vand, så gik det med den skræd-der.

Læ mæ læ mæ læ mæ si en bok!

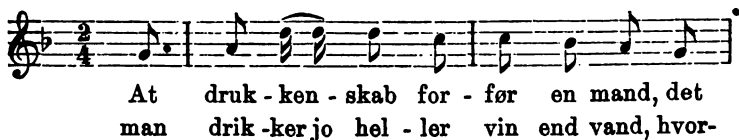
bok - ke bok - ke bok - ke, mæk mæk mæk!

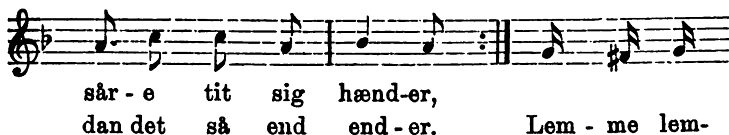
Hej vid - de vid - de vom bom bom! så
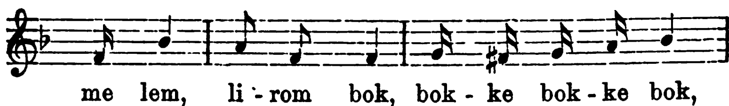
Digitized by Google
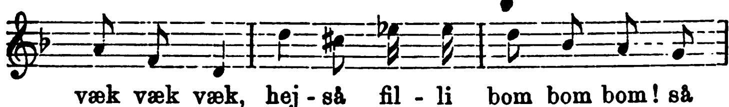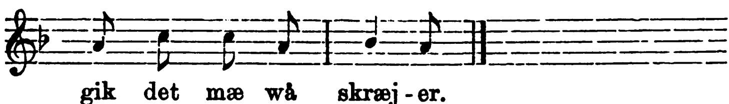

Til nr. 67 i.
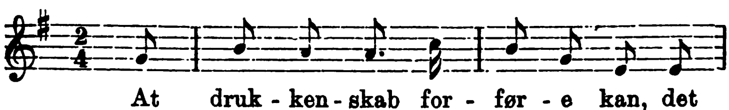

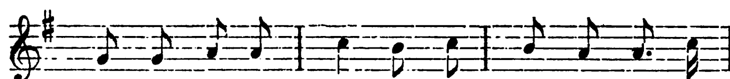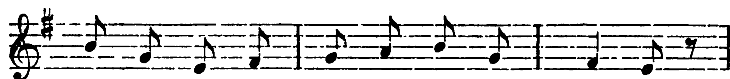

Til nr. 67.

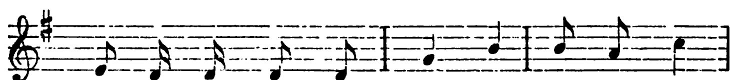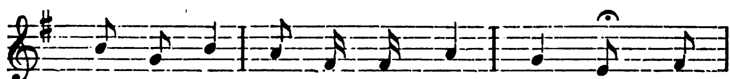

ser man med så mang - e, som drik-ker hel - ler

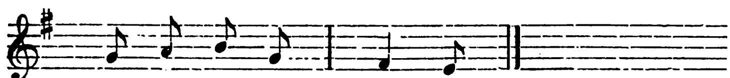
vin end vand, det sam - me gjör vor skræd-der. —

Vib - er i vamp ma - sén på på på på,

mik mik hæjj, vib - er i vamp vamp vamp, det
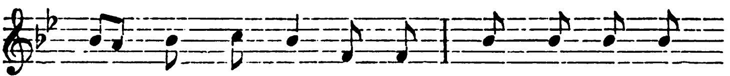

sam - me gjör vor skræd-der.
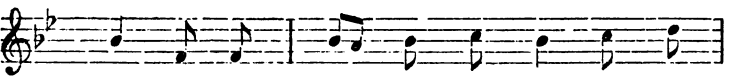
Til nr. 68. JENS KRISTIAN I KROEN.

Ja, når bond - en kjør - er ud for at

sælg - e sin sæd, ja når bond - en kjør - er

ud for at sælg - e sin sæd, ja når

Digitized by Google

bond - en kjør - er ud for at sælg - e sin

sæd, drik - ker han sig fuld. Hej om dik, hej om

dak, sik - ke nöj snak, löv - ver om de hej om

dik om dak om dik om dak om tral - la - la

la! ja, når bond - en kjør - er ud for at
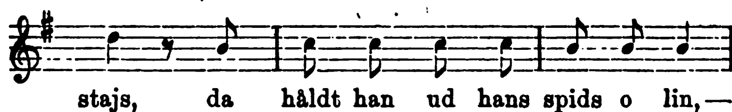
sælg - e sin sæd, drik - ker han sig fuld.
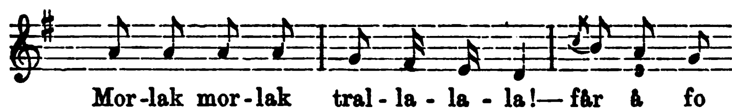
Til nr. 68 b.

Jens Krist - jan drov te stajs, Jens Krist-jan

drov te stajs, mak mak, Jens Krist - jan drov te

Digitized by Google
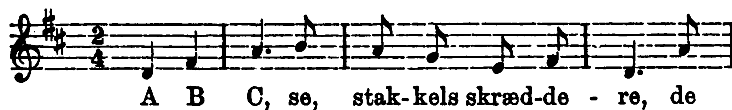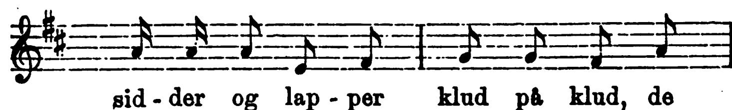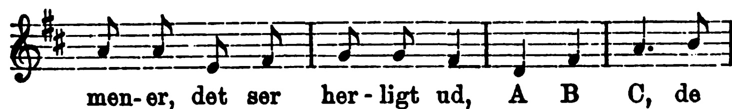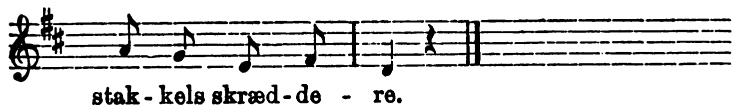

Til nr. 75. A B C.

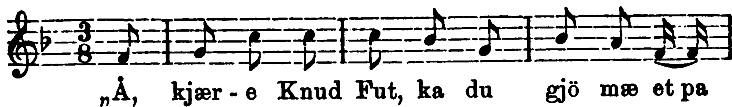

Til nr. 77 A. KNUD FUT.

Digitized by Google

hywl", — Fut fal - de - ri dal - de - ri - da! — „di

pænng ska du fo da, å de ind - en

ywl." — Fut fal- de - ri dal - de - ri - da! Hov,

hæj - sa fut fal - de - ri - da!

Til nr. 77. D.

Lavst Jens - en han solg - te sin rød-hjelm-ed'
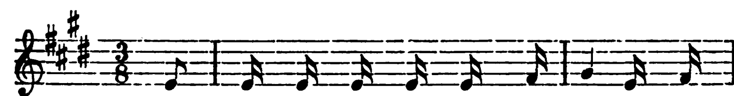
stud, — Al - le - ry al - le - ry al - le ral - la-
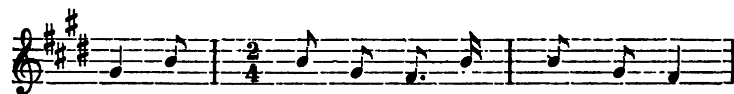
la!—for han skul - de hen og kjøb' hywl af Knud

Fut. Fut - ri fal - la - la.
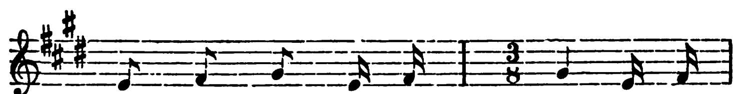
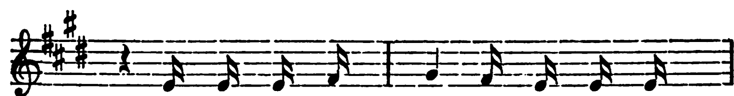
Digitized by Google
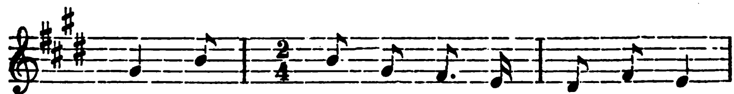
Til nr. 80. A. HVAD DE HAVDE.
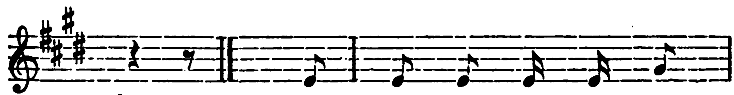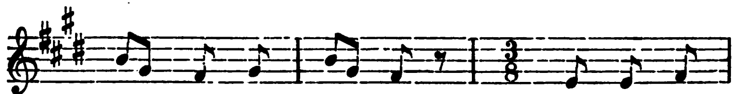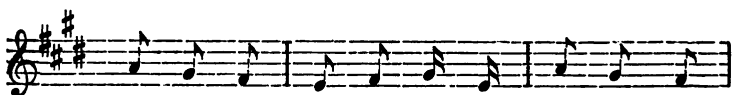

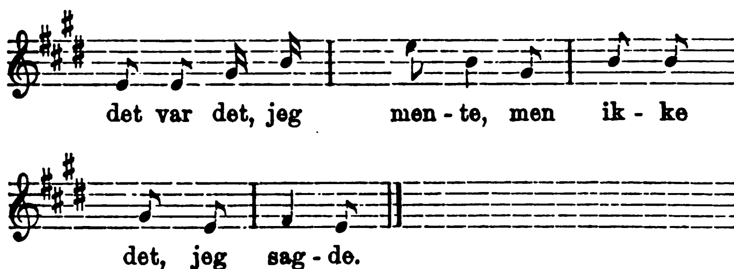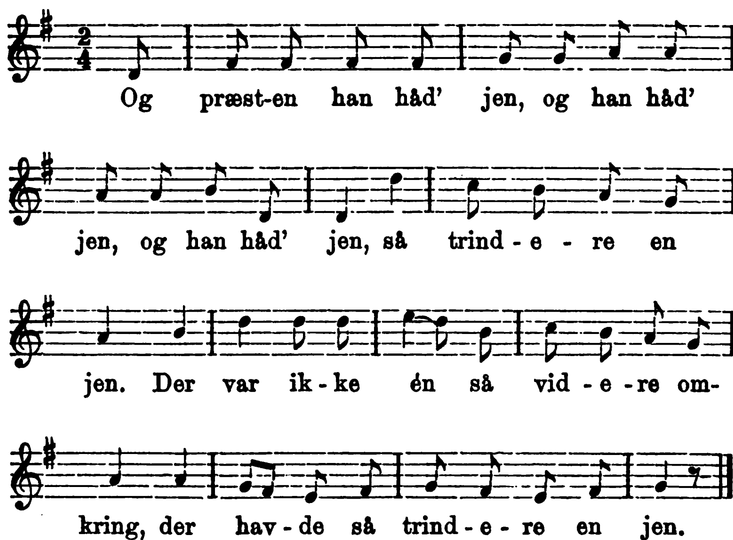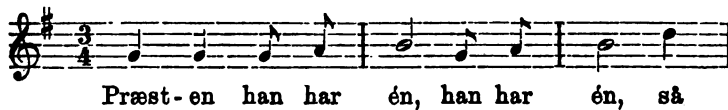

Digitized by Google
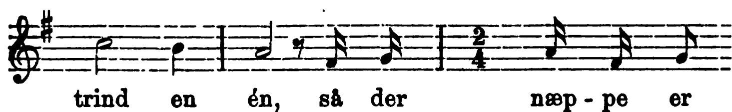

Til nr. 80. B.
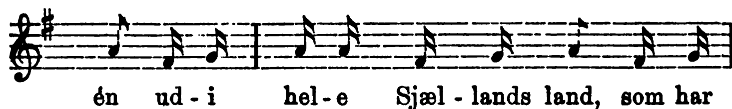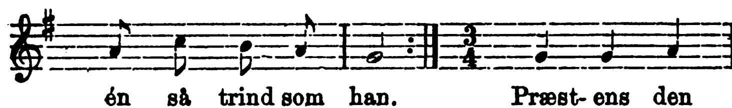

Til nr. 80. C.

Digitized by Google
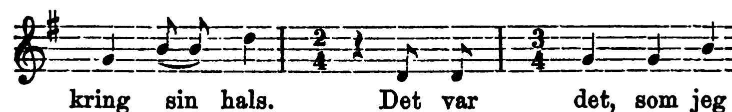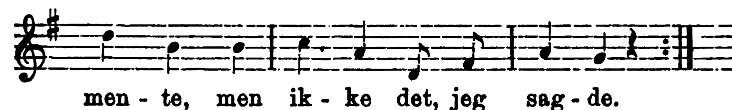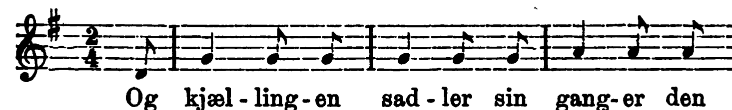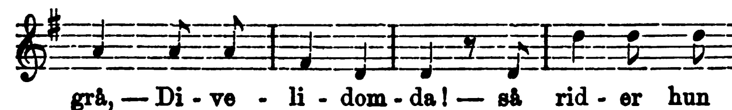

Til nr. 83. D. KJÆLLINGENS SKRIFTE.

Digitized by Google

op i bond - ens gård. — Di - ve - li - dom-

da, di - ve - li - ve li - ve li - ve

li - dom - da!

Til nr. 83 e.

Kjæl-ling-en hun kog - te mælk og grød, —

Fal - lal - de rit - ti ral - le lal - le ra! —
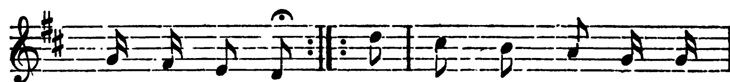
den kom - mer hun i bøt- ten sin. Fal - lal - lal-

de rit - ti ral - le!

Til nr. 86. A. HELMISBRUDEN.

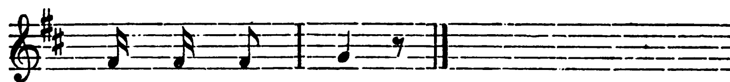
A håd mæ en åt - skjæl - lings - støk, —

Digitized by Google

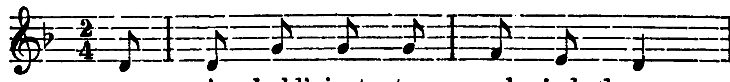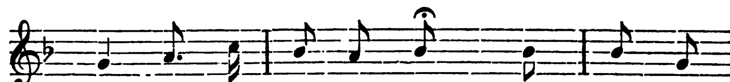

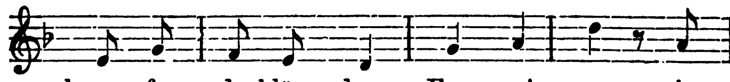

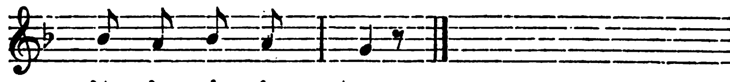

Til nr. 86 e.
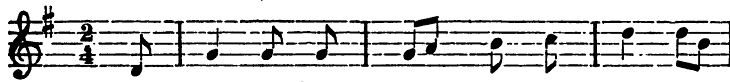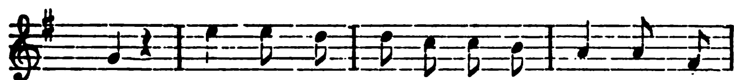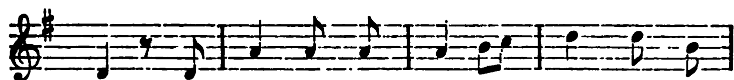

Til nr. 87. LAMLINKEN.
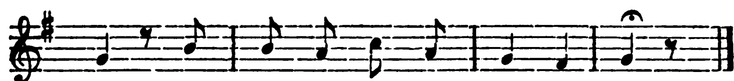

Digitized by Google

om, — Non-non - ni non-ni non-ni - non non-ni-

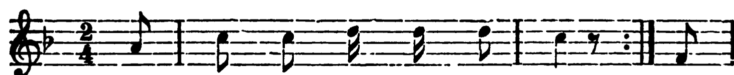

non! — og had' hun ikk' sawt en kjær - est' der
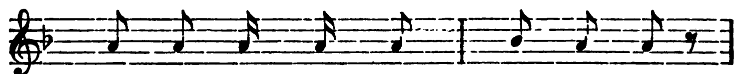

omm'. — Di non - ni non - ni - non non non!
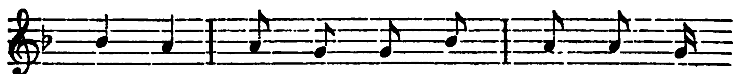
Til nr. 88. LÆDERDRENGEN.

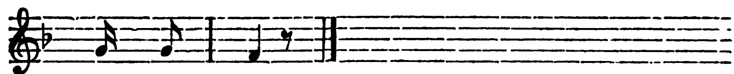
Dæ gik en dreng å kjöwt skind, dæ

gik en dreng å kjöwt læj - er - skind.

Snurr hurr, læj - er - skind, dæ gik en dreng

å kjöwt skind.

Digitized by Google

Til nr. 88. c.

Dæ wa en gång en dræng, dæ
wa en gång en læj - er - dreng. Snurr hurr, en
læj - er-dræng, dæ wa en gång en dræng.

Til nr. 88 g.

Dær war jæn gång en dræng, dær
war jæn gång en dræng, dær war jæn gång en
læj - er - dræng, snor - re nu, tor - re nu,
læj - er- dræng, dær war jæn gång en dræng.

Digitized by Google

Til nr. 88 h.

Der var en gang en dreng, der
var en gang en dreng, snur-re hur-re,
löj-er-lig dreng, der var en gang en
dreng.

Til nr. 88 l.

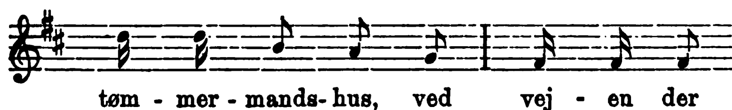
Å jæn gång wa dær en
dræng, å jæn gång wa dær en dræng,
hu-ha! en löj-le dræng, å jæn gång
wa dær en dræng.

Digitized by Google

Til nr. 89. TØMMERMANDS- (BJÆRGMANDS-) BUKKEN.
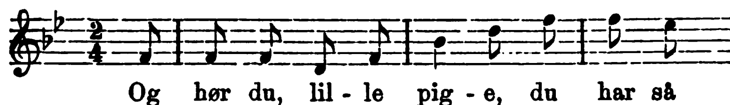

Til nr. 89. B.
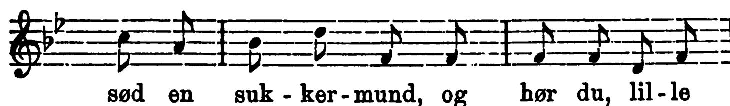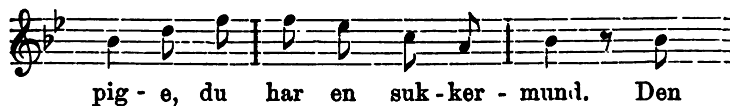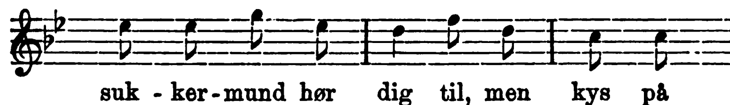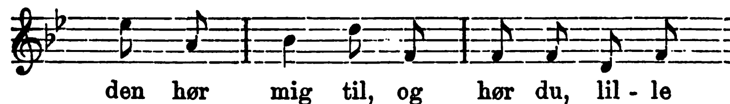

Til nr. 93. MIT OG DIT.
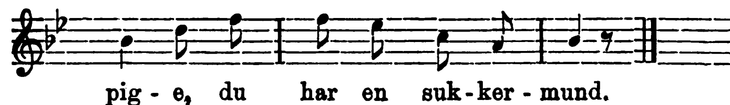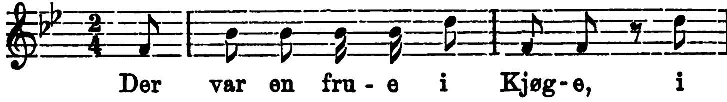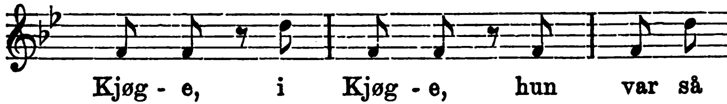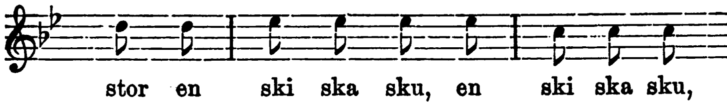

Til nr. 95. C. FRUEN I KJØGE.
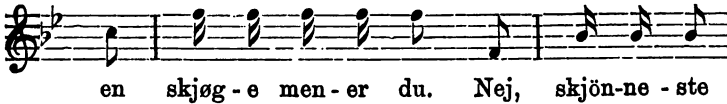
En stemme:

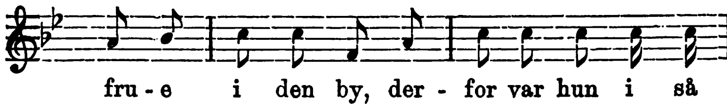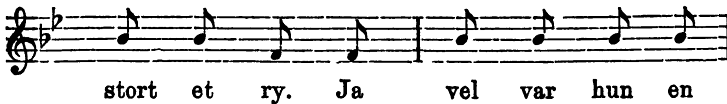

Koret: En stemme:

Koret:

Digitized by Google

vel var hun en fru - e, hun var

fru - e i Kjøg - e by.

Til nr. 97 B.

Å a hå høer, dæ sku væ lieg, å

de sku vææer i awt - en, å a vil
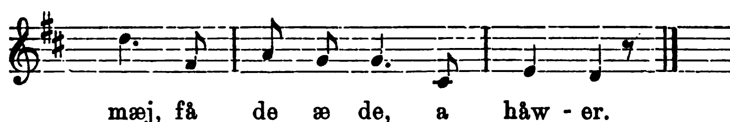
å så gjææn mæj, næ de ku go let

saw - te. Blyw - er ed et i wor
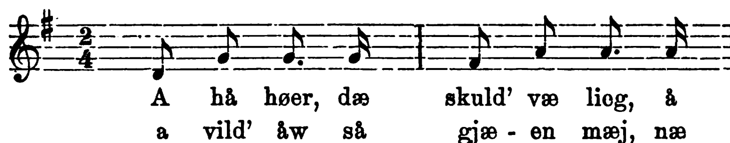
æj - en bøj, så blyw - er ed i Dal-
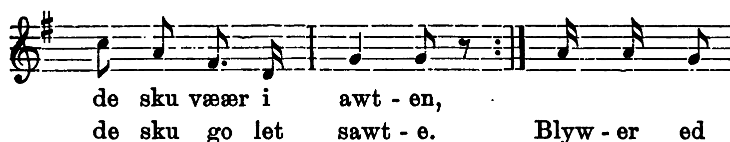
dåw - er, å a vel ha mi kjær-rest
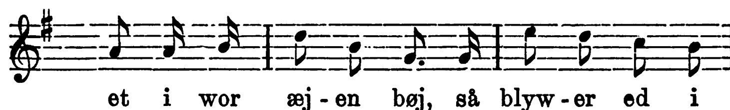
Digitized by Google
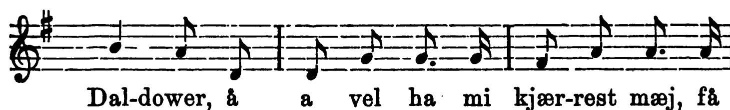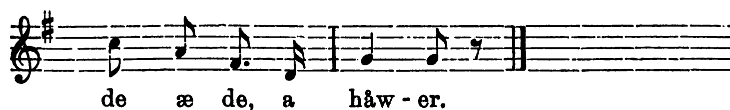

Til nr. 97.

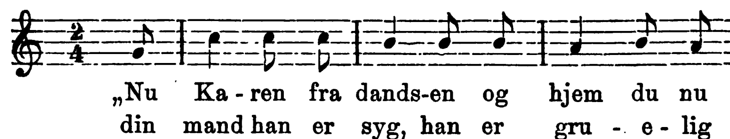

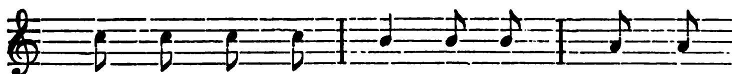

Til nr. 100. b. MANDENS DØD.
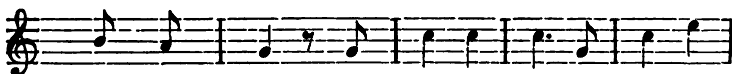

Digitized by Google
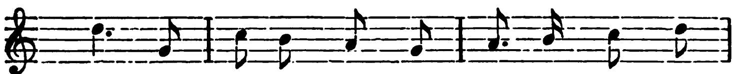

må. Je - rum je - rum je - rum.
slet". Je - rum je - rum je - rum. „Og

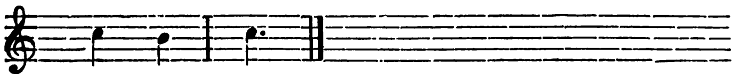
er han syg der hjem - me, så dands - er

jeg først let". Hej hop- sa - sa, tral - la - la-
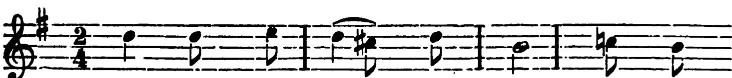

la. „En lil - le dands end - nu, og så vi

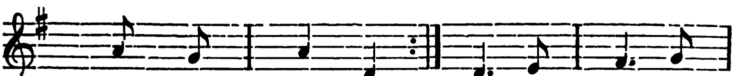

hjem - ad går."
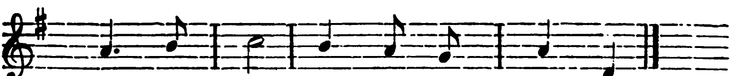
Til Tillæg I. DANDSETEKST.

To - spring, Kræ Ler - mands kat, Je - re-
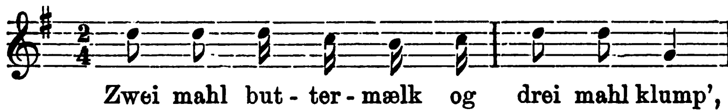

mi - as - ses hund, Jens- es ron - ni-
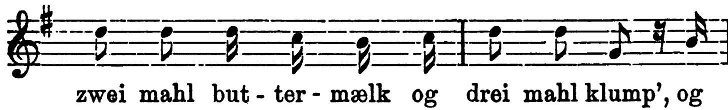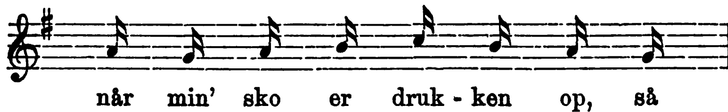

vejr, Kræ Law - sens tåp - pet kyw - ling.
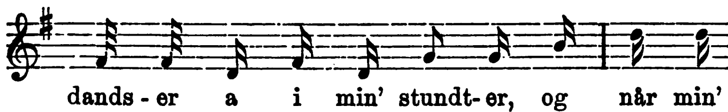
Digitized by Google
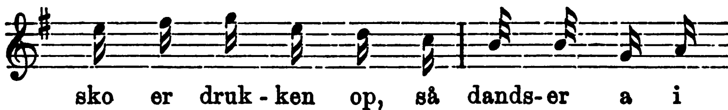
Til tillæg I. DANDSETEKST.

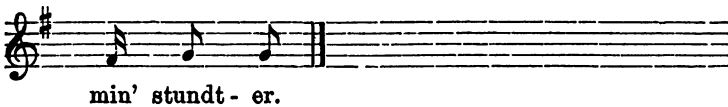

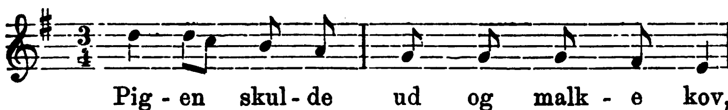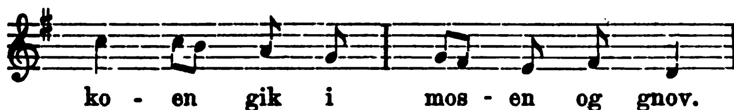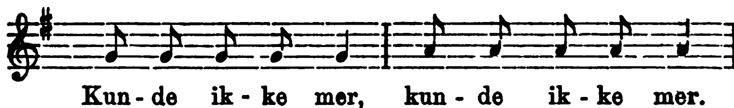

Til tillæg II nr. 8.
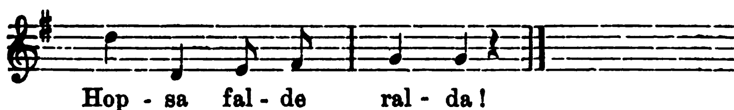

Digitized by Google
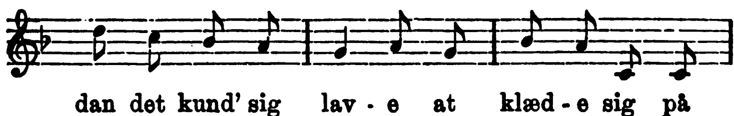

Til tillæg II nr. 9.
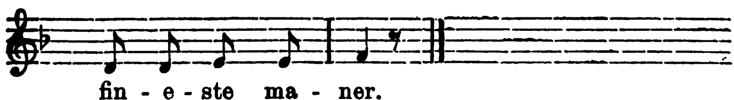

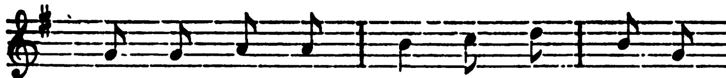

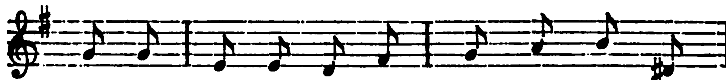

Digitized by Google

Til tillæg III nr. 2.
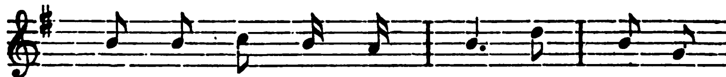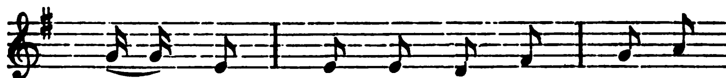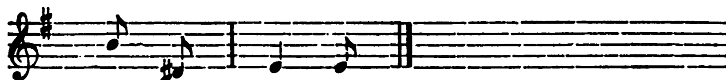

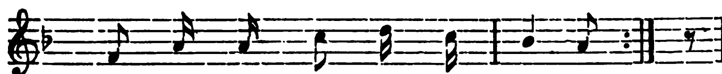

Digitized by Google

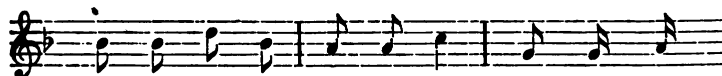
Til tillæg III nr. 4.
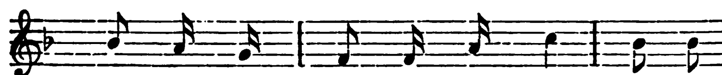

A hår da så hæs - lig ondt i min mav - e.
a de har a håd i fjovt - en dav - e.

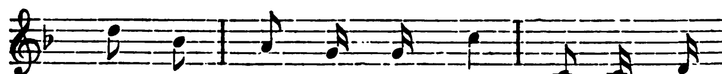
— Hej fid - di - ni fid - di no - ra. —
— Hej fid - di - ni fid - di no - ra. —

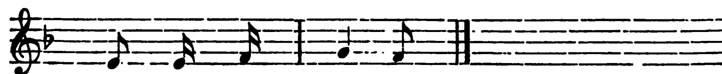
A war i en få - le nø', — Hej fid - di-

ni fid - di - nal - lal - de - ra! — a ku'

hver - ken löv' hel - ler dø. Hej fid - di-
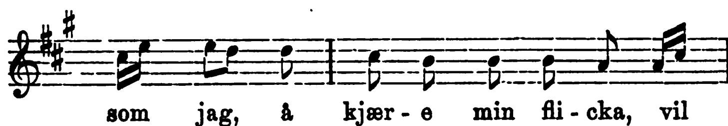

ni fid - di - no - ra!
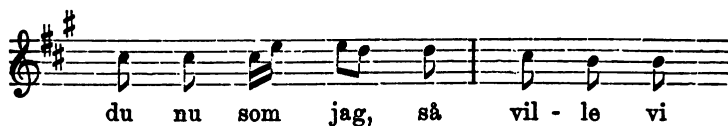
Til tillæg IV nr. 1.
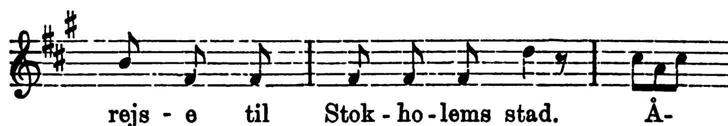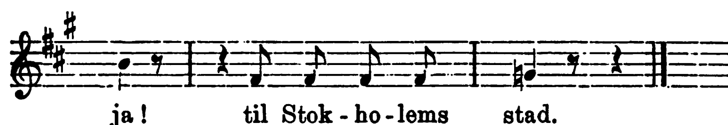

Å kjær - e min fli - cka, vil du nu

Digitized by Google
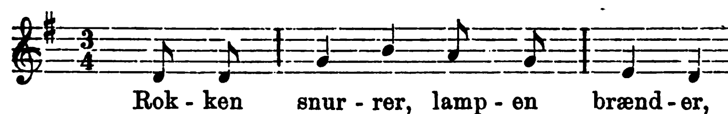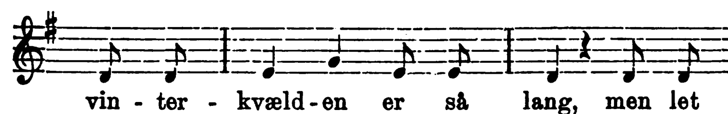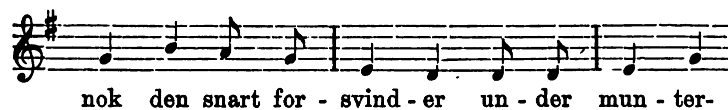

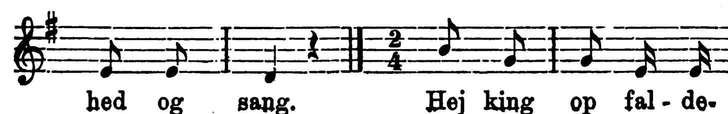
Til tillæg IV nr. 2.
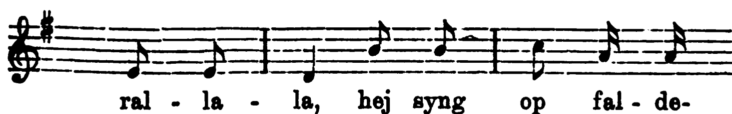

Digitized by Google
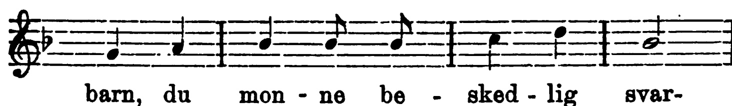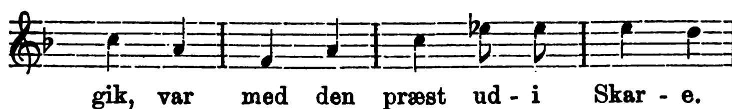

Til tillæg IV nr. 3.
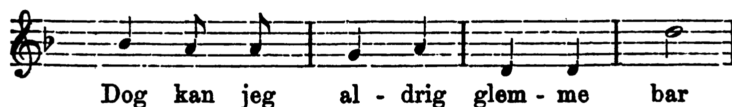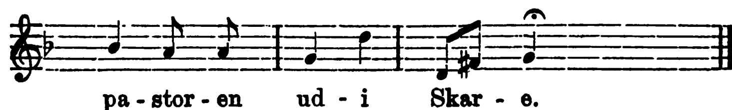

Digitized by Google

Til 2den gruppe. Indledningen.
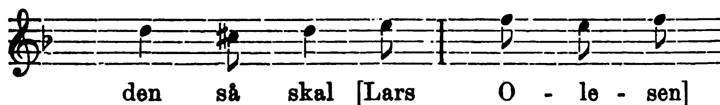
Ja, ræv - en han bor i skov - en og
hav - er sin hyt - te i jord, ræv-
ind - en hun hav - de sig lid - et for-
brudt, og der - for blev hun af en
jæg - er straks skudt; syv börn eft - er
hend - e der lev - er i - gjen, i
sor - rig - en hen, i sor - rig - en hen.
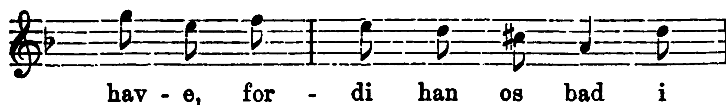
Til 7de gruppe. ET GAMMELT DRIKKEVERS.
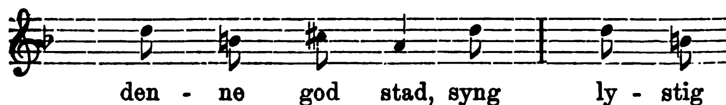
Og hvem så skal nu bimp - el - en
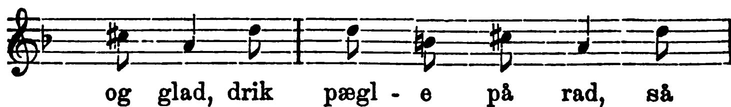
Digitized by Google
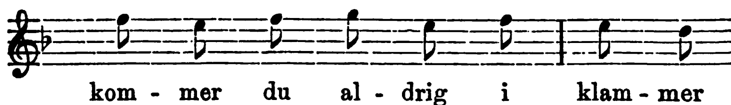

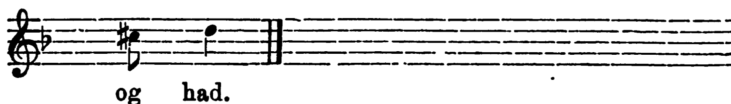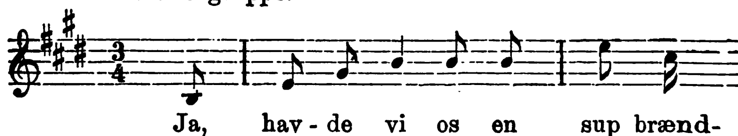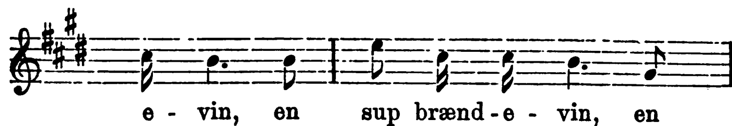

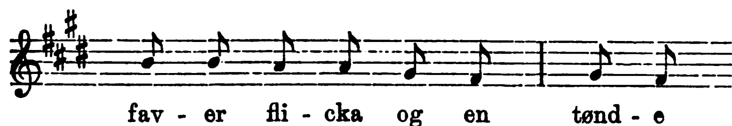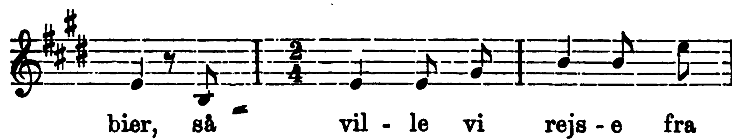

Til 7de gruppe.
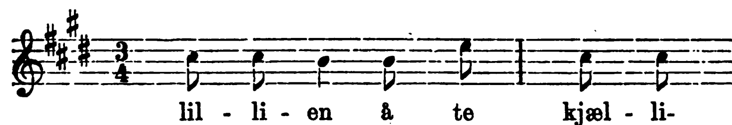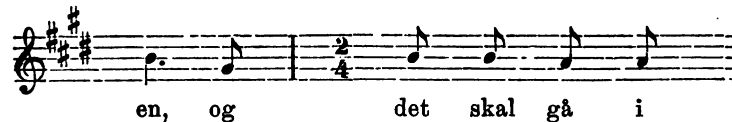

Digitized by Google
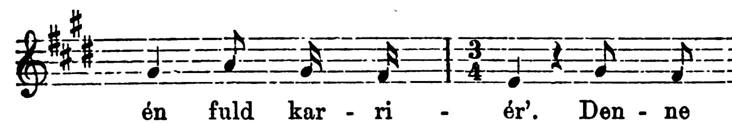

e - vin, en sup brænd - e - vin, en
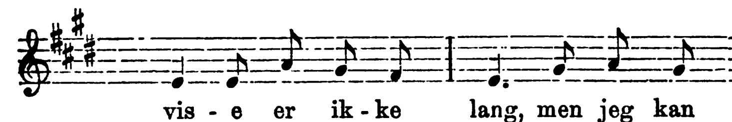

fav - er fli - cka og en tønd - e
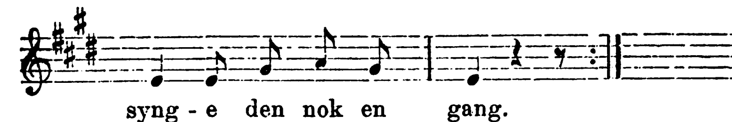

bier, så vil - le vi rejs - e fra

lil - li - en å te kjæl - li-

en, og det skal gå i
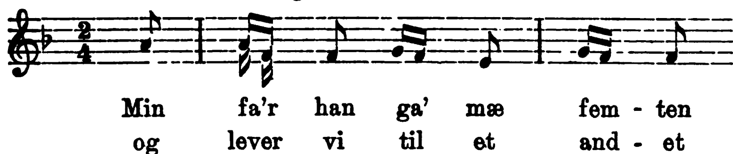

én fuld kar - ri - ér'. Den - ne
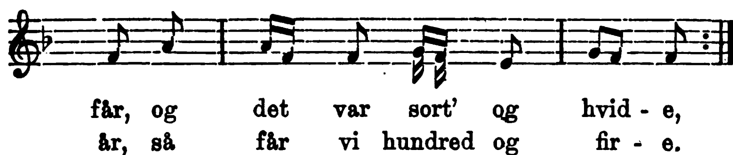

vis - e er ik - ke lang, men jeg kan

syng - e den nok en gang.

Til 10de gruppe. DANDSEVISE.
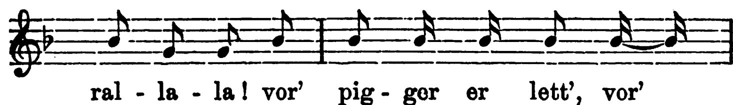
Teksten i J. A. tillægsb. IV. nr. 18.
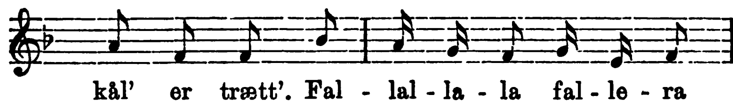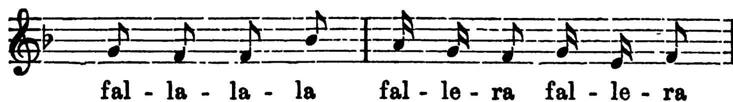

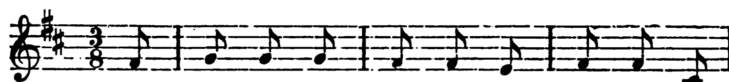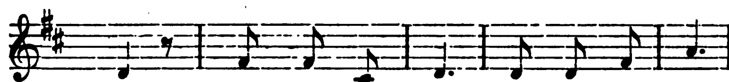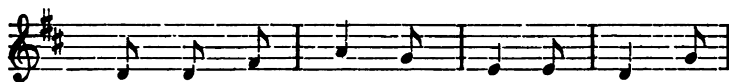

Digitized by Google
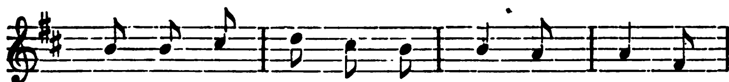
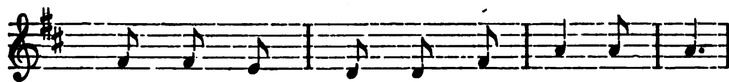
Til nr. 43 dd.
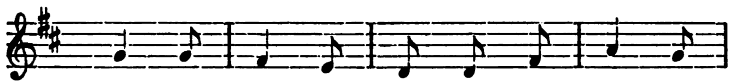

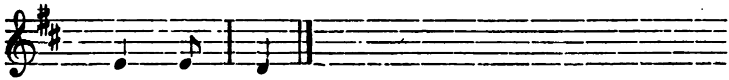

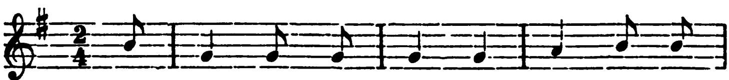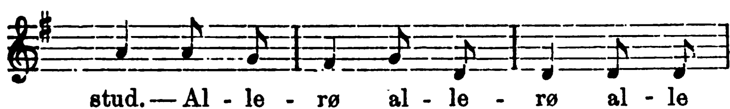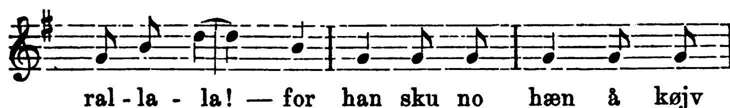

Til nr. 77. D. anm.
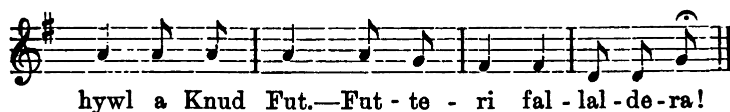

Digitized by Google

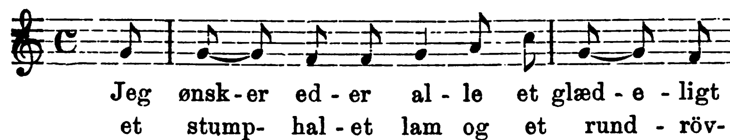

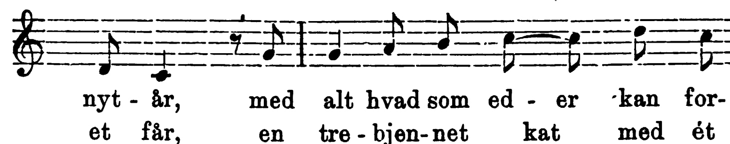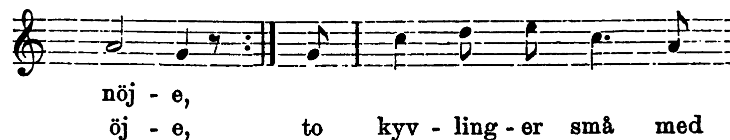

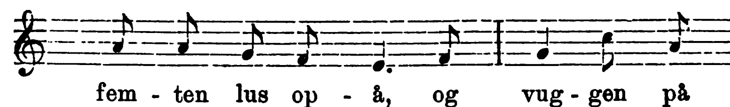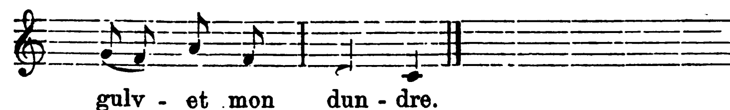

Til till. III. NIDVISE.
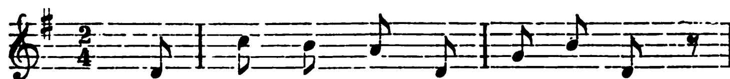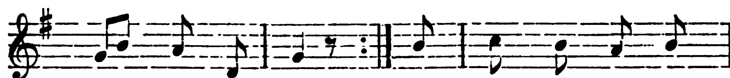

Digitized by Google

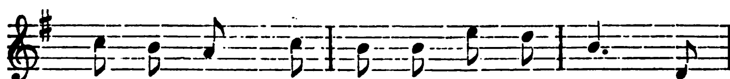
Til till. III. NIDVISE.
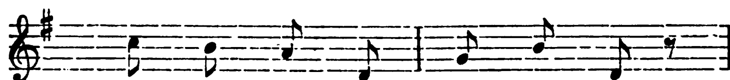

Jeg tjen - te på Lengs - holm et år, —
på den for - döm - te her - re- gård, —

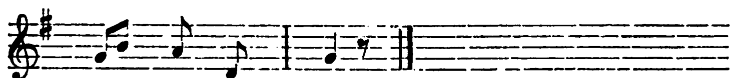
Hej - vi bom bom ! —
Hej - vi bom bom ! — den er ej værd at

tjen - e på, — Tral - la - la - la - la - la ! — vi

al - le vil til Maj - dag gå. —

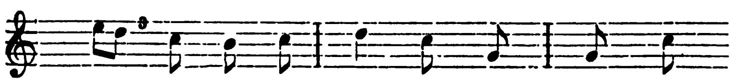

Hej - vi bom bom !

Til till. III. BONDEVISE.

— Al - ri hå jæ jort bu - i gåt, å

al - ri ve jæ jør - e, jæ to ham

Digitized by Google

i hans gul - e lok å slo ham på hans

ør - e. De ska du ha, mer ska du få,

tæ du får lært å kør - e.

Bondevise. „JEG ER EN FATTIG BONDEMAND“.

3. Min kon - e går som an - dre fler i
og når jeg hen - de pynt - et ser, da
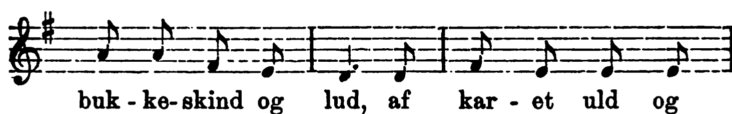
væj - mel ak - ku - rat,
er mit hjært - e glad. Hun lugt - er mest af
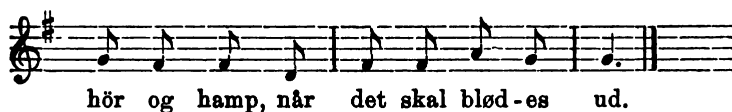
hvid - e - løg, af lag - e - sild og fisk, af

hum - le, pors og køl - le - røg samt sved, for hun er

frisk, af ist - er, tæl - le, gam - mel smör og
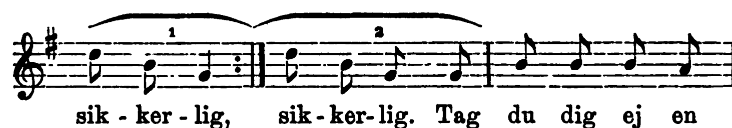
Digitized by Google

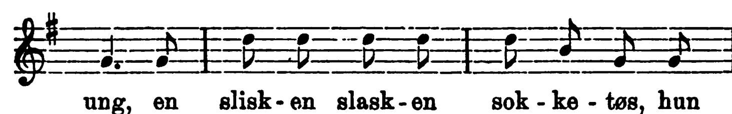

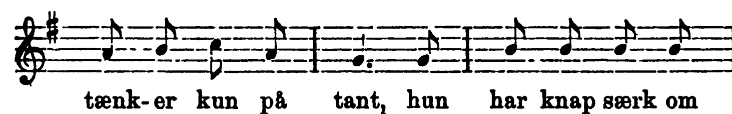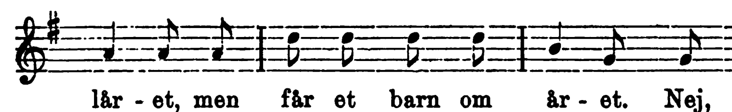
Til nr. 37.
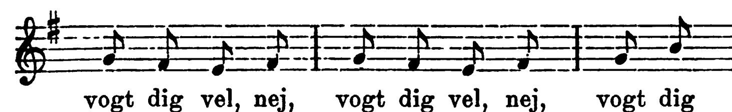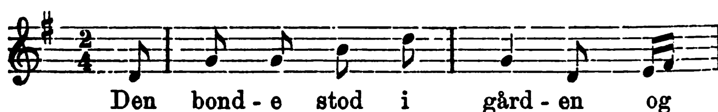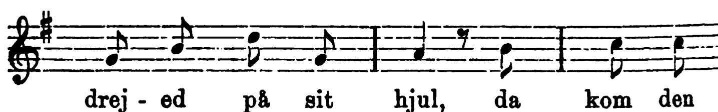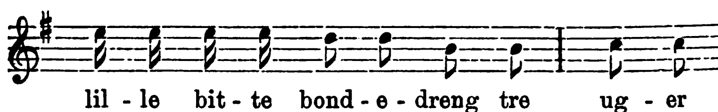

Digitized by Google
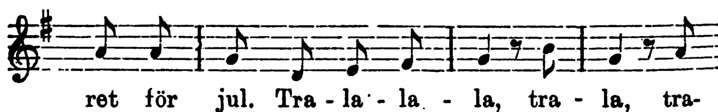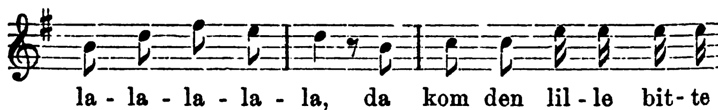

Til nr. 45. LÅSEN.
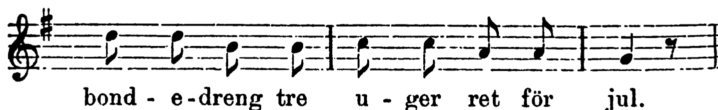

Melodiernes kilder.

Lærer G. P. Andersen, Lørslev v. Hjörring: nr. 43 cc.
Lærer Chr. Bjerg, Hemmet: nr. 34.
Lærer O. P. H. Bruun, Nordlunde v. Nakskov: nr. 37.
Gårdejer Peder Kristensen Bruun, Brandstrup v. Rödkjær: nr. 80 B.
Pastor Engberg, Hemmet v. Tarum: 31.
Landskabsmaler Harald Foss, Kjöbenhavn: 11 b.
Martin Frederiksen, Båring, Fyen: 100 b.
Huskone Maren Hansdatter, Astrup v. Arden: 1 C.
Huskone Ane Marie Hansen, N.-Ørslev, Falster: 9 J.
Pige Mary Hansen, Hadbjærg v. Hadsten: 97 B.
Lærer N. E. Hansen: Borre på Møen: 32 C, 56, 89 B.
Lærer I. K. Holmgård, Örre v. Herning: 86 e.
Tømrer Anders Krist. Hovstrup, Tårs: 19 b.
Lærer Ifversen, Serridslev v. Brønderslev: 17.
Huskone Ane Johanne Jensdatter, Moselund, Bording: 32 b.
Huskone Kirstine Jensdatter, Sneftrup huse, Örre: 42 C.
Indsidderske Sidsel Jensdatter, Lundgård, Gjellerup: 20.
Lærer J. M. Jensen, Stenum v. Vrå: 18 (s), 55 E, 62 b, 62 b, 75.
Friskolelærer Theodor Jensen, Nörre-Åby: 43.
Seminarist H. C. Gundorph Jörgensen, Silkeborg: 83 D.
Adjunkt K. Knudsen, Ribe: 37, 63 F.
Træskomand Jens Kristensen, Ersted v. Stövring: 59, til 2den gruppe indl.
Murer Klemmen Kristensen, Vasehusene, Gjellerup: 19.
Lærer P. Krogh, Hjerk, Salling: 17 I.
Lærer Th. Kruse, Greve v. Tåstrup: 88 l.
Huskone Ane Sofie Lavridsdatter, Öster-Bording v. Silkeborg: 18 D i.
Pastor M. A. S. Lund, Vium v. Viborg: 77 D.
Frøken Mariane Madsen, Kjöbenhavn: 86 A, 88.
Lærer J. S. Mark, Öster-Hornum v. Nibe: 17 E.
Lærer Mortensen, Brændskov v. Tylstrup: 9, 41 b, 43, 67 j.
Md. Hansine Mortensen, Skovlund, Andsager: 9, 24, till. II 9.
Urmager Jörgen Munch, Åbenrå: 19.
Gårdejer Chr. H. Møller, Ringive: 9 E, 23 F d., 47, 54, till. III 4, bondevise s. 86.
Lærer M. Møller, Sir v. Holstebro: 10 c, 32 e, 68 b, 69, 88 g.
Skolebestyrer H. Nielsen, Hinnerup: 26.
Lærer H. P. Nielsen, Sejling v. Silkeborg: 43 dd.
Lærer J. Nielsen, Sjelle v. Klank: 3 D, 4 anm., 36, 60, 62 æ, 83 e, 89, till. I dandset. 2.
Lærer N. Nielsen, Uldum: 67.

Digitized by Google

Rögter Jens Orneborg, Ikast: 1 B, 88 c.
Husmand Anders Pedersen, Hæsum hede v. Stövring: 4 B, till. IV 2.
Huskone Ane Kirstine Pedersen, Galgehus v. Tønder: 9 C, 87.
Aftægtsmand Iver Pedersen, Lind v. Herning: 13 h.
Seminarist J. P. Pedersen (Illerup), Gjedved: 10 d.
Musiker Peder Andresen Pedersen, Rørkjær v. Tønder: 43, 60.
Aftægtsmand Kristen Rasmussen, Egendal, Tem: 3 D g, 5 B, 5 C, 8, 9 H, 11 F, 17 A, 19 l, 42 c, 43 F, 57 k, 60 A, 61.
Pastor P. Riemann, Nebel: 18 B, 38 B, 50 A, till. IV 3.
Knud Dybkjærs enke Mariane Sanddal, He: 43 oo.
Jens Smidt, Kjöbenhoved, Skrave: 17 g.
Gjæstgiver Martin Schmidt, Ribe: 10 B.
Husmand Sören Smed, Helstrup v. Randers: 77 D anm.
Smed Iver Sörensen, Salten v. Silkeborg: 80 A, til 7de gruppe.
Ungkarl Mikkel Sörensen, Brundby: 7, 22 k, 32 f, 36, 38, 46, 50 C, 55 C, 88 h.
Lærer N. Thomsen, Tindbæk, Skjern: 67 i, 77 A.
Pens. lærer H. M. Tofte, Skårup v. Svendborg: til 10de gr. dandsevise.
Pige Karen Toxværd og hendes broder Rasmus Toxværd, Sillestrup, Falster: 11, 40, 45, 80 C, 93, 95 C, till. II 8, till. IV 1, til 7de gruppe till. III, bondevise s. 85.
Aftægtsmand, skrædder Vilhelm Udesen, Ammitsbøl v. Vejle: till. III 2.

Uden nærmere kildeangivelse findes i melodierne 4 anm., 18 k, 18 D i, 97, till. I dandsetekst.

Till. III, nidvise, s. 85 er sunget for mig af en frue i Ribe. Till. III, nidvise, s. 84 er fra Örre v. Herning.

Yderligere må jeg tilföje, at lærerne N. E. Hansen, J. M. Jensen, J. S. Mark og M. Møller kun har meddelt, hvad de har optegnet efter andre. J. M. Jensens nr. 18 er fra Börglum sogn og 62 b (1ste var.) fra Torslev i Dronninglund herr. og 62 b (2den var.) fra Börglum. Lærer Mortensens nr. 43 æ er fra Tylstrup. Chr. H. Møllers nr. 54 er sungen af Johanne Kåbøl i Gammelby. Nr. 59 og 2den gruppe, indl., er optegnede efter mit ønske af lærer Karl Hjorth i Årestrup. Ligeledes er 4 B og till. IV nr. 2 efter mit ønske opskrevne af lærer J. S. Mark.

J. P. Pedersen (Illerup) har hørt sin melodi nr. 10 d (2den række) af en murer fra Ry, men vil ikke indestå for dens nöjagtighed. Kristen Rasmussen kunde ikke huske mere af teksten til nr. 61 end de to aftrykte stumper af vers (1 og 8). N. Nielsens 67 (= 67 g) er fra Andst. v. Kolding.

Endelig må tilföjes, at teksten til Mikkel Sörensens nr. 7 findes i »Skattegraveren« XI nr. 536, til nr. 11 i Skgr. V 647 og til nr. 38 i J. F.

Digitized by Google

XI 103 C. Til 10de gr. (dandsevise) er teksten aftrykt i Jysk almueliv, tillægsbind IV nr. 18. Peder Hösts kone hed Mariane.

Samtlige melodier er forinden trykningen gjennemsete af dr. *Preben Nodermann* i *Malmø,* hvorfor jeg herved yder ham min varmeste tak. Hans dygtighed og interesse er hævet over enhver tvivl.

I trykfejlslisten er s. 130 Ane Johanne Jensd. rettet til Ane Johanne Andersdatter, Mammen, men dette må atter ændres, så der skal stå: Ane Johanne Jensdatter, Moselund, Bording sogn.

Der er siden bogens trykning fremkommet nogle gode varianter til viserne. Af disse skal fremhæves:

Nr. 2 ved Kristine Kristensen i Fastrup, Gjellerup.

Nr. 9 ved Hansine Mortensen, Skovlund, pastor Jensen i Ringenæs, og Peder Andresen Pedersen i Rørkjær.

Nr. 10 ved arbejdsmand Kristian Johansen Kristensen i Rørkjær og pige Maren Jensen, Jelling.

Nr. 17 ved lærer Ifversen i Serridslev.

Nr. 19 ved urmager Jörgen Munk, Åbenrå, 1902.

Af nr. 26 er tagen endnu en opskrift 1902 ved Chr. H. Møller, og den lyder således:

1. Der var en svenska flicka,
som gjærne vilde gifte sig,
— Håja, flicka, som vilde gifte sig,
hun havde sådan længsel
og sådan hjærtens trængsel
for efter at bliv' gift.

2. Der var en gammel gubbe,
som også vilde gifte sig,
hans knæ var hinkelhave,
hans ben var kjærnestave
en rask, en vakker gut.

3. Hun tog ham for hans penge
og for hans korte liv,
hun tro'de, det skuld' fåt ende,
men varet alt for længe
i jen og tyve år.

4. Og nu er jeg bleven enke,
og det kan mig ret krænke,
-- Håja, enke, og det kan mig ret krænke,
for nu er der ingen, der vil ha' mig,
og hvor skal a gjør a' mig,
og giv mig et godt råd!

Digitized by Google

Nr. 43 ved husmand Andreas Peder Burgwald i Rørkjær.

Nr. 45 ved skrædder Sönnek Sönneksen, Rørkjær, sungen for ham af en karl fra Ballum, og ved gårdejer R. Toxværd, hørt af en Lollik, som tjente i Höjet for en 25 år siden.

Nr. 46 ved Kristine Kristensen i Fastrup og lærer O. P. Bruun, Nordlunde.

Nr. 47 ved Chr. H. Møller i Ringive.

Nr. 54 ved Kristen Rasmussen, Egendal.

Nr. 60 ved Peder Andresen Pedersen i Rørkjær.

Nr. 62 ved konen Ane Marie Nielsen, Egsgård mark, 1902, og P. C. Jörgensen Havbjærg, Glamsbjærg, 1903.

Nr. 74 ved Kristen Rasmussen, Egendal, 1902.

Nr. 86 ved Kristine Kristensen i Fastrup, 1903.

Nr. 95 ved Hans Christian Hansen, 1836. Jeg har skrevet den af efter en håndskreven visebog, der har tilhørt Peder Hansen, Elved, Als. Her er visen 15 vers, altså i den fuldstændigste af alle de former, jeg kjender. 1ste v. lyder således:

Der boede en frue i Skåne,
hun vilde så gjærne lå lå lå lå
låne penge til sin gård,
dertil havde hun både sobel og mår.
Javel var hun en frue nu og i aller en stund.

Nr. 96 har jeg fået af H. F. Feilberg, som igjen havde den fra møller J. Fausbøl, Branderup.

Nr. 97 og nr. 98 ved konen Ingeborg Dyhrberg i Rørkjær.

Til till. II 4 har jeg nu ved Chr. H. Møller fået følgende variant (1902):

:,: De Lönborg præstes pigger, :,:
de bær' de höje storr.

Den jenn gik ud for östen,
den anden væjsten om.

Så mödtes de for sønden
hver karl med pigen sin.

Ramunds vise (nr. 1) er trykt som flyveblad 1725 og 1729. Af nr. 20 er der også et nyere flyveblad trykt hos P. W. Triebler.

Trykfejl i melodierne. Side 18 for neden, overskrift nr. 18 læs: 18 k. Side 20, overskrift nr. 18 læs: 18 D i. Side 21, 5te nodelinje: en firkantet figur udelades. S. 29, tekstlinjerne under 2den nodelinjes sidste node f. n. ombyttes. Side 34, 1ste nodelinje sættes kryds for **g**. Side 52 øverst: Til nr. 62 læs: Til nr. 62 æ, s. side: 2den tekstlinje under 4de nodelinje f. o. fattes —. Side 60, 1ste nodelinje i 2den takt sættes $^3/_4$.

Digitized by Google

Digitized by Google

Tidligere er ved E. T. Kristensen udgivet følgende tretten samlinger af »Jyske folkeminder«:

Jyske folkeviser og toner. 1871. 6 kr. **Udsolgt.**
Gamle jyske folkeviser. 1876. 6 kr. **Udsolgt.**
Jyske folkesagn. 1876. 4 kr.
Sagn fra Jylland. 1880. 4 kr.
Æventyr fra Jylland. I. 1881. 4 kr. Nedsat pris 2 kr.
Sagn og overtro fra Jylland. 1883. 4 kr. **Udsolgt.**
Æventyr fra Jylland. II. 1884. 4 kr. Nedsat pris 2 kr.
Sagn og overtro fra Jylland. II. 1. 1886. 4 kr.
Sagn og overtro fra Jylland. II. 2. 1888. 4 kr.
100 gamle jyske folkeviser. 1889. 4 kr. Nedsat pris 1 kr. 50 øre.
Gamle viser i folkemunde. 1891. 4 kr. Nedsat pris 2 kr.
Æventyr fra Jylland. III. 1895. 3 kr.
Æventyr fra Jylland. IV. 1897. 3 kr.

Desuden:

Vindt mølle. Viborg. 1887. 40 øre.
Nogle efterretninger om herregården Lerchenfeldts ældre historie. 1890. 1 kr. 20 øre.
Danske ordsprog og mundheld, skjæmtsprog m. v. 1890. 7 kr.
Mikkel Skrædders historier. 1890. 65 øre. **Udsolgt.**
Øen Anholt i sagn og sæd. 1891. 1 kr. 50 øre.
Det danske almueliv. I—VI. 1891—94. 8 kr. 25 øre.
Øen Holmsland og dens klit. 1891. 75 øre. Nedsat pris 30 øre.
Molbo- og Aggerbohistorier. Viborg. 1892. 1 kr. 65 øre.
Kuriøse overhøringer fra skole og kirke. I 1892. 1 kr. II. 1899. 75 øre.
Fra bindestue og kølle. I. 1895. 1 kr. 50 øre. **Udsolgt.** II. 1897. 1 kr. 50 øre.
Danske dyrefabler og kjæderemser. 1896. 2 kr.
Bindestuens saga. 1897. 1 kr. 50 øre.
Fra Mindebo. 1898. 1 kr.
Danske börnerim, remser og lege. 1898. Århus. 4 kr.
En veterans oplevelser. Vejle. 1898. 35 øre.
St. St. Blichers skizzer og bladartikler. Vejle. 1899. 1 kr.
Vore fædres kirketjeneste. Århus. 1900. 1 kr. 75 øre.
Danske skjæmtesagn. I. Århus. 1900. 1 kr. 75 øre.
Danske sagn. I—VI 2. Aarhus og Silkeborg. 1892—1901. 24 kr. 45 øre.

Dernæst for Folkemindesamfundet:

Skattegraveren. Et tidsskrift. 1884—1889. 6 årgange.
Danske folkeæventyr. I—3. Viborg. 1884—1888. 3 kr.
Efterslæt til tidsskriftet „Skattegraveren". 1890. Nedsat pris 1 kr. 50 øre.

I fællig med lærer E. Sauter:

Dansk billed ABC og
Ny billed ABC. 1879. N. C. Roms forlag. 40 øre.

med pastor M. A. S. Lund:

St. St. Blichers liv og gjerning. 1882. 1 kr. 25 øre.

og med Börge Janssen:

Mosekonen brygger. Æventyr med illustr. 1891. 3 kr. **Udsolgt.**

Digitized by Google

Digitized by Google

Google